

Nerocina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

JUVENTEC

Uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6

Ko prebiramo vojna poročila...

Poleg drugih težav, ki jih ima vsak več ko dovelj, imajo v našem času ljudje še to sitnost, da se jeze nad svojimi časopisi. »Pa bi listi vendar lahko bolj vesele novice poročali, vsaj nekoliko .povoljnejše naj bi slikali položaj,« gode marsikdo, ko v jutru razočaran odloga svoj dnevnik. Potem ni daleč misel, da »uredništvo najbrž s kom drži« in torej pristransko slika uspehe. Med čitatelji so tudi strateške glave, ki strokovnjaško razmišljajo o premikanju bojnih črt in imajo svoje mnenje, kako bi se trenutno zelo zamotan vojaški položaj na zapadu mogel razviti v prid tistega tabora, s katerim dotični simpatizira. Nekateri svoja tozadevna opazovanja sporočajo tudi uredništvu in mu zraven dajejo dobrohotne mišljaje, kako bi se bilo treba pravočasno opredeliti...

Več takih in podobnih pobud dobivamo v teh dneh od svojih bralcev, ki pa vse več ali manj le dokazujejo, da so ljudje nemirni, da so razburjeni in da se vse preveč trajajo z mnogimi stvarmi, na katerih potek in razvoj njihove želje in stališča ne more prav nič vplivati. Tem in vsem drugim, ki so naprej vznemirjeni in ki s svojo nervoznostjo še drugim grene življenje, bi radi na srce položili, da je mir in hladna razumnost prva dolžnost vsakega dobrega državljanca! Naj jih vsaka novica, pa naj bo dobra ali slaba, še ne spravljaja iz tira! Na vprašanje, kakšen naj bo voditelj armade, je Napoleon odgovoril: »Njegova prva lastnost mora biti, da ima hladno glavo, ki se nad ničemer ne razgreva in ki ji ne zameglje jasnega razsodka ne dobre ne slabe novice; ki zna vsa poročila pravilno oceniti in jih razporediti po njihovi vrednosti. Šele na tej podlagi je mogoče pravilno sklepati in dobro poveljevati.«

Tudi naša javnost bi si morala privzgojiti vsaj nekaj tega mirnega razpoloženja in čuta za stvarnost, ki omogoča prepotrebno duševno ravnovesje. Treba je razvoj dogodkov mirno presojati in se ne bati resnice, pa če bi bila še tako trda in kruta. Pogumen pogled resnici v oči nas bo rešil mnogih praznih utvar, v katerih se nekateri ljudje tako radi zibljejo in so celo ogorčeni, ako jih hoče iz njihovega sanjskega sveta postaviti na trda tla življenjske stvarnosti.

Če se povrtno k stvari, o kateri je prav za prav govor, moramo reči, da so nemška vojaška poročila, ki jih uradno izdaja vrhovno vojaško poveljstvo, na splošno točna. Ne bi mogli reči, da poročajo o izmišljenih uspehih. Mogoče so netočnosti v poročilih o delovanju vojnega letalstva. To pa velja za oba tabora. Zakaj? Zelo neroden bi bil letalec, ki se vrne s poleta, pa ne bi poveljniki javit, da je s svojimi bombami porušil vse mostove, razstrelil skladišča, razkropil sovražne kolone in potopil vse sovražne ladje, ki jih je videl pod seboj. Razen tega se letalci tudi v resnici lahko varajo o uspehih svojega obstreljevanja, ker je ugotovitev težka, večkrat sploh nemogoča. O pravem uspehu letalskih napadov bi mogoče točno poročati samo sovražnik, ki pa tega seveda ne bo storil. Tudi poročila zavezniškega vrhovnega poveljstva so točna. S presenetljivo prostodušnostjo priznavajo neuspehe in izgube. Le da so ta priznanja — ki seveda niso prijetna — večkrat nekoliko pozna, kar povzroča v zavezniških državah še večje skrbi, ker si ljudje zaradi molčečnosti vrhovnega poveljstva gotovih stvari ne morejo razložiti. V Franciji in Angliji je bilo n. pr. strašno razburjenje zaradi bliskovitega nemškega prodiranja čez Meuse do St. Quentin, Arrasa, Amiens in celo do morja. Šele v nedeljo zjutraj, 19. t. m., je končno francoski ministrski predsednik Reynaud v parlamentu povedal, da je že 15. maja zaradi strahotne strateške napake zavezniškega vrhovnega vodstva in prevlečnega zaupanja v terenske težkoče, ki jih mora sovražnik premagati pri prodiranju, nemška armada na 100 km široki fronti prekorčila francosko obrambno črto in da se čete med Dinantom in Sedanom niso mogle držati. Zavezniški niso prav storiili, da so katastrofo, ki je zadela središče njih obrambe, tako dolgo prikrivali, posebno, ko je Gamelin že prej izdal ono nad vse resno povelje, naj se čete puste rajši na mestu pobiti, kakor pa da bi se umaknili. Za francosko in angleško javno mnenje je zaradi prikrivanja dejanskega položaja prišel udarec, kakor strela z jasne neba. Ljudje niso mogli verjeti, da se nemške divizije vale k morju in da je glavna armada pretregana na dva dela. Šele reke beguncev so jim odkrile vso resnost položaja.

Neutrlni vojaški izvedenci sodijo, da še nikdar ni noben vrhovni poveljnik prevzel malopoveljstva armade, ki bi bila v bolj neugodnem položaju, kakor je zavezniška armada bila ob uri, ko je Weygand sprejel za Gamelinom njeno vodstvo. Vsi pa tudi soglašajo, da bi zavezniški ne prišli v tolikšno stisko, ko ne bi podcenjevali udarne sile nemške armade in velikih sposobnosti njenega vodstva. Do sedaj se med poveljstvenimi generali še ni pokazal noben von Kluck. Vojni stroj, ki ga je nar. soc. pripravil v teku mnogih let za ceno najhujših žrtev, ki jih je naložil vsemu gospodarstvu in vsemu prebivalstvu, ima joč pred očmi le en cilj — ta ogromna jeklena mašinerija je do sedaj funkcionirala brezhibno. Več kot desetletna trda vojaška vzgoja Hitlerjeve mladine dosega v teh tednih prav tisti cilj in namen, ki ga je hitlerizem od svoje mladine hotel imeti. Francozi, ki stvari radi vzamejo od lahke strani, so napravili veliko napako, da na nemške priprave niso postopoma odgovorili z enakimi ukrepi in istim naporom. Toda ne! Oni so se za Maginotovo črto čutili varne, mislili so, da si lahko privoščijo najbolj razkrajajoče politične režime, kakor na pr. režim ljudske fronte pod Leonom Blumom, ki je v najbolj usodnih letih Francije razorožil, pomagal komunistom organizirati neprestane štrajke in je razmišljal o šesturnem delavniku še v času, ko so v Nemčiji že povsod delali 10—12 ur dnevno. V takih razmerah Francija ni imela časa, da bi se pripravila na totalno vojno, ki zahteva mobilizacijo vsega naroda in vseh narodnih sil — brez izjeme. Bili so ves čas daljnovidni možje, ki so opozarjali na pretežno nevarnost, kakor Bainville, toda nje niso poslušali. Tako sedaj vidimo, da je francoski narod, ki ima čudovite in nedosegljive umske in

Boji ob Rokavskem prelivu

Nemška poročila pravijo, da se obroč okrog v Belgiji obkoljene zavezniške armade zožuje — Zavezniška poročila potrjujejo, da je položaj resen, a da je pričakovati zavezniške ofenzive

Nemci sporočajo, da so v Belgiji prekorčili reko Scheldo in vrgli belgijske in angleške čete za reko Lys. Pri tem so zasedli mesto Gent. S tem je zavezniška vojska v Belgiji prišla še v težji položaj.

Pri glavni armadi v Franciji se je Francozom posrečilo v glavnem ustaviti nemško prodiranje proti jugu na črti Montmedy-Rethel

—reka Aisne približno do Soissons in potem reka Somme do Abeville. Na splošno pa se položaj zavezničev v tem delu bojišča ugodneje presoja kot prejšnje dneve. Verjetno je, da bo Weygand v prihodnjih dneh poskusil z napadom, ki naj izbije nemški klin, ki sega do morja in tako spet vzpostavi zvezo armade v Belgiji z glavno armado v Franciji.

nadaljevali svoje prodiranje ter smo lahko ugotovili velike izgube Francozov in uspehe naših čet. Uničili smo 40 lahkih, 10 težjih oklopnih avtomobilov, veliko število topov in eno celo baterijo 15 centimetrskih havbic. Te uspehe je dosegel v prvi vrsti naše težko topništvo. Povsod po cestah ležijo razbiti železni oklopi, povsod zijaio ližaki. Te slike kažejo, da se je v teh borbah borilo jeklo proti jeklu. Drugi dan zjutraj se borba nadaljuje z isto srditostjo. V sosednji vasi je treba zopet zavzeti hišo za hišo.

Nemška poročila

Nemško vojno poročilo

Glavni stan vodje rajha, 25. maja. AA. DNB. Vrhovno poveljstvo državne oborožene ... poroča: Včeraj je bil znatno okrepljen in končno zaprt obroč, s katerim smo zajeli belgijsko vojsko, dele prve, sedme in devete francoske armade, kakor tudi glavni del angleške armade. Na vzhodnem delu tega obroča smo zavzeli Gand (Gent) in Courtrai. Pri nadaljevanju napada smo prekorčili reko Lys. Na področju med Valenciennesom in Roubaixom nemške čete napadajo francoske obmejne utrdbe. Prav tako dalje proti jugu se naš napad nadaljuje v severozahodni smeri. Zavzeli smo višine okoli Vimyja. Po srditem boju s sovražnimi suhozemskimi in pomorskimi silami smo zavzeli Boulogne sur Mer. Calais je obkoljen. Hribovita pokrajina, ki se razprostira od Vimyja preko St. Omerja do Gravehines, je v nemških rokah.

Število ujetnikov stalno raste. Vojni plen je tolikšen, da ga sploh ni mogoče točno preccniti.

Nemški bombniški in lovski letalski oddelki so izvedli v Belgiji in Severni Franciji napade na kraje, kjer se zbirajo čete ter postojanke protiletalske artilerije, in so dosegle lep uspeh. Razen tega smo bombardirali v belgijskih in francoskih pristaniščih ob Rokavskem prelivu pristaniške naprave, skladišča goriva, ladjedelnice, dake in artilerijske postojanke. Pri tem pohodu smo potopili en rušilec in sedem trgovskih, oziroma prevoznih ladij. Skupna tonaža ladij, ki so bile pri tej priliki potopljene, oziroma težko poškodovane, znaša okoli 20.000 ton. Razen tega — kakor je bilo že sporočeno v posebnem obvestilu — je bil potopljen še en rušilec. Potopila ga je protiletalska artilerija.

Na južnem bojišču smo odbili nekaj slabših sovražnih napadov. Južno od Sedana so nemške čete zavzele te dni po dolgem in trdovratnem boju nek strateško važen položaj na gričih in ga obdržali kljub vsem srditim sovražnim napadom.

Pred našim južnim bojiščem je nemško vojni letalstvo doseglo znatne uspehe pri napadih na železniške naprave, letališča in kolodvorc.

V bližini francoske obale je bil potopljen nek francoski rušilec.

Nemški očividci priznavajo srditost in neizprosno boj na vsej zahodni fronti

Berlin, 25. maja. AA. DNB. Očividci je opisal predstavniku DNBja srdite borbe v gozdovih in na cestah ob reki Sambre, kjer so nemški oklopní oddelki prizadeli največ škode sovražniku. Letalski ogledi so ugotovili, da nastopajo močne francoske rezerve na drugi strani Sambre zaradi ojačanja francoskih položajev. Francoski vojniki, ki so prihajali z vlaki, so bili uvrščeni v novourejeno motorizirano divizijo, ki se je hitro približevala spretnim položajem naših zaščitnih čet. Drugi francoski vojniki so prispeli ponoči. Nemška letala so uničila francoske oddelke, ki so se približali zelo hitro. O teh borbah pravijo, da so nemške čete tokrat imele opravka s trdovratnim nasprotnikom. V teh krajih gostih gozdov se je bilo treba boriti za vsak korak zemlje ter je bilo treba osvoboditi hišo za hišo. Napadi se stalno ponavljajo. Ceste so razrvane ter morajo naši kolestarski bataljoni hoditi peš. Naše topništvo strelja odlično. Francozi napadajo z vseh strani s strojnimi naše sprejme oddelke. Dan je vroč. S krvavimi napori jemliemo sovražniku meter za metrom zemlje. Potrebni so veliki napori. Najbolj so se odlikovali vojaki nekoga oklopnega polka, ki nosi ime »polk velikega volinlega kneza«. Oklopní avtomobili so stalno napadali nasprotnika, ki se je pojavil v velikem številu. Pogosto so se bile borbe med oklopnimi

srečne sposobnosti in čigar sinovi so zmoini največjega junaštva, postavljen zopet v izredno težko preizkušnjo zaradi napak, ki so jih napravili njegovi voditelji. Nemci se okoriščajo sedaj s tem, kar so napravili; Francozi trpe zaradi tega, česar niso v pravem času storili.

Toda bilo bi zelo pogrešno, ko bi iz tega sklepali, da so zavezniški že na koncu svojih moči. Nemci sami svare nemško javnost pred pretiranimi pričakovanji. Francozi so izreden narod, ki se znajde v najtežjih položajih. Weygandu je kljub temu, da je cela armada bila ujeta ali uničena, že do sedaj do neke mere uspelo ustaviti nemško prodiranje proti jugu. Njegova velika skrb pa seveda ostane, kako rešiti zavezniško armado v Belgiji iz nemških klešč. Kadar Francoz čuti, da je v nevarnosti njegova domovina, potem njegova požrtvovalnost in junaštvo ne pozna nobenih mej. Isto bi se moglo reči o Angležih. Ko bi Angleži v mirni dobi bili pripravljeni samo stotinko tega žrtvovati, kar so pripravili žrtvovati sedaj, bi zavezniški nikdar ne prišli v sedanjo stisko. Še prav do vojne so se otepli splošne obveznosti vojaške dolžnosti. Te dni pa so brez

enotami. Majhen oddih nastane samo takrat, kadar se je treba preskrbeti z novim strelivom. Do večera so Nemci zasedli gozd, širok več kilometrov, toda najteže delo, probaj skozi vas, je bilo treba šele izvršiti. Vsaka hiša v tej vasi je bila trdnjava. Za vsako hišico in za vsakim grmom so stale francoske težke oklopne enote. Da bi se prihranilo čim več prelivanja krvi, je nemški general odredil, naj nastopijo napadalna letala, nemški biokliski pa so se umaknili v ozadje. Naši bombniki so imeli pred seboj jasno določeni cilj. Posrečilo se jim je navzlic srditemu streljanju francoskih topov napasti vas v velikem toku. Naši bombniki so dvakrat napadli. Eno uro potem, ko so se bombniki oddaljili, je bila vas zasedena. Drugi dan smo

Poročila zavezničev

Angleška poročila

London, 25. maja. t. Reuter: Na merodajnih vojaških mestih so danes popoldne izjavili, da je položaj zelo resen, toda treba je dodati, da je sila nemškega napredovanja ponchala in oslabila. Zato da ni razloga, da bi izgubili zaupanje. Se vedno je možnost, da zavezniški s složnim nastopom in s skupnimi silami popravijo položaj na bojišču.

Delovanje angleških letal

London, 25. maja. AA. Reuter: Ministrstvo za letalstvo in notranje ministrstvo sporočata, da so včeraj sovražna letala letela nad nekaterimi deli Anglije, predvsem nad Yorkshiro in North Readingom. Materialna škoda ni velika. V Yorkshiru pa je bilo ranjeno osem ljudi. Bombe so padale tudi na neka polja v severno-vzhodni Angliji; v teh krajih ni bilo človeških žrtev. Protiletalsko topništvo je pregnalo sovražna letala.

London, 25. maja. AA. Havas: Letalsko ministrstvo sporoča, da sta se nad francosko obalo spoprijeli dve večji skupini angleških in nemških letal. Več letal znamke »Messerschmitt« je bilo zbitih, medtem ko angleško letalstvo ni imelo nobenih izgub.

Admiraliteta zanika

London, 25. maja. t. Reuter. Angleška admiraliteta poroča: Nemška poročila navajajo, da so mine, ki so jih nemške vojne ladje položile ob obali južne Afrike, povzročile potopitev 8 trgovskih ladij in dveh iskalcev min. To ne odgovarja resnici. Samo ena ladja je bila doslej žrtev teh min. Admiraliteta izjavlja nadalje, da je vsa lista ladij, o katerih govori nemško vojni poročilo, da so bila potopljena pred Narvikom, med njimi ena oklopnica, več križark in rušilcev, plod domišljije.

Boji za Boulogne

London, 25. maja. b. Nemške čete so strle zavezniški odpor v francoski luki Boulogne ter so zdaj na dometu topov v angleško luko Dover. V angleških vojnih poročilih poudarjajo, da so ponoči nemške sile potisnile iz Boulogne slabše angleške oddelke ter zasedle važno oporišče, ki je oddaljeno 28 milj od angleške obale. Položaj je zdaj postal zelo nevaren, ker nemško težko topništvo lahko strelja čez Rokav v Dover in tudi druge angleške luke. Angleški vojaški krogi menijo, da se bo nemški napad usmeril izdaj v glasovito »področje petih luk« v jugovzhodni Angliji. Z zasedbo Boulo-

oklevanja in soglasno sprejeli v parlamentu zakone, ki pomenjajo popolno revolucijo v njihovem življenju. V 24 urah so se odrekli osební svobodi: sebe in svoje imetje so brez pridržka izročili domovini, da po svojem preudarku z vsem razpoložljivim, pripravljeno so služiti v vojski ali iti na prisilno delo, kakor zahteva korist domovine. Voditelj delavstva, ki je bil do včeraj še v opoziciji, je predlagal v parlamentu te drakonične zakone, ki jih je kralj še tisto uro, ko so bili izglasovani, tudi že podpisal.

Zavezniški torej ne podcenjujejo nevarnosti, ki v tej uri grozi njim in njihovemu svetovnemu vladarstvu. Toda kljub hudim udarcem niso izgubili poguma in danes ni njih volja do zmage nič manjša kot v početku vojne. Nemčija dobro ve, da ima opravka z močnim in žilavim nasprotnikom, ki ga trenutni neuspehi še ne poderejo na tla. Zato Nemci ne govorje veliko, ampak še s tem večjo vnemo delajo in razvijajo vse sile. Oba tabora igrata za vse in je še vse v razvoju. Na to mislimo, ko prebiramo vojna poročila. Boj bo nujno še dolg; zmagal bo pa tisti, ki bo vzdržal zadnji četni ure

Boji za Calais

Berlin, 25. maja. b. United Press. Iz krogov narodno-socialistične stranke poročajo, da so nemške čete prodrle v francosko luko Calais, ki je oddaljena 28 milj od angleške obale. Nemške čete so prodrle utrjeno zavezniško črto na reki Šeldi (Escaut) v Belgiji. Vojaški krogi poudarjajo, da se hude borbe še vedno razvijajo po ulicah Boulogne, 18 km južno od Calaisa. Po trditvi tukajšnjih krogov grozi uničenje milijonski zavezniški armadi, ki je »zajeta v vrečoc« v zahodni Belgiji in v severni Franciji. Taktika nemške vojske je, da te zavezniške sile razdeli na manjše oddelke ter da potem drugega za drugim uniči. Kakor hitro bo ta naloga izvršena, bo nemško vrhovno poveljstvo izdalo nalog za napad na Anglijo.

gne pa je vsekakor resno ogrožena angleška zveza s Francijo. Boulogne še ni popolnoma v nemških rokah, temveč se v predmestjih še vodijo poulične borbe.

»Weygand mora hiteti«

London, 25. maja. t. Reuter: »Manchester Guardian« objavlja daljše poročilo k položaju na zahodni fronti ter svoj članek takole zaključuje:

»Vprašanje je zdaj samo še, če bo general Weygand še v stanju, da začne z močno protiofenzivo s Somme navzgor skozi Amiens, preden zavezniške sile niso bile potisnjene nazaj zaradi pritiska na svojem pomorskem krilu. Poznamo načrt Weyganda in Churchilla, da hočeta obe zavezniški armadi, ono v Franciji in ono v Belgiji spet združiti in jih povezati v enotnem načrtnem nastopu. Toda to, kar se je do zdaj zgodilo, so le manjše operacije in izvedba njenega načrta zahteva nastope v veliko večjem obsegu.

Francoska poročila

Francosko vojno poročilo

Pariz, 25. maja. AA. Havas. Poročilo z dne 25. maja zjutraj se glasi: Koncem včerajšnjega dneva smo utrdili svoje položaje na Sommi ter v toku teh operacij ujeli večje število sovražnih vojakov. Ponoči ni bilo nič pomembnejšega na vsem bojišču.

Francosko službeno pojasnilo o bojih v severni Franciji in v Belgiji

Pariz, 25. maja. AA. Havas. Velika bitka v severni Franciji zavzema čedalje večji razmah. Boj so ekrajno srditi in ogorčeni. Vse kaže, da so nemške izgube že zelo velike. Toda kake občutne spremembe na terenu ni bilo. Najbolj ogorčeni boji divjajo na področju Cambraijsa, severno in zahodno od tega mesta. V razcepu v Picardiji Nemci prodirajo z oklopnimi oddelki in zahodno proti Abbevillu in Boulogne. Položaj je bil davi nejasen glede krajev, ki jih imajo v tej smeri Francozi v svojih rokah. Nemci so poslali okrepite na svoje desno krilo v smeri proti St. Aumeru, kjer se bili boji, v katerih so bile zadržane nemške motorizirane čete.

Na reki Somme se nadaljuje čiščenje leve obale. Tu je bilo ujetih na stotine vojakov. Južno od Sedana so bili Nemci zaustavljeni. Pozornost vojaških opazovalcev je obrnjena danes kakor tudi včeraj na veliko bitko, ki divja na severu. Dočim boji v severnih krajih zavzemajo čedalje večji razmah, imajo operacije na drugih točkah le krajevni značaj. Vsak trenutek je mogoče, da se začne nova nemška ofenziva ali francoska protiofenziva. Toda v tem oziru so v francoskih vojaških krogih nadse molčeči. Treba je torej pričakovati razvoj položaja na severu, kajti pozneje bodo dogodki odvisni od tega razvoja. Treba pa je omeniti, da je umikanje Angležev in belgijskih sil, o čem smo poročali včeraj, bilo le malenkostno umikanje ki je bilo izvedeno prejšnjo noč in včeraj. Tega umika Nemci niso motili. Umik je bil izveden pod takimi okolnostmi, da se je Nemcem posrečilo ponovno priti v stik z zavezniškimi četami šele sredi in davi in sicer samo delno.

V prodor v Picardiji so Nemci poslali po večdnevem oklevanju oklopne oddelke in sicer skozi ozek hodnik med Arrasom, ki ga imajo zavezniški v svojih rokah, in postojankami na reki Somme. Te oklopne enote, ki jih spremljajo manjši od-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zagrebska vremenska napoved: Pričakovati je zboljšanje vremena, toplota

(Nadaljevanje s 1. strani)

delki motorizirane pehote, prodirajo proti severozahodu v smeri k pristaniščem ob obali Rokavskega preliva. Drugi oddelki, še slabotnejši, so bili poslani proti severozahodu, da bi pomagali desnemu krilu nemške vojske v Piccardiji. Ti oddelki so bili z lahkoto zadržani na področju St. Omera. Nasprotno glasovno, ki so se razširili, ni bilo nobene napada proti Calaisu.

Kar se tiče Boulogne je položaj ostal nejasen. Na neki Somme so francoske čete včeraj razvile operacije »čiščenja« ter so v krajevnih spopadih manjšega značaja pregnale nemške oddelke, ki se jim je posrečilo priti na levo stran reke. Pri tem so francoske čete ujele več sto sovražnih vojakov. Na nekem kraju 100, na drugem 50, na starih krajih po 150 itd. Na obeh straneh reke Oise in na Aisni se ni zgodilo nič pomembnejšega. V gornjih Argonih južno od Sedana so ves teren, ki v ostalem ni bil globok in na katerega so Nemci navliali o priliki predvčerajšnjega napada, so francoske čete spet zavzele. Davi je bilo sporočeno, da potekajo prilično živahni boji na tem odseku. Ni znano ali gre tu za novo bitko, ali pa so to samo končne faze predvčerajšnjih spopadov. V vsakem primeru gre samo za krajevne boje, ki so zelo živahni in v katerih sodeluje na eni kakor na drugi strani vsega po nekaj tisoč mož.

Vojaske strokovnjak je končno opozoril tudi na razne poskuse nemške propagande, da bi razdvojila zaveznike. Francozom napovedujejo, da Angličje že beže iz Belgije in da se hočejo odslej sami boriti, Francijo pa prepustiti usodi, medtem ko v Angliji širijo glasove, da je francoska armada že utrjena, da se noče boriti. S takimi prigovarjanji bi Nemci radi ustvarili razpoloženje za to, da bi Francija pristala na ločeni mir. Toda kdor računa na razkol med Anglijo in Francijo v sedanjem trenutku, je omenil vojaški strokovnjak, da dela napačne račune in morda ne bo treba več dolgo čakati, ko bo to tudi dokazano na učinkovit način.

Francozi skušajo predreti nemški »hodnik«

Pariz, 25. maja. b. Francoskim četam se je posrečilo po strahotnih borbah v katerih so sodelovale ogromne sile francoske pehote, topništva in letalstva, znatno stisniti nemški prodorni pas severno od pasu, skozi katerega nemške čete odhajajo proti obali. V zadnjih 48 urah so zavezniške čete ta pas že stisnile že več kot eno tretjino na kraju, ki deli glavne francoske sile in zavezniške čete, ki so ostale zaradi nemškega prodora proti obali odrezane v Belgiji, katerih moč znaša od 600.000 do enega milijona mož. Če se bo Francozom posrečilo prodreti ta pas in razdeliti nemške sile, potem bodo nemške motorizirane čete, ki so prodirle do obale Rokavskega kanala, popolnoma odrezane. Gre za kakih 20.000 mož s 1000 tanki in ostalimi vozili, ki so prodirle do obale Rokavskega kanala. Nemške čete so v tem hodniku pretrpele hude izgube. Navzlic temu divjajo nove nemške enote tankov in blindiranih avtomobilov v smeri proti Boulogneu in Calaisu.

Glas francoskega tiska

Pariz, 25. maja. AA. Havas: Listi opisujejo vojni položaj brez pesimizma ter črnočrtno popolnoma neprijetno. Poudarjajo, da postaja zavezniški odpor proti nemškemu načinu vojevanja od dneva do dneva vedno bolj in da nihče ne dvomi o končnem izidu borbe, ki se je začela in v kateri se bodo Francozi s podporo Belgijcev in Angležev držali do konca. Charles Moras pravi v »Petit Parisien«, da ima tudi glavno francosko poveljstvo svoje namene, ki jih ne more objaviti. List pravi, da se bo generalu Weygandu s pomočjo njegovih sodrukov posrečilo izvesti načrte. General Duval pravi, v »Journal«, da se vidi na zemljevidu, kakšen protinapad je treba izvesti, da pa obstojajo v zvezi s to izvedbo nekatere težave. »Populaire« pravi, da izgubljeno ali pridobljeno ozemlje ni najvažnejše, temveč da je glavno to, da se nasprotnik izčrpa in da se ga prišli, da opusti izvedbo svojih ciljev. »Queveur« se bavi z vprašanjem goriva, ki je neobhodno potrebno za vojskovanje.

Italijanska poročila

Reynaud navaja 6 vzrokov

Rim, 25. maja. b. Anketa, ki je po nalogu predsednika franc. vlade Reynauda imela ugotoviti razloge dosedanjih neuspehov v vodstvu vojne, je ugotovila po poročilu agencije Stefani, da so glavni razlogi za poraz zavezniške armade v prvi etapi vojne naslednji:
1. Domneva, ki se je razširila pri francoskih vojakih, da bo v tej vojni dosežena zmaga brez bitke, je naravnost porazno vplivala na razvoj dogodkov.
2. Nedovoljne vojne priprave.
3. Izenadenje, ki ga je nova nemška vojna tehnika izzvala pri francoskem poveljstvu in armadi.
4. Težki napori armadne sredine, to je onih čet, ki so bile na Sommi, Aisni in Oisei.

Kdaj in kako hoče Italija uresničiti vse svoje težnje

Rim, 25. majnika. t. United Press. Čeprav italijanski državniški pogosto poudarjajo, da se je Italija že odločila za vstop v vojno in da čakajo samo še Mussolinijevega povelja za nastop, čeprav italijanski listi vedno bolj jasno namigavajo, katere so težnje, ki jih hoče Italija z vstopom v vojno uresničiti, in čeprav so bili izvedeni mnogi ukrepi, ki jih države storijo tik pred izbruhom vojne, so v mednarodnih krogih v Rimu še vedno mnenja, da položaj še ni popolnoma jase, sklepi, če obstojajo, pa še niso dokončni.

O italijanskih težnjah krožijo različne liste. Znana in neovrgljiva je splošna težnja Italije, da se v Sredozemskem morju osvobodijo okolv, ki jo drže ujeto med Dardanele, ki so turške, Sueški prekop, ki je angleški, in Gibraltar, ki je tudi angleški. Položaj je danes takšen, da Italija do svojih kolonij v Afriki ne more, ako to ni povolji angleški veseliti. Toda vprašanje, kako si odgovorni krogi v Italiji zamišljajo uresničenje težnje Italije.

Nekateri odkrito zagovarjajo mnenje, da je treba takoj nastopiti z oboroženo silo, napasti angleško pomorsko trdnjavo Malto, napasti Egipet in Suez ter iz Libije udariti v francosko Tunizijo, med tem ko bi suhozemska vojska napadla v Alpah. Ti svetovalci trdijo, da je sedaj čas ugoden za takšen nastop in da je italijanska oborožena sila na suhem, na morju in v zraku dosti močna, da napad zmagovito izvede.

Drugi pa prostodušno zagovarjajo naziranje, da se večina teh ciljev da izvesti na drug način, na primer s pogajaji, ki bi jim bil dan krajši rok. Izhodišče iz Sredozemskega morja naj bi prenehala biti last ene same veselite, marveč naj bi postala skupna last vseh veselite, ki bi skupno izvajale policijski nadzorstvo, pri čemer bi morala Italija dobiti posebna izrazita jamstva, da njena pot do afriških kolonij ne bo nikdar izpostavljena blokadi kakšne veselite. Po Rimu sepečejo, da so v zakulisju pogajanja z zahodnimi veselimi, vendar pa na zunaj ni nobenega odmeva, tako, da je težko reči, koliko resnice je na teh govorilih, ki imajo svoj zaslon pri mnogih odličnih osebnostih fašistične Italije.

Predmet ugibanj v inozemskih političnih krogih italijanske prestolice je tudi zadržanje, ki ga je Italija sklenila do južnovzhodne Evrope. Pač govorijo o pomirjevalnih izjavah diplomatskih zastopnikov Italije, ki da so jih dali po balkanskih prestolnicah. Vendar pa so nekateri italijanski polslužbeni listi, med njimi »Giornale d'Italia«, kjer je pisal Mussolinijev zaupnik Virginio Gayda, objavili tudi zelo značilna razmotrivanja o odnosih Italije do Balkana in sicer v luči zgodovinskih odnosov med apeniškimi in balkanskimi polotokoma od časov rimskega imperija dalje. Vendar pa poudarjajo, da je Italija z zadovoljnostjo vzela na znanje odločnost Balkana, da ostane nevtralen in izven vojne, četudi bi Sredozemsko morje postalo porazišče vojnih zapletljajev.

»Na predvečer vstopa v vojno« pravijo švicarski dopisniki

Zurich, 25. maja. b. Rimski dopisnik »Neue Züricher Zeitung« poroča, da se vedno bolj opažajo znaki za to, da se Italija nahaja na predvečer odločilnih dogodkov. Danes je ves tisk složen v tem, da odločilna beseda šefa italijanske vlade Mussolinija še ni padla, toda izjave Mussolinija in njegove namere niso nedvoumne in gre do ust do ust, od ušesa do ušesa. Danes je mogoče govoriti le o tem, kako širokopotezne aspiracije ima Italija. Na drugi strani pa Italija z največjim zanimanjem spremlja razvoj borb na posameznih bojiščih.

Zakon o civilni mobilizaciji

Rim, 25. maja. b. Davi je bil objavljen nov zakon o mobilizaciji civilistov, s katerimi lahko

vlada razpolaga v primeru potrebe. Prav tako lahko država prevzame v svoje roke premoženje vseh državljanov, izvaja lahko revizicijo in racionalizacijo. Vlada je pooblašena, da prepove vsak izvoz, oziroma uvoz raznega blaga, če smatra to za potrebno. Zakon daje nadalje pooblastilo, da mobilizira vse žene in tudi otroke, ki so izpolnili 14 let, za službo pri protiletalski obrambi, ali za delo v tovarnah. Delavci, ki so zaradi starosti izključeni iz aktivne vojaške službe, pa se morajo na poziv vlade takoj staviti na razpolago za delo v vojni industriji. Zakon izrecno določa, da nove določbe lahko postanejo veljavne, še preden bi bila objavljena splošna vojna mobilizacija. Zakon je odobrila italijanska vlada na svoji seji z dne 2. aprila in bi moral stopiti v veljavo 1. junija. Zakon pa je postal veljaven že pred tem rokom.

Rim, 25. maja. AA. (DNB.) Zakon o organizaciji naroda za vojno ter zakon o vrhovni komisiji za narodno brambo, ki ju je sprejel senat in fašistična korporativna zbornica, sta stopila danes v veljavo.

V Parizu še upajo na sporazum zaveznikov z Italijo

Pariz, 25. maja. AA. (Reuter.) Obveščeni krogi trdijo, da bi lahko v kratkem prišlo do zadovoljive rešitve vprašanja vpliva blokade na Italijo, in sicer na osnovi angleško-franco-

Pismo iz Pariza

Starega veselega Pariza ni več, kjer so se vsak večer sprehajale množice s smehom in veselimi pogovori. Izgleda, kot da so ga čarovne roke nenadoma izgledale iz sveta, kjer je živel stoletja dolgo. Zdi se mi, da sem zadnjič videl te roke. Zvečer greš ob Seini, zvezde in redke luči odsevajo v vodi, listje meče pod noge zelene sence, avtomobili tipajo mimo tebe iz teme in zopet izginejo v temo, kot bi vsakdo od njih prenašal kako tajno poročilo. Tedaj plane čez celo nebo dolga, vitka osvetljena roka, z druge strani zopet druga, in v nekaj trenutkih se gibljejo čez celo obzorje dolgi beli prsti in se igrajo s svetlobnimi žogami, kot kak prstni umetnik. Ali pa zopet sedi ob radiu: cel svet ti je odprt, vsak glas te drži s celim človeštvom. Naenkrat utihne vse, in človek se namah občuti neizmerno samotnega in zapuščnega. Komaj zagrabi plašč in plinsko masko, že zatuli mesto kot v blaznem strahu, hiše izginejo v temo, samo temne sence se še plazijo ob zidovih in izginejo pod zemljo. Še preden jih je kdo opazil, so iste skrivnostne roke posegle po vsakem posebej in ga prestavile v čisto samotni svet. V trenutku obstoji za vsakega samo še njegovo lastno bitje, za katerega more edino sam še odgovarjati. Sredi velenosti so štirje milijoni osamljenec, in ko enkrat prenehajo eksplozije in se počasi življenje vrne v mesto, je v vsakem ostalo nekaj osamljenosti več: vsakdo čuti, da se je vrnil z roba življenja in smrti.

Pa tudi podnevu je Pariz ves izpremenjen. Proti večeru, ko se ljudje vračajo z dela, ni nič več smeha in zbadljivk o vozovih podzemne železnice. Kvečjemu kratke, odsekane besede skozi stisnjene zobe. Vsem se začrtavajo trde poteze okrog ust. Tako nekako so izgledali revolucionarji, kadar so šli na barikade. Sicer za to sedanja vojna tudi je. Nikak vojni pohod, z godbo in petjem, marveč mračno in trdo vzdušje revolucije. Vsakdo čuti, da mora storiti svojo dolžnost. Verjemite ali ne: to, kar vzbuja upor, ni strah pred bombardiranjem. Morda niti ne toliko misel na sinove, brate, može, ki jih trgajo granate na fronti, kot za pogled na vse te množice, ki se od vseh strani zgrinjajo v Pariz. Kajti znova postaja Pariz mednarodno mesto, toda to pot prihajajo tisoči in stotisoči starcev, žena, otrok, skoro vseh ranjenih, iz Belgije, Holandije, Luksemburga, in francoskih Ardenov. Peš prihajajo, z vozovi, z avtomobili, z vlaki.

Včeraj sem bil na Severnem kolodvoru. Vlak za vlakom prihaja, in iz vagonov, umazanih od zemlje, ki so jo razrile bombe, poškodovanih od granat in krogel letalskih strojnic, odlagajo cele reke mračnih ljudi, utrujenih, umazanih, bednih. V eni sami noči so pozabili smeh, pomlad in brezskrbno življenje. Samo trpljenje in sovraštvo. Na obrazih, ki so se naenkrat postarali, je mogoče razbrati vse grozote, ki so jih preživeli. Cela mesta, ki se rušijo, zvižganje bomb in prasketanje požarov, razkosana trupla znanec in prijateljev, potem pa neskončna vojna v negotovost pod vrstami sovražnih letal, ki jih obstreljujejo. Srečaš jih na cestah, kako grede obloženi z otroci in z velikimi culami, brez besed, kot avtomat, proti drugim kolodvorom, ki jih bodo poslali naprej, neznan usodi nasproti. Vsak korak je težek, kar ob vsakem koraku je domovina dalje za njimi.

sko-italijanskih pogajanj. Omenjeni krogi naglašajo, da so zaveznikom znane vse potrebe italijanskega gospodarstva in da žele, da Italija ne bi trpela krivice zaradi te blokade, katere edini namen je, da Nemčija ne dobi surovin, potrebnih za vojskovanje.

Grof Ciano v Albaniji

Tirana, 25. maja. AA. (Stefani.) Zunanji minister grof Ciano je v spremstvu ostalih ministrov ter predstavnikov italijanskih in albanskih oblastev obiskal včeraj Albanian, kjer ga je sprejel predsednik albanske vlade, ki je albanski rojak, ter druge ugledne osebnosti. Zbrana množica je prisrčno pozdravila grofa Ciano, vzklikajoč Italiji, kralju in cesarju ter Mussoliniju. Ciano je obiskal nato rudnik v Kafakregu ter okolice, ki se sedaj pogozduje. Na nekem vrhu s 50.000 jekami in bori je napisano ime »Dux«. Vsaka črka te besede je dolga 400 m. Ciano se je nato vrnil v Tirano.

Italijanski minister za narodno kulturo Bottai je potem, ko je imel govor profesorjem in učiteljem tiranskih šol, zapustil Tirano in odpoval v Drač, kjer se je vkrcal na križarko »Garibaldi« ter se vrnil v Italijo.

Plovba v Ameriko — odgodena

Rim, 25. maja. AA. (Reuter.) V zvezi z odložitvijo velike čezmorske ladje »Rex« iz Italije v Newyork zatrjujejo italijanski krogi, da je ta ugodna popolnoma gospodarske narave ter v ta s preosnovno čezmorske službe. »Rex«, ki bi moral odpluti konec tega meseca, odplove šele 12. junija, »Neptunia« pa, ki bi morala odpluti 1. junija, bo odplula šele 20. junija.

Od časa do časa pridejo avtomobili z belgijsko znamko. Pokriti z zemljo, preluknjani, razbiti, in pred hoteli in prenočišči, kjer se ustavljajo, se vsakdo še ozre proti nebu, če ni par metrov nad njimi letalo iz katerega negibno gleda mrk obraz. Edino, kar sem mogel izveči do sedaj iz njih, je beseda: »Strašno.« Kolikokrat sem slišal to besedo: iz ust starcev, mater, katerih roke še vedno branijo glavice svojih otrok, iz ust starega vaškega župnika, kateremu je na vsaki rami sladko spal otrok: oče jima je na fronti, mati je padla na begu.

In vsako uro je Pariz sovražnejši, trši; gnev in upor se nabirata v srcih, prsti se stiskajo. Vzdušje Pariza je vzdušje revolucije. Francija je postala zrela, da stopi v dobo junških epopej. Vsak Francoz pa ve, da ima sedaj še eno gotovost. To gotovost je Mussolini v svojem govoru v Parmi leta 1914 takole izrazil: »Vem, da se najdne nesramni strahopetci, ki očitajo Belgiji, da se je uprla. Sprejeti bi naj morala nemški čenar in dovoliti Nemcem prehod, dočim bi z uporom izpostavila svoja mesta sistematični porušitvi. Ne, Belgija živi in bo živeła, ker je zavrgla to ostudno kupčijo. Če bi jo bila sprejela, bi bila mrtva za večno.« »Zivela Belgija!« Tako še tudi danes mislijo Francozi.

Norveška fronta

Stockholm, 25. maja. t. (Havas.) Angleški bombniki so danes bombardirali nemško letalsko oporišče pri Strumnessu, kjer so uničili skladišče petroleja in večje število letal. Pri Narviku 7. norveška divizija prodira proti jugu. Borbe so v višini 400 do 1000 m visoko.

Berlin, 25. maja. AA. (DNB.) Nemško vojno poročilo se glasi:

Pri Narviku na Norveškem so nemške letalske sile nadaljevale s svojimi napadi na sovražne pomorske enote ter se obenem tokle tudi za posamezne točke na kopnem, s čemer so podpirale prodiranje naših čet. Kakor je bilo že sporočeno v posebnem obvestilu, sta bili 23. maja težko poškodovani z bombami iz letal dve sovražni križarki. Lahko se računa, da sta obe križarki za sovražnika izgubljeni. Prav tako je bila težko poškodovana neka linijska ladja in neka križarka. Pri včerajšnjem napadu so naši letalci imeli spet dva zadetka. Neke ladje je bila onesposobljena, da bi plula dalje ali da bi se branila. Zatem je bila z bombami iz naših letal zažgana neka ladja — nosilka letal. Lahko se računa z njenim popolnim uničenjem. Razen tega je bila zadeta v bok neka križarka. Potopljene so bile ena transportna in dve trgovski ladji, poškodovani dve trgovski ladji in ena velika ladja, cisterna, ki je morala nasesti. Posrečilo se nam je spustiti s padali gotove oddelke planinskih strelcev, ki bodo okrepili naše čete pri Narviku. Sovražnik je včeraj izgubil vsega 84 letal, od katerih jih je bilo 27 sestreljenih v letalskih spopadih, 14 pa zbitih od protiletalske artiljerije, dočim so bila ostala letala uničila na letališčih samih. Izginilo je sedem naših letal.

Berlin, 25. maja. AA. (DNB.) Vrhovni poveljnik nemških vojnih sil na Norveškem general von Falkenhorst ter vrhovni poveljnik švedske vojske general Tirnel sta se sestala 21. maja na norveški meji pri Storlingu.

Zemljevid k bojem na zahodu: Pikčasto polje je od Nemcev zasedeno ozemlje. Najnovejša poročila pravijo, da so Nemci v Belgiji že zasedli Gent in prišli do reke Lys

Amerika se resno pripravlja, da brani samo sebe

Washington, 25. maja. t. (Havas.) Amerika bo ustanovila vrhovni svet za obrambo države. To je novica, ki je danes kakor blisk šla po vsem časopisju. Kajti znano je, da je v zadnji vojni Amerika segla po ustanovitvi vrhovnega obrambnega sveta šele leta 1916 in je bilo to znamenje, da se Amerika pripravlja na bolj tesno sodelovanje v evropski vojni. Čeprav danes ni mogoče trditi, da bi bila ustanovitev tega sveta v zvezi z vstopom Amerike v evropsko vojno, marveč je ta ukrep v zvezi z velikimi skrbmi Amerike za svojo lastno varnost v bodočnosti, je vendar le ta novica vzbudila povsod veliko zanimanje. Roosevelt, ki bo nočjo govoril ameriškega narodu, bo verjetno obrazložil, zakaj je vlada menila, da je potrebno, da dobi vrhovno ustanovo, ki bo odslej skrbela za načrtno organizacijo državne obrambe.

70 milijard za letalstvo

Washington, 25. maja. AA. (Havas.) Kongres je z 39 glasovi proti enemu sprejel zakon o povečanju letalstva Zedinjenih držav. Ta predlog zakona je bil izglasovan potem, ko je Roosevelt izjavil predstavnikom tiska, da želijo Zedinjene dr-

žave pripraviti kader 50.000 pilotov. Častniški zbor letalstva naj bi štel 8000 častnikov. Kredit za povečanje letalstva znaša eno milijardo 182 milijonov dolarjev (okrog 70 milijard dinarjev).

Predsednik Roosevelt je izjavil novinarjem, da se je že 10.000 civilnih letalcev začelo vaditi pod vodstvom: 2000 vaditeljev.

Japonska »si prizadeva, da se vojna ne bi razširila na Daljni vzhod«

Tokio, 25. maja. AA. (Havas.) Zastopnik japonskega zunanega ministrstva Jakisi Rosima je izjavil po radiu, da si Japonska prizadeva, da bi preprečila razširitev sedanje vojne na Daljni vzhod. Zato Japonska želi tudi ohraniti status quo v Holandski Indiji.

Ravnatelj urada v zunanjem ministertvu Jakiširo Suma je imel govor, v katerem je razen drugega poudaril, da si Japonska ne želi vmešavati v evropsko vojno ter da smatra, da morajo druge veselite vpoštovati interese Japonske na Daljnem vzhodu. Na koncu je naglasil potrebo, da se ohrani dosedanje stanje v Holandski Indiji.

Besedilo trgovske pogodbe med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo

Belgrad, 25. maja. m. Kakor smo že poročali, sta 11. maja t. l. bivši finančni minister dr. Milorad Djordjevič ter pomočnik ministra za trgovino in industrijo dr. Sava Obradović podpisala v imenu kraljevine Jugoslavije v Moskvi pogodbo o trgovini, plovbi med kraljevino Jugoslavijo in Zvezo sovjetskih socialističnih republik ter dopolnilni protokol k tej uredbi. Ministrski svet je sklenjeno trgovinsko pogodbo med obema državama uzakonil s posebno uredbo, ki jo je izdal na podlagi § 1 uredbe o spremembi obstoječih predpisov ter o izdajanju novih in to na predlog ministra za pravosodje, ministra za zunanje zadeve in ministra za trgovino in industrijo.

§ 1. te uredbe določa, da se odobrava pogodba o trgovini, plovbi med kraljevino Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo ter dopolnilni protokol, ki sta bila sklenjena in podpisana v Moskvi 11. maja 1940 in ki se glasi:

Kraljevina Jugoslavija na eni in SSSR na drugi strani, navdahnjeni z željo, da utvarita trajne pogoje za prijateljsko sodelovanje, za vzpostavitve in razvijanje gospodarskih odnosov med obema državama in njunimi narodi, eta sklenili napraviti pogodbo o trgovini in plovbi ter sta za to imenovali svoje pooblaščenca. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. kraljevine Jugoslavije, kraljevih namestnikov: dr. Milorad Djordjevič, bivši minister za finance, g. Sava Obradović, pomočnik ministra za trgovino in industrijo; prezidium vrhovnega sveta SSSR Anastasa Ivanoviča Mikojana, narodnega komisarja za zunanjo trgovino SSSR, ki so se pa po izmenjavi svojih polnomočij, ki so bila izdelana v predpisani obliki, sporazumeli o nižje navedenih uredbah:

1. Poljedelski in industrijski proizvodi s področja ene od pogodbenih strank in njihov uvoz na področje druge pogodbene stranke se ne bodo obremenjevali s višjimi uvoznimi carinami ali drugimi dajatvami ali davki od tistih, ki se plačujejo pri uvozu sličnih proizvodov katere koli tretje države. Obe stranki se istotako strinjata, da druga z uvož zavarujeta režim največjih olajšav v pogledu drugih carin ali drugih dajatev, ali davkov, ki se plačujejo pri izvozu blaga. Razen tega obe stranki zagotavljata režim največjih olajšav glede načina plačevanja carin, tarififikacije, klasifikacije blaga, tolmačenje carinskih tarif, večjih carin, eksporta, pretovorjenja in skladiščenja blaga.

2. Poljedelski in industrijski proizvodi ene od pogodbenih strank, ki se bodo prevažali čez področje ene ali katere tretje države, se pri uvozu na področje druge stranke ne bodo obremenjevali s taksami ali dajatvami, ki bi bile višje od taks, s katerimi bi se obremenile, če bi se uvažale neposredno iz države svojega porekla. Ta uredba se nanaša tako na blago, ki se prevažajo neposredno, kakor tudi po pretovorjenju, prepakovanju ali skladiščenju.

3. Za notranje takse ali dajatve pa naj se obremenjujejo kakor koli, ki se plačujejo, ali se bodo plačevale na področju ene od pogodbenih strank v korist države, krajevnih oblasti ali družtev na proizvodno, prevoz, nakup, prodajo ali uporabo blaga, se ne morejo obremenjevati proizvodov druge pogodbene stranke v višji meri ali na težji način, kakor elični proizvodi države, ki uživa največje ugodnosti.

4. do sklenitve veterinarske pogodbe se bo uvoz žive živine in živalske proizvodnje iz ene od pogodbenih strank pri uvozu na področju druge pogodbene stranke ali pri tranzitu skozi njo, uredil z njeno notranjo zakonodajo in predpisom. Na uvoz, izvoz in tranzit semen in rastlin ene od pogodbenih strank se bo izvajal režim največje ugodnosti.

5. Ladje od pogodbenih strank in njihov tovor bodo uživale v pristaniščih druge stranke pri vhodu, izhodu in ves čas zadrževanja v njihovem območju največje ugodnosti tako glede taks katere koli vrste, ki se plačujejo za račun in v korist države, javnih oblasti, uradnih oseb, koncesionarjev ali različnih ustanov, kakor tudi v po-

gledu pristajanja ladij na določenem mestu, za vkrcavanje in izkrcavanje v pristaniščih in lukah, zalivih, izlivih rek, izkoriščanje ugodnosti pilotage, pregibnih mostov, naprave signalov, svetilnih naprav, ki služijo za označevanje plovni voda, dvigal, skladišč, ladjedelnic, dokov, delavnic za popravila, kakor tudi v pogledu vseh formalnosti navedbe administrativne, carinske in druge, katerim so podvržene ladje, njihova posadka in tovor. Ladje se bodo priznavale vzajemno in sporazumno z zakonom in navedbo vsake od pogodbenih strank, ki se nahajajo na ladji in ki so izdane od pristojnih oblasti dotične države. Potrdila o tovarni sposobnosti ladje, ki so izdana ali priznana od ene pogodbene stranke, bo priznavala tudi druga stranka ter se te ladje v njih lukah ne bodo morale podvreči novemu merjenju tonaže in jim tudi ne bo treba plačevati kakršnih koli taks za primer.

6. Vlada SSSR je soglasna, da v lukah SSSR olajša postavljanje in tovarjenje na jugoslovanskih ladjah hrano za posadko in prav tako gorivo in mazilo za potrebe ladje.

Vlada kraljevine Jugoslavije se s svoje strani obvezuje, da v jugoslovanskih lukah dovoli izvoz in olajšanje dostavljanja in vtovarjanje na ladje SSSR hrano za potrebo posadke, kakor tudi gorivo in mazilo za potrebo ladje.

Določitve gori navedene hrane, goriva in mazila, kakor tudi njihova količina bodo predvidene v seznamu, ki ga bodo napravile vlade pogodbenih strank.

7. Člani ladje ene od pogodbene stranke, ki bodo pretrpele nesrečo ali brodolom na obali druge pogodbene stranke, bodo uživali vse tiste ugodnosti olajšav, ki jih zakonodaja in predpisi dotične države nudijo in odobravajo v sličnih primerih ladjam tiste države, ki uživajo največje ugodnosti. Kapetanu posadke, istotako pa tudi same ladje in istih tovor se bo nudila pomoč in sodelovanje v isti meri, kakor nacionalnim ladjam, posadki in tovoru.

Dogovorjeno je, da rešeni predmeti za ladje, ki bodo pretrpele nesrečo ali brodolom, ne bodo podvrženi plačilu nobenih carin, če niso namenjeni za notranjo uporabo.

8. Določila te pogodbe veljajo: a) za izvrševanje pristaniške službe, razumevajoč tu pilotage, reševanje in podeljevanje pomoči na morju in v vodi.

b) Za kabotage. Toda ladje vsake pogodbene stranke lahko plovejo iz njenih pristanišč v pristanišča druge stranke zaradi iztovorjenja enega dela ali pa celega tovora, pripeljavnega iz inozemstva, ali pa utovorjenja enega dela ali pa celega tovora, namenjenega za inozemstvo.

9. Določila členov 5-8 se ne bodo izvajala za ladje na notranjih vodnih poteh. Kar se pa tiče plovbe na Donavi in njenih pritokih in kanalov, v katerih je dovoljeno ali bo dovoljena plovba tujim ladjam, bodo ladje SSSR in njihov tovor v vsakem primeru in v vsakem pogledu uživale vse pravice in olajšave v jugoslovanskih lukah, ki jih ta pogodba dovoljuje ladjam SSSR in njihovemu tovoru.

10. Pri prevozu potnikov, priljage in blaga po železnih in vodnih poteh obe pogodbeni stranki vzajemno odobravata režim največje olajšave in to v pogledu popravil, cen, prevoza in dajatev, ki se nanašajo na prevoz. Od pogodbenih strank sta sporazumno z upravo njihovih železnic sklenile konvencijo o direktnih tarifah.

11. SSSR bo dopustila svobodni tranzit po železnih in vodnih poteh skozi področja za tovor, ki se pošilja iz Jugoslavije v Nemčijo, baltičke in skandinavke države in obratno. Kraljevina Jugoslavija pa bo odobrila svobodni tranzit po železnih in vodnih poteh skozi svoja področja za blago, poslano v SSSR, v tretjo državo in obratno. Blago, poslano iz ene od pogodbene stranke skozi področje druge stranke, bo na področju zadnje stranke oproščeno tranzitne dajatve, pa čeprav bi bilo to

blago za časa tranzita predmet pretovorjenja, vskladiščenja in ponovnega tovarjenja. Svobodni tranzit se dopušča glede potnikov in njihove priljage pod pogojem izpolnitve formalnosti, ki jih predpisuje zakon dotične stranke, po kateri se vrši tranzit.

12. V poštnem, brzojavnem in telefonskem prometu se bodo med pogodbenicama uporabile in izdajale določbe svetovne poštne zveze, svetovne unije za elektro-zvezo, v kolikor se ta vprašanja ne bi drugače uredila med pogodbenicama.

13. Pravne osebe, ki imajo sedež na področju ene od pogodbenih strank, se bodo prav tako priznale na področju druge pogodbene stranke. Vse te osebe kakor tudi državljani vsake od pogodbenic imajo pravico obračati se na sodišča zaradi terjatev kakor tudi zaradi zaščite svojih pravic. V vsakem primeru se bodo posluževale istega režima kot državljani pravne osebe države, ki uživajo največje ugodnosti.

14. Določbe te pogodbe pa ne obsegajo:

a) pravice in ugodnosti, ki jih vsaka od pogodbenih strank daje ali bo dajala zaradi olajšav obmejnega prometa s sosednjimi državami ali pa na pasu, ki ne presega 15 km na vsaki strani meje;

b) pravice in ugodnosti ter olajšave, ki izvirajo iz celotne ali ekonomske zveze.

c) olajšave, ki jih je SSSR dala ali bo dala v bodoče Latviji, Litvi, Estoniki in Finski ali konti-

entalnim azijskim državam, katerih področja meje na področje SSSR.

15. Pogodbenici se zavezujejo, da boeta dopustili izvršitvi arbitražnih sklepov v sporih, ki nastanejo iz sklenjenih trgovinskih poslov med njunima državama, organizacijami ali ustanovami, če je izvršitev spora po arbitraži, ki je bila naložena za to določena ali pa stalna, ali določena v samem sklepu trgovinskega posla ali pa v sporazumu, ki je bil napravljen v predpisani obliki za dotični posel. Izvršitev arbitražnega sklepa, izdelanega sporazumno z gori navedenim članom, se lahko zavrne samo v naslednjih elučajih:

a) če arbitražni sklep po zakonih države, v kateri je izdan, ni dobil značaja dokončne ali izvršilne rešitve,

b) če arbitražni sklep obvezuje stranko na takšno postopanje, ki je prepovedano po zakonih države, v kateri se zahteva izvršitev sklepa,

c) če je arbitražni sklep v nasprotju z osnovnimi načeli socialnopolitičnega reda države, v kateri zahteva izvršitev sklepa.

Rešitev o izvršitvi kakor tudi sama izvršitev arbitražnih sklepov se bo izvedla v sporazumu z zakonodajo pogodbene stranke, ki dopušča izvršitev sklepa.

16. Ta pogodba bo ratificirana v najkrajšem roku, izmenjava ratifikacijskih listin pa se bo izvršila v Belgradu.

Pogodba postane veljavna na dan izmenjave ratifikacijskih listin. V veljavi ostane tri leta in se jo lahko odpove po izteku tega roka po predhodnem trimesečnem obvestilu. Če pogodba ne bo odpovedana, se smatra, da velja dalje s tem, da jo vsaka stranka lahko odpove po predhodnem trimesečnem obvestilu.

V potrditev tega so pooblaščenca obeh pogodbenic podpisali to pogodbo in nanjo udarili pečata.

Dodatni protokol o izmenjavi trgovinskih zastopstev

V zvezi z danes podpisano pogodbo o trgovini in plovbi med kraljevino Jugoslavijo in SSSR spodaj podpisani pooblaščenca obeh pogodbenic so se sporazumeli o sledečih odredbah:

1. SSSR bo imela v kraljevini Jugoslaviji svoja trgovinska predstavništva, katerim bodo zaupani naslednji posli: a) Podpiranje razvoja gospodarskih odnosov med SSSR in kraljevino Jugoslavijo. b) Zastopanje interesov SSSR na področju zunanje trgovine. c) Ureditve trgovinskega prometa v imenu SSSR med zvezo in kraljevino Jugoslavijo. d) Vodstvo trgovine med SSSR in Jugoslavijo.

Trgovinsko predstavništvo SSSR v kraljevini Jugoslaviji je državni organ, ki izvaja v kraljevini Jugoslaviji monopol zunanje trgovine SSSR. Trgovinsko predstavništvo SSSR bo imelo svoj sedež v Belgradu. Ustanavljanje oddelkov trgovinskih predstavništev v drugih mestih kraljevine Jugoslavije se lahko izvede na podlagi sporazuma med SSSR in Jugoslavijo. Trgovinski predstavnik SSSR v kraljevini Jugoslaviji in dva njegova namestnika uživajo vse pravice in privilegije, ki se priznavajo članom diplomatskih poslanstev. Prostor, ki jih bo zavzemalo trgovinsko predstavništvo SSSR v kraljevini Jugoslaviji, in njegovi oddelki uživajo eksteritorialnost. Trgovinsko predstavništvo SSSR in njegovi oddelki imajo pravico uporabljati šifro. Trgovinsko predstavništvo SSSR v kraljevini Jugoslaviji ne spada pod predpise o trgovskem registru. Trgovinsko predstavništvo SSSR bo v uradnem glasilu kraljevine Jugoslavije objavljalo imena oseb, ki bodo pooblaščenca za pravne posle, kakor tudi obvestila o obsegu pravic vsakogar od teh oseb glede podpisovanja trgovinskih obveznosti trgovinskega predstavništva.

Predstavništvo SSSR v Jugoslaviji deluje v imenu vlade SSSR. Vlada SSSR je odgovorna samo za trgovinske posle, ki se bodo sklepali v kraljevini Jugoslaviji ali ki bodo zajamčeni od trgovinskega predstavništva in podpisani od za to pooblaščenca osebe. Priznajo se vse imunitete suverene države, ki pripadajo trgovinskemu predstavništvu SSSR in kraljevini Jugoslaviji in zvezi SSSR predvsem glede zunanega trgovinskega delovanja z

edinimi izjemami, ki sledijo in za katere dobi zveza SSSR svoje soglasje.

Spori v trgovinskih poslih, ki so bili sklenjeni in zajamčeni po trgovinskem predstavništvu SSSR na področju kraljevine Jugoslavije v smislu določb predhodnega odstavka, spadajo v pristojnost sodišča kraljevine Jugoslavije, če ni določeno arbitražno razpravljanje ali kaka druga sodna pristojnost. Toda pri tem se ne dopušča nobeni ukrepi predhodnega zavarovanja nasproti trgovinskemu predstavništvu. Izvršbe po sodnih sklepih, ki so bili izdani nasproti trgovinskemu predstavništvu v navedenih sporih in ki so dobili zakonsko moč, se lahko izvedejo, toda samo proti blagu in terjatvam trgovinskega predstavništva.

2. Kraljevina Jugoslavija bo imela v SSSR začasno trgovinsko delegacijo, kateri se zaupajo sledeče funkcije:

a) podpiranje gospodarskih odnosov med Jugoslavijo in SSSR;

b) zastopanje interesov kraljevine Jugoslavije na področju zunanje trgovine;

c) nadzorovanje nad izvrševanjem trgovinskega prometa med Jugoslavijo in SSSR.

Začasna trgovinska delegacija kraljevine Jugoslavije bo imela svoj sedež v Moskvi. Šef začasne trgovinske delegacije kraljevine Jugoslavije v SSSR in dva njegova namestnika uživata vse pravice in privilegije, ki se priznavajo članom diplomatskih poslanstev.

Prostor, ki jih bo zavzemala začasna trgovinska delegacija Jugoslavije v Moskvi, uživajo eksteritorialnost. Začasna trgovinska delegacija kraljevine Jugoslavije ima pravico uporabljati šifro.

3. V primeru vzpostavitve diplomatskih odnosov med kraljevino Jugoslavijo in SSSR preneha veljati točka 2. tega protokola, v njej navedene funkcije začasne delegacije kraljevine Jugoslavije pa preidejo na trgovinskega atašeya jugoslovanskega poslanstva v SSSR.

4. Ta dopolnilni protokol je sestavni del danes podpisane pogodbe o trgovini in plovbi med kraljevino Jugoslavijo in SSSR.

Protokol je bil podpisan v Moskvi 11. maja 1940 in stopi v veljavo z dnem objave v »Službenih novinah«, to je danes.

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

Ako bi hoteli z eno samo besedo dati preteklemu tednu — bodisi na vojaškem, bodisi na diplomatičnem polju — oznako, bi rekli: nejasnost, negotovost. Nejasnost vlada na bojiščih, kjer se merijo sile obeh vojskujočih se taborov, nejasnost tudi v diplomatskih bojih za stališče tistih držav, ki v vojni še niso udeležene.

Glavno bojišče je sedaj na zahodni fronti. Norveško bojišče je stopilo v ozadje kot brezpomembno. Na zahodni fronti se napredovanje nemških čet, ki so skozi Belgijo prodrle v severno Francijo, stvarno še ni ustavilo. Le brzina je nekoliko odjenjala. Nemška vojska, ki je — ako uporabimo to prisposodo — nekako z levo pestjo prodrla v Francijo in potiska sedaj to levo pest v velikem loku proti morju, ki ga je že dosegla. S tem je obšla vsa francosko-anglo-belgijsko vojsko, ki se nahaja med njeno levo roko in desno ramo, ki stoji pri Anversu ob nizozemski meji. Nemški načrt obstoji očitno v tem, da sedaj z močjo vsega telesa potisne naprej, da nasprotnika potisne v morje ali mu vsili uničujočo bitko ali pa ga prisili do predaje. Nemški načrt namreč je, da zasede vsa belgijsko in severno francosko obalo ter se tako polasti nadzorstva nad Rokavskim prelivom, ki deli Anglijo od Francije. Anglija in Francija bi bili na ta način druga od druge ločeni in Nemčija ima v načrtu, da jih ločeno, drugo za drugo porazi. Temu nasproti imajo zavezniki, ki jih je nemški predor spravil v veliko zadrego in ki so morali v razbuzjenju in nerodu, ki ga je nemški predor napravil, spremeniti vrhovno poveljstvo ter preurediti razpored svojih armad, načrt, da od juga navzgor presekaajo nemško s levo roko, odprejo pot armadi v Belgiji in zajamejo nemško armado, ki se je zaletela do morske obale. Za izvedbo teh dveh načrtov se bijejo že ves teden silno krvavi boji, v katerih nastopajo tisočeri tanki in tisočera letala. Odločitev na eno ali na drugo stran pa bo morala v najkrajšem času pasti. Vsi vojaški strokovnjaki trdijo, da bo odločitev, bodisi da bo v prilog Nemcev, bodisi v prilog zaveznikov, usodna za nadaljni potek vojne.

Na diplomatskem polju pa stoji Italija v središču vsega delovanja. Vprašanje, če se bo odločila za vojno in če bo stopila na stran Nemčije, je po izjavah italijanskih državnikov in po pisanju tiska tako rekoč že rešeno. Odprto postaja samo še vprašanje, kdaj bo nastopila in kje, na katerem

prostoru bo svojo vojno silo včlenila v boj. Negotovosti, ki vladajo zadržanju Italije, imajo seveda svoj vpliv na vse območje Sredozemskega morja, na države na jugovzhodu Evrope, na Sovjetsko Rusijo in segajo tudi dalje čez svetovna morja v Ameriko in na Japonsko. Na vsem sredozemskem področju smo čitali o raznih ukrepih, ki napovedujejo izbruh vojne vihrne. Na jugovzhodu Evrope je na splošno v preteklem tednu vladalo še mirno ozračje, čeprav ni mogoče zanikati, da bi vojna v Sredozemskem morju neposredno približala vojne pretresljaje tudi Balkanu, ki pa hoče ostati miren in nevtralen in bi moralna južnovzhodna Evropa svoje napore, da ostane izven vojne, še povečati. Od veselih je južnovzhodna Evropa dobila tudi povsem pomirjevalna zagotovila. Sovjetska Rusija kaže znake, da se boji za Črno morje in so bili javljeni neki ukrepi v sovjetskem delu Karpat in ob romunski Besarabiji. Zedinjene države Severne Amerike so spriče evropskega razpleta začele gledati naprej v svojo lastno bodočnost in so v preteklem tednu padle od odločilnih moč besede, ki napovedujejo ogromne oborožitve za obrambo Amerike same. Medtem pa na Japonskem vedno bolj glasno prihajajo od izraza težnje za novimi pridobitvami na Tihem morju za primer, da bi angleški imperij zadela nesreča, kar Ameriki narekuje daljnosežne politične in vojaške ukrepe.

Notranji pregled

Najvažnejši dogodek preteklega tedna je uredba, s katero je vlada določila naloge takomenovane pomožne vojske, ako bi vojna sila pri nas bila mobilizirana. Naloga te pomožne vojske je pred vsem ta, da zagotovi nemoteno gospodarsko življenje v zaledju, ko bi za vojno sposobni moški bili mobilizirani. Zlasti pa bo naloga pomožne vojske, da bo zaledje skrbelo ne le za zadostno prehrano vsega prebivalstva, temveč tudi za potrebe vojskujočih se vojne sile. Pomožna vojska ima po tej uredbi tri pozive. V prvo poziv spadajo vsi industrijski delavci in nameščenci, ki so določeni delati v tovarnah, ki so važne za državno brambo. Ti člani pomožne vojske morajo v miru dobiti svoj delavski razpored. Kakor hitro je razglašena mobilizacija, morajo oditi v tovarne, kamor so določeni. Če niso vojaki, dobijo plačo, kakršna jim pripada. Če pa so vojaki, ne dobivajo plače. V drugi poziv spadajo kmetje, ki bo njihova naloga, da

bodo vsa zemljišča dobro obdelana. Porabili pa bi jih tudi za druga, zemeljska dela, popraviljanje potov in cest. Če se bo občini zdelo potrebno, bo poklicala v ta poziv tudi kmečke ženske, da bi polje ne ostalo neobdelano. Tako bodo ti kmečki poklicanci obdelovali polje, najprej v svoji občini tam, kjer zaradi pomanjkanja delovnih sil ne more biti obdelano. Dati morajo na razpolago v ta namen tudi svojo živino, orodje in vozila. Tretji poziv pa so vsi drugi delavci ter tudi umski delavci. Delavce bodo porabili kjerkoli bo treba, umske delavce pa tam, kjer bodo mogli svojo nalogo uspešno izvrševati, tako na primer pri cenzuri, na pošti, pri telefonu itd. Semkaj spadajo tudi vsi dijaki, ki niso še stari 18 let. Tudi ti bodo šli na delo, vendar jih bodo porabili najbolj v krajih, kjer prebivajo njihovi starši in za dela, ki so jih od doma vajeni. Pod to pomožno vojsko spadajo vsi moški od 16. do dovršenega 65. leta, če so določeni le za telesna dela, toda do 70. leta za umska dela. Kdor pa je dovolj močan, se lahko zglaš kot prostovoljec tudi, če je več kot 70 let star.

Ta teden je dr. Korošec kot predsednik Glavne združene zveze za Jugoslavijo dobil povabilo od nemške kmetijske organizacije, naj se udeleži velike nemške kmetijske razstave na veselejšemu v Vratislavu na Nemškem. Dr. Korošec je tjakaj je odpotoval skupaj z dr. Djordjevičem, ki je podpredsednik Glavne združene zveze.

O občinskih volitvah na Hrvaškem, ki so bile danes teden, listi mnogo pisarijo. V hrvaških krajih je po ogromni večini zmagala HSS, dasi je v Dalmaciji nekaj malega občin padlo v roke levitarjev, ki so se izkazali edine resne nasprotnike HSS. Hrvatska Straža zato svari hrvaško narodno vodstvo, naj pazi na tega sovražnika ter pravi, da je za Hrvate marksizem največja nevarnost. Sicer pa v listih ni čisto jasno, kdo je prav za prav zmagal v srbskih krajih. Srbski listi naglašajo, da so v srbskih krajih zmagali zoper SDS njeni nasprotniki, zlasti pa JRZ. SDS je dobila, kakor pravijo ti listi, mnogo manj občin kakor pa JRZ. Hrvatski listi pa zagovarjajo SDS ter pravijo, da je SDS skupaj s HSS dobila večino med Srbi. Vsekakor nam zadeva še ni čisto jasna, ker nekateri trdijo tako, drugi pa drugače.

Uredbo zoper spekulante so dobili zdaj tudi na Hrvaškem, kjer bodo take vrste ljudske škodljivce lahko pošiljali v internacijo in na prisilno delo.

Bolgarski kmetje, ki so se te dni mudili v Jugoslaviji ter so obiskali tudi Oplenac, kjer so na grob rajnega kralja Aleksandra položili lep venec

Nov poskus Anglije za sporazum s Sovjetsko Rusijo

London, 25. maja. t. »Times« na veliko presenečenje prinašajo novico, da odputuje sir Stafford Cripps z velikim spremstvom diplomatskih in trgovinskih izvedencev v Moskvo, da tamkaj »otiplje« razpoloženje za nadaljevanje trgovinskih pogajanj med obema državama. Angleška vlada da ima pripravljene jasne načrte in njeno stališče je tudi jasno. Pripravljena je s Sovjetsko Rusijo tržiti pod pogojem, da angleško blago, ki bo prihajalo v Sovjetsko Rusijo, ne bo šlo naprej v Nemčijo. Ako sovjetska vlada ponudi zadostna jamstva v tem pogledu, je trgovinska pogodba takoj mogoča. Sir Stafford Cripps je poslanec delavske stranke. Tudi to bo morda imelo svoj vpliv pri pogajanjih v Moskvi.

Napad na Trockega

Mexico, 25. maja. AA. Reuter. Ameriška policija vodi energično preiskavo v zvezi z atentatom, ki je bil poskušen na Trockega. Na osnovi preiskave je bilo dognano, da se je atentata udeležilo okrog 30 oseb, ki so bile preobčlene v strahnike. Posrečilo se jim je premagati onih pet stražnikov, ki navadno stražijo pred stanovanjem Trockega. Ko so se atentatorji približali hiši, v kateri živi Trocki z ženo in vnucom, so začeli streljati, da se na vsem postopju poznajo sledovi izstrelkov. Trocki, njegova žena in njegov vnuček so se rešili na ta način, da so se takoj, ko je pušč prvi strel, legli na tla. Tako so ležali ves čas streljanja, dokler se ni pojavila policija. Atentatorji pa so pobegnili ter preje vrgli še zazgialno bombo. K sreči ta bomba ni eksplodirala. Vnuček Trockega je bil ranjen. Atentatorji so odpeljali seboj osebnega tajnika Trockega.

Potres v južni Ameriki

Lima, 25. maja. AA. DNB. O potresu, ki je bil večeraj v Peruju, poročajo nove podrobnosti. Po zadnjih vesteh je bil ta potres velike večji kakor se je v začetku mislilo. Potres so posebno čutili v Limi, Calacu, Baranchi in Clorihosu. Točno število človeških žrtve še ni znano, vsekakor pa je čez 30 mrtvih in čez 500 ranjenih. Posamezne ulice v Calau Baranchi in Clorihosu predstavljajo pravo podrtijo. Vse telefonične in brzojavne zveze so prekinjene. Ceste so uničene ter številna poslopja porušena. Prvi potresni sunki so čutili že v petek ob 11.30. Drugi pa ob 17. Smatra se, da je bil to največji potres v Peruju v zadnjih 50 letih.

Politični zapiski

Zavedajmo se!

Sarajevska »Narodna Pravda«, glasilo ministra dr. Kulenovića, prinaša v zadnji številki članek z gornjim naslovom, kjer govori o evropski krizi ter o naših dolžnostih, ki nam jih nalaga sedanjí čas. Nato pravi: »Združitev je sila. Ne smemo biti kratkovidni! V šasih velikih nevarnosti, v teh težkih časih bi bila prava blaznost pozabljati na največje narodne in državne interese ter dajati prednost osebnim ter krajevnim interesom. To je resnica, ki je ne moremo odbiti. Največja naša skrb mora biti skrb za varnost države in za našo celoto. Država in njena svoboda nad vse in pred vsemi! Zgodovinska narodna misel pred vsem in nad vsem. To je ukaz današnjega časa. Le če bomo izvršili ta ukaz, nas veliki evropski vihar ne bo mogel zbrisati, streti in uničiti. Če zvršimo ta ukaz, bomo rešili največje vprašanje, premagali bomo vse razmere ter premagali časi! Potrebna je duhovna mobilizacija vsega našega naroda.« List nato govori o naši volji ter končno sklepa z besedami: »Končno se zavedajmo, da je interes države in interes narodne svobode mnogo večji in nujnejši kakor pa vsi krajevni in osebni interesi.«

Za politično premirje

List »Delo«, ki je glasilo pravosodnega ministra dr. Lazarija Markovića, prinaša članek o političnem premirju, kjer že v drugič piše o tem ter med drugim pravi: »Težavne mednarodne razmere so tudi našo državo privedle v kočljiv položaj. Te razmere nam vevajo, da se notranja vprašanja po možnosti denejo ob stran ter da se vsa naša pozornost posveti skrbi za varstvo naše samostojnosti in neokrnjenosti. V takih okoliščinah bi kakva večja akcija med ljudstvom za to ali za ono notranje vprašanje ne bila pametna ter bi celo utegnila ogroziti pravilno zavarovanje kakega bolj važnega narodnega in državnega interesa. Zato je pretekli teden prišla prepoved vseh političnih zborovanj, da se obdrži neke vrste notranji mir ter da se državnim organom omogoči bolj paziti na tisto, kar je danes bolj potrebno in bolj nujno. Vendar se, ne glede na to, kaže potreba moralnega in duhovnega premirja in duševne koncentracije vseh narodnih sil vpricho težkih zunanjih dogodkov in vpricho mogućih zunanjih nevarnosti.«

Proč s prepri!

V četrtek zvečer so v Belgradu člani JRZ priredili banket novoimenovanemu belgrajskemu županu Božidaru Nediću. Med večerjo je slavljence spregovoril ter med drugim dejal, da je zdaj čas pozabiti vse medsebojne prepire in da je treba pogledati na stran opozicije ter se s svojimi političnimi nasprotniki sporazumeti za brambo domovine.

Kaj pomeni naša nevtralnost

Splitski list »Glas Primorja« prinaša članek o dolžnostih, ki nam jih nalagajo sedanjí čas, nakar na koncu pravi: »Nevtralnost Jugoslavije ne pomeni, da moramo mirovati in opazovati. Nevtralnost mora pomeniti isti čas, ko je treba svoje sile okrečiti, ritem dela in ustvarjanja še bolj pospešiti za jutrišnji dan. Zato ne smemo mirovati, marveč se je treba zbirati na stražo ter smiselno in podvojeno delovati. To je ukaz domovine, to je naša dolžnost do kralja in naroda svojega!«

Dr. Maček je optimist

Belgrajsko »Vreme« poroča o seji SDK, ki je bila 24. maja v Zagrebu pod predsedništvom dr. Mačka. Udeležili so se zastopniki HSS in SDS ter govorili o občinskih volitvah na Hrvaškem. Omenjeni list k temu sporočilu dodaja: »Iz političnih krogov HSS smo izvedeli, da dr. Maček na razvoj naše notranje politike gleda močno optimistično, prav tako optimistično pa presoja tudi razvoj našega zunanega položaja.«

O Hrvatih v Ameriki in doma

V Čikagu izhaja list »Jugoslavenski glasnik«, ki prinaša članek, kjer govori o politiki dr. Mačka in HSS v Jugoslaviji, katero močno hvali ter nato dostavlja: »Hrvati v svoji domovini so na svojem mestu. To danes ve ves svet. Naj to vedo tudi tukaj med nami v Ameriki. Mi ameriški Jugoslavlani upamo ter verujemo, da bodo tudi ameriški Hrvati kmalu v svoji celoti etopili v isto smer kakor tudi Hrvati v stari domovini. To pa naj vedo tudi vsi Srbi in vsi Slovenci ter naj se po tem ravnavajo, da nihče izmed njih ne postane krvnik svoje rodne mater!«

Kako so volili Hrvati

Glavno glasilo HSS »Seljački dom«, ki izhaja kot tednik, v svoji novi številki piše o občinskih volitvah na Hrvaškem ter med drugim poudarja: »V vseh občinah, kjer žive Hrvati nepomešani z drugimi narodnostmi, so bile postavljene le liste HSS, in sicer z redkimi izjemami le po ena lista v vsaki občini. Ponekod pa so bile postavljene po dve ali celo po tri liste HSS. Po navodilih predsednika dr. Mačka pa ni bilo uradnih in neuradnih list, marveč so pristali HSS po svojem prepiranju mogli postavljati liste s kandidati, ki so z ozirom na gospodarsko politiko v občini najbolj ustrezali. Zato tudi ni bilo nobenih tako imenovanih disidentskih ali neslužbenih list, marveč so bile vse liste HSS docela enakopravne. S tem je ljudstvu dana možnost, da res izbere tiste, ki po njegovi sodbi morejo najbolj upravljati gospodarstvo naših občin. Ponekod so naši pristavi postavljali po dve listi zato, ker so bili različnih misli, kdo bi bil boljši gospodar v občini. Zato pa v obč. odboru ne bo in ne sme biti nobenega boja med izvoljenimi kandidati posameznih list. Vsi imajo temveč dolžnost kot pristavi HSS med seboj najlepše in složno sodelovati.«

Belgrajske novice

Belgrad, 25. maja. m. Trgovinsko ministrstvo je predpisalo nova pravila o polaganju dodatnih izpitov za absolvente meščanskih šol, to je za tiste, ki se nameravajo vpisati v trgovsko akademijo ali trgovsko šolo. Po teh pravilih bodo morali polagati kandidati izpit samo iz enega predmeta, ki se ga v meščanski šoli niso učili.

Belgrad, 25. maja. m. Prosvetni minister je odobril vsem obiskovalcem spomladanske razstave jugoslovanskih umetnikov v Belgradu polovično vozino na državnih železnicah. Ta popust velja za odhod v Belgrad od 28. maja do 6. junija, za vrnitev iz Belgrada pa od 30. maja do zaključno 1. junija letos.

Kralj Peter II. in knez namestnik Pavle na slavi konjeniške brigade kraljeve garde

Belgrad, 25. maja. m. V topčiderski vojašnici kr. garde je slavil danes dopoldne svojo tradicionalno slavo konjeniški polk kr. garde. Polkovni slavi sta dala poseben sijaj s svojim obiskom Nj. Vel. kralj Peter II., ki je nosil uniformo gojenca-podnarednika vojne akademije s Karadjordjevo zvezdo na prsih, in Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle v uniformi armadnega generala. Nj. Vel. kralj Peter II. in Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle sta se pripeljala na slavo v odprtem avtomobilu. Pri vohodu na slavnostni prostor so ju pričakovali kr. namestnika dr. Stanković in dr. Perović, min. predsednik Cvetković z vsemi v Belgradu nahajajočimi se ministri, med katerimi je bil tudi minister za gradbe dr. Miha Krek, ban banovine Hrvatske dr. Subašić, ki je davi pehotni brigadni general Golubović, poveljnik konjeniške brigade kr. garde in domačin slave brigadni general Milutin Zupanovac. Navzoč je bil tudi generalni zbor s šefom glavnega generalnega štaba armadnim generalom Petrom Kosićem. Godba kr. garde je ob prihodu kralja in kneza namestnika zaigrala državno himno. Kralj se je s knezom namestnikom pozdravil z vsemi navzočimi, nato pa se je napotil h konjenikom kr. garde, ki so bili postavljeni v vrste, ter jih pozdravil z besedami: »Pomozi Bog, junaci! Konjeniki so odločno odgovorili: »Bog ti pomogao!« Nj. Vel. kralj je nato čestital polku slavo z besedami: »Srečna vam slava!«, nakar so konjeniki odgovorili: »Hvala!«

Potem se je začel verski obred, ki ga je za katoličane opravil vojni kurat Ivan Kotnik. Po verskem obredu je govoril poveljnik konjeniške brigade kr. garde general Milutin Zupanovac in med drugim dejal: »Današnji dan naše slave je vezan na spomin, ko se je pred 102 letoma, dne 12. maja 1838 pod vladno kneza Miloša Obrenovića popolnoma zaključilo formiranje garde ter se je ustanovilo poveljstvo kneževine garde. Tedanja kneževa garda je imela v svoji sestavi dva bataljona pehote, eskadron konjenice in eno baterijo.

† Josip Klovar

Ljubljana, 25. maja.

Nocoj ob 8 je po dolgem trpljenju izdihnil svojo dušo g. Josip Klovar, nadzornik Jugoslovanske tiskarne v pokoj. Rajni gospod Klovar je dolga desetletja zvesto in vneto deloval v podjetjih Jugoslovanske tiskarne, kjer si je stekel za podjetje mnogo zaslug. Zadnja leta je preživel v zaslužnem pokoj. Naj uživa zdaj večni mir in pokoj! Pogreb bo v ponedeljek ob pol 5 popoldne izpred mrtvašnice sv. Jožefa na Vidovdanski cesti. Zaljučim svojem izrekamo svoje globoko žalje!

Uredba o zatemnitvi

»Službeni list« banske uprave dravske banovine dne 25. maja prinaša banovo uredbo o zatemnitvi na podlagi uredbe iz leta 1939 ter zakona o notranji državni upravi. Uredba ima 10 členov ter določa v kratkem te-le ukrepe, ki jih je treba v primeru nevarnosti brezpočno izvesti:

Namen zatemnitve je ta, da se sovražnim letalcem pri njihovih poletih nad našim ozemljem otežijo polet in orientacija. Zatemnitev pa mora biti taka, da s tem naše gospodarsko življenje, naš promet, naše javno in zasebno življenje, ne bodo prekinjeni. Zatemnitev po členu 3. odredi ban, v primeru potrebe pa jo za svoje okolice odrede okrajni načelniki in policija. Če pa taka odredba ne bi prišla pravočasno, je vsakdo dolžan držati se določil o zatemnitvi v primeru nočnega letalskega alarma tudi brez odredbe.

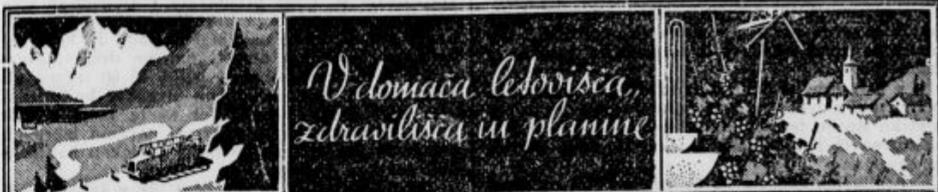
Kadar je izvedena mobilizacija ali kadar nastopi vojno stanje pa ima zatemnitev trajen značaj ter traja vsak dan od sončnega zahoda do vzhoda. Stroške zatemnjevalnih naprav nosijo, če po zakonu ni drugače določeno, tisti, ki so dolžni zatemniti. Stroške zatemnitve po vežah in drugih splošno dostopnih prostorih zasebnih hiš nosi hišni lastnik ali pa tisti, ki v hiši sam stanuje. Zatemnjevalne naprave je treba v zelo temnih nočeh preskusiti, ali dobro delujejo. Vse te naprave je treba imeti tako shranjene, da so takoj na razpolago in da se ne skvarijo. Kdor bi se ne ravnal po teh določilih, bo deležen kazni do 1000 dinarjev globe ali do 20 dni zapore. Prav tako so deležni kazni tisti, ki bi zatemnitev ovirali.

V svojem drugem delu uredba določa, kako je treba zatemnjevati. Iz prostorov, ki so zatemnjeni, ne sme priti na ulico niti en žarek. Tudi javna razsvetljava mora biti tako zastrta, da z višine 300 metrov ne bo več vidna. Zatemnitev se izvrši tako, da se zastrto ali zasenčijo svetila sama ali pa zastrto ter prekrijejo svetlobne odprtine prostorov. Svetila na prostem in v hišah se zastrto ali zasenčijo na poseben način, ki ga uredba tudi omenja. Posebna določila veljajo za svetila vozil, potem za signalna svetila ter za reklamna razsvetljeva. V tem odstavku je tudi določeno, da morajo zunan na cestah biti nevarna križišča prepleksana na robovih z belo in tudi v temi vidno barvo. Zatemnitev prostorov je treba tako izvesti, da niti en žarek svetlobe ne pride ven. Kjer nimajo polknic in rolojev, morajo napraviti goste zaves, ki jih danejo na odprtine.

Garda je bila tedaj ustanovljena, da se iz nje in skozi njo razvija vojska tedanje kneževine Srbije, ki je imela zgodovinsko nalogo, da dovrši veliko delo osvobojenja in zedinjenja južnih Slovanov. Kr. garda se je vedno bolj razvijala, dokler ni dosegla današnje stopnje. Svoj govor je končal z besedami: »Vojaki konjeniške brigade, ki ste zbrani iz vse naše domovine in katerim je izkazana redka čast in sreča, da služite v kr. gardi, vi ste danes počaščeni z navzočnostjo našega ljub-

ljenega belega orla, Nj. Vel. kralja Petra II. in našega priljubljenega kneza namestnika Pavla, katerima pripadajo naša življenja. Naši gostje so danes tudi kr. namestniki, člani kr. vlade in najvišji člani naše armade, naši stari vojni veterani in predstavniki stanov in združenj.« Zbrano vojaštvo je pozval, naj vzklizne kralju in vsemu kraljevskemu domu, kar so vsi storili.

Nato je bil pred kraljem in knezom namestnikom mimohod konjeniškega polka kr. garde. Najprej je defilirala I. gardni konjeniški polk pod poveljstvom polkovnika Tonči Kokalja. Mimohod je bil izveden z vso natančnostjo ter je pokazal veliko izvežbanost naše elitne vojske. Po mimohodu je domačin povabil vse navzoče dostojanstvenike na prigrizek, kjer je ponovno pozdrvil Nj. Vel. kralja Petra, Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla in ves kraljevski dom.

V domača letovišča, zdravilišča in planine

BLED

Najmodernejšo letovišče in kopališče, — Prospekte pošilja Zdraviliška komisija

HOTEL JEKLER

Zahtevajte poučbo

HOTEL LOVEC

popolnoma renoviran, centralna lega, garaža

PARK HOTEL

Penzija od din 75.— dalje

Hotel Pension STARKL

ob jezeru, jezerska kopal in čolni brezplačno; priznana najboljša kuhinja

GRAND HOTEL TOPLICE

HOTEL TRIGLAV

konfort, dobra kuhinja, zmerne cene

PENSION VOVK

ugodni aranžmani za družine

PENSION ZAKA

kompletna penzija din 35 do 60

KRAZJSKA GORA,

810 m. Višinsko zdravilišče in planinsko letovišče

Radensko kopališče

po naravni ogljikovi kislini najmočnejše kopališče v Jugoslaviji in edino te vrste v Sloveniji sploh **zdravi z uspehom** bolezní srca, jedvic, živcev, jeter, želodec, notranjih žlez in motnje spolnih organov.

Maj-junij 10 dni Din 700-850, vse vračunano (penzija, zdravnik, kopei, zdraviliške takse).

Moderni komfort, glasba, dancng, kavarna ton-kino, tenis itd.

Obširne prospekte dobite brezplačno pri »Putnik« ali pri upravi zdravilišča Slatina Radenci.

Kdor ne more priti v kopališče naj vsaj pije doma ono z rdečimi srci: zdrav in užitek!

Direktni vagoni iz Beograda, Zagreba in Ljubljane do samega zdravilišča!

Zahtevajte podrobnejše informacije in prospekte od gornjih oglaševalcev, dalje v vseh biroih »Putnika« ali neposredno od Tujskoprometnih zvez »Putnik« v Ljubljani in v Mariboru.

Osebné novice

Belgrad, 25. maja. m. Premeščeni so sledeči učitelji in učiteljice v Sloveniji: Znidaršič Marija iz Skorna (okraj Gornji grad) v Vavto vas; Tonja Ana iz St. Jurija pri Grosupljem v Crnuče pri Ljubljani; Bratkovič Anton iz Kamnika v Pirešico. Napredovala sta v 7. pol. skup. Pustotnik Marija iz Skofje Loke in Turnšek Silvo iz Celja, oba šolska tajnika.

Nevihta s točo na Hrvaškem

Zagreb, 25. maja. b. Včeraj je nad Hrvaškim Zagorjem in Podravino divjala huda nevihta. Med močnim dežjem je padala tudi toča, ki je napravila veliko škodo na pšenici, rži, ječmenu in nad drugimi poljedelskimi pridelki. Večkrat je udarila tudi strela, ki je ubila nekaj oseb.

MARIBOR

priznano letovišče, ugodno podnebje, žužna, gorice; udobni hoteli in gostišča, zmerne cene; zabave, sport, znano kopališče na Mariborskem otoku; nova avtomobilska cesta na Pohorje, planinski hoteli in domovi

PTUJ

ugodno podnebje, krasna okolica. Bogati zgodovinski spomeniki. Dobro urejena gostišča. Dnevna oskrba din 35 do 40.

SMREKOVEC,

1575 m. Idejno planinsko letovišče med planinskih gozdov in pasniki. Gorski izleti. Koča na Smrekovec je dobro oskrbovana; vodovod. Celodnevna oskrba 40 do 50 din. Informacije daje SPD Soštanj

Pension Konšek, Trojane

600 m. Udobno letovišče. Zahtevajte informacije in prospekte

JEZERSKO,

900—1200 m. Divno, najzdravješe alpsko letovišče v državi. Božanstven mir, krasni gozdni spreobrli. Sodobni komfort, okrog 500 udobnih postelj. Informacije: Občinski turistični odbor Jezersko

RADOVLJICA,

470 m. klimatično letovišče s kopališčem, v neposredni bližini Bleda; vodovod, električna razsvetljava; nov moderen hotel, dobri penzion. Pojasnila daje Tujskoprometno društvo in Radovljica

ŽIROVNICA pri BLEDU

Prospekti: Tujskoprometno društvo

MEDIJSKE TOPLICE

termalno kopališče in letovišče; bazeni na prostem. Penzija din 45—55. Prospekti.

DOLENJSKE TOPLICE

Radlotoermalno kopališče 38°C. Železniška postaja Straža-Toplice pri Novem mestu. Izredni uspehi pr. zdravljenju revmatizma vseh vrst, ženskih bolezní, bolezní živčnega sistema itd. — Sezona maj—oktober. — Zahtevajte prospekt!

RIMSKE TOPLICE

kopališče 37°C. Zdravi: živce, ženske bolezni, giht, isias itd. Cenejšje je pavilono zdravljenje. Termalno kopališče na prostem. Lepa okolica. Zahtevajte prospekte!

DOBRNA pri CELJU

je prirodno eno najlepših in najmoderneje urejenih kopališč Jugoslavije. 409 metrov nad morjem, sredi gozdov, brez prahu in dima. Odlični uspehi pri zdravljenju živcev, srca in ženskih bolezní. Celokupno 20 dnevno zdravljenje izven sezone 1800 do 1650 din. V sezoni zmrazne cene. Zahtevajte prospekt! — Uprava zdravilišča.

Novi 10 dinarski kovanci iz niklja

Belgrad, 25. maja. AA. Na podlagi zakona o umiku starega in o kovanju novega kovinastega denarja od 31. julija 1937, a v sporazumu z narodno banko je finančni minister izdal naslednji odlok: Od 31. maja 1940 se bo začel po Narodni banki potopno spuščati v promet novi nikelnasti denar po 10 din, skovan na podlagi zakona o umiku in o kovanju novega kovinastega denarja od 31. julija 1937. Novi kovanci po 10 din so izdelani iz čistega niklja in imajo po zakonu določen premer 23 mm z nazobčanim obodom in so težki 5 gramov. Na sprednji strani je vtičen desni profil obraza Nj. Vel. kralja Petra II. Nad njim vzporedno s koncem gravure tega lika je podpis umetnika F. Dinčić v cirilici, okoli lika Nj. Vel. kralja pa je v krogu napisano »Kraljevina Jugoslavija« in sicer v cirilici. Na zadnji strani je vtičena vrednost kovanca v arabskih številkah »10« z označenjem vrednosti dinarjev in sicer v latinici, pod tem pa je v arabskih številkah napisana letnica 1938. Nad številko 10, ki predstavlja vrednost kovanca, je vtičena krona kraljevine Jugoslavije. Na desni strani je v polkrogu vtičena bukova vejica, na levi strani pa prav tako v polkrogu lovorjeva vejica. Obe sta zvezani s trakom in se z vrhovi dotikata krone Jugoslavije (iz bančnega in valutnega oddelka finančnega ministertva).

Konec srebrnih 10 dinarskih kovancev

Belgrad, 25. maja. AA. Na podlagi § 1 zakona o umiku starega denarja iz obtoka in o kovanju novega a v sporazumu z Narodno banko je finančni minister izdal naslednji odlok: Postopno začeni od 31. maja t. l. in v roku 3 mesecev to je do 31. avgusta vključno, se umakne iz prometa stari srebrni denar po 10 din, skovan na podlagi zakona o kovanju srebrnega denarja po 15 in 20 din od 28. novembra 1931. Po preteku gornjega roka preneha biti ta vrsta denarja zakonito plačilno sredstvo in bo mogoče te kovance v naknadnem roku 6 mesecev zamenjati brez odbitka z novim denarjem pri blaginah Narodne banke in državnih finančnih ustanovah.

V neizmerni žalosti sporočamo, da je danes ob 20 po dolgem in mučnem trpljenju, previden s tolažili svete vere, umrl naš dobri in skrbni soprog, oče, stric in svak, gospod

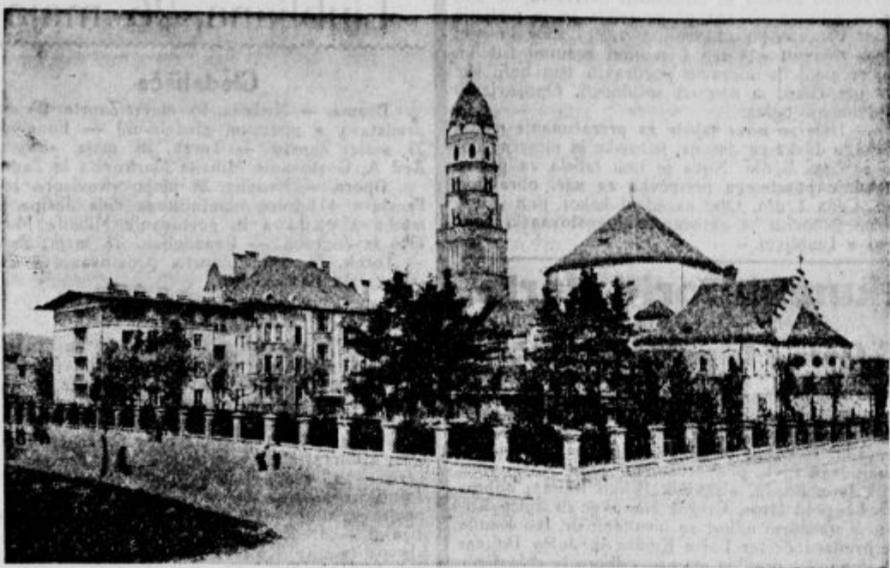
JOSIP KLOVAR

nadzornik Jugoslovanske tiskarne v pokoj

Dragega pokojnika bomo spremili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku v ponedeljek, dne 27. maja ob pol 5 popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 25. maja 1940.

Zalujoča soproga Antonija, otroci in ostalo sorodstvo.

Cerkev sv. Jožefa v Ljubljani z rezidenco Družbe Jezusove in Domom duhovnih vaj

Izgradimo notranjost svetišča sv. Jožefa v Ljubljani!

Cerkev sv. Jožefa v Ljubljani se je gradila v letih 1912—1914 kot

ZA OBLJUBLJENA

CERKEV MESTA LJUBLJANE

v spomin na veliki potres l. 1895., da bi nas sv. Jožef obvaroval v bodoče podobnih nesreč. Zato se tu vsako leto opravljajo zaobljubljene sv. maše in sem hite iz vseh ljubljanskih župnij procesije na velikonočno nedeljo.

Obenem se je pa cerkev gradila v tako velikem obsegu z darovi vsega slovenskega naroda kot glavno

NARODNO SVETIŠČE V ČAST SV. JOZEFU ker je sv. Jožef posebni zaščitnik vseh slovenskih dežel in varuh slovenskih družin.

Stavba je bila na zunaj dograjena tik pred svetovno vojno. Ker pa še ni bila uporabna za službo božjo, je med vojno služila mestu za skladišče živil. Ponovil se je tako svetopisemski dogodek, da so ljudje hodili k sv. Jožefu in prejeli od njega kruha kakor nekdanj Egiptčan od egiptovskega Jožeta.

Po vojni se je cerkev z darovi vsega naroda v naglici zasilo uredila za službo božjo. Toda cerkvi manjkajo še najnujnejše stvari. Veliki oltar je lesen, prenešen iz stare kapelice, v razpadajočem stanju; manjkajo stalni stranski oltarji, cerkveni kor, obhajilna miza, tlak, slike itd. Ker je vsa oprema v nji le začasna, jo je pokojni nadškof Jeglič na praznik sv. Jožefa leta 1924, le blagoslovil s trdnim upanjem, da bo kmalu tudi posvečena, ko bo vsaj glavni oltar za stalno postavljen.

Dr. Marko Natlačen l. r., ban dravske banovine.

† Dr. Gregor Rožman l. r., škof ljubljanski. † Dr. Ivan Jožef Tomažič l. r., škof lavantinski.

Dr. Juro Adlešič l. r., župan mesta Ljubljane.

Darovi naj se blagovolijo pošiljati na predstojništvo cerkve sv. Jožefa v Ljubljani ali na ček, račun št. 12.475: Jezuitski kolegij v Ljubljani.

Da se akcija uspešneje izvede, so deležnikom dane razne možnosti za prispevke:

1. kdor daruje vsaj 10.000 din, postane ustanovitelj in bo njegovo ime vklesano z zlatimi črkami v marmornato ploščo za novim oltarjem;
2. kdor daruje 1000 din, je podpornik in se vpiše v posebno spominsko knjigo, ki se bo hranila v svetišču sv. Jožefa;
3. kdor daruje 500 din, je dobitnik cerkve. Darovi se lahko pošiljajo tudi v mesečnih delnih prispevkih.

Akcijski odbor za izgraditev cerkve sv. Jožefa v Ljubljani

Predsednik: Bogumil Remec, ravnatelj v pokojni superior. — Tajnik: p. Jožef Preac D. J.

Člani gospodje: dr. Ivan Ahčin, glavni urednik Slovenca — dr. Joža Basaj, ravnatelj Zadrudne zveze — dr. Lambert Ehrlich, vseučiliški profesor — Karol Kavka, stavbenik in tesarški mojster — inž. Simon Kregar, arhitekt — inž. Alojzij Majec, ravnatelj banke Slavije — Jožef Mozetič, finančni direktor — Ignacij Nadrach, stolni prošt in gen. vikar — Jožef Olup, industrijalec in trgovec — dr. Leonid Pitamic,

Za to je prišel odločilni trenutek.

Letos obhaja Družba Jezusova, ki oskrbuje to svetišče, 400 letnico svojega delovanja. Za ta jubilej postavljajo tudi drugod spomenike trajne vrednosti. Ali ne bi bil kamniti glavni oltar, kakršen spada v tako veliko svetišče, tako spominsko delo za naš slovenski narod? Pravkar se vsa Evropa in tudi naša domovina trese pred vojno in njenimi nedoglednimi posledicami. V teh časih pojdemo k sv. Jožefu, redniku Jezusovemu in ženi preb. Device Marije! Zatecimo se s podvojenim zaupanjem k varuhu in zaščitniku naše domovine! V trajni spomin svojega neomajnega zaupanja v njegovo pomoč mu postavimo v zaobljubljenem svetišču v Ljubljani monumentalni glavni oltar trajne vrednosti!

Umetniško dovršen načrt za novi oltar je že izgotovljen. Delo, ki bo izvršeno iz domačega podpeškega kamna in z domačimi močmi, se bo takoj pričelo, ko bo zbranih dovolj sredstev.

Obračamo se na vse Slovence, častilce svetega Jožefa, s prošnjo, da bi s skupnimi močmi pomagali zgraditi slovensko narodno svetišče sv. Jožefa, predvsem njegov glavni oltar. Kolikor težji so časi, toliko bolj zaupno se zatekajmo k mogočnemu varuhu naše domovine in mu priporočimo svoje mnogotere potrebe. Naj bo to delo naš narodni dar sv. Jožefu, da obvaruje našo domovino v tej težki uri pred vojno in drugimi usodnimi družabnimi pretresil!

V Ljubljani, 26. maja 1940.

Vsi darovalci so deležni obilnih molitev in dobrih del, ki se opravljajo v cerkvi in v samostanu sv. Jožefa in za vse njihove zadeve se bodo opravljale še posebej sv. maše v čast sv. Jožefa.

Največjega plačila pa bodo deležni pri sv. Jožefu, ki se jim bo skazal dobrotnega v življenju, posebno pa ob zadnji uri. Njihova imena in dobra dela bodo zapisana v nebesih in njihovo plačilo bo večno.

Prispevajmo vsak po svojih močeh za tako plemenito in vzvišeno narodno delo v slavo božjo in čast sv. Jožefa!

Zaradi negotovih in hitro spreminjajočih se okoliščin se ravnajmo po geslu: Dvakrat da, kdor hitro da!

Zastopnik cerkve: p. Ludovik Lederhas D. J., — Blagajnik: p. Viktor Kopatin D. J.

min. in vseuč. profesor — Franc Sink, banski tajnik — Tomažič Ivan, mestni uradnik.

Damski odbor: Antonija dr. Natlačenova, Klara dr. Majcenova, Serafina dr. Golijeva, Marija Jarčeva, Cilka Krekova, Anica Lebarjeva, Minka dr. Logarjeva, Marija Remčeva, Angela Ribaričeva, Marija Sadarjeva, Inka Strojanskova, Hilda Sušnikova, Slavica Vencajzova.

Model monumentalnega glavnega oltarja sv. Jožefa po načrtih vseuč. prof. Joža Plečnika

Vprašanje bolniških postelj za tuberkulozne s finančnega stališča

Prvič je letos Protituberkulozna zveza izdala novo, zelo krepko geslo, pod katerim se je vrtil protituberkulozni teden. Po vseh znamenjih sodeč je bil odziv ljudstva kljub težkim časom in tisočerm skrbem, ki tarejo vsakega poedince, zelo zadovoljiv. Ne vem, če se ni morda našel tudi kak mecen, ki je protituberkulozni zvezi poklonil nekaj milijonov za oskrbo jetičnih bolnikov. Prav gotovo pa vem, da vprašanje tudi pri najlepšem uspehu tedna samega še ne bo in tudi ne more biti rešeno. Mnogo se je govorilo in pisalo o potrebi bolniških postelj za slovenske jetične bolnike. Zato upam, da o vprašanju samem ne bo več preveč debat.

Potreba je pa za res kričeča. To nam povedo zdravniki, ki imajo opraviti z jetičnimi bolniki, zdravniki dispanzerjev, bolnišnic in zdravilišč prav tako, kakor praktični zdravniki po mestih in po deželi. Dispanzerski zdravniki so na svojem sestanku na predvečer občnega zbora in otvoritve protituberkulozne tedna celo sprejeli resolucijo, ki je našla na občnem zboru protituberkulozne zveze popolno razumevanje in soglasje. Prve tri točke te resolucije, ki naj bi jo vzela na znanje tudi širša javnost, pa se glase: »1. Pomanjkanje bolniških postelj za bolnike z jetiko pljuč in drugih organov je izredno občutno. Brez vsem zahtevam sodobne medicine odgovarjajoče oskrbe teh bolnikov pa je uspešna borba proti jetiki nemogoča. 2. Vprašanje bolniških postelj za tuberkulozne bolnike je trojno: izpolniti in dograditi je treba zdravilišča in bolnišnice, oziroma oddelke za tuberkulozne pri bolnišnicah, skrbeti morajo za to, da postanejo razpoložljive postelje po zdraviliščih dostopne slovenskim bolnikom ter končno skrbeti za doledno zdravljenje siromašnih bolnikov. 3. Dokončna ureditev tega vprašanja zahteva zelo velika denarna sredstva. Ta sredstva, kakor tudi sredstva za vso ostalo protituberkulozno organizacijo bo verjetno najlažje dobiti na podlagi obveznega ljudskega zavarovanja proti tuberkulozi. Zato naj se možnost čimprej uvedbe takega zavarovanja iz vseh strani takoj temeljito preuči. — Čudim se samo, da se ni oglasil nihče iz vrst najbolj prizadetih samih, iz vrst naših bolnikov in njihovih družin. Prav bi bilo, da bi bila javnost tud s te strani poučena o bedi, ki se skriva za kričečim pomanjkanjem postelj po zdraviliščih in bolnišnicah za tuberkulozne bolnike.

Večkrat sem ob raznih prilikah že ugotovil, da je vprašanje, kakor tudi izhaja iz 2. točke gornje resolucije, v resnici bolj vprašanje oskrbnin kot povečanja bolniških postelj, dasi bo tudi slednje čimprej potrebno. Da takoj povem, da smatram za najbolj pereče vprašanje povečanje oddelkov za jetične pri bolnišnicah v Mariboru in Ljubljani. Zlasti v Mariboru je to vprašanje že precej dozorelo, saj je tam tudi privatna iniciativa storila več kot kjer koli in nabrala že znesek več kot pol milijona, ki je za te svrhe takoj na razpolago. Tudi zdravilišče za tuberkulozo kosti zelo, zelo nujno rabimo.

Toda veliko težavnejša bo rešitev vprašanja oskrbnin. Če se tega ne vidi: imamo tri zdravilišča s skupaj približno 500 posteljami, toda slovenskim bolnikom je od teh na razpolago samo približno 100 postelj, ne morda zaradi kakih tozadevnih predpisov, temveč enostavno zato, ker so vse te ustanove navezane na vzdrževanje iz lastnih sredstev in zato na sprejem plačila zmoglih bolnikov. Čeprav vsak zavod mnogo stori tudi za revne bolnike. Če bi se pa našlo kritje za oskrbnine vseh bolnikov, ki so zdravljenja v zdraviliščih potrebni, tedaj bi bile postelje prav za prav že tu. In če bi — da gledamo vprašanje z druge strani — danes naenkrat mogli res postaviti vse te zavode, ki so nam še potrebni, in bi imeli res na razpolago vse postelje, ki si jih želimo, tedaj bi bilo najbrž tako, da naš bolniki ne bi imeli dosti od tega. Zdraviti se le ne bi mogli, ker ne bi bilo kritja za oskrbnine po teh zavodih.

Izračunali smo, da bi bilo za oskrbo vseh bolnikov, ki so resnično potrebni zdravljenja in teh je prav gotovo čez 4000 v Sloveniji, treba leto za leto zbrati okrog 18 milijonov dinarjev. Nekaj od tega, približno 5 milijonov, se že danes troši v ta namen, pri čemur oskrbnin za bolnike, ki se zdravijo po bolnišnicah, sploh nismo računali. 10 milijonov bi torej bilo najmanj treba zrtovati za zdravljenje jetičnih, ako bi hoteli, da res ne bi bil noben jetični brez bolniške postelje. Ta vsota bi pa postajala od leta do leta nekoliko manjša zaradi poslednega padanja števila bolnikov in smrtnih primerov.

Kljub temu: 10 milijonov je zelo mnogo. Od kod jih vzeti, je prvo in najbolj upravičeno vprašanje, ki si ga moramo postaviti ob koncu protituberkulozne tedna. Večkrat ob raznih prilikah v predavanjih in govorih, pa tudi v resoluciji, ki smo jo gori navedli, je bilo govora o zavarovanju proti jetiki. Kako pa si tako zavarovanje predstavljamo?

Že dolgo vrsto let smo z velikim zanimanjem gledali poskus, ki ga je z zavarovanjem proti tuberkulozi delala in sedaj že dela 10 let naša južna sosedna Italija. Ko so tam začetkom leta 1929 sprejeli zakon o tem zavarovanju, niso bile razmere glede tuberkuloze skoraj nič boljše, kakor so danes pri nas. Umrlo je takrat 12 na 10.000 prebivalcev, torej malo manj kot danes v Sloveniji (14). Razmerje bolniških postelj, ki ga računamo po tem, koliko smrtnih primerov pride v kaki državi na ena za tuberkulozne razpoložljivo bolniško posteljo, je bilo takrat 1 : 2. Pri nas v Sloveniji pa je to razmerje že danes 1 : 6. Ako bi — da to v boljše razumevanje vprašanja tukaj kratko povem — bilo razmerje 1 : 1, tedaj bi se mogel vsak bolnik zdraviti povprečno 4 mesece, kar je rajše premalo kot predolgo (Danes znaša povprečje v Jugoslaviji približno 14 dni). Pred začetkom zavarovanja je imela Italija 27.000 postelj za svoje jetične bolnike. Od približno 150.000 bolnikov se je moglo zdraviti okrog 57.000, to je ena tretjina, dočim sta bili dve tretjini brez oskrbe. S sprejetjem zavarovanja so se razmere temeljito spremenile. Umrljivost znaša danes samo še 7,7 (na 10.000 prebivalcev). Mimogrede povedano umre v vsej Italiji danes toliko bolnikov za jetiko kakor v Jugoslaviji, ki ima pa samo eno tretjino njenega prebivalstva. Postelje je danes v Italiji na razpolago 48.000 samo po bolnišnicah in zdraviliščih, pri čemur niso vštete postelje po drugih specialnih zavodih za jetične kakor n. pr. po zavodih za postsanatorijsko oskrbo bolnikov, kolonijah za rekonvalescente itd. Po zdraviliščih in bolnišnicah se je leta 1937 zdravilo 102.169 bolnikov.

Kako je to bilo mogoče doseči in kakšno je to zavarovanje? Zavarovane so osebe moškega in ženskega spola, če so čez 14 in ne nad 60 let stare. Zavarovani so industrijski in kmečki delavci, trgovski pomočniki, nastavljeni javnih naprav, osebe s prostim poklicem, domači delavci, služkinje in slugi in v zadnjem času še učitelji. Ni pa zavarovan oni, ki imajo — v našem denarju — plačo več kot 1.500 do 3.200 din mesečno. Po raz-

nih poklicnih skupinah je ta gornja meja pač različna. Zavarovalnino plačata, kakor v našem socialnem zavarovanju, po polovici delodajalec in delojemalec, delodajalec pa tudi takrat, če je to država sama. Višina zavarovalnine je različna po raznih poklicnih kategorijah, v teh p zopet po višini plače, in znaša od 2 do 7,20 lir na mesec (okrog 4,50 do 15 din). Za italijanske kolone — sem bi spadali menda naši viničarji — je prispevek določen samo na 18 lir (okrog 40 din) na leto. Sozavarovani — brez posebnega prispevka — pa so tudi vsi družinski člani brez lastnega zaslužka. Podrobnosti tu seveda ne morem navesti.

In kaj nudi to zavarovanje? Oskrbo v zdraviliščih, specialnih bolnišnicah ali pa v zavodih za postsanatorijsko nego. V primeru, da ni takoj na

Alli kašljate vsled prehlada?

Puhmann-ov čaj

prepreči draženje na kašelj, razkroja sluz (slajm) in umiri kašelj. Dobiva se v vseh lekarnah.

Originalni zavitek po 125 g din 37.—

Ogl. reg. br. 1539/1936.

razpolago postelja, tedaj se bolnik zdravi na stroške zavarovanja doma, dokler se postelja ne izprazni. Dokler pa se bolnik zdravi, dobivajo družinski člani, ki so odvisni od njegovega zaslužka, hranarino v znesku od 4 do 12 lir (okrog 9 do 27 dinarjev) na dan, poleg tega pa manjše prispevke za otroke. Kakor je videti iz zgoraj navedenih števil, je zavarovanje, ki gotovo nima posebnih nizkih upravnih stroškov, moglo skupaj z ostalo protijetično organizacijo, ki uživa vso podporo državne oblasti, v prvih devetih letih svojega obstoja zgraditi zavode z deset tisoč bolniških postelj, med njimi zavode svetovnega slovesa kakor n. pr. slavni Instituto Forlanini. Obenem pa je bilo mogoče — kar je morda še važnejše — zvišati število bolnikov, ki so se zdravili po teh zavodih, za približno 50.000 (od 57.000 na 102.000) in seveda podaljšati tudi zdravljenje za vsakega posameznega. Saj je število oskrbnin dni naraslo od 837.426 leta 1929 na 9.970.663 v letu 1938, kar pomeni, da se je leta 1929 zdravil en bolnik povprečno 30 dni, leta 1938 pa več kot pol leta.

To so neverjetni uspehi ki morajo v vsakem od nas vzbujati največje zanimanje. Ne maram trditi, da bi se dal italijanski sistem brez nadaljnega prenosa na jugoslovanske in slovenske prilike. Kar pa trdim, je, da je treba ta problem z vso največjo intenziteto in vestnostjo studirati z zdravniške, narodno-gospodarske in ne nazadnje z zavarovalno-tehnične in pravne strani, in to čimprej. Da se bo to zgodilo, smemo upati že zaradi tega, ker je zavarovanje proti tuberkulozi glavni predmet razprav na prihodnjem protituberkuloznem kongresu, ki bo leta 1941 v Skoplju.

Ali se bomo mogli odločiti za zavarovanje ali pa za kak drug način financiranja protituberkulozne borbe in predvsem tudi oskrbe naših bolnikov, n. pr. s posebnim davkom, dokladami in podobno, o tem naj se vodi pač razprave in posvetovanja za zdravje naroda odgovornih činiteljev. Eno pa stoji: skrb za tuberkulozne bolnike je skrajno nujna zadeva, ki je ne smemo pod nobenim pojmom še dalje odlašati.

Dr. Neubauer, Golnik.

Slikar Maksim Sedej na Biennali v Benetkah

Na XXII. Biennali v Benetkah razstavlja letos kot edini Slovenec slikar Maksim Sedej. Tako je Sedej postal letos reprezentant slovenske likovne umetnosti v mednarodnem svetu, kar pomeni velik uspeh za njega samega, pa tudi za Slovence, ki smo po njem bili povabljeni na svetovni forum. Lani je Slovence predstavljala akademik Matija Jama, torej eden izmed starejših slovenskih umetnikov, predstavnik slavnega slovenskega impresionizma, s Sedejem pa stopa pred svetovno umetniško publiko mlad Slovenec, predstavnik najmlajše umetniške generacije. Ze zato je povabilo, ki ga je od prideliteljev dobil Sedej, obenem zmaga mladega umetniškega roda. Maksim Sedej je doma iz Zirov nad Skofjo Loko ter je tudi pri nas dosegel lepe uspehe in priznanje vsega umetnost ljubčnega občinstva. Uveljavil se je predvsem s svojimi družinskimi portreti ter portreti svoje žene, kakor tudi s kompozicijami večjega sloga, v katerih je postal kmalu voliden med svojimi tovariši. Njegov vpliv se je pokazal tudi pri tistih, ki so bili spodbetka daleč od njegovega klasičističnega realizma. Gospodu Sedeju čestitamo na tej odliki, da mu je dano ponesti slovensko umetnost v svet, na drugi strani pa mu želimo, da bi na XXII. Biennali v Benetkah dosegel uspeh, kakor ga želimo ne samo njemu, temveč po njem tudi vse slovenski likovni umetnosti in mladi umetnosti še posebej.

Nevaren vlomilec prijel

Kranj, 24. maja.

Ko sta bila danes orožnika, narednik Mesec Peter in kaplar Pranjč Jurc, na patroli, sta na Prezrenjah pri Podnartu naletela na neznanega moškega z velikim nahrbtnikom na ramah in citrami pod pazduho. Orožnika sta hotela neznanca legitimirati, ta pa je začel bežati v bližnji gozd. Ko sta se mu orožnika v gozdu približala, je skočil čez 15 metrov visoko skalo in bežal naprej. Končno so ga na polju v Podnartu delavci prijeli. Pri zasliševanju so spoznali v neznanca pobelega vlomilca Mežka Vladislava, ki je letos 19. aprila pobežnil iz mariborske kaznilnice, v kateri bi moral osedeti še dve leti več zaradi tatvin. Med begom je odvrzel nahrbtnik in citre. V nahrbtniku je imel nekaj obleke, nekaj spodnjega perila, dva para čevljev in še nekaj drugih stvari. Našli so pri njem tudi okoli 800 din gotovine, par prstanov, dve verižici in tri ure.

Malo pred aretacijo sta bili na orožniški postaji javljeni dve tatvini, katere je zagrešil prijeli Mežek nekaj ur pred aretacijo.

Okoli 10. ure dopoldne se je prikradel k hiši št. 16 na Srednji Dobravi, kjer stanuje Marija Dežman, ki je bila ravno odsotna. Njeno odsotnost je vlomilec izkoristil, odklenil vrata ter ukradel Dežmanovi nekaj perila in 300 din gotovine. Vlomilec je šel nato proti Rovtamu, katere so oddaljeno eno uro in pol in tudi tam oprezoval na ugodno priliko. Ko so se Solarjevi, po domače Grehevi, po kosilu odpravili na polje, je vlomilec šel v hišo in si začel izbirati primeren plen. Pokradel jim je eno novo moško obleko, dva para čevljev, 664 din gotovine in citre. Vse ukradeno blago so z gotovino vred našli pri aretiranemu Mežku. Pri zasliševanju je priznal še več drugih vlovov.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 26. maja: 2. Pobinkošna nedelja. Filip Neri; Marija Ana Jez. devica.
Ponedeljek, 27. maja: Beda Čast., a. uč. Janez I. papež.
Torek, 28. maja: Avguštin, škof; Viljem, opat.

Novi grobovi

† V Kranju je umrl gospod Stanislav Poliak, tovarnar, veleposesnik in rez. poročnik. Truplo se prepeljalo v Trzin, kjer je bil pogreb včeraj popoldne. Naj mu sveti večna luč! Zalujočim naše globoko sožalje!

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala ga. Cecilija Černič, roj. Sušteršič. Pogreb bo v ponedeljek ob 3 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu. Naj v miru počiva! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Promoviran je bil včeraj na bogoslovni fakulteti ljubljanske univerze za dostojnega bogoslovja g. p. Kolumban Oberstar, stiški cistercijan. Čestitamo!

— Diplomiran je bil na pravni fakulteti ljubljanskega vseučilišča g. Vinko Butala iz Starega trga. Čestitamo!

— Izpit za pooblaščenega inženirja arhitekture je pred komisijo v gradbenem ministrstvu v Belgradu 21. t. m. položil arhitekt inž. Danilo Fürst z Bleda. Iskreno čestitamo!

— Specialistični izpit za učesa, nos in grlo je opravil z odličnim uspehom na belgajski kliniki g. dr. Franc Cundrč, zdravnik mariborske bolnišnice. Mlademu specialistu iskreno čestitamo!

— Odvetniški izpit. Pred komisijo apelacijskega sodišča sta napravila odvetniški izpit dr. Stanko Šuc in Ignacij Petrovič, oba odvetniška pripravnika v Ljubljani.

— Izpiti sta opravila za vodečega uradnika pred izpraševalno komisijo apelacijskega sodišča v Ljubljani in sicer s prav dobrim uspehom višja oficijala gg. Janko Gostič in Jože Miklič. Iskreno čestitamo.

— Na gradbenem ministrstvu v Belgradu so opravili izpit za pooblaščenega gradbenega inženirja gospodje: inž. Bleiweis Marko, inž. Gričar Janez in inž. Znidaršič Branko, vsi iz Ljubljane.

— Poroči se danes v Petrovčah živnozdravnik pri Sv. Juriju ob juž. žel. g. dr. Franc Artenjak z gđ. Anico Mastnakovo. Novoporočencema mnogo sreče v novem stanju!

— Poročila se danes v trnovski cerkvi v Ljubljani g. Ivan Marenčič, trgovec, z gđ. Ivico Marinko. Obilo sreče!

— Poročila sta se na Zalošni gori pri Preseerju gđ. Zarnik Ida, mg. ph., in g. dr. med. Guetl Marja. Za priči sta bila g. dr. Franc Novak in nevestin brat g. Zarnik Alfonz. Novoporočencema želimo vso srečo!

Mamica
neguje zobe z zobno kremo

CIMEAN

Romarski shod na Rakovniku za mir

Veliki vsakoletni romarski shod pri Mariji Pomočnici kristjanov na Rakovniku v Ljubljani bo prihodnje nedelje, 2. junija. Letošnje romanje naj ima zlasti ta namen, da prosimo Marijo Pomočnico, naj obvaruje našo domovino vojnih grozot in naj tudi vojskujočim se narodom skoraj vrne zaželeni mir.

Romarjem na Rakovniku je dovoljena polovična voznina na vseh progah ljubljanskega železniškega ravnateljstva, in sicer za vožnjo v Ljubljano od 31. maja do 2. junija, za vrnitev pa od 2. junija do 4. junija.

Sporod romarskega shoda bo sledeč: V soboto, 1. junija, ob 8 zvečer akademija pri lurski voltni, nato procesija s lučkami. Po procesiji govor, pete litanije in blagoslov v Najsvetejšim. V nedeljo se začne sv. maše in obhajanje že ob 4. Svete maše bodo nepretrgoma sledile do 11. Ob pol desetih bo slavnostni govor in pontifikalna sv. maša. Po pontifikalni sv. maši bo shod salezijanskega sodelništva. Ob pol štirih bo v cerkvi govor, nato procesija s kipom Marije Pomočnice, nato na vodskem dvorišču blagoslov v Najsvetejšim. — Petje in govore v cerkvi bodo prenašali zvočniki, da se bodo slišali tudi zunaj.

Zasebnim nameščencem

Od Delavske zbornice smo prejeli: Po predpisih uredbe o poslovnih knjigicah delavcev in zasebnih nameščencem ne sme delodajalec nikogar sprejeti v službo brez predpisane poslovne knjigice. Za zasebne nameščence obstaja legitimacije, katere pa so občine izdajale le proti predložitvi odloka o pokojninskem zavarovanju. Zaradi tega so imeli nameščenci, ki so prvič nastopili službo, dvojne izdatke, ker so si morali najprej nabaviti delavsko knjigico, katero so kasneje, ko so že imeli odlok o pokojninskem zavarovanju v rokah, lahko zamenjali za nameščensko legitimacijo.

Delavska zbornica v Ljubljani je stavila ministrstvu za socialno politiko predlog, naj se omogoči nabava nameščenske legitimacije še pred nastopom službe na podlagi šolskih spričeval in drugih dokazil.

Temu predlogu je ministristvo ugodilo in odredilo: »Do legitimacije privatnega nameščenca, ki v vsem nadomešča poslovno knjigico, imajo pravico:

a) osebe, ki so zaposlene in predložijo poleg ostalih dokumentov odlok o pokojninskem zavarovanju enega izmed Pokojninskih zavodov v državi;

b) osebe, ki so nezaposlene in zaradi tega ne morejo predložiti odloka o pokojninskem zavarovanju, ki pa morejo dokazati, da drugače izpolnjujejo pogoje za obvezno pokojninsko zavarovanje v smislu zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev;

c) osebe, ki so zaposlene ali nezaposlene, a so dovršile 55. leto starosti, ali ki kot upokojenci ne morejo biti sprejeti v pokojninsko zavarovanje, pod pogojem, da sicer izpolnjujejo pogoj iz § 1 in 2 zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev;

d) osebe, ki imajo svoje pokojninsko zavarovanje pri delodajalcu v smislu tč. 6 ali 7 § 3 zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev, ako to dokažejo in predložijo rešitev ministrstva socialne politike in narodnega zdravja o odnosu banke oblasti banovine Hrvatske, da so izvzete iz obveznega zavarovanja pri Pokojninskem zavodu, v kolikor niso izvzete po sili zakona (tč. 6 § 3 zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev), a pod pogojem, da sicer izpolnjujejo pogoje iz § 1 in 2 zakona o pokojninskem zava. nameščencev in predhodne točke c).

Zdravilno delovanje Rogoške mineralne vode:

Pri žolčnih kamnih in kroničnem vnetju žolčnega mehurja je treba piti štirikrat na dan 100-200 g ogrete vode Donat. Hitro pit!

— Priznanje posebnih draginskih doklad rudarskim staroupokojencem. Od Delavske zbornice smo prejeli: Na iniciativo Delavske zbornice je rudarsko glavarstvo za 8. V. 1940 sklicalo posebno anketo, ki je razpravljala o položaju rudarskih in plavžarskih staroupokojencev in o ukrepih za izboljšanje položaja. Približno 1500 staroupokojencev, vdov in sirot prejema kljub porastu draginje na mesec le po din 12 do največ din 272,50, to slednje pa le v redkih primerih, in so tako obsojeni na lakoto in bedo. Akcija, ki jo je Delavska zbornica začela, je pokazala že prve uspehe: Glavna bratavska skladišnica je votala v ta namen 250.000 din, ban dr. Marko Natlačen je odločil, da bo kr. banska uprava prispevala tekom preračunskega leta 1940-41 din 200.000 ter bo tako vsem prizadetim v najkrajšem času izplačana 20% doklada za nazaj od 1. I. 1940 dalje. Za izplačilo 50% doklade manjka še znesek din 600.000, za katerega se apelira na prizadeto industrijo, da ga prispeva v obliki enkratnega prispevka. Naša rudarsko-topilniška industrija bo to za njo bagatelno vsoto brez dvoma rada žrtvovala, da reši bede one, ki so se v njenih podjetjih izgarali.

— Izlet društva »Pravnik«. Društvo »Pravnik« priredi svoj običajni vsakoletni izlet v nedeljo, dne 2. junija 1940 na Bled. Izletniki se odpeljejo z vlakom ob 8 zjutraj do Zirovnice, odkoder običajno Prešernov dom na Vrbi, od tam krenemo po lepih zasavskih livadah na Bled, kjer bo pri »Jeklerju« skupen obed. Hoje je 2-3 ure. Popoldne krmarenje po jezeru in južina pri »Petra-nuc«. Povratek z večernimi vlaki v Ljubljano. Prijave za izlet sprejema vratar v justični palači, zunanjji udeleženci pa naj prijavijo svojo udeležbo namestniku državnega tožila g. Goslarju Branku.

— Odbor društva »Pravnik«.

— Uprava »Naše Zvezde« vljudno prosi vse gg. poverljivke in naročnike naj blagovolijo čim prej poravnati preostalo naročnino. »Naše Zvezde« dajte vezati.

— Pri neredni stolici, napetosti črev zaradi zapeke prav odlično odvajata naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave, nakopičene v čreveh. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otroci.

— Najjušna nesreča je naslov v knjižici, ki govori o grehu sploh, posebej pa o smrtnem grehu. Tako nazorno in poljudno pojasnjuje vprašanja iz katekizma od 295-302, da jih vsak otrok z lahko razume. Vsem, zlasti pa gg. katehetom, oziroma veroučiteljem toplo priporočamo prekloristno knjižico. Stane 1 din. Pri večjem odjemu (vsaj 10 izvodov) popust 20%. Naroča se pri Uredništvu »Knjižice, Rakovačk Ljubljana.

— Opozarjamo na oglas zobne kreme »Cimani«!

— V službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine od 25. t. m. je objavljena »Uredba o pošiljanju brezposelnih spekulantov na prisilno bivanje in prisilno delo, dalje »Uredba o državnem odboru za obrambno gospodarstvo«, »Uredba o zavarovanju nevtralnosti glede tiskar«, »Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o preskrbi državne obrambe z rudarskimi in topilniškimi proizvodi«, »Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o nadzorstvu nad zavarovalnimi podjetji«, »Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe iz l. 1938, o ustanovitvi poslovnih rezerv in rezervih skladov pri zavarovalnih podjetjih, ustanovah socialnega zavarovanja, denarnih zavodih in združenih organizacijah kakor tudi o delnem nalaganju teh rezerv in rezervnih skladov v državne vrednostne papirje«, »Uredba o službenih razmerjih poklicnih avtomobilskih vozačev (soferjev), zaposlenih pri zabezniki«, »Uredba o dopolnitvi pravilnika o delavcih državnih prometnih ustanov iz l. 1939«, »Naredba o začasnih prepovedih shodov in zborovanj«, »Za začasno ali stalno nesposobne osebe ni treba zaprositi oprostite od vojaške službe«, »Pristojnost oblasti za podporne rodbinam oseb, poklicanih v vojaško službo in Naredba bana dravske banovine o zatemnitvi«.

— Star vlomilec obsoben. Mali kazenski senat v Ljubljani je sodil drznega vlomilca Gabrijela Zena, rojenega l. 1922 v Budanjah pri Gorici, delavca v Kranju. Zen se je lansko jesen potikal v družbi nekoga Belčiča po Gorenjskem. Oba sta 20. oktobra lani ponoči vdrla v gostilno Marka Jurčičeva ter mu odnesla 12.420 din gotovine. Plen sta si potem delila in se razšla. Silvo Belčič je bil že pred meseci obsoben, Zena pa so varnostne oblasti iskale, ker se je znal premeteno skrivati. Zaradi tega vloma je bil sedaj Gabrijel Zen obsoben na osem mesecev strogega zapor.

— Velika tatvina na Brezjah. Orožniška postaja v Radovljici javlja, da je bilo 16. t. m. vlomljeno v gostilniške prostore Marka Finžgarja na Brezjah. Vlomilci so pobrali in odnesli prav velik plen. Pokradli so mnogo ženske obleke, 5 torbic iz usnja za natakariče, 2 para ženskih čevljev, 20 namiznih prtov, mnogo brisač, več jstvin, kave, sladkorja in še druge stvari, kakor tudi 200 din raznega drobiža.

— Velika tatvina na Brezjah. Orožniška postaja v Radovljici javlja, da je bilo 16. t. m. vlomljeno v gostilniške prostore Marka Finžgarja na Brezjah. Vlomilci so pobrali in odnesli prav velik plen. Pokradli so mnogo ženske obleke, 5 torbic iz usnja za natakariče, 2 para ženskih čevljev, 20 namiznih prtov, mnogo brisač, več jstvin, kave, sladkorja in še druge stvari, kakor tudi 200 din raznega drobiža.

— Velika tatvina na Brezjah. Orožniška postaja v Radovljici javlja, da je bilo 16. t. m. vlomljeno v gostilniške prostore Marka Finžgarja na Brezjah. Vlomilci so pobrali in odnesli prav velik plen. Pokradli so mnogo ženske obleke, 5 torbic iz usnja za natakariče, 2 para ženskih čevljev, 20 namiznih prtov, mnogo brisač, več jstvin, kave, sladkorja in še druge stvari, kakor tudi 200 din raznega drobiža.

— Velika tatvina na Brezjah. Orožniška postaja v Radovljici javlja, da je bilo 16. t. m. vlomljeno v gostilniške prostore Marka Finžgarja na Brezjah. Vlomilci so pobrali in odnesli prav velik plen. Pokradli so mnogo ženske obleke, 5 torbic iz usnja za natakariče, 2 para ženskih čevljev, 20 namiznih prtov, mnogo brisač, več jstvin, kave, sladkorja in še druge stvari, kakor tudi 200 din raznega drobiža.

— Velika tatvina na Brezjah. Orožniška postaja v Radovljici javlja, da je bilo 16. t. m. vlomljeno v gostilniške prostore Marka Finžgarja na Brezjah. Vlomilci so pobrali in odnesli prav velik plen. Pokradli so mnogo ženske obleke, 5 torbic iz usnja za natakariče, 2 para ženskih čevljev, 20 namiznih prtov, mnogo brisač, več jstvin, kave, sladkorja in še druge stvari, kakor tudi 200 din raznega drobiža.

— Velika tatvina na Brezjah. Orožniška postaja v Radovljici javlja, da je bilo 16. t. m. vlomljeno v gostilniške prostore Marka Finžgarja na Brezjah. Vlomilci so pobrali in odnesli prav velik plen. Pokradli so mnogo ženske obleke, 5 torbic iz usnja za natakariče, 2 para ženskih čevljev, 20 namiznih prtov, mnogo brisač, več jstvin, kave, sladkorja in še druge stvari, kakor tudi 200 din raznega drobiža.

— Velika tatvina na Brezjah. Orožniška postaja v Radovljici javlja, da je bilo 16. t. m. vlomljeno v gostilniške prostore Marka Finžgarja na Brezjah. Vlomilci so pobrali in odnesli prav velik plen. Pokradli so mnogo ženske obleke, 5 torbic iz usnja za natakariče, 2 para ženskih čevljev, 20 namiznih prtov, mnogo brisač, več jstvin, kave, sladkorja in še druge stvari, kakor tudi 200 din raznega drobiža.

— Velika tatvina na Brezjah. Orožniška postaja v Radovljici javlja, da je bilo 16. t. m. vlomljeno v gostilniške prostore Marka Finžgarja na Brezjah. Vlomilci so pobrali in odnesli prav velik plen. Pokradli so mnogo ženske obleke, 5 torbic iz usnja za natakariče, 2 para ženskih čevljev, 20 namiznih prtov, mnogo brisač, več jstvin, kave, sladkorja in še druge stvari, kakor tudi 200 din raznega drobiža.

— Velika tatvina na Brezjah. Orožniška postaja v Radovljici javlja, da je bilo 16. t. m. vlomljeno v gostilniške prostore Marka Finžgarja na Brezjah. Vlomilci so pobrali in odnesli prav velik plen. Pokradli so mnogo ženske obleke, 5 torbic iz usnja za natakariče, 2 para ženskih čevljev, 20 namiznih prtov, mnogo brisač, več jstvin, kave, sladkorja in še druge stvari, kakor tudi 200 din raznega drobiža.

— Velika tatvina na Brezjah. Orožniška postaja v Radovljici javlja, da je bilo 16. t. m. vlomljeno v gostilniške prostore Marka Finžgarja na Brezjah. Vlomilci so pobrali in odnesli prav velik plen. Pokradli so mnogo ženske obleke, 5 torbic iz usnja za natakariče, 2 para ženskih čevljev, 20 namiznih prtov, mnogo brisač, več jstvin, kave, sladkorja in še druge stvari, kakor tudi 200 din raznega drobiža.

— Velika tatvina na Brezjah. Orožniška postaja v Radovljici javlja, da je bilo 16. t. m. vlomljeno v gostilniške prostore Marka Finžgarja na Brezjah. Vlomilci so pobrali in odnesli prav velik plen. Pokradli so mnogo ženske obleke, 5 torbic iz usnja za natakariče, 2 para ženskih čevljev, 20 namiznih prtov, mnogo brisač, več jstvin, kave, sladkorja in še druge stvari, kakor tudi 200 din raznega drobiža.

— Velika tatvina na Brezjah. Orožniška postaja v Radovljici javlja, da je bilo 16. t. m. vlomljeno v gostilniške prostore Marka Finžgarja na Brezjah. Vlomilci so pobrali in odnesli prav velik plen. Pokradli so mnogo ženske obleke, 5 torbic iz usnja za natakariče, 2 para ženskih čevljev, 20 namiznih prtov, mnogo brisač, več jstvin, kave, sladkorja in še druge stvari, kakor tudi 200 din raznega drobiža.

— Velika tatvina na Brezjah. Orožniška postaja v Radovljici javlja, da je bilo 16. t. m. vlomljeno v gostilniške prostore Marka Finžgarja na Brezjah. Vlomilci so pobrali in odnesli prav velik plen. Pokradli so mnogo ženske obleke, 5 torbic iz usnja za natakariče, 2 para ženskih čevljev, 20 namiznih prtov, mnogo brisač, več jstvin, kave, sladkorja in še druge stvari, kakor tudi 200 din raznega drobiža.

— Velika tatvina na Brezjah. Orožniška postaja v Radovljici javlja, da je bilo 16. t. m. vlomljeno v gostilniške prostore Marka Finžgarja na Brezjah. Vlomilci so pobrali in odnesli prav velik plen. Pokradli so mnogo ženske obleke, 5 torbic iz usnja za natakariče, 2 para ženskih čevljev, 20 namiznih prtov, mnogo brisač, več jstvin, kave, sladkorja in še druge stvari, kakor tudi 200 din raznega drobiža.

zahvaljujoč zavesti in odločnosti delavstva, se tem ljudem njihova nakana ni posrečila in je podjetje te dni vsestransko zadovoljivo rešilo spor in spet začelo zalagati naš trg s svojimi znanimi izdelki. Napore podjetja moramo pozdraviti tem bolj, ker smo prepričani o njegovi solidnosti. Opozarjamo na današnji oglas.

— Izšle so nove tabele za preračunavanje službenega davka za dnevne, tedenske in mesečne dohodke. Cena 5 din. Nova je tudi tabela za preračunavanje posebnega prispevka za nar. obrambni fond. Cena 1 din. Obe navedeni kakor tudi druge davčne tiskovine se naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Akumulatorie Varta

ze auto — telefon — radio. — Dobavija A. GOREC. poleg nebotičnika

— Občni zbor Idrijskega krožka v Belgradu. V prostorih gostilne »Idrija« v Belgradu, Kamenička ulica, je bil občni zbor Idrijskega krožka v Belgradu. Izvoljena je nova uprava, in sicer: predsednik Ivan Pivk, podpredsednik Fran Mačkovek, tajnik Ivan Bonča, blagajnik Hinko Kenda; odborniki: Leopold Stros, Gregor Sinkovec in Julče Kustrin. V nadzorni odbor so izvoljeni: dr. Ivo Kenda kot predsednik ter Lojze Kumer in Julče Dolinar kot člana. Na predlog starega odbora je sklenjeno, da se bratskem krožku v Ljubljani pošlje 400 din za sklad pok. Zorka Prelovca. Novi odbor prosi vse Idrijance v Belgradu in v južnih krajih naše lepe domovine, da pristopijo k krožku. Čim večje bo število članov, tem lažje bo krožek izpolnjeval svoje dolžnosti, ki mu jih nalagajo pravila. Posebno se pozivajo in vabijo vsi bivši dijaki naše prve slovenske realko v Idriji. Dopiši in pristopnice naj se pošljajo na naslov: Tajništvo Idrijskega krožka, Belgrad, Kosmajška ulica 45. II.

— Da boste stalno zdravi. Je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in podobno. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— »Najjušna nesreča« je naslov v knjižici, ki govori o grehu sploh, posebej pa o smrtnem grehu. Tako nazorno in poljudno pojasnjuje vprašanja iz katekizma od 295-302, da jih vsak otrok z lahko razume. Vsem, zlasti pa gg. katehetom, oziroma veroučiteljem toplo priporočamo prekloristno knjižico. Stane 1 din. Pri večjem odjemu (vsaj 10 izvodov) popust 20%. Naroča se pri Uredništvu »Knjižice, Rakovačk Ljubljana.

— Opozarjamo na oglas zobne kreme »Cimani«!

— Pri neredni stolici, napetosti črev zaradi zapeke prav odlično odvajata naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave, nakopičene v čreveh. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otroci.

Reg. po mlin. eos. pol. in s. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

— V službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine od 25. t. m. je objavljena »Uredba o pošiljanju brezposelnih spekulantov na prisilno bivanje in prisilno delo, dalje »Uredba o državnem odboru za obrambno gospodarstvo«, »Uredba o zavarovanju nevtralnosti glede tiskar«, »Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o preskrbi državne obrambe z rudarskimi in topilniškimi proizvodi«, »Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o nadzorstvu nad zavarovalnimi podjetji«, »Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe iz l. 1938, o ustanovitvi poslovnih rezerv in rezervih skladov pri zavarovalnih podjetjih, ustanovah socialnega zavarovanja, denarnih zavodih in združenih organizacijah kakor tudi o delnem nalaganju teh rezerv in rezervnih skladov v državne vrednostne papirje«, »Uredba o službenih razmerjih poklicnih avtomobilskih vozačev (soferjev), zaposlenih pri zabezniki«, »Uredba o dopolnitvi pravilnika o delavcih državnih prometnih ustanov iz l. 1939«, »Naredba o začasnih prepovedih shodov in zborovanj«, »Za začasno ali stalno nesposobne osebe ni treba zaprositi oprostite od vojaške službe«, »Pristojnost oblasti za podporne rodbinam oseb, poklicanih v vojaško službo in Naredba bana dravske banovine o zatemnitvi«.

Izgubljeno — najdeno

Dama, katera je pomotoma vzela tuj kovčeg dne 22. maja v popoldanskem vlakcu med potjo Ljubljana-Maribor, naj sporoči na naslov: Maribor, Gosposka 3. Ime je razvidno iz dokumentov v kovčku. Vaš kovčeg je pri meni.

— Star vlomilec obsoben. Mali kazenski senat v Ljubljani je sodil drznega vlomilca Gabrijela Zena, rojenega l. 1922 v Budanjah pri Gorici, delavca v Kranju. Zen se je lansko jesen potikal v družbi nekoga Belčiča po Gorenjskem. Oba sta 20. oktobra lani ponoči vdrla v gostilno Marka Jurčičeva ter mu odnesla 12.420 din gotovine. Plen sta si potem delila in se razšla. Silvo Belčič je bil že pred meseci obsoben, Zena pa so varnostne oblasti iskale, ker se je znal premeteno skrivati. Zaradi tega vloma je bil sedaj Gabrijel Zen obsoben na osem mesecev strogega zapor.

Bolnišnica za jetične — najlepši spomenik.

— Velika tatvina na Brezjah. Orožniška postaja v Radovljici javlja, da je bilo 16. t. m. vlomljeno v gostilniške prostore Marka Finžgarja na Brezjah. Vlomilci so pobrali in odnesli prav velik plen. Pokradli so mnogo ženske obleke, 5 torbic iz usnja za natakariče, 2 para ženskih čevljev, 20 namiznih prtov, mnogo brisač, več jstvin, kave, sladkorja in še druge stvari, kakor tudi 200 din raznega drobiža.

Ljubljana, 26. maja

Gledališče

Drama. — Nedelja, 26. maja: Zaprt. (Dramska predstava v opernem gledališču.) — Ponedeljek, 27. maja: Zaprt. — Torek, 28. maja: »Revizor«. Red A. Gostovanje Mihajla Markoviča iz Zagreba. Opera. — Nedelja, 26. maja: »Revizor«. Izen. Proslava 40 letnice umetniške dela Josipa Daneša - Gradiša in gostovanje Mihajla Markoviča iz Zagreba. — Ponedeljek, 27. maja: Zaprt. — Torek, 28. maja: Zaprt. (Gostovanje v Celju: »Gorenjski slavček«.)

Radio Ljubljana

Nedelja, 26. maja. 8. Nedeljski jutranji pozdrav — 8.15 Operni trio — 9. Napovedi, poročila — 9.15 Prensno cerkvene glasbe iz trnovske cerkve — 9.45 Verski govor (g. dr. Ignacij Lenček) — 10. Nedeljski koncert Radijskega orkestra — 11.30 Nastop deklinskega zbora II. drž. realne gimnazije v Ljubljani — 12.30 Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02 Harmonika (Podobnikar Ivo) — 14. Musorgskij-Ravel: Slike z razstave, simf. suita (plošče) — 16.30 Pol ure za dijake — 17. Kmet. predav.: Higijena živali in hlevov (g. ing. Riegler Franc) — 17.30 Zbor primorskega društva »Sloga« iz Kranja — 18.30 Pomladni sprehod (plošče); — 19. Napovedi, poročila — 19.20. Nac. ura: Vojskovodci v času velike selitve Srbov (dr. Jova Radonjić, Belgrad) — 19.40 Objave — 19.50 Prensno »šarnic« iz trnovske cerkve — 20.30 Koncert Radijskega orkestra — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Zvezde in zvezdniki (plošče).

Ponedeljek, 27. maja. 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12. Poskočni napevi (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 18. Zdravstveno predavanje: Preobčutljivost telesa (ga. dr. Božena Zajc-Lavrič) — 18.20 Iz Jančkovevih operet (plošče) — 18.40 Mesečni slovstveni pregled (g. prof. Fr. Vodnik) — 19. Napovedi, poročila — 19.20. Nac. ura: Prosvetno delo »Seljaške sloge« Rudolf Herceg, Zagreb) — 19.40 Objave — 19.45 Več manire — pa brez zamere (g. Fr. Govekar) — 20. Pevski koncert (gđ. Tea Laboš, pri klavirju prof. Pavel Sivic) — 20.45 Za dobro voljo (radijski orkester) — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Plesna glasba (plošče).

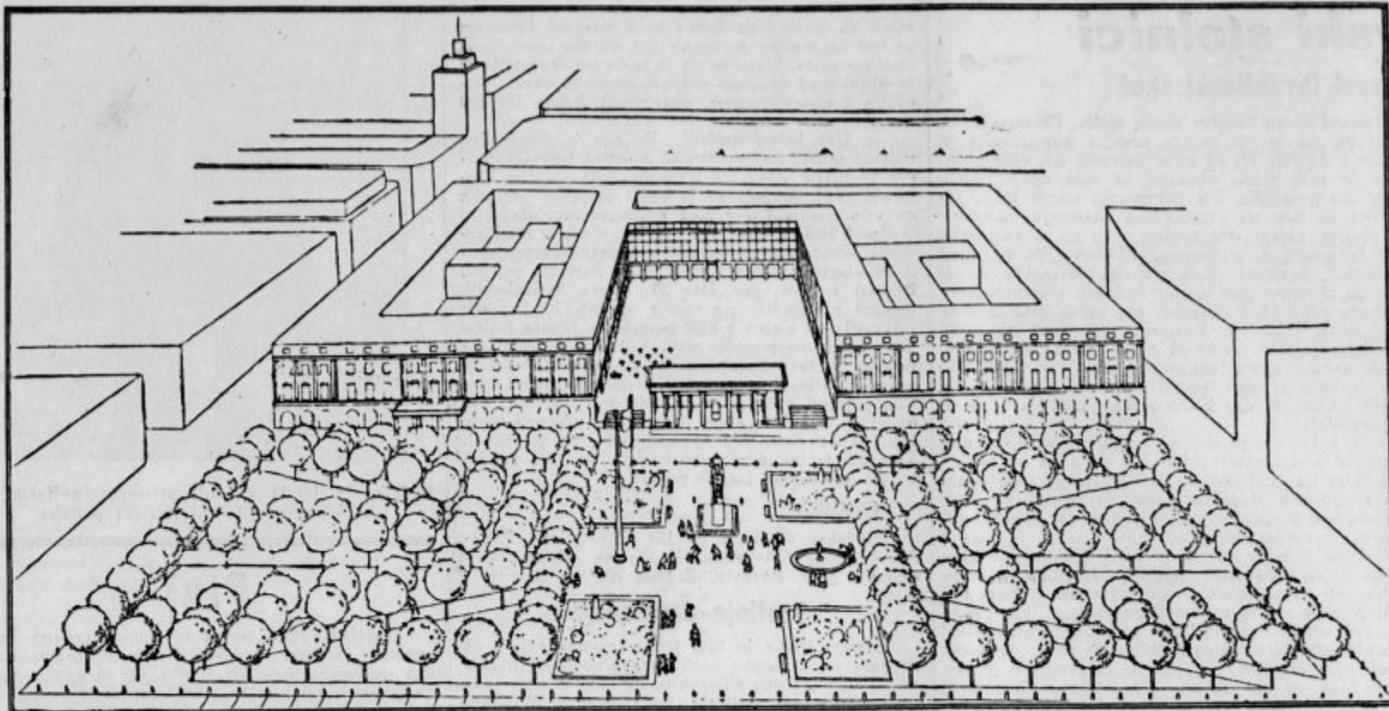
Drugi programi

Nedelja, 26. maja: Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.00 Oddaja za Severno Ameriko. — Belgrad: 20.40 Ork. konc. — Zagreb: 20. Opera. — Bratislava: 19.25 Slovaške narodne. — Praga: 19.25 Moorova opereta »Profesor in pekluc«. — Sofija: 20.30 Operetna gl. — Beromünster: 19.45 Pisan večer. — Budimpešta: 20. Vojaške pesmi. — Bukarešta: 20. Leharjev konc. — Trst-Milan: 21. Cilea-jeva opera »Arlježanek« — Rim-Bari: 21.30 Simf. konc. — Florencia: 21. Lahka glasba — Sottens: 20.30 Faure-Requiem — 21.10 Saint Saens: Potop.

Ponedeljek, 27. maja: Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 1.55 Oddaja za južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.00 Oddaja za severno Ameriko — Belgrad: 20. Paganini-Lizst — Zagreb: 21. Paganinljeve skladbe — Bratislava: 20. Paganinijev večer — Praga: 23. Češka gl. — Sofija: 20.20 Simf. konc. — Beromünster: 21. Izseljenška oddaja — Budimpešta: 20.20 Ork. konc. — Bukarešta: 20. Paganinjeve skladbe — Trst-Milan: 17.15 Sopran — 21. Gnechijeva »Biblična kantata« — Rim-Bari: 20.15 Musorgskega opera »Boris Godunov« — Florencia: 19. Zbor in kitara — Sottens: 20. Ork. koncert.

Prireditve in zabave

Spomenik kralju Aleksandru I. Zedinitelju

Spodaj v ospredju del že sedaj tlakovanega Kongresnega trga. Zgoraj nebotičnik z Gajevo in Frančiškansko ulica ter z Aleksandrovo cesto in Prešernovo ulico. Od spodnjega levega ogla vodi Selenburgova ulica in dalje mimo nebotičnika Tyrševa cesta. Prva ulica na levi je Šubičeva ulica, ki bo že letos od Tivolija podaljšana čez Selenburgovo ulico pred kazinsko poslopje, druga je Knafeljeva ulica, ki jo vidimo podaljšano po pasaži pred zadnjo fronto Južnega trga in dalje spet po pasaži na Marijin trg, ki ga vidimo na desni strani zgoraj nad ogrom Mayerjeve hiše v Wolfovi ulici. Na desni Wolfova ulica ter podaljšek Šubičeve ulice mimo kazine in propileje ob Gerberjevi hiši po stopnišču do Ljubljane in odtod dalje čez Ribji in Mestni trg skozi desno hišo magistrata po stopnišču naravnost na Grad. Ta smer je najbližja zveza Ljubljanskega gradu skozi osrčje mesta in tivolske nasade do Rožnika. V sredini je pa na osi od juga na sever od tlakovanega dela Kongresnega trga pa do zadnje strani Južnega tega položeno 45 m širok trg, ki ga propileje dele na dva dela. Propileje in s postavkom 10 m visoki bronasti kip, delo akad. kiparja Lojzeta Dolinarja, tvorita spomenik kralju Aleksandru I. Začasno z belim peskom posuti prehod, ki na njem stoji kip, je širok 18 m, na obeh straneh tega prehoda so pa s cvetjem in okrasnimi rastlinami zasajene zelene trate. Na kraljevi desni strani plapola na visokem drogu državna zastava, na drugi strani je pa projektiran vodomet ali vodnjak z okrasno figuro. Ob robovih prehoda s Kongresnega trga proti propilejam vidimo klopi, tu bo pa na vsaki strani kipa stala tudi vrsta lepih kandelabrov, ki bodo ob slavnostih iz njih plapolali plameni. Po nizkih stopnicah bomo prišli na mirni Južni trg ter na njem ob kazini že vidimo stati kavarniške mizice. Na levi strani spomenika imamo pred kazino zahodni del Zvezde s preloženimi potmi, na desni pred nekoliko proti zapadu podaljšani hiši Ovičajeve ustanove pav zahodni del enako zasajene Zvezde. Z uredničenjem tega načrta bo Slovenij v tako grandiozno preurejenem osrčju svojega glavnega mesta res veličastno in trajno počastila spomin Nj. Vel. Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Če ne bo ovirano delo, bo kip kralja Aleksandra I. slovesno odkrit na Vidov dan.

LJUBLJANA

Ropar Franc Kavčič izročeni sodišču

Ljubljana, 25. maja. Kriminalni oddelek policijske uprave je danes v glavnih in bistvenih obrisih končal poizvedbe in preiskavo o ropu pri zlatarju Černetu. Danes ob 12.30 je bil France Kavčič z zelenim lenjkom, močno vkleknjen in v spremstvu stražnikov odpeljan v zapore okrožnega sodišča na Miklošičevi cesti. Policija sedaj sestavlja obširno poročilo na državno tožilstvo, na temelju katerega bo to odredilo proti Kavčiču kazenski progon zaradi zločina roparja.

Kavčič si je prav prebrisano zasnoval rop. Živel je že poprej več let v Ljubljani ter mu je bilo mesto znano do vsakega kotička. Kot kuhar je bil Kavčič nedavno zaposlen v neki ljubljanski gostilni, ki je zelo popularna in dobro obiskana. Mnogo je Kavčič bredel po svetu. Zaposlen je bil dostikrat v kuhinjah renomiranih hotelov po raznih mestih države. Pred 5 meseci je zapustil Zagreb. Tam se je posebno družil s temnimi elementi. V Ljubljani je hitro menjaval stanovanja. Kavčič je dostikrat menjaval svojo zunanost. Nekaj časa je nastopal kot fini elegant, nato pa se je sprevergel v potepuha.

France Kavčič, ki na prvi pogled ne kaže po svoji zunanosti tipa zločinca, se je takoj po izvršenem ropu skrivaj preoblekel v zamazano delavsko obleko, boljše pa je začasno skrnil. Na Vodnikovem trgu je srečal v ponedeljek popoldne svojo nekdanjo gospodinjico. Potožil ji je, da je velik revež in jo celo napumpal za kovača, ko je pri sebi nosil veliko gotovino. Nato je krenil na Posavje v Guncelje. S seboj je nosil mal kovčeg. Pri nekem posestniku je dobil stanovanje. Na račun stanarine je plačal le 20 din. Vse dni do večerjanje aretacije se je živo zanimal, kaj pišejo o ropu ljubljanski časopisi. Z gospodarjem in sosedi je živahno debatiral o drznem ropu in šaljivo pristavil: »Lepo nagrado bo dobil, kdor bo prijel roparja. Lepo bi bilo takega roparja aretirati.«

Zlatarju g. Ludviku Černetu je bila danes vrnjena vsa zlatnina do zadnjega komada. Vrnjena mu je bila tudi gotovina, razen 300 din, ki jih je porabil ropar.

Deputacija likovnih umetnikov pri banu. V petek popoldne je ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen sprejel deputacijo Društva slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani, in sicer predsednika g. Saša Šantlja in tajnika g. Mirka Šubica, ki sta mu izročila diplomsko častnega članstva Društva slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani. Za častnega člana tega elitnega slovenskega društva je bil gospod ban na VI. rednem občnem zboru društva soglasno izvoljen v znak zahvale za velike njegove zasluge za procvit slovenske likovne umetnosti kot velikodušni mecen in podpornik vseh prizadevanj slovenskih likovnih umetnikov. Gospod ban se je za izkazano čast predstavnikom Društva slovenskih likovnih umetnikov iskreno zahvalil in obljubil svoje in slovenske banovine podporo in pomoč tudi vnaprej ter želel tako društvu kakor tudi vsem slovenskim upodablajočim umetnikom mnogo uspeha. Ob tej priliki naj nam bo dovoljeno, da poudarimo veliko razumevanje g. bana za kulturne potrebe našega naroda posebno kar se tiče globokega čuta za pomen in važnost upodablajoče umetnosti sinov našega naroda za samoniklo narodno kulturo. G. ban dr. M. Natlačen je vedno gojil globoko naklonjenost za potrebe slovenske umetnosti. Da je Društvo slovenskih likovnih umetnikov na svojem občnem zboru soglasno izvolilo g. bana za svojega častnega člana je s

tem počastilo enega najbolj zaslužnega mecen slovenske upodablajoče umetnosti in resničnega prijatelja naših umetnikov.

Zadnji dan razstave Srečka Magoliča bo, ko se jubilat poslovi od svojih častilcev in prijateljev lepih slik z razlago svojih del ob 11. Kdor razstave doslej ni mogel obiskati, naj vsaj zadnji dan jublatu izrazi svoje priznanje za njegovo zasluge in požrtvovalno delo, hkrati naj pa podpre njegov človekoljubni namen, da bo razstava naklonila čim večji znesek za mestne reveže.

Rekolekcija za duhovnike, člane UA, bo v sredo, 29. t. m., ob pol desetih v Domu duhovnih vaj. Povabljeni duhovniki izven Ljubljane, člani UA, pa tudi vsi drugi. — Škofijski moderator UA.

Na Rašico in Dobeno popelje danes popoldne svoje člane in njih prijatelje Stolna prosveta. Odhod s kamniškimi vlakom ob 13.40 do postaje Jezica. Povratek iz Trzina.

Slovesen shod Križanske moške kongregacije je danes popoldne ob šestih v Križankah. Po govoru bo darovanje za namene družbe, nato pete litanije in obnovitev posvečenja. Pred shodom ob petih izvenekrveni sestank v družbeni dvorani.

Zatvoritev prehoda skozi Lattermannov drevored. Zaradi prireditve ljubljanskega vselejnjega od 1. do 10. junija, bo prehod skozi Lattermannov drevored, ki vodi od spodnjega dela otroškega igrišča mimo vselejskih paviljonov proti pivovarni Union, zaprt od 28. maja do 14. junija.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 1/3, in 1/2 9. (ob 1/2 6. uri le v slučaju dežja) prekrasna španjolska romanca z divno pevko in piesalko Imperio Argentino

Andaluzijske noči

(CARMEN)
ter parodija na TISOC IN ENO NOC

Ali baba

Film v sepija tonu! Poje Edi Cantori!
POZORI! V slučaju lepega vremena odpade predstava ob 1/2 6. radi procesije Sv. Rešnjega Telesa,

Društvo slovenskih likovnih umetnikov javlja, da se je novoizvoljeni odbor konstituiral kakor sledi: Saša Šantel, predsednik, podpredsednik Fran Tratnik, tajnik Mirko Šubica, tajnikov namestnik Stare Kregar, blagajnik Karel Putrich, blagajnikov namestnik Marij Pregelj, zastopnik članov iz mariborskega okoliša Ivan Kos; ostali odborniki so: Boris Kalin, Gojmir Anton Kos in Ivan Vavpotič. Preglednika sta Ivan Sajevec in Nande Vidmar. — Razen gg. Putricha, Kalina in Sajeveca, ki so akademski kiparji, so vsi ostali akad. slikarji.

Krščansko žensko društvo priredi v sredo, 29. t. m. ogled Doma upokojencev. Zbirališče ob štirih pred Zavetiščem sv. Jožefa na Vidovdanski cesti. Članice in somišljenice vljudno vabljene!

Mladinski odsek protituberkulozne zveze v Ljubljani se najprisrčneje zahvaljuje ljubljanskemu občinstvu, ki je pokazalo v sredo pri nabitih akcijah za šolski rentgen toliko razumevanja in srčne dobrote, saj se je nabralo okrog 5.000 dinarjev. Zahvaljuje se gospe podbanovi, ki je prevzela pokroviteljstvo in s svojo delavnostjo podžgala ostali damski zbor, da je nadvse požrtvovalno in uspešno opravljal neprijetno delo. Sodelovala so skoro vsa ženska društva v Ljubljani in sicer: Jugoslov. ženska zveza, Kršč. ženska zveza, Kršč. žensko društvo, Društvo kneginje Zorke,

Kolo jugoslov. sester, Društvo za varstvo deklet, telesno kulturno društvo Atena, Klub Primork in Kolo žen zadržark. Zastopnicam teh društev, med njimi gospej banovi in gospej županji naša najtoplejša hvala za ves trud in nesebično požrtvovalnost! Ne smemo pa tudi pozabiti našo srednješkolsko mladino, ki je z veliko vnemo podprla delo za svoj rentgen!

Ravnateljstvo trgovskega učilišča »Christofov učni zavod« v Ljubljani objavlja svojo novo telefonsko številko 43-82.

Samo še danes

si lahko ogledate jubilejno

razstavo Magoličevih slik

v Jakopičevem paviljonu. Obiščite razstavo, ker s tem pomagate tudi mestnim revežem!

Učenci klasične gimnazije v Drami. V petek, 31. maja t. l., bodo nastopili višješolci klasične gimnazije v Ljubljani, predvsem letošnji maturantje, v dramskem gledališču s Carkarjevo dramo »Jakob Ruda«. Režijo je prevzel g. Milan Skrbinšek, kar je dovoljno jamstvo, da bo igra nad povprečnim nivojem šolskih prireditev. Podprite idealno stremljenje mladine — eventualni čisti dohodek je itak namenjen maturantskemu podpornemu skladu — ter obiščite predstavo! Vstopnice se dobe pri šolskem slugi klasične gimnazije (Tomanova ulica).

Prevzem novih poslovnih knjižic ali legitimacij. Vse, ki so vložili meseca aprila in maja t. l. pri mestnem poglavarstvu prošnje za nove poslovne knjižice oziroma legitimacije, vabi mestni domovinski urad, naj se zglase v dneš od 27. do 30. t. m. med uradnimi urami v tem uradu, soba št. 50, v II. nadst. desne hiše magistrata zaradi prevzema novih poslovnih knjižic ali legitimacij.

Društvo Posavčanov iz brežiškega okraja priredi družabni izlet na Lisco v nedeljo, dne 9. junija. Prijave in informacije v trgovini Karničnik v Nebotičniku. Prijatelji Posavčanov dobrodošli!

Krajevna protituberkulozna liga v Ljubljani se tem potom najtopleje zahvaljuje članom radijskega orkestra v Ljubljani za poslanih 200 din, ki so jih darovali namesto venca za tragično preminulega ing. Zlatka Najzarja ligi v protituberkulozno namene.

Ocenjevanje zlatnine in draguljev v mestni zastavljalnici je odslej vsak dan samo od 10.30 do 12.30. Zaradi boleznih in vojaških vaj mestna zastavljalnica namreč nima dosti strokovnjakov in zato opozarja občinstvo, naj samo med omenjenimi urami prinaša zlatnino in dragulje ocenjevati.

Plemenilno postajo v Ljubljani so odprli te dni. S tem je bila vsaj za enkrat zadovoljivo rešena dolgoletna želja naših konjerejev v Ljubljani in njeni okolici, ki so stalno poudarjali pomankanje take postaje v Ljubljani. Vodstvo je moralo prebroditi velike težkoče, pa vendar mu je zaradi njegovega velikega napora in požrtvovalnosti uspelo, da odpre tako postajo ravno v Ljubljani, kar je posebno važno za konjereje ne samo v mestu Ljubljani in njeni okolici, ampak tudi za vse one, ki se resno in strokovno pečajo s konjerejo. Plemenilna postaja, ki ima svoj sedež na Cesti na Loko št. 4 (Trnovo), ima za sedaj tri žrebece, med drugimi tudi srednje težke pasme, domače zrejce, iz okolice Ljubljane, ki so posebno prikladni za kmečko konjerejo. Vsi strokovni konjereji so vabljani, da se te plemenilne postaje poslužujejo v največji meri. Informacije dobijo pri zgoraj omenjenem naslovu.

VAŠA BRITVICA

SENSIT
0.06 mm
GOLD

DEPOT: COSMOCHEMIA
ZAGREB-SMIČIKLASOVA23

Zanimiva novost po ljubljanskih kavarnah. Nekatero ljubljansko kavarno, ki se zelo trudijo, da bi nudile svojim gostom čim več udobnosti, so si te dni omislile nove mape za časopise in revije, ki so zanimava posebnost. Mape so elegantno vezane v celem usnju, opremljene na sprednji strani z ličnimi napisi, sliko ali grbom kavarne. V notranjosti map so razvrščeni oglasi elitnih ljubljanskih in drugih tvrdk, podjetij in ustanov. Oglasi so tiskani v treh barvah tako lično, da predstavljajo višek zmogljivosti našega tiska. Mape so pravi mojstrski grafični izdelki. Gostje ogledujejo novi izdelek z največjo pozornostjo in tako se ob priliki vidi, kako uspešna je pravilna reklama, če je predrešena v taki lični in privlačni obliki. Oglase v mapah je tiskala Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani, mape pa je prav umetniško vezala in v celoti izdelala Nova knjigovoznica. Oba zavoda sta s tem dokazala svojo izredno kvaliteto sposobnost. Izdelek je priredil reklamni strokovnjak, grafičar Gabriel Čuden, ki se je s tem uvrstil med najodličnejše propagatorje reklame umetnosti. Kavarne so z novimi mapami pridobile lep predmet, ki bo razveseljeval njihove goste.

Barometer se je dvignil in obetajo se nam lepi sončni dnevi. Kopalnice SK Ilirije je že dal časa popolnoma pripravljeno, da sprejme prve letošnje goste-kopalce. V nedeljo, 26. t. m., bo prvi kopalni dan na Iliriji.

Pri zaprtju, motnji v prevavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Lastniki ur naj se javijo policiji. Ura Roman Meršol, stanujoč na Glincah, Tržaška cesta št. 50, je nedavno umrl. Zadel ga je kap. Na zahtevo in intervencijo strank se je policijska uprava odločila, da je pregledala Meršolovo zapuščino, posebno vse ure, ki so mu bile dane od raznih strank v popravilo. Ure je policija sedaj zasegla in jih shranila na Bleiweisovi cesti. Lastniki ur so pozvani, da si v sobi št. 24 v III. nadstropju policijske uprave pri g. Tomiču ogledajo ure. Lastnikom bodo ure vrnjene.

Pomlad in razposajenost mladine sta že naravna druga, vendar bi pa živahnost mladine tudi pomladi ne smela skakati previsoko ter se spreminjati v razuzdanost. Vsakdo je vesel mladine, ko se raduje pomladi na soncu in zraku, vendar pa pri tem mladina ne sme delati škode in puščati po polju in gajih. Kdo je temu kriv, da ljubljanska mladina pomeče več cvetja po cestah, kakor ga vsa Ljubljana potrebuje za okras domov, ne bomo razpravljali. Tudi o tem ni več treba govoriti, kdo je v prvi vrsti kriv, da mladina lomi veje cvetočega drevja in dela veliko škodo po mestnih nasadih, saj je bilo o tem že dosti sklepov, anket in konferenc skoraj brez uspeha. Ljubezen do prirode je treba pač vzgajati in vzgojiti! Očividno se pa tudi dogaja, da odrasli uče mladino s svojimi zgledi, kako je treba puščati lepoto pomlajene prirode. Kdor sam ne ljubi in se ne zna poglobiti v čudeže stvarstva, temu je tudi zaprta pot do mladih src. Pravi prijatelj prirode že sam brez vzpodbud in predpisov množi v mladih srcih prirojeno ljubezen do lepote. Zaradi razuzdanosti mladine se zgraža vsa dobra Ljubljana, saj pred ljubljanskimi paglavci ne zdrže niti tisočletni rimski zidovi na Mirju. Komaj je bil rimski zid restavriran in komaj je ozelenela posejana trava na njem, ga je že pričela spet podirati naša zorna, ljubka mladina s takim uspehom, da bi lahko tekmovala s Huni. Nič ne rečemo o nadzorstvu mladine in o njeni vzgoji, ker je vse natanko po predpisih in dolžnostih, zato pa opozarjamo občane in davkoplachevalce na škodo, ki jo dela mladina na račun njihovih žepov, ter prosimo vse prijatelje prirode, naj sama pomaga paziti na razuzdano mladino.

Tatvine koles na dnevnem redu. Poročali smo že večer, da je bilo ta teden policiji prijavljenih že pet tatvin koles. Prve dneve v tem tednu so se tatovi spravili na novejša in boljša kolesa, sedaj pa so se tatovi zadovoljili tudi s starimi. Ukrađenih je bilo pet starih koles v vrednosti 2.800 din. Milanu Majniku je bilo izpred neke trgovine na Celovški cesti odpeljeno črno pleskano, 800 din vredno kolo znamke »Ema«. — Na cesti na Brdo pri Viču je bilo Alojziju Ambrožu iz šrambe ukradeno 700 din vredno kolo znamke »Dolina«. — Valentinu Geigerju je neznan tat z dvorišča hiše št. 67 v Novih Jaršah iztaknil 500 din vredno kolo znamke »Ceboro«. — Tudi Aleksandru Ambrožu na Brdu pri Viču je tat odpeljal 500 din vredno moško kolo znamke »Dürkopp«. — Iz veže pred Škofijo št. 11 je nekdo odpeljal Martinu Jurečiču 300 din vredno kolo znamke »Panax«. Vsa ta kolesa so bila ukradena v sredo, dne 22. t. m. Ta dan zaznamuje pravi rekord v tatvinah koles. Na delu je posebna organizacija kolesarskih tatov, ki potem kolesa prodajajo na deželo.

Prijet mlad žepar. Iz Bosne je primahal v Ljubljano mlad dečko Franjo Bjelič, ki je že izvežban v žeparskotatinski stroki. V četrtek je gledal v Vegovi ulici procesijo. Pristopil je k nekemu gosposdu in se ga pritisnil. Spretno mu je izmaknil iz notranjega žepa sukničja denarnico, v kateri je bilo 150 din gotovine. Gospod je še o pravem času opazil tatvino in stekel za žeparjem, ga prijel in izročil stražniku. Žepar je nastopil v družbi tovariša, ki je bil tudi aretiran.

Ježica

Koncert slovenske narodne pesmi, katerega priredi domači cerkveni pevski zbor pod okriljem KPD, bo, kakor smo že poročali, v nedeljo, dne 2. junija t. l. ob pol 4 popoldne v Cerkevem domu na Ježici. Program vsebuje izključno priznane domače skladatelje, katerih dela melodično kakor akordično ustrezajo čutu preproste ljudske duše. Gmotni namen koncerta je, da se čim prej uredi povečana župna cerkev.

MARIBOR

Dela v mariborski stolnici

Stroške za večino teh del je prevzel lavantinski škof

Maribor, 25. maja.

V mariborski stolnici se vršijo že precej časa obsežna dela, ki jih občinsivo z velikim zanimanjem spremlja. Ta dela se vršijo pod vodstvom inž. arh. Mušiča, izvaja pa jih podjetje Slajmer & Jelenc. Stroške za večino del v notranjščini stolnice je prevzel lavantinski vladika dr. Tomažič ter je s tem pokazal, kako mu je veliko leželo na to, da se lavantinska stolnica preuredi tako, da bo res v čast in ponos vsej škofiji.

Najvažnejše delo, ki se sedaj v stolnici vrši, je preureditev romanskih arhivov. Ta preureditev je zvešana z ojačenjem zidov nad oboki z železobetonskimi prekladami. Pokazalo se je namreč proti pričakovanju, da je zid zelo slab ter je peščen kamen, iz katerega je zgrajen, že močno preperel. Nastopilo je tako imenovano starostno krčenje zidu (zid se grbanči kakor stara koža), kar ni čudno, če se upošteva, da je zidovje staro že nad 400 let. Pokazala se je potreba, da se celo gradbeno telo temeljito pregleda ter se z današnjimi tehničnimi sredstvi ojači in ohrani. Z natančnim pregledom so bila ugotovljena vsa mesta, ki so slaba ter so bile podvzete potrebne mere, da se ojačijo. O vseh teh posegih je je gradbeno vodstvo posvetovalo z znanim strokovnjakom univ. prof. dr. inž. Králom, ki si je započeta dela sam ogledal. Na drugi strani pa imajo ta dela tudi velik umetniško arhitektonski poudarek, saj bo glavna cerkvena ladja z obema stranskima vse bolj povezana z enakomernimi polkrožnimi odprtinami, kakor pa doslej, ko je bila zvešana z zgolj slučajnimi odprtinami. Ojačitvena dela so v glavnem že končana. Trenutno se ojačuje še zadnji lok na južni strani ladje ob zvoniku, ki zahteva pri delu največjo pažnjo. V njegovi neposredni bližini se je namreč verjetno v dobi baroka zrušil zvonik ter je uničil del stropa južne stranske ladje.

Po končanih ojačitvenih delih se bo začelo še

ta mesec z odpiranjem starih lokov. Prvotno se je mislilo, da bi se pustila obočna konstrukcija v kamnu odprta. To pa se je izkazalo kot nemogoče, ker je zelo slabo obokana in tudi ne bi dosti estetsko pridobila. Pri odkrivanju starih lokov so prišla na dan tri kamnoseška znamenja, vklesana v obočne kamne. Po svojem stilu so ta znamenja pozna gotika in je verjetna domneva, da so tedaj ojačevali posebno slabe partije romanskih lokov ter so te obnovljene kamne opremili s kamnoseškimi znamenji (dve znamenji sta velika črka S, eno pa velika črka N). Znamenja so samo na dveh lokih, na ostalih pa se ni našlo ničesar ter je tam tudi kamen v boljšem stanju, iz česar sklepajo, da je bila prvotna konstrukcija romanska, v tej dobi pa se pri nas kamnoseška znamenja še niso uporabljala.

V zvezi s temi deli se bo izpopolnila vsa notranjost stolnice ter pride kot prva na vrsto rebarokizacija prižnice, ki bo po odstranitvi vseh psevdogotških dodatkov zaživela zopet v svoji polnokrvni baročni obliki. Prižnica bo dobila tudi nove položnejše stopnice.

Pred tednom dni se je vršil v stolnici v prisotnosti strokovnjakov mestnega električnega podjetja tudi preizkus električne razsvetljave, ki je bil nujno potreben iz enostavnega razloga, ker predstavlja umetna razsvetljava cerkvene notranjščine popolnoma individualen problem, ki se ga ne more sablonsko obravnavati. Načelo razsvetljave je rešeno tako, da bo presbiterij indirektno razsvetljen s pomočjo reflektorjev, ki bodo metali svetlobo na lepi rekonstruirani gotški rebrasti strop in bo vse ostalo pod njim le v refleksni svetlobi s stropa. Nasprotno pa bo ladja razsvetljena s pomočjo stropnih lestencev v umetni obrtni izdelavi, tako da bo ostal strop mračen. Kakor se arhitektura požene iz cerkvene ladje v presbiteriju kvadratu, da dobi ves svoj poudarek v glavnem cerkvenem prostoru, tako naj tudi temu verno sledi zalet svetlobe.

škodovala transformatorske naprave na Fali, v Radvanju in v mariborskem omrežju.

Da ne bi šla kobila na »orožne vaje« je ponaredil 36-letni posestnik Jožef Rausl iz Savcev plemeniti list, s katerim je dokazal pri naborni komisiji, da je njegova kobila že 6 mesecev breja ter je kot takšne po predpisih ne morejo pozvati na »orožne vaje«. Šleparija pa je prišla na dan in Rausl je prišel pred okrožno sodišče, ki mu je včeraj priredilo 3 mesece zapora, pogojno na 3 leta ter 300 din globe.

Dve kolesi najdeni. Policija je dobila dve najdeni moški kolesi. Enega je našel trgovski potnik Stefančič Josip na dvorišču hiše št. 2 v Gosposki ulici, drugega pa je našel policijski stražnik na vrtu gostilne »Pri lipi« v Gregoričevi ulici.

3 leta za uboj. Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča je bila včeraj razprava proti 26-letnemu Jakobu Koledniku iz Paradiža pri Sv. Barbari v Slov. gor. Dne 21. marca je Kolednik popival v Paradižu po raznih vinogradih, nazadnje se je prizibal vinjen v klet posestnika Franca Kelca. Tudi tu so mu ponudili poti. Kolednik je začel zafrkavati Jožefa Potočnika, ki se je razjezil ter je izvalcu prišloil zausnico. Kolednik je planil kvisku, potegnil nož ter se zakadil v Potočnika. Zabolal ga je v levo strano prsi ter mu prerezal srčne žile, da je nesrečnež v nekaj minutah izkrmavel. Kolednik je bil obsojen na tri leta strogega zapora ter tri leta izgube častnih pravic.

Gledališče

Nedelja, 26. maja ob 15: »Trnuljčica«. Priveditev Krožka žen zadrugark. Ob 20: »Gejša«. Goslovanje g. J. Povheta. Zadnjič znižane cene.

Svetinje-Jeruzalem

Mnogo truda je bilo treba, mnogo polen, ki so nam jih iz bogve kakšnih nagibov metali pod noge, je bilo treba odstraniti, da smo dosegli preimenovanje žel. postaje Ivanjkovec v Svetinje-Jeruzalem. V nedeljskem »Jutru« je nekdo hotel še za konec vsemu dati duška svoji onemogli jezi in poraženosti. Dovolj smo svojo zahtevo po preimenovanju utemeljili tudi že na tem mestu, zato se ne bomo spuščali v ponovno utemeljevanje in zavračanje navedb »Jutrovega« dopisnika. — Nobenemu ne bo več treba spraševati, kje naj izstopi iz vlaka, če bo hotel v Jeruzalem ali v Svetinjam po vino ali na izlet. — Hvalažni smo vsem, ki so se pri tem delu udeleževali in ga omogočili. Tisti, ki pa so v »Jutru« izražali svojo nezadovoljnost, pa naj si tudi oni članke shranijo v veliko ropotarnico svojih polomov!

Gornja Radgona

Odbor za postavitev spomenika padlim junakom in Maistrovim borcem v Gor. Radgoni obvešča vse vabljene organizacije in ustanove kakor tudi posameznike, da se zaradi navedbe notranjega ministra svečano odkrije spomenik, določeno za nedeljo, dne 2. junija t. l., ne bo vršilo, ter je svečanost preložena na nedoločen čas.

Vransko

Telovadno akademijo priredita prihodnjo nedeljo, dne 2. junija t. l., po večernicah v Slomskovem domu Fantovski odsek in Dekliški krožek na Vranskem. Spored je zelo pester in bo gotovo vsakemu ugalaj. Zato vabimo vse naše prijatelje in ljubitelje mladine, da pridejo na našo priveditev ob blizu in daleč. Začetek bo točno ob treh popoldne.

Celjske novice

e P. Leopold Grbavec — srebrnomašnik. 25-letnik mašništva obhaja p. Leopold Grbavec, rodom iz Heregovine. Po končanem gimnazijskem študiju, ki ga je končal z odličnim uspehom, je stopil v kapucinski red, po noviciatu pa v bogoslovje. Novo sv. mašo jebral 30. maja 1915 na Reki. Po preobratu je moral g. Polde zaradi svojega jugoslovanskega delovanja na Reki v jugoslovansko ilirsko provinco. V Celju deluje že polnih 15 let. Po smrti o. Stanislava — bolniškega duhovnika leta 1935, je predstojništvo določilo za njegovega namestnika o. Leopolda. Tu deluje g. Polde že 5 let v splošno zadovoljnost samostanskih predstojnikov, bolniške uprave, posebno radi pa ga imajo bolniki, katere obiskuje dan za dnem in jih očetovalo ljubi, tolaži in daje duhovnih moči. Kolikokrat mora vstati ponoč ob vsaki uri, ko ga pokliče zvonec, da pohiti k bolnikom, ki žele ob težki ali celo smrtni uri duhovnika. P. Polde vse to rad stori in ne toži. Koliko dobrega stori p. Polde, bo Bog, ki bo tudi poplačal njegovo delo. Delo o. Leopolda pa ni omejeno samo na bolniško službo v bolnišnici. Očeta Leopolda žele in vabijo tudi na pomoč na župnije, kjer je znan po svojih krasnih cerkvenih govorih, saj skoro ni nedelje, da ne bi pridigoval. Pa tudi njegovo spovednico mnogi prav radi obiskujejo, ker najdejo tu tolažbo. P. Leopold, rodom Heregovinec, perfektno obvlada več jezikov. Zadnja leta ima tudi važno funkcijo provincialnega tajnika kapucinske ilirske provincije. — Ob lepem jubileju o. Leopoldu čestitamo in prosimo Boga, da ga nam ohrani še mnogo let!

e Gostovanje ljubljanske opere v Celju. — Ljubljanska opera bo uprizorila v torek 28. maja ob 8 zvečer ob priliki proslave 39. p. p. narodno opero »Gorenjski slavček«. Vstopnice se dobe v Slomškovi knjigarni!

e Legija koroskih borev, krajevna organizacija v Celju, poziva svoje članstvo, da se v čim večjem številu udeleži sv. maše dne 28. maja ob 8 v cerkvi sv. Daniela v Celju.

e Odbor zadruge Kmečke pomoči v Celju. — Kmečka pomoč v Celju, o kateri smo že poročali, da se je ustanovila, se je močno razširila in je v treh tednih pridobila že okrog 300 članov. Okrožno sodišče v Celju je kot trgovsko sodišče potrdilo pravila Kmečke pomoči. V upravnem odboru Kmečke pomoči so: predsednik dr. Anton Ogrizek, podpredsednik Leopold Svetličič, odbornik Josip Plevčak, njihovi namestniki: dr. Franc Mozar, Miha Teržan, Franc Korban. V nadzorni odbor so izvoljeni: Franc Šek, dr. Kajetan Ganter, Franjo Vehovar, njihovi namestniki so: Vaclav Vrabčič, župan, Stopce pri Rogatecu, Ivan Turk, župan, Šmarje pri Jelšah in banski svetnik in posestnik v St. Petru pod Sv. Gorami Alojzij Zorenč.

e Dražba trgovske hiše z znano restavracijo. Pri anglecu bo pri celjskem sodišču prihodnji torek. Zaradi nalaganja gotovine je zanimanje veliko.

e Volitve obratnih zanupnikov na regulaciji Savinje so končane. Vložena je bila sama lista ZZZ in vsi zaupniki pripadajo tej skupini. Na regulaciji je zaposlenih nad 80 delavcev.

e Današnji sport. Na olimpijem igrišču v Gaberjih bo danes ob pol 5 finalna tekma za prvenstvo nogometne zveze med SK Olimpom in ISSK Mariborom.

e Atletski miting SK Celja se prične danes ob 10 popoldne na Glaziji.

e Novi grobovi. V Gaberjih v Lastnem domu 16 je umrla 79letna Uršula Rataje, v bolnišnici pa 42letna Stanislava Cerar iz Zamaliča pri Laškem in 40letni natakar brez stalnega bivališča in brez posla Jakob Stroj. Naj v miru počivaj!

e Sin zabodel z nožem svojo lastno mater. V Rečici ob Smartnem ob Paki se je 23letni Alojzij Pustoslavšek napil in v vinjenosti pograbil nož ter ga zasadil v trebuh svoji lastni 65letni materi. Ranjeno mater so pripeljali v celjsko bolnišnico.

e V vodovodov lijak je skrila ukradeno zlato verižico. Služkinja Lata L. v Celju, ki je služila že dalj časa pri neki ugledni družini, je ukradla krasno zlato verižico z briljanti. Ko je opazila, da je padel nanjo sum tatvine, je verižico skrila v vodovodov lijak. Pri aretaciji je tatvino priznala. Izročili so jo sodišču.

e Na vrtu je zakopal 1700 din ukradene denarja. Karel C., brezposelni ključavničarski pomočnik ukradel svojemu sostanovalecu Antonu M. na Spodnji Hudinji pri Celju 1700 din. S tem denarjem se je odpeljal v Dobro in tu popival po gostilnah. Prenočil je pri nekem Zagarju. Da bi ne našli pri njem denarja, ga je zakopal na vrtu v zemljo. Pri delu pa so ga opazili in to sporočili orožnikom. Orožniki so takoj aretirali tata in ga izročili sodišču.

Britanski rušilec »H. M. Cossack« je priplul v pristanišče. Na krovu je 300 mornarjev, ki so bili rešeni z ladje »Altmark«.

Padalec iz letala v svoji primerni uniformi, v kakršno so oblečeni nemški padalci.

Ptuj

Tatvina. Pred pošto je bilo ukradeno kolo znamke »Steyr« strojniku Ivanu Molnarju. Kolo ima evidenčno številko 186486. Če bi kdo o njem kaj zvedel, naj javi to bližnji orožniški postaji ali policiji v Ptuj.

Mestno poglavarstvo razglašuje: V smislu odredbe ministrstva za trgovino in industrijo opozarjamo vsa obrtna podjetja z motornim pogonom na tekoče gorivo, da morajo po čl. 41 navedbe št. 3 o omejitvi prodaje tekočega goriva z dne 17. febr. 1940, Službeni list št. 85-18, najdalje v šestih mesecih hod dne uveljavljenja te navedbe, t. j. 1. sept. t. l., preurediti svoje naprave na pogon z domačim gorivom ali jih usposobiti za uporabo druge vrste pogonske sile. Če bi tekočega goriva primanjkovalo. Opozarjamo pri tem na siceršnje kazenske posledice po § 28. uredbi o tekočem gorivu. Vsa v poštev prihajajoča obrtna podjetja morajo sporočiti najkasneje do 1. julija t. l. neposredno VIII. odd. kraljevske banke uprave dravske banovine v Ljubljani, je-li preureditev motorjev na uporabo domačega goriva že izvršena, odnosno je-li v teku in kdaj bo po pričakovanju izvršena.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju

Ze zopet nered pri dostavi »Slovenca«! Zadnji četrtak, na praznik sv. Reš. Telesa, smo bili pri nas vsi naročniki in kupovalci »Slovenca« brez nje. Celotna naklada je dospela šele v petek. Prizadeti in predpostavljene javno prosimo, red tudi za nas!

Godbo na pihala so pred kratkim osnovali naši fantje. Pri telovski procesiji so že prvi nastopili.

Izlet FO bo danes teden (2. jun.) na Sladko goro in v Rogaško Slatino. Odhod s kolesi ob sedmih izpred cerkve.

Narodni dan lovrenške fars, posvečen domovinski in državljanski vzgoji, proslavimo 9. junija. Takrat bo tudi vzporedno pretresljive češke drame »V temoti«.

Svoje solarske šmarnice imajo vsako jutro naši šolarji. Darujejo jih za mir na svetu in našo domovino.

Komarska nadloga, posebnost našega kraja, je sitna in nezdrava posebno ponoči. Zato prosimo za ureditev Poljskave in izsušitev gmačae!

Za novo bogoslovje so na gostiji Pernal Franc in Peršuh Matilda zbrali svatje 165 din.

Trbovlje

Nedeljsko delo na občini. Občinski nameščenci imajo po novi županovi odredbi delovni čas od 8 do 12 in od 14 do 18 in tudi vsako nedeljo in vsak praznik od 8 do 12, in sicer brez posebne odškodnine. Po potrebi pa se jih bo klicalo na službo tudi izven zgoraj odredjenega časa. Da se v izrednih razmerah kliče uslužbenca na delo tudi izven določenega časa, je razumljivo, da se pa redno ob nedeljah in praznikih dopoldne na občini mora delati, pa ni prav in tudi proti do sedaj veljavnim zakonitim določbam.

Kolesarji, ki so prijavili svoja kolesa na občini, naj gredo po prometne knjižice na občinski prijavi urad.

Občinski proračun za novo proračunsko leto je razgrnjen in na vpogled davkoplačevalcem. Proračunska seja pa bo v četrtek, 30. maja, ob 16.

Strog pasji kontumac je razglašen v občini Trbovlje, Hrastnik-Dol in Loka za pse in mačke.

Kino Društveni dom predvaja film o zrakovplovstvu »Kraljica zraka« z dodatkom o evharsističnem kongresu v Ljubljani.

Vedeljsko branje

Legende o Marijinih cvetlicah

Ko gre Marija čez naše travnike in njive, povsod požene novo življenje, koder je stopila njena noga in je njen pajčolan zbudil tople sapice. Takrat pravijo ljudje, da je prišla vigred v deželo. Ko je nekoč tako hodila čez naše kraje, se je njeno oko veselilo svežega zelenja in lepega cvetja, njeno uho se je radostilo petja ptic in njena duša je dajala hvalo Bogu, ki je ustvaril tako čudovit svet.

Vprašala je v zgodnji pomladi cvetko, podobno sončku z žarki, mlečno bele barve, vmes pa kot kapljice krvi, ki je v številu kot je zvezd na nebu pokrivala komaj zeleno trato:

»Kako ti je ime?«

Nagovorila jo je tako kot se vprašujejo med seboj otroci, ki se ne poznajo, a se vsi ljubijo.

»Marjetica mi pravi slovensko ljudstvo.« je odgovorila skromno in se obrnila s svojo cvetno košarico proti toplemu soncu. In Marija je

»Ali morda nisi srečna...?«

»Večno bi hotela tu v samotji na vlažnih tleh cveteti in Tebi zvonkljati, a ljudje me vso potrgajo ali me pa srnice snedo.«

»Dam ti varovalno sredstvo: ljudje in živali bodo vedeli, da si strupena, čeprav si v resnici kraljica mojih cvetk...«

Od meseca maja dalje se vse cvetlice veselijo Marijinih obiskov in oblečejo svoja najlepša svatovska oblačila, najraje z belo nedolžno barvo, in Marija se radosti splošnega prebujenja, tudi v srcih vseh dobrih ljudi.

Spet je nekoč v rožniku stopala Marija po mehki poljski stezi, na kateri je sedel pastirček in na vrvi držal kraguljico, ki je zadovoljno mulila travo, Marijino veselje nad lepoto cvetja je prešlo vanj, da si je popeval preproste slovenske pesmi o zemlji, zelenju in rožah. Tedaj zasliši pridrušeno iltenje in prisluhne:

»Kdo joka?«

»Jaz,« se naivno oglasi skromna trava, ki je na drobni nitkah imela obešene rjavkaste kroglice, podobne biserom ali solzam.

»Zakaj pa...?«

»Zato, ker nimam lepe obleke, da bi me kdo pogledal in pohvalil. Joj, kako mi je hudo!«

Zasmilila se je trava pastirčku in še sam je zajokal z njo. Ko pa se je pomiril, je zaslišal kot v sanjah nežen glas svojega usmiljenega srca:

»Imenuj jo Marijine solze!« Bila je Marija, ki se ji je skromnost trave tako priljubila in je spregovorila v pastirčkovih ustih.

Toda na vrtu ali v lončkih raste dišeč grm, ki ga vsi poznate, tudi on nosi Marijino ime: rožmarin. Vse umetne dišave so nič proti njemu! Vsajen celo brez korenine požene, če je dan iz pravega srca; dajemo ga po vršičkih ali kitah v spomin ljubezni, fant gre z njim na prsni branit domovino, nosita ga z enim in nevesta na poročni poti, z njim skropimo blagoslovljeno vodo ali vino in k polnočnici ga nosimo, prevlečenega z zlato peno. Rožmarin nima svatovske obleke, nima mavrično pestrih barv, a Marija mu je vdahnila svojo maziljeno sapo, ki jo sproži že najrahljši dotik ali vetr.

Po blagodišečem vonju so mu podobna še Marijina peresca: tako preprosta, kje v kotu vrta skrita peresa, brez cvetja in okrasa, a prijetno dehteča. Bog vč, katera usta so jih tako lepo poimenovala!

In tako gre vrsta Marijinih cvetlic v neskončnost in živa ljudska domišljija jim plete vedno znova pesniško okrašena imena.

(Leop. Stanek.)

»Kaj si želiš od mene, moja drobna cvetka?« jo je Marija vnovič vprašala, ko se je njeno oko dovolj napaslo lepote.

Marjetica je odvrnila: »Želim, da bi se otroška igra z mojimi listki za ljudstvo, ki me tako lepo po Tebi imenuje, izšla tako, da bo njemu in Tebi všeč...«

Nato je Marija blagoslovlila še njeno globoko in dobro srce.

Pozneje, v času velikoga travna, ko na travnikih zraste visoka in bujna trava, se seveda nizke, pritlične marjetice morajo skriti, če jih poprej ne popase kravica, pohodijo otroci, ki

blagoslovlila nežni cvet in ljudstvo, ki tako zvesto misli nanjo.

Tako ta zgodnja, nezavarovana cvetka, podobna pogačicam ali cukrčkam pobeli vsako pomlad naše travnike, pa tudi na vrtovih raste v zlatih vrstah. Na desetine cvetnih listkov ima, v sredi pa zlato sonce. Bele listke pulijo otroci in odrasli in govore pri vsakem začaranem besede: »Sreča« — »Nesreča«, »Ljubi me« — »Ne ljubi me«.

»Kaj si želiš od mene, moja drobna cvetka?« jo je Marija vnovič vprašala, ko se je njeno oko dovolj napaslo lepote.

Marjetica je odvrnila: »Želim, da bi se otroška igra z mojimi listki za ljudstvo, ki me tako lepo po Tebi imenuje, izšla tako, da bo njemu in Tebi všeč...«

Nato je Marija blagoslovlila še njeno globoko in dobro srce.

Pozneje, v času velikoga travna, ko na travnikih zraste visoka in bujna trava, se seveda nizke, pritlične marjetice morajo skriti, če jih poprej ne popase kravica, pohodijo otroci, ki

blagoslovlila nežni cvet in ljudstvo, ki tako zvesto misli nanjo.

Tako ta zgodnja, nezavarovana cvetka, podobna pogačicam ali cukrčkam pobeli vsako pomlad naše travnike, pa tudi na vrtovih raste v zlatih vrstah. Na desetine cvetnih listkov ima, v sredi pa zlato sonce. Bele listke pulijo otroci in odrasli in govore pri vsakem začaranem besede: »Sreča« — »Nesreča«, »Ljubi me« — »Ne ljubi me«.

»Kaj si želiš od mene, moja drobna cvetka?« jo je Marija vnovič vprašala, ko se je njeno oko dovolj napaslo lepote.

Marjetica je odvrnila: »Želim, da bi se otroška igra z mojimi listki za ljudstvo, ki me tako lepo po Tebi imenuje, izšla tako, da bo njemu in Tebi všeč...«

Nato je Marija blagoslovlila še njeno globoko in dobro srce.

Pozneje, v času velikoga travna, ko na travnikih zraste visoka in bujna trava, se seveda nizke, pritlične marjetice morajo skriti, če jih poprej ne popase kravica, pohodijo otroci, ki

blagoslovlila nežni cvet in ljudstvo, ki tako zvesto misli nanjo.

Tako ta zgodnja, nezavarovana cvetka, podobna pogačicam ali cukrčkam pobeli vsako pomlad naše travnike, pa tudi na vrtovih raste v zlatih vrstah. Na desetine cvetnih listkov ima, v sredi pa zlato sonce. Bele listke pulijo otroci in odrasli in govore pri vsakem začaranem besede: »Sreča« — »Nesreča«, »Ljubi me« — »Ne ljubi me«.

»Kaj si želiš od mene, moja drobna cvetka?« jo je Marija vnovič vprašala, ko se je njeno oko dovolj napaslo lepote.

Marjetica je odvrnila: »Želim, da bi se otroška igra z mojimi listki za ljudstvo, ki me tako lepo po Tebi imenuje, izšla tako, da bo njemu in Tebi všeč...«

Nato je Marija blagoslovlila še njeno globoko in dobro srce.

Pozneje, v času velikoga travna, ko na travnikih zraste visoka in bujna trava, se seveda nizke, pritlične marjetice morajo skriti, če jih poprej ne popase kravica, pohodijo otroci, ki

blagoslovlila nežni cvet in ljudstvo, ki tako zvesto misli nanjo.

Tako ta zgodnja, nezavarovana cvetka, podobna pogačicam ali cukrčkam pobeli vsako pomlad naše travnike, pa tudi na vrtovih raste v zlatih vrstah. Na desetine cvetnih listkov ima, v sredi pa zlato sonce. Bele listke pulijo otroci in odrasli in govore pri vsakem začaranem besede: »Sreča« — »Nesreča«, »Ljubi me« — »Ne ljubi me«.

»Kaj si želiš od mene, moja drobna cvetka?« jo je Marija vnovič vprašala, ko se je njeno oko dovolj napaslo lepote.

Marjetica je odvrnila: »Želim, da bi se otroška igra z mojimi listki za ljudstvo, ki me tako lepo po Tebi imenuje, izšla tako, da bo njemu in Tebi všeč...«

Nato je Marija blagoslovlila še njeno globoko in dobro srce.

Pozneje, v času velikoga travna, ko na travnikih zraste visoka in bujna trava, se seveda nizke, pritlične marjetice morajo skriti, če jih poprej ne popase kravica, pohodijo otroci, ki

blagoslovlila nežni cvet in ljudstvo, ki tako zvesto misli nanjo.

Tako ta zgodnja, nezavarovana cvetka, podobna pogačicam ali cukrčkam pobeli vsako pomlad naše travnike, pa tudi na vrtovih raste v zlatih vrstah. Na desetine cvetnih listkov ima, v sredi pa zlato sonce. Bele listke pulijo otroci in odrasli in govore pri vsakem začaranem besede: »Sreča« — »Nesreča«, »Ljubi me« — »Ne ljubi me«.

»Kaj si želiš od mene, moja drobna cvetka?« jo je Marija vnovič vprašala, ko se je njeno oko dovolj napaslo lepote.

Marjetica je odvrnila: »Želim, da bi se otroška igra z mojimi listki za ljudstvo, ki me tako lepo po Tebi imenuje, izšla tako, da bo njemu in Tebi všeč...«

Nato je Marija blagoslovlila še njeno globoko in dobro srce.

Pozneje, v času velikoga travna, ko na travnikih zraste visoka in bujna trava, se seveda nizke, pritlične marjetice morajo skriti, če jih poprej ne popase kravica, pohodijo otroci, ki

blagoslovlila nežni cvet in ljudstvo, ki tako zvesto misli nanjo.

Tako ta zgodnja, nezavarovana cvetka, podobna pogačicam ali cukrčkam pobeli vsako pomlad naše travnike, pa tudi na vrtovih raste v zlatih vrstah. Na desetine cvetnih listkov ima, v sredi pa zlato sonce. Bele listke pulijo otroci in odrasli in govore pri vsakem začaranem besede: »Sreča« — »Nesreča«, »Ljubi me« — »Ne ljubi me«.

»Kaj si želiš od mene, moja drobna cvetka?« jo je Marija vnovič vprašala, ko se je njeno oko dovolj napaslo lepote.

Marjetica je odvrnila: »Želim, da bi se otroška igra z mojimi listki za ljudstvo, ki me tako lepo po Tebi imenuje, izšla tako, da bo njemu in Tebi všeč...«

Nato je Marija blagoslovlila še njeno globoko in dobro srce.

Pozneje, v času velikoga travna, ko na travnikih zraste visoka in bujna trava, se seveda nizke, pritlične marjetice morajo skriti, če jih poprej ne popase kravica, pohodijo otroci, ki

blagoslovlila nežni cvet in ljudstvo, ki tako zvesto misli nanjo.

Tako ta zgodnja, nezavarovana cvetka, podobna pogačicam ali cukrčkam pobeli vsako pomlad naše travnike, pa tudi na vrtovih raste v zlatih vrstah. Na desetine cvetnih listkov ima, v sredi pa zlato sonce. Bele listke pulijo otroci in odrasli in govore pri vsakem začaranem besede: »Sreča« — »Nesreča«, »Ljubi me« — »Ne ljubi me«.

»Kaj si želiš od mene, moja drobna cvetka?« jo je Marija vnovič vprašala, ko se je njeno oko dovolj napaslo lepote.

Marjetica je odvrnila: »Želim, da bi se otroška igra z mojimi listki za ljudstvo, ki me tako lepo po Tebi imenuje, izšla tako, da bo njemu in Tebi všeč...«

Nato je Marija blagoslovlila še njeno globoko in dobro srce.

Pozneje, v času velikoga travna, ko na travnikih zraste visoka in bujna trava, se seveda nizke, pritlične marjetice morajo skriti, če jih poprej ne popase kravica, pohodijo otroci, ki

blagoslovlila nežni cvet in ljudstvo, ki tako zvesto misli nanjo.

Tako ta zgodnja, nezavarovana cvetka, podobna pogačicam ali cukrčkam pobeli vsako pomlad naše travnike, pa tudi na vrtovih raste v zlatih vrstah. Na desetine cvetnih listkov ima, v sredi pa zlato sonce. Bele listke pulijo otroci in odrasli in govore pri vsakem začaranem besede: »Sreča« — »Nesreča«, »Ljubi me« — »Ne ljubi me«.

»Kaj si želiš od mene, moja drobna cvetka?« jo je Marija vnovič vprašala, ko se je njeno oko dovolj napaslo lepote.

Marjetica je odvrnila: »Želim, da bi se otroška igra z mojimi listki za ljudstvo, ki me tako lepo po Tebi imenuje, izšla tako, da bo njemu in Tebi všeč...«

Nato je Marija blagoslovlila še njeno globoko in dobro srce.

Pozneje, v času velikoga travna, ko na travnikih zraste visoka in bujna trava, se seveda nizke, pritlične marjetice morajo skriti, če jih poprej ne popase kravica, pohodijo otroci, ki

blagoslovlila nežni cvet in ljudstvo, ki tako zvesto misli nanjo.

Tako ta zgodnja, nezavarovana cvetka, podobna pogačicam ali cukrčkam pobeli vsako pomlad naše travnike, pa tudi na vrtovih raste v zlatih vrstah. Na desetine cvetnih listkov ima, v sredi pa zlato sonce. Bele listke pulijo otroci in odrasli in govore pri vsakem začaranem besede: »Sreča« — »Nesreča«, »Ljubi me« — »Ne ljubi me«.

»Kaj si želiš od mene, moja drobna cvetka?« jo je Marija vnovič vprašala, ko se je njeno oko dovolj napaslo lepote.

Marjetica je odvrnila: »Želim, da bi se otroška igra z mojimi listki za ljudstvo, ki me tako lepo po Tebi imenuje, izšla tako, da bo njemu in Tebi všeč...«

Nato je Marija blagoslovlila še njeno globoko in dobro srce.

Pozneje, v času velikoga travna, ko na travnikih zraste visoka in bujna trava, se seveda nizke, pritlične marjetice morajo skriti, če jih poprej ne popase kravica, pohodijo otroci, ki

blagoslovlila nežni cvet in ljudstvo, ki tako zvesto misli nanjo.

Tako ta zgodnja, nezavarovana cvetka, podobna pogačicam ali cukrčkam pobeli vsako pomlad naše travnike, pa tudi na vrtovih raste v zlatih vrstah. Na desetine cvetnih listkov ima, v sredi pa zlato sonce. Bele listke pulijo otroci in odrasli in govore pri vsakem začaranem besede: »Sreča« — »Nesreča«, »Ljubi me« — »Ne ljubi me«.

»Kaj si želiš od mene, moja drobna cvetka?« jo je Marija vnovič vprašala, ko se je njeno oko dovolj napaslo lepote.

Marjetica je odvrnila: »Želim, da bi se otroška igra z mojimi listki za ljudstvo, ki me tako lepo po Tebi imenuje, izšla tako, da bo njemu in Tebi všeč...«

Nato je Marija blagoslovlila še njeno globoko in dobro srce.

Pozneje, v času velikoga travna, ko na travnikih zraste visoka in bujna trava, se seveda nizke, pritlične marjetice morajo skriti, če jih poprej ne popase kravica, pohodijo otroci, ki

blagoslovlila nežni cvet in ljudstvo, ki tako zvesto misli nanjo.

Tako ta zgodnja, nezavarovana cvetka, podobna pogačicam ali cukrčkam pobeli vsako pomlad naše travnike, pa tudi na vrtovih raste v zlatih vrstah. Na desetine cvetnih listkov ima, v sredi pa zlato sonce. Bele listke pulijo otroci in odrasli in govore pri vsakem začaranem besede: »Sreča« — »Nesreča«, »Ljubi me« — »Ne ljubi me«.

»Kaj si želiš od mene, moja drobna cvetka?« jo je Marija vnovič vprašala, ko se je njeno oko dovolj napaslo lepote.

Marjetica je odvrnila: »Želim, da bi se otroška igra z mojimi listki za ljudstvo, ki me tako lepo po Tebi imenuje, izšla tako, da bo njemu in Tebi všeč...«

Nato je Marija blagoslovlila še njeno globoko in dobro srce.

Pozneje, v času velikoga travna, ko na travnikih zraste visoka in bujna trava, se seveda nizke, pritlične marjetice morajo skriti, če jih poprej ne popase kravica, pohodijo otroci, ki

blagoslovlila nežni cvet in ljudstvo, ki tako zvesto misli nanjo.

Tako ta zgodnja, nezavarovana cvetka, podobna pogačicam ali cukrčkam pobeli vsako pomlad naše travnike, pa tudi na vrtovih raste v zlatih vrstah. Na desetine cvetnih listkov ima, v sredi pa zlato sonce. Bele listke pulijo otroci in odrasli in govore pri vsakem začaranem besede: »Sreča« — »Nesreča«, »Ljubi me« — »Ne ljubi me«.

»Kaj si želiš od mene, moja drobna cvetka?« jo je Marija vnovič vprašala, ko se je njeno oko dovolj napaslo lepote.

Marjetica je odvrnila: »Želim, da bi se otroška igra z mojimi listki za ljudstvo, ki me tako lepo po Tebi imenuje, izšla tako, da bo njemu in Tebi všeč...«

Nato je Marija blagoslovlila še njeno globoko in dobro srce.

Pozneje, v času velikoga travna, ko na travnikih zraste visoka in bujna trava, se seveda nizke, pritlične marjetice morajo skriti, če jih poprej ne popase kravica, pohodijo otroci, ki

blagoslovlila nežni cvet in ljudstvo, ki tako zvesto misli nanjo.

Tako ta zgodnja, nezavarovana cvetka, podobna pogačicam ali cukrčkam pobeli vsako pomlad naše travnike, pa tudi na vrtovih raste v zlatih vrstah. Na desetine cvetnih listkov ima, v sredi pa zlato sonce. Bele listke pulijo otroci in odrasli in govore pri vsakem začaranem besede: »Sreča« — »Nesreča«, »Ljubi me« — »Ne ljubi me«.

»Kaj si želiš od mene, moja drobna cvetka?« jo je Marija vnovič vprašala, ko se je njeno oko dovolj napaslo lepote.

Marjetica je odvrnila: »Želim, da bi se otroška igra z mojimi listki za ljudstvo, ki me tako lepo po Tebi imenuje, izšla tako, da bo njemu in Tebi všeč...«

Nato je Marija blagoslovlila še njeno globoko in dobro srce.

Pozneje, v času velikoga travna, ko na travnikih zraste visoka in bujna trava, se seveda nizke, pritlične marjetice morajo skriti, če jih poprej ne popase kravica, pohodijo otroci, ki

blagoslovlila nežni cvet in ljudstvo, ki tako zvesto misli nanjo.

Tako ta zgodnja, nezavarovana cvetka, podobna pogačicam ali cukrčkam pobeli vsako pomlad naše travnike, pa tudi na vrtovih raste v zlatih vrstah. Na desetine cvetnih listkov ima, v sredi pa zlato sonce. Bele listke pulijo otroci in odrasli in govore pri vsakem začaranem besede: »Sreča« — »Nesreča«, »Ljubi me« — »Ne ljubi me«.

»Kaj si želiš od mene, moja drobna cvetka?« jo je Marija vnovič vprašala, ko se je njeno oko dovolj napaslo lepote.

Marjetica je odvrnila: »Želim, da bi se otroška igra z mojimi listki za ljudstvo, ki me tako lepo po Tebi imenuje, izšla tako, da bo njemu in Tebi všeč...«

Nato je Marija blagoslovlila še njeno globoko in dobro srce.

»Kako ti pravi pobožno slovensko ljudstvo?«

»Smarnica,« je odcingljala cvetka. »Zvonom in dehtim v najlepšem mesecu majniku, Tebi na čast.«

»Blagoslovljena na veke...« je hotela že reči Marija, a je zagledala solzo na najvišjem kraguljčku. Ostala je tam od dežja ali nočne rose.

»Ali morda nisi srečna...?«

»Večno bi hotela tu v samotji na vlažnih tleh cveteti in Tebi zvonkljati, a ljudje me vso potrgajo ali me pa srnice snedo.«

»Dam ti varovalno sredstvo: ljudje in živali bodo vedeli, da si strupena, čeprav si v resnici kraljica mojih cvetk...«

Od meseca maja dalje se vse cvetlice veselijo Marijinih obiskov in oblečejo svoja najlepša svatovska oblačila, najraje z belo nedolžno barvo, in Marija se radosti splošnega prebujenja, tudi v srcih vseh dobrih ljudi.

Spet je nekoč v rožniku stopala Marija po mehki poljski stezi, na kateri je sedel pastirček in na vrvi držal kraguljico, ki je zadovoljno mulila travo, Marijino veselje nad lepoto cvetja je prešlo vanj, da si je popeval preproste slovenske pesmi o zemlji, zelenju in rožah. Tedaj zasliši pridrušeno iltenje in prisluhne:

»Kdo joka?«

»Jaz,« se naivno oglasi skromna trava, ki je na drobni nitkah imela obešene rjavkaste kroglice, podobne biserom ali solzam.

»Zakaj pa...?«

»Zato, ker nimam lepe obleke, da bi me kdo pogledal in pohvalil. Joj, kako mi je hudo!«

Zasmilila se je trava pastirčku in še sam je zajokal z njo. Ko pa se je pomiril, je zaslišal kot v sanjah nežen glas svojega usmiljenega srca:

»Imenuj jo Marijine solze!« Bila je Marija, ki se ji je skromnost trave tako priljubila in je spregovorila v pastirčkovih ustih.

Toda na vrtu ali v lončkih raste dišeč grm, ki ga vsi poznate, tudi on nosi Marijino ime: rožmarin. Vse umetne dišave so nič proti njemu! Vsajen celo brez korenine požene, če je dan iz pravega srca; dajemo ga po vršičkih ali kitah v spomin ljubezni, fant gre z njim na prsni branit domovino, nosita ga z enim in nevesta na poročni poti, z njim skropimo blagoslovljeno vodo ali vino in k polnočnici ga nosimo, prevlečenega z zlato peno. Rožmarin nima svatovske obleke, nima mavrično pestrih barv, a Marija mu je vdahnila svojo maziljeno sapo, ki jo sproži že najrahljši dotik ali vetr.

Po blagodišečem vonju so mu podobna še Marijina peresca: tako preprosta, kje v kotu vrta skrita peresa, brez cvetja in okrasa, a prijetno dehteča. Bog vč, katera usta so jih tako lepo poimenovala!

In tako gre vrsta Marijinih cvetlic v neskončnost in živa ljudska domišljija jim plete vedno znova pesniško okrašena imena.

(Leop. Stanek.)

»Kaj si želiš od mene, moja drobna cvetka?« jo je Marija vnovič vprašala, ko se je njeno oko dovolj napaslo lepote.

Marjetica je odvrnila: »Želim, da bi se otroška igra z mojimi listki za ljudstvo, ki me tako lepo po Tebi imenuje, izšla tako, da bo njemu in Tebi všeč...«

Nato je Marija blagoslovlila še njeno globoko in dobro srce.

Pozneje, v času velikoga travna, ko na travnikih zraste visoka in bujna trava, se seveda nizke, pritlične marjetice morajo skriti, če jih poprej ne popase kravica, pohodijo otroci, ki

blagoslovlila nežni cvet in ljudstvo, ki tako zvesto misli nanjo.

Tako ta zgodnja, nezavarovana cvetka, podobna pogačicam ali cukrčkam pobeli vsako pomlad naše travnike, pa tudi na vrtovih raste v zlatih vrstah. Na desetine cvetnih listkov ima, v sredi pa zlato sonce. Bele listke pulijo otroci in odrasli in govore pri vsakem začaranem besede: »Sreča« — »Nesreča«, »Ljubi me« — »Ne ljubi me«.

»Kaj si želiš od mene, moja drobna cvetka?« jo je Marija vnovič vprašala, ko se je njeno oko dovolj napaslo lepote.

Marjetica je odvrnila: »Želim, da bi se otroška igra z mojimi listki za ljudstvo, ki me tako lepo po Tebi imenuje, izšla tako, da bo njemu in Tebi všeč...«

Nato je Marija blagoslovlila še njeno globoko in dobro srce.

Pozneje, v času velikoga travna, ko na travnikih zraste visoka in bujna trava, se seveda nizke, pritlične marjetice morajo skriti, če jih poprej ne popase kravica, pohodijo otroci, ki

blagoslovlila nežni cvet in ljudstvo, ki tako zvesto misli nanjo.

Tako ta zgodnja, nezavarovana cvetka, podobna pogačicam ali cukrčkam pobeli vsako pomlad naše travnike, pa tudi na vrtovih raste v zlatih vrstah. Na desetine cvetnih listkov ima, v sredi pa zlato sonce. Bele listke pulijo otroci in odrasli in govore pri vsakem začaranem besede: »Sreča« — »Nesreča«, »Ljubi me« — »Ne ljubi me«.

Ko je pomlad prišla

Še pred nekaj dnevi so se blestele z navkreber položenih trat, ki so bile skoraj povsod dan v senci, bele liše snega kakor trupla velikanskih krav. Potem je nekega dne pripolzel fin pajčolan nizdol, ki je obrise gora in gričev bolj in bolj zabrisal in je postal vidno gostejši in gostejši in je slednjič vso pokrajino zavil v debelo rjuho. Nič ni bilo prida tavati po tej megli okoli, saj se ti je utegnilo pripetiti, da si se z glavo zadel v kako drevo ali si mahoma kje obstal in nisi vedel, ne kod ne kam. Naša pastirica, Ančka, je celo pripovedovala, da hodijo okoli zaresnih strahovi in mi, dečki, smo se jako zbalji. Nič ne hotel ven iz hiše, in če me je oče poslal v vas po tobak za v svojo pipo, ki ni smela nikoli ugasniti, sem se pri vratih brž trikrat skrivši prekrizal, saj me je bilo strah, da bi kdo mislil, da me je nemara strah.

Toda čez nekaj dni se je skrivnostna zavesa tako naglo dvignila, kakor bi jo kaka velikanska roka zgrabila in potegnila proč. Sonce se je zasmajalo z neskončno sinjega nebesa, snežene krave tam na obronkih so bile izginile, po travnikih se je zalesketalo na stotine majhnih potočkov — in ves strah je bil mimo.

Z mogočnimi koraki je začelo vse napredovati. Rumene pege zlatice so se prikazale vzdolž jarkov, vmes so se blestele bele pike Marijinih srajčk, in nekoč zvečer — ali sem prav slisal? — je zapel na drevesu — vprav nasproti naše hiše — škorec svoj prvo pesem. Tako so hiteli koraki pomladi burno skozi vas. Drevesa na vrtu so se napela, pokazali so se tu in tam prvi nastavki zelenja, in okenca starih hiš — so se bliskala na izvoženo kolovozno pot. — Ljudje, ki so si čez zimo zasedeli noge, da so bile kar trde, so se nerodno racali kakor poskakujoče vrane čez vaški trg. V hišah je zabrnelo in skozi odprta vrata se je valilo pomladansko ozračje v hiše.

Bilo je nekega mlāčnega, pomladanskega večera. Zrak se je prelival kakor penec se vino v usta, in zvonik se je dvigal kakor polna,

je stari organist prebiral tipke na orglah v cerkvi. Tedaj je postalo Boštjanu mило pri srcu in svetlo v duši in zagledal se je na njive, kjer se je mlado žito nalahno pozibavalo. »Kakor bi ga Marija s svojimi nežnimi prsti božala,« je dejal Boštjan.

Jablane so cvetele in čebele so brnele. Dnevi so se bočili kakor zlate kupole nad mesecem naše Ljube Gospe. Takrat je sedel Boštjan za hišo in je opazoval cvetenje dreves in drugih rastlin. Kdaj in kdaj je vzel svoje stare gosli v roke in je zaigral poskočnico, da so ljudje obstajali na cesti in si dejali: »O, Boštjan igra na gosli!« Za vsakovrstne zadeve so ga uporabljali: prihajali so k njemu, da jim je nasajal motike in krampe in lopate in popravljaj grablje, a ženske so prišle k njemu po ta in oni nasvet.

Zaradi enega dolarja

Vedeti morate, da pridete v hišo plazileev v pittsbuškem zoološkem vrtu čez mangrovsko močvirje, kjer domujejo največji krokodili sveta. Ti ležijo na vlažnem obrežnem pesku, so dolgi po šest metrov in čez sleherni cola teh zverin pa je grdobija zase. Oči so jim napol priprte in zapane, žrelo reži na stežaj, kakor bi bile te zverine do dna prepričane, da bodo prikočakali pečeni golobje ali kak pusek, ali pa zamorček, ki se ne zmeni za svarila svoje mame in misli, da bo globoko v krokodilovem žrelo trgal marjetice. Niti ne trenajo ti ne, tile krokodili. Ležijo tiho in nepremično. Skoraj da so podobni uradnim odposlancem na sejah Društva narodov...

Nad mangrovskim močvirjem se boči brv iz trsja, in na tej brvi sta stala Mac Intosh in O'Flanagan. Ta dva sta spadala k družbi popotnikov in bi morala prav za prav v družbi posebnega vodnika iti skozi hišo plazileev. A ker sta zvedela, da je treba vodniku plačati posebno pristojbino,

Če je bila kaka svatba v vasi, se je Boštjan postavil pod okno in je občudoval potice, pečenke in juhe, dokler ni tudi zanj kaj odpadlo, a zvečer jim je zaigral za ples, da so svatje vriskali in plesali, dokler niso pocepali po tleh.

Pomlad je kakor prekrasen steber stala nad vasjo, drevesa so se oblekla v bela oblčila, kmetje so si meli roke ko so stopali po njivah in videli, da bo dobra letina. Tedaj se je gospod župnik domislil, da bi bilo prav, če bi se zahvalili Bogu za ves ta blagoslov, in sklical je farane za k procesiji čez polja in travnike.

Spredaj je čistiljivo stopal Boštjan in je krepko izgovarjal: »Lude ure in toče, reši nas, o Gospod!« in procesija mu je burno odgovarjala: »Usmili se nas, o Gospod!«

Takšni dnevi so bili lepi prazniki v življenju Boštjanovem. V svoji kamrici je take dneve zaznamoval v rdečim križcem, in ko je bil sam, je zaigral tiho pesemco na gosli v čast Bogu. (Hilarijč.)

leznimi kremplji zasadila v srce, kakor je časih zapisano v velikih romanih. Razen tega ju je davilo v grlu, kar pa ni bila posledica kombiniranih sendvičev, marveč je bilo v zvezi z napeto dramatiko tega trenutka.

Toda Mac Intosh je bil človek imenitnih domislic. Plaho se je ozrl krog sebe, z naglim sunkom je izdrl trsovo palico iz ograje, na en konec je pripečatil zvečilni gumi in je skušal na lepljivo konico prilepiti izgubljeni dolar. Tiho in nepremično so ga opazovali krokodili.

Celo tedaj so hranili svojo samozavest, ko se je zgoraj pod pritiskom naslonjenih teles zlomila ograja in je O'Flanagan, ki mu je sledil Mac Intosh, telebiln v močvirje. Tiho in trdo so ležali krokodili. Mogoče je smehljaj obkrožil njih žrela, saj ne vemo nič zanesljivega o psihologiji živali. Le to bi se dalo domnevati, da mora biti živalim jako težko, da ostanejo resne, ko počenajajo ljudje toliko in takšne neumnosti!

Oglejmo si Mac Intosa in O'Flanagana! Ali — če vam je všeč kak dober svet — si ju rajši nikar ne oglejmo! Človek naj bo pozoren samo na lepe prizore v življenju, pa ne na take, kakršna sta bila ta dva moška, ki sta tičala do kolen v blatu in sta bila drugod po telesu takšna, kakor da bi ju bili dolgo časa obstreljevali s kombiniranimi sendviči.

»Bodi za kritje na pohodu nazaj, jaz pa se bom medtem povzpел po grmičju kvišku in bom poklical pomoč,« je O'Flanagan siknil tovarišu v uho.

Hkrati je kihnil vanj precejšnjo porcijo brozge v obraz, kar bi bilo že to slehernemu človeku, ki mu je kaj do časti, zaleglo, da bi bil ta predlog odklonil.

»Daj, da grem jaz po pomoč,« je odvrnil Mac Intosh in je skušal zlesti zadaj za hrbet svojega tovariša: »Jaz se bom hitreje povzpел kvišku; lažji sem kakor ti.«

»Saj vprav zato moraš ostati tukaj,« je zapihljal O'Flanagan. »Ti si mršav kakor britev in krokodili ne žro rezilnih priprav. Bodi pameten, Mac, tebi se ne more nič zgoditi!«

To besedičenje, ki so mu krokodili popolnoma brezbrzično priljuškovali, je O'Flanagan končal z nemilim sunkom, ki je njegovega sotrpina pahnil za korak nazaj in z obema rokama na pesek tik pred žrelo največjega krokodila. Mac Intosh se je spet pognal kvišku. Divje se je oddaljeval od nepremične pošasti in se je oklenil O'Flanagana, ki je visel na grmovju. Oba sta telebnila kakor zrel, težak sad s krhkega vejevja v umazano mlakužo in sta, srdito se boreč drug z drugim, požirala toliko brozge, da bi se bilo vsakršno barje osušilo, samo te brozge v pittsbuški hiši plazileev ni hotelo biti konec. Slednjič sta se napojena in težko sopenč dvignila in sta se, kakor koli že, skobacala v grmičevje. Približali so se koraki več ljudi in hreščoč glas vodnika je dejal:

»Zdaj smo prišli k odličnemu posnetku afriškega pragozdnega močvirja. Tistile krokodili na obrežnem pesku so žrtve kuge, ki je pred nekaj leti razsajala med živalimi v zoološkem vrtu. Vsi so nagačeni...«

Cez dolgo, dolgo časa zatem, ko je poslednji član popolne družbe šel čez most, se je O'Flanagan splazil iz grmovja. Medtem ko je s težavo vlek el iz čeljusti svoj železni umetni zob, ki je bil prevlečen z novim srebrom, ki ne zarjavi, je očitaje dejal:

»To je jako nekrščansko, če kdo svojega bližnjega s pestjo udari po obrazu.«

»Saj je nisem mogel odpreti,« se je Mac opravičeval, »ko sem dolar tiščal v pesti.«

Tedaj je O'Flanagan, ki se je pobotal s kruto usodo, oboreč objel svojega prijatelja.

»Hiša« v Prešernovem domu. Foto J. Pogačnik.

Kotichek v veži Prešernovega doma. Foto J. Pogačnik.

Na božji brvi

Kljub vojnim viharjem gre cerkveno leto mirno svojo pot naprej. Danes smo v osmini praznika sv. Rešnjega Telesa. Danes se bere v cerkvi tisti evangelij, po čigar duhu je zasnoval papež Pij X. svoje evharistične okrožnice. Na začetku svetovne vojne 1914 so bile te okrožnice v svojih navodilih in opominih znane in spolnevane že daleč po katoliškem svetu. Kakor gostitelj v sv. pismu je Pij X. ves katoliški svet povabil k pogostnemu prejemu sv. Rešnjega Telesa. »Neki človek je napravil veliko večerjo in jih je mnogo povabil.« S tihim zaupanjem je ob izbruhu svetovne v ojne Pij X. gledal v bodočnost, saj je videl, da se je svet, zlasti moški svet, ko je odhajal na bojišče, odzval njegovemu evharističnem vabilu...

Mlade mladeniške in moške vrste, ki danes zagotavljajo: »Borili se bomo kakor levi,« v svojih bojevitih sklepih ne smejo pozabiti na kruh močnih. Pot k obhajilni mizi je pot k zmagi. Nazprej k zmagi nad samim seboj, nad vsem neredom in malodušjem v lastnem srcu. Koliko manj slabosti in zbehanosti bi bilo med nami, ko bi ne bilo tolikokrat preslišano evharistično vabilo: »da naj pridejo, ker je že vse pripravljeno...«

Danes je v duhovnem pogledu toliko pohabljenih, slepih in kruljavih, da jim more biti le sv. Rešnje Telo zdravilo, tolažilo in krepilo. Tako njim, ki so poklicani k obvezni vojaški dolžnosti, kakor njim, ki so brez njih ostali sami doma. Le združenje s Kristusom v duhu in resnici nas združuje tudi med seboj. Kdor se mora v teh hudih časih ločiti od svojih domačih, naj tako ali tako primora sebe in svoje, da ne pozabijo nanj, ki je vir vse tolažbe. Vojska loči, mori, uničuje; Jezus edini pa združuje, oživlja in rešuje. Zatorej se evharistična prilika končava s poveljem: »Primoraj jih vstopiti.« Vstopiti v zvezo s Kristusom.

»Veste, gospa, kako strašilo dajte na vrt, pa vam ptiči ne bodo nič več škode delali.« »Oh, to pa res ni potrebno, ko sem skoraj vedn sama na vrtu.«

Nasveti

Prijateljstvo v težkih dneh je kakor božanje z dobro, mehko roko. Prijateljstvo si je treba pridobivati, saj ne prihiti k tebi samo od sebe in treba ga je taktno gojiti. Kar koli sprejmeš od prijateljstva, to moraš radodarno in požrtvovalno vračati, ne da pri tem razmišljaš, ali si vrnil več, kakor si sprejel. Prijatelji, ki ti zamerijo, če se ne odzoveš njihovemu povabilu, ker si bolj potreben miru kot zabave, niso nikakršni prijatelji. Pomisli desetkrat na dan na druge, toda enajstič pomisli tudi nase.

Ce moraš iti h kakemu zdravniku in si z drugimi bolniki v čakalnici, ne govori s svojim trpljenju in o svojih bolečinah. S tem svoje bližnje spominiš na njihove bolezn in je boljše, da jih s pametnimi in vedrimi besedami pripraviš do tega, da pozabijo na svoje bolečine.

Ne pozabi: Bodi obziren do drugih ljudi, kakor tudi ti zahtevaš, da so drugi obzirni do tebe. Zmeraj smo mi vzrok, da vidimo ljudi take, kakršni so. Ne zaupaj svojega prijateljstva prvemu, ki ga srečaš. A če si to že storil, pa si prizadevaj, da postane prijateljstvo iskreno v dajanju in jemanju.

rdeča potonika v nebo. Tedaj so bili vsi zunaj: moški so sedeli na gostilniškem vrtu, ženske so ždele pred cerkvijo in so čebljale. Mahoma so vse umolknile, ozrle so se na moškega, ki se je kar čez polja bližal hišam v vasi. Ko je bil že blizu, so opazile, da je imel majhne oči in velika, postrani usta. Napolil se je naravnost k molčecim ženskam. Tedaj so zaslišale, da je venomer momljal eno in isto popevko.

Zares, ta človek je bil čuden tič. Zasmejati si se moral nehotе, ko si ga zagledal pred seboj. Preluknjani klobuk je imel na glavi in kazalec je motel predse ko kako bodalo. Toda čudno smešen je bil šele zaradi svojih dolgih nog, na katerih je viselo par raztrganih hlačnic, ki so se končavale tik pod kolenom, in sumljivo je dišal po slivovki. Tako so ženske nenadoma stale okrog moškega, vreščale so in se smejale ter se s svojimi žuljavimi rokami tokle po bedrih, da je kar čofotalo.

Takrat so prišli tudi moški iz krčme. Kar vroče jim je bilo od besedičenja, in po pivu so zavdajali. Glave so jim bile rdeče, in ko so videli svoje ženske tako klepetati in sme-jati se, so se tudi oni udeležili tega hrupa.

Tako je tisti prihajal kar nenadoma stal v gruči smejočih se, vpajočih ljudi in je še dalje brundal svojo pesemco. Nato je posegel na hrbet, vzel umazane in obrabljene gosli v roke, zvito je pomežiknil in priprl oči in je zagodel ples, da so začeli ljudi kar podplati srbeti, ko da bi stali na mravljišču. Pa tudi ni trajalo dolgo — in že so se začeli vrteti okrog muzikanta.

To je bil berčača Boštjana veselji prihod v vas Cerkovnico.

Boštjan je odtlej domoval v podstrešni izbiči občinske hiše. Odtod je lahko slisal, kako

zibka, v kateri so Prešerna zibali. Zasedil jo je župnik F. S. Finžgar pri neki sorodnici in zvedel njeno zgodovino. Stenska ura je iz Prešernove pisarne v Kranju. Posteljnjak in skrinja pa sta iz Finžgarjeve rojstne hiše.

V hiši posebno privlačilo obiskovalcevo oko Javorjeva miza z majoliko, starimi klopici, slikami na steklo in križem v kotu. Čisto pristna so okna, njihova omeržja in polkna. Zelo zanimiv je tudi nasprotni kot, kjer stoji peč, ki je sicer nova, a izdelana je po najboljšem pristnem vzorcu iz muzeja nalašč za Prešernovo hišo. Na čelešniku visi kožuh z rožami, židane rute in platnena brisača. Med okni sta dve stenski omariči, nad eno stoji Prešernov kipec, delo slikarja Zajca. Za ta prostorček pa je izdeluje slikar Jakac novo sliko Prešerna po ohranjenih opisih pesnika in neuporabljenih fotografijah sorodnikov, ki so bili v tej ali oni potezi pesnikovo podobni. Za vratni je zidna vdolbina z imenom »levar,« v njej pa svečenik z lojcnko, leščerba in cevi za vlivanje sveč. V hiši je še skrinja, kolovrat, ura, ki je tiktakala ob Prešernovem rojstvu, zbirka noveev iz Prešernove dobe itd. Vpisna knjiga pa kaže, koliko je med Slovenci Prešernovih častilcev. Lahko smo ponosni na vse te obiskovalce, ki so v pičlem letu napolnili že polovico debele knjige s samimi podpisi.

No, pa to ni čudno! Saj po obisku Prešernove hiše lahko porabiš še za ogledovanje drugih znamenitosti in za lepe izlete.

(Prof. Planina.)

in ker je to nasprotovalo njunim načelom, sta se ločila od družbe, ki je še obsedela v pivnici zoološkega vrta, in sta jo na lastno pest mahnila dalje.

»Tako sva si prihranila dolar,« je dejal Mac Intosh s pogledom na skupno blagajno. »Zato si bova mogla, če bova hotela, privoščiti v pivnici dvoje tistih izvrstnih kombiniranih sendvičev.«

Takšen kombiniran sendvič vsebuje popolno zbirko vseh ostankov z omakami in zelenjadnim vrtom vred vsega tistega tedna v taki množini, da gre človeku, ko ugizne vanj, vsa tista šara v manjšeto noter, a pri podpazuhi ven.

To bi bila pač potrata, če bi si privoščila kombinirane sendviče, je odvrnil O'Flanagan na pobudo svojega tovariša. »Cook je prevzel celotno oskrbo. Ni vzroka, zakaj bi ga na kakršen koli način razbremenila!«

Medtem je Mac Intosh vzel iz denarnice dolar in ga je vrtel v dlani. Pri tem pa se je zgodilo nekaj strašnega: dolar je spolzel z dlani in je padel z brvi v krokodilsko močvirje.

Za hip sta obstala Mac Intosh in O'Flanagan kakor bi bilo treščilo vanju. Naslanjala sta se na ograjo brvi, nista se upala dihati in sta započela pogled v dolar, ki je ležal tik pred žrelom največjega krokodila v pesku. Groza se jima je z žepi.

TEHNIKA

Avioni proti tankom

Od svetovne vojne, to je, odkar je nastopil razvoj letalstva zmagovalno pot, so obstali vojaški strokovnjaki pred novim, a važnim in do sedaj še nepreizkušenim orožjem, pred letali.

Vojaško vrednost letal so zelo različno ocenjevali. Nekateri strokovnjaki, in to predvsem letalci v Nemčiji in Italiji, so prerokovali, da bodo letala doseganja način vojskovanja popolnoma predrugajala. In res je bilo že pri zasedbi Abesinije videti, kako važno je letalstvo v moderni vojni. Nekateri italijanski strokovnjaki so celo zagovarjali misel, da bi se ustanovilo prazračno brodogradništvo, ki naj bi nastopalo samostojno, tako kot nastopa mornarica. Zračno brodogradništvo naj bi zasejalo nered v sovražno zaledje, porušilo naj bi prometne zveze, onemogočilo organizacijo odpora in zbežalo civilno prebivalstvo. Kak pomen ima tako bojevanje v praksi, nam je pokazal potek bojev, ki so se zadnjega pol leta bojevali v Evropi.

Letalstvo je v marsičem spremenilo tudi bojevanje na kopnem. Zdaj nimamo več bombardiranja in jurisa brez letal. Poleg letal pa so vtisnili današnjim bojem posebno sliko tanki. Zanimivo je, da se je izkazalo kot najboljšo sredstvo, ki ga uporabljajo v boju proti tankom, letalo.

Nov način borbe proti tankom z letali so najprej preizkusili na Poljskem.

V boju proti tankom se danes pri pehoti največ uporabljajo težke strojnice, katerih kaliber ne preseže 13 mm. Vendar se je pokazalo, da pehota sama tudi s takim orožjem ne more zadržati prodiranje bojnega voza. Avioni pa imajo to prednost, da letako obvladajo tanke iz zraka, da jih lahko zasledujejo in da jih v najbolj ugodnem trenutku uničijo. Pri tem pa letalu samemu ne preti prav za prav nobena nevarnost. Letalo namreč, ki leti nizko pri tleh, predstavlja za protiletalsko topništvo zelo neprimeren cilj prav za-

radi svoje velike brzine. Poleg tega pa so tanki, kot so zdaj v rabi, zelo slabo zaščiteni pred ognjem iz aviona, posebno kar se tiče oklepa. Današnji tanki imajo namreč oklep spredaj in ob straneh. Ta oklep je 20—25 mm debel. Medtem ko je krov, ki pokriva tank, zgoraj samo 8—10 milimetrov debel. Tudi motor je zelo slabo zaščiten. Motor je na tanku na zadnjem delu. Njegov krov je poleg tega, da je iz jekla, sorazmerno tanjše debeline, in ves prevrtan, da se motor dovolj hladi. Vidimo torej, da so glavni deli tankov, t. j. motor in posadka, z gornje strani zelo slabo zavarovani. Za njihov krov zadostuje, da vgradijo v avion strojnico, kalibra 20 do 25 mm, in avion bo lahko tako rekoč brez nevarnosti zase, napadel bojni voz iz zraka in ga obstreljeval na delih, kjer je najbolj občutljiv. Poleg tega pa ima avion, kar se tiče brzine, veliko prednost pred tankom. Po enem neuspelem napadu lahko avion svoj napad v nekaj minutah zopet ponovi. Vse te prednosti letalstva pri napadu na bojne vozove veljajo seveda samo toliko časa, dokler sovražnikovi lovc ne zaščitijo prodiranja svojih tankov pred nasprotnikovimi avioni, ali pa da so avioni ob napadu na sovražne tanke, zadostno zaščiteni od lastne protiletalske artiljerije.

Izkušnje na Poljskem, pa tudi uspehi zadnjih bitk v Belgiji, so jasno pokazali uspehe sodelovanja zrakoplovstva pri napadu na sovražne oklopne enote na zemlji.

Grobnice in spomenike
kamnoseško stavbna, cerkvena dela izvršuje po nizkih cenah
kamnoseško kiparsko podjetje
FRANJO KUNOVAR
pokopališče Sv. Križ-Ljubljana
telefon 49-09

Frtaučku Gustl ma beseda

Ja, čakte no mali! Tula vam morem pa tud na usaka viža puvedat, če prou nahtere na bo glih puseben zanimal. Lde sa ja usesorte na svet. En sa za tu prou unet, drug pa za kej družga. Prou gvišen ene kar dražestneh brauk in pa čistiteh brauc »Sluvenca« se pa utegne tud za ta bugate reževe zanimal, ne sam za tiste, ko sa punavad zmeri žejen al pa lačen. Tist, ke sa večkat lačen koker pa sit, nisa glih ta narveči reveži. Sej se s časama člouk tud tega navad, koker berač mrazo. Ampak tist sa srumaki, ke maja usega zdraz, kar jim sree puželi, kašenga meljončka pa le na morja skp spraut, če prou se na use viže mujaja. Zmeri jim kašen jurček še manka du meljončka. Te srumaki pu noč še zaspat na morja, ke morja štederat, na kašna viža b pršli še du tisteh jurčku, ke jim še mankaja du meljončka. To more bit ja grozen ubčutek, če eden na more tistga duseč, ke hrepeni pu nem. Takem seer prauja lde, de sa pužrešen. Pa tu na bo držal. Ce b bla tu pužrešnost, b bli usi lde pužrešen. Mende ni čluevka na svet, de b s kej na puželu. Ce je eden lačen, s želi kej za jest. Ce je žejen, s želi kej za pit. Sa tud tak hišen pusestniki, ke maja hiša sam u dva al pa tri štuke, pa b rad mel hiša saj u šter štuke, al pa še clu kašen nebutičenk. Sevede, pol pa štedera nuč in dan, kuku b se pršlu du še više hiše. Tu prou gvišen ni pužrešnost. Sam žela je tu pu zboljšanj soja pulužaja. Poglejte! Nahter trgouci maja že kar pu tri ali pa šter štacune, pa še štederaja, kuku b pršli še du ene par štacun. Tak trgouci prou gvišen nisa pužrešen, ampak napreden. Mende ni čluevka na svet, de b s prou nč vež na puželu in de je s tistem zaduolen, kar ma. Lde brez usaga puželjna, pa šega prouzaprou na Stedene, ne pa med pametne ldi. Še bounik s želi saj združaja, če že druga ne. Al mu more kdu tu zamert? Al morma kronskem penzjunistem zamert, če b mel rad saj tulk penzjona, de b lohka s tem penzjonam saj sebe in pa nahter tud soja družina prežiuat? Tem mende nubeden na bo fouš. Tu b ja na blu lepu ud naš. Men se foušarija še ta narbl grauža. Foušilveh ldi jest kar na morem videt. Verjamete, de usi že kumi čakama, de b tud faberke in pa mojstri sojem uslužbencem mal plače puvišal. Zaku b pa pol tistem na prvušil, de b še enkat pršli du meljončka, ke jim še ene par jurčku du meljončka manka?

Veste, te dni enkat je pršla že na usezguđi ena deputavija k men na dum. Glih zube sem s pucu, ke sa stupil u moja soba. Mene je blu kar sram, ke še clu pojstla ni bla pustlana. Moje cape sa se valale tud kar ukul pu sob, ke še nisem biu čist ublečen. Ce b na bli gspudi u te deputati tku eleganten ublečen, b jih jest voreng nahulu. Tku sem jih pa holt, kulker muğoče prjazen uprašu, kua želeja. Sam naša sem s še pred ubrisu preden sem jih uguvuru, pa srajca sem s na prseh zapeu, de nisem prs kazu. Drgač sem blu pa kar dober za deputacije sprejemati, če prou je mou tist gspud, ke je stopu naprej pred mene, čist nou frak na seb, u rok je pa držu neki taega, koker en črn talar. Tkula me je pa uguvuru: »Odpustite gspud Frtauček, de vas že tku zgudi nadlegujema s prošna. Veste, čez dan mama druge uprauke, vi pa mende tud. Koker sra bral u časupiseh, ste vi zdej blaguvuil z enmu gvišen Maguličem priredet umetenška razstava u

Jakupičevem paviljone u prid mestnem revežem. Tu je heđu lepu ud vas, ke s tem ste pukazal, de mate res še srce za srumake, če sa pudpore putreben. Tud mi nimama kamnitenga srca, ampak časi sa tak, de na morma nekamer naprej. Pr našeh uslužbenceh šparama, kulker morma. Z autumobilem se tud več ukul na vozma, ke zadost bencina na dubema. Veste, gspud Frtauček, tu je heđu, če člouk na more nekamer naprej. Mama seer že precej eneh jurju pršparaneh, ampak du meljončka pa le na morma pridet, če se še tku mujama. Sej veste, de usak člouk pu nekem hrepeni, de b dusegu. Nahter hrepenaja pu kašneh medaljah, drug spet pu usokoh službah, mi sma pa tku skromen, de b bli kar zaduolen, če b pršli saj du kašenga meljončka. Gspud Frtauček! Dejte tud nam izkazat soja naklonjenost, koker ste ja mestnem revežem, in hvaležen vam boma prou du smrt. Ke se boma enkat na un svet preselil, boma pa tud Buga prušil, de b vam dau združaje in pa prou velik sreče, keder bote spet kašna umetenška razstava priredil. Sam dejte nam pumagat, de boma pršli du meljončku. Mi nuč in dan premešlujema, kuku b s pumagal, pa na morma nč pametenga pugruntat. Kene, če naredema uloga in prosma za duvulejne, de b žiher blagu, ke ga predajama, še mejčken pudražel, pa se že naš uslužbeni uglasja in pugervaja še više plače. Tu nam je, pu pravie puvedan, kar za ubupat. Uslužbeni b mogel ja vender vedet, de mi na prosma zatu za duvulejne puvišajna cen za blagu, de b pol tu kar medne razdelel. Za tku naučne nas ni treba mt, sej b mogel vender vedet, de je usak sam soje sreče kuvač. Velerodni gspud Frtauček! Mi sma vas pršli plost, de b tud nam šli mal na roka in nam pumagal, de b se nam naše žele izpouille.

»Lub moj! Kuku vam čem pa jest pumagat, ke sem sam revež? Zdej, ke sa se cigarete pudražle, še za cigarete nimam več. Koker vam je

mende znan, sem pa jest strasten kadiuc cigaret. Ke sem unkat enga dohtarja prašu, kuku b s pumagu, de b tku dol na jemau, udkar na kadim, m je zapisu: ene take bonbončke, ke se z nim člouk lohka kadejna udvad, de mu nč na škodje. Sevede, bunbončku m pa tud nubeden ni dau zastojn, kupet jih pa tud na morem, ke nimam gnarja. Kene, če b mou gnar, b s pa spet rajš cigarete kupu, koker pa bonbončke. Koker vidite, jest še sam seb na morem pumagat, kuku bom pa vam?«

»Oh, gspud Frtauček! Vi ste zdej priredel s tistmu Maguličem umetenška razstava u prid mestnem revežem. Tu je za take, ke sa večkat lačen, koker sit. Dejte še za naz ena taka razstava priredet. Nam seer ni treba bit nekol lačen, ke za jest mama zmeri zadost. Ampak mi mama use hujši skrbji, koker je lakata. Kene, če je eden lačen, utakne en košček kruha u usta, ke ga enkat dol pužre, pa ni več lačen. Mi pa na morma z enmu koščkam kruha kar kašne nove štacune udprt, al pa kašne palače tlela u lbian kupet. Ce b enmu prudalaje hiše punudu zajna košček kruha, b me u nafa dregnu, al b pa še clu puskrbou, de b pršou dol na Stedene. Lakata al pa žela še ni ta narhujši na tem svet. Koker sem že slišu, lačen člouk še loži punoči spi, koker če je sit. Tega jest seer na vem, če je res, ke še nisem biu nekol lačen, ampak slišu sem tu iz prou verudustojnih ust. Pol bo mende že res. Ce pa eden kuprni pu meljončke, al pa pu kašen drug tak dubrot, pa cela nuč na more zatisent uč. Kar premetava se pu pojstel in zjutri še bi zbit ustane, koker je bil zvečer. Lepu vas prosma, gspud Frtauček, dejte se še nas usmit, de na boma tulk trpel.«

»Bom vidu, kua sa bo dal naredit. Ta peru morem guvort z Maguličam, če je pr vol, de b se tud vam pumagal. Drug petek pridte pa prašat, pa se boma puguvorl,« sem jim reku sam zatu, de sem se jih znebu. Drug petek bom šou pa k Sau ballinat, če bo lepu. Ce bo dež se bom pa duma zaklenu na urata bom pa zapisu, de sa uradne ure sam ob četrtkeh. F. G.

V tem mesecu bo v Zagrebu važna seja Jugoslovanke šahovske zveze, kateri bo predsedoval njen predečnik Stevan Čirič. Obravnavala bo dokončno organizacijo jugoslovanke šaha, katero bodo sestavljale Hrvatska, Slovenka in Srbska šahovska zveza. Kot pravijo, bo letošnje državno medkulbersko prvenstvo odigrano že na ta način, da se bodo končno srečali prvaki vseh treh zvez v tromatču.

V Slovenski šahovski zvezi je bil zadnji nedeljo odigran v Mariboru prvi del finala. Ljubljanski šahovski klub je nastopil proti šahovskemu klubu »Vidmar« iz Maribora. Dokončnega rezultata prve tekme še ni, ker ena partija še ni končana in je bila tekma prekinjena pri rezultatu 3½ : 3½. Ljubljanski šahovski klub je nastopil z zelo okrnjeno postavo in bo končni rezultat prve tekme zelo verjetno neodločen. Š. k. »Vidmar« bo končno zvela le moral kloniti, dokazal je pa že v prvi tekmi, da je zelo močan klub. Druga tekma bo v Ljubljani, kjer bo LŠK mogel nastopiti z močnejšim moštvom.

Iz zadnjega skandinavkega turnirja, na katerem sta si prvo in drugo mesto razdelila znana švedska mojstra Lundin in Stahlberg, je današnja partija.

Stahlberg — Lundin.

Ekenberg — Lundin.

1. e2—e4, e7—e5; 2. Sg1—f3, Sb8—c6; 3. Lf1—c4, Sg8—f6; 4. d2—d3 (z ostrejšim nadaljevanjem

Sf3—g5 dobi beli sicer kmeta, toda se izpoštavi nevarnemu napadu), Lf8—e7; 5. Sb1—c3, d7—d6; 6. a2—a3, 0—0; 7. h2—h3, Lc8—e6; 8. Sc3—d5, Sc6—b8 (s tem začne črni boj v središču); 9. Dd1—e2, Sf6—d5; 10. e4—d5, Lc6—f5; 11. Lc1—e3, Sb8—d7; 12. Sf3—d2, Lf5—g6; 13. g2—g4, f7—f5 (črni kljub nekoliko slabejši poziciji igra ostro na protivnapad); 14. g4—f5, Tf8—f5; 15. 0—0—0, Lg6—h5; 16. f2—f3, Le7—g5! (na ta način črni z izmenjavo dobi več prostora za svoje figure); 17. Th1—g1, Lg5—e3; 18. De—e3, Dd8—h4; 19. Kc1—b1, Dh4—f4; 20. De3—f2, Sd7—f8! (grozi s Sg6—h4 učinkovito napasti točko f3 in vdreti v belo pozicijo. Črni ima mnogo boljše igro.); 21. d3—d4 (beli žrtvuje kmeta, da pozivi svojo napad), e5—d4; 22. Lc4—d3, Tf5—e5; 23. Ld3—e4, Sf8—g6; 24. Td1—f1, Df4—e3; 25. Df2—h2 (po menjavji dam bi bila končnica za črnega ugodna), Te5—e7; 26. Sd2—c4, De3—f4; 27. Dh2—d2, Df4—f6; 28. Dd2—f2, Sg6—f4; 29. Tg1—g3, b7—b6; 30. Tf1—g1, h7—h6; 31. Df2—h2, c7—c5! (s tem črni zavaruje kmeta, ker beli ne sme vzeti na c6 zaradi d6—d5); 32. h3—h4, Kg8—h8; 33. b2—b3, Ta8—g8; 34. Sc4—b2, b6—b5; 35. Sb2—d3, Sf4—d3; 36. c2—d3, c5—c4! (s tem začne črni nevaren napad na belega kralja); 37. b3—c4, b5—c4; 38. d3—c4, Te7—b7+; 39. Kb1—a2, d4—d3! (lepa žrtve kmeta, s katero črni odpre dani pot za napad); 40. Dh2—d2, Tg8—b8; 41. Tg3—g2, Df6—d4; 42. Tg1—c1, Tb7—b3; 43. Dd2—f2 (črni je grozil z Dd4—c5 takoj odločiti. Črni pa tudi na to najde lepo odločitev.), d3—d2!; 44. Df2—d4, d2—c1s+; 45. Ka2—a1, Tb3—a3+; 46. Tg2—a2, Ta3—a2 mat.

Nizozemski in nemški častnik v nizozemskem mestu.

Vpokojenja

Njuna usoda je bila enaka: oba sta bila upokojena državna svetnika. Po značaju pa sta bila do dna različna. Prvi je bil zmeraj dobre volje in vlijudnega vedenja, drugi pa je bil nergač in sam zase. Prvi je bil zgovoren, drugi tih in redkobeseden. Prvi je bil odkritosrčen, drugi sam vase zakrknjen.

Njun način življenja je ustrezal njunemu značaju. Ta je vsak dan prihajal k svojemu stalnemu omizju, da se je shajal s svojimi bivšimi tovariši, upokojenimi sodniki in generali. Tu si ga utegniti videti vsak dan z njegovimi prijatelji, kako so presojali svetovne dogodke in predvsem — kako so strogo obojali državne ministre. Ko so premleli vse dnevne dogodke, je zadovoljno odšel domov in utonil v spanju pravičnega.

Drugemu pa družabnosti ni mar. Po večerji gre resnega obraza sam na sprehod za poldrugo uro. Ce je vreme slabo, sedi v kavarni in prebere dnevnik. Ilustrirane liste premelje do dna in sprito razposajenih dovtipov zlovoljno zmajuje z glavo.

Nekega dne sta se srečala na cesti. Dobrovoljni državni svetnik je vedro pozdravil svojega tovariša, nakar se je sicer tako srboriti obraz drugega razjasnil, kar se je malokdaj zgodilo. Odkritosrčno se je razveselil, zakaj, če precej časa ni bil videl svojega tovariša, ki je bil z njim delj časa v istem uradu. »Kam pa, kam?« je dobrovoljni vprašal.

»Navajen sem, da grem po večerji na sprehod, pa ti?«

Dobrovoljni državni svetnik je na dolgo in široko pripovedoval o svojem stalnem omizju. Drugi je molče poslušal in je priklinal. Tako se zabavamo v prostem času zvečer,« je dobrovoljni končal svoje poročilo.

Tedaj je pa še redkobesednež dodal: »Saj zvečer že še gre, a čez dan ne vem, kam bi se dal!«

Drugi je osuplo pogledal, saj ni bil navajen na takšne zaupljive in osebnostne besede pri tem redkobesednežu. Nato je povedal: »Dragi moj, zaupal ti bom veliko skrivnost. Še nikomur je nisem izdal, a tebi jo povem, saj sem prepričan, da tega ne boš nikomur povedal. Torej poslušaj: Vprav zdaj je minilo leto, ko sem nekdo dopoldne taval okoli po mestu. Nič nisem vedel, kaj naj bi s svojim časom počel. Manjkala mi je pisarna in delo v njej. Mahoma sem stal pred ministristvom, nehoti so me moje noge ponesele tjakaj. Na dvorišču sem videl stari tovorni avto, in pisarniški sluga — saj se ga še spominjam? — je nakladal velike svežnje uradnih spisov. Na moje vprašanje, kakšni spisi da so to, sem zvedel, da je to nekaj tisoč starih uradnih spisov iz pravosodnega oddelka, ki jih bodo prodali kot star papir. Po kratkem obotavljanju sem dal slugi desetkin in si dal nekaj sto teh spisov prnesti na svoje stanovanje. Odtlej sleherni dopoldne rešujem te spise in kadim svojo pipico. Prekrasno je — saj me nihče ne moti pri tem, kot me je prej. Nemotno morem delati do dvanajstih, potem grem na svoje pivo in nasoljenca. Ob pol ene odidem spet domov in delam do dveh, natančno kot sem svoje čase. Šele nato kosim, a popoldne sem prost. Odkar imam svoj čas tako razdeljen, sem kakor prerojen. Izvrstno spim, imam spet svoj prejšnji tek do jedi in moje zdravje je povsem v redu. Ze več let mi ni bilo tako dobro.«

Resnobi in častitljivi državni svetnik je z zmeraj večjim zanimanjem poslušal to pripoved. Njegov obraz se je popolnoma spremenil in je postal kar nebogljen, ko je s prosečnim glasom povzel: »Se svoj živ dan te nisem ničesar prosil. Zdej pa to storim. Ljubi Bog ti bo povrnil: podari mi vsaj sto starih uradnih spisov...«

(Ogrsko: Zsolt Harsanyi.)

Italijanska policija pred britanskim poslanstvom v Rimu.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20			21	22					23				24					25
26				27	28							29					30	
31	32				33							34						35
36					37				38	39			40	41			42	43
44					45	46			47	48			49				50	51
53						54						55	56				57	58
61						62						63	64				65	66
68						69						70					71	72
76						77						78					79	80
81	82					83						84	85	86	87	88	89	90
93						94											95	96

Priobčujemo prav lahko križanko za manj spretne reševalce.

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Nasprotje od ljubezni. 9. Domač izraz za snop niti, svitek. 15. Močan ogenj. 20. Prav tak, sličen. 22. Staro bojno orožje. 23. Kožna tvorba, tudi državna listina. 24. Geslo, kadar je v nevarnosti domovina. 26. Je skrita, plemenita ali hudobna; izraža se z besedo. 28. Dajati drug vrh drugega, nametati. 29. Domače živali. 30. Vojno orožje, tudi cerk. zakonik. 31. Tisti, ki je brez roke. 33. Domača oblika ženskega krstnega imena. 34. Zadnji jud, kralj, ki ga je Nabukodonozar odpeljal v Babilon; tudi mož sv. Ane se je tako imenoval. 35. Veznik. 36... si je prižgal tobak in sedel z njim je za počak (Kovačev študent). 37. Katica domače poročevalske agencije. 38. Vranji glas. 40. Prva »boljša« polovica. 42. »Prišla je žena branjevca, prinesla muškapleta, muškapleta 1....., pa še druga cveta.« 44. Izločitev iz družbe. 47. Moško krstno ime, nekdanji švedski kralj. 50. Vrsta pesnitve. 51. Up, žensko ime. 53. Ovirati koga pri delu, vznemirjati. 54. Obvezni vojaški pregled. 56. Pevska nota. 57. Osebnii zaimek. 58. Pot, potenje. 60. Stevnik. 61. Tuje moško krstno ime. 62. Stevnik. 63. Casovna vprašalnica. 65. Solar ga mora imeti, sicer pade. 67. Oče. 68. Večja utežna enota. 70. Beseda, ki ji v molitvi večkrat sledi amen. 72. Domača oblika ženskega krstnega imena. 74. Kratka zveza, poznanje.

76. Neprijetna nadloga, pridevek človeka, ki vse pokvari. 77 b. Brenčča žuželka, oseba iz Cankarjevih »Hlapcev«. 78. Svetopisemska oseba. 79. Veznik. 80. Ognjeniški izmeček. 81. Evropska reka, izvira na Moravskem. 85. Stara oblika časovnega veznika. 85. Srbska reka, vrsta cigaret. 89. Lesena posoda, ki se uporablja predvsem pri trgatvi. 92. Takšen. 93. Literarno-zgodovinski kraj na Dolenjskem. 94. Preprost rokodelc. 95. Števnik (daljša oblika). 96. Eden izmed peterih čutov.

Na vpično: 1. Stvar, ki ohranja življenje vseh reči. 2. Osebnii zaimek. 3. Hoditi na vas, v vas... 4. Prvak, igralna karta. 5. Vrsta prekinjenega mesa. 6. Prisilno zemljiško delo. 7. Lepo krstno ime, v narodni pesmi ima pridevek »lepa«. 8. Kuhinjska zaščinba. 9. Ptica, hudomušni pridevek. 11. Vrsta pokrivala. 12. Svetopisemski prerok, ki se je v ognjenem vozu odpeljal v nebesa. 13. Slavni francoski cesar — osvovjevalec. 14. Davidov neposlušni sin, ki se je na begu z lasmi zapletel v veje in ga je Joab s tremi puščicami usmrtil. 15. Pojava obisk, dospenje. 16. Celjarsko ali mizarско delo, »okusnat« navada med ženskimi svetom. 17. Država pod francoskim protektoratom v Zadnji Indiji. 18. Prijazno domače ime. 19. Otroška uspanka. 21. Umestnostna obrt. 23. Jagne, mlada ovčka. 25. Strelno orožje. 27. Je večkrat grenka. 32. Afrika zver z nenavadnim vohalom. 36. Zvezda repatica. 38. Zabji glas. 39. Okrajek, oster del oglatega telesa, avtor novega »Desetega brata«.

41. Posebna priprava za pripravljanje testa, tla-kovanje cest itd. 43. Dobite rdečo barvo. 45. Domače moško krstno ime. 46. Prav tako, slično. 48. Obrtnik, ki izdeluje velike lesene posode. 49. Pestro, različno, mnogotero. 51. Očak z barko. 55. Brezpravno ljudstvo. 58. Znamenje, očita pripadnost. 59. Trop ptic. 64. Zgana površinska prevleka pri pločevinastih posodah. 66. Srbsko moško krstno ime. 69. Del noge. 71. Zidnastenska prevleka. 73. Napis na Kristusovem križu. 74. Rastlina, ovijalka z zvončastimi cveti. 75. Vprašanje po načinu. 76. Jutrarnji sij. 77. Vrt, gozdiček, tvorec naše abecede. 77. b. Boter. 79. b. Habsburški princ, ki je nedavno delal zase reklamo po Ameriki. 80. b. Naselje. 82. Pravi, reče. 84. Časovni veznik. 86. Znak za kemično prvino. 87. Ploskovna mera. 88. Konček kopnine. 89. Katica za člane telovadnih društev. 90. Vzklík. 91. Nikalnica. 92. Kje?

Rešite nedeljske križanke

Vodoravno: 1. Proton. 6. Vseved. 11. Kokos. 14. Usadi. 15. Usodovec. 18. T. p. d. (Trboveljska premogokopna družba). 20. Amonijak. 22. Čop. 23. Mane. 24. Rov. 25. Zeta. 26. Ada. 27. Idi. 28. Karantanija. 31. Kan. 32. Ca. 33. T. z. 35. Tek. 36. Oje. 37. To. 39. Uma. 40. Gong. 42. Oko. 44. Srna. 46. Tanaro. 48. Krasi. 50. Sibila. 52. Rob. 53. Malisa. 55. Atili. 57. Olt. 59. Ure. 60. Odidi. 62. Ormož. 63. Mol. 64. Bera. 66. Una. 67. Maj. 69. Kov. 70. Vaja. 71. Ek. 72. Vrat. 74. Puran. 76. Niti. 78. Ak. 79. Obul. 80. Buharin. 82. Toda. 84. Zlatenica. 85. Anatomija.

Na vpično: 1. Pručica. 2. Okopi. 3. Tod. 4. Okom. 5. Novak. 6. Vsota. 7. Sana. 8. Edi. 9. Vi-jak. 10. Dekanat. 12. Senat. 13. Apoteka. 14. Umeje. 16. Soda. 17. Ceres. 18. Trn. 19. Dva. 20. Azija. 21. Adam. 29. Ak. 30. No. 33. Ton. 34. Znamo. 37. Trbiž. 38. Oni. 40. Gaber. 41. Graduale. 43. Ora. 44. Silovito. 45. Aloma. 46. Torek. 47. Olint. 48. Ksi. 49. Ino. 50. Simon. 51. Aloja. 52. Rubež. 54. Ida. 56. Trk. 58. Tlaka. 61. Sara. 65. Avba. 67. Muha. 68. Jara. 70. Vidi. 73. Rut. 74. Puc. 75. Nin. 77. Tom. 78. Ol. 80. Bi. 81. Na. 83. Aj.

Zlogovnica

Sestavi iz zlogov: bo, ca, čl, da, dan, fi, kov, li, mo, nes, nik, pe, pre, ra, re, se, spit, ti

besede sledečega pomena:
a) Nestroyeva komedija, v kateri je gostoval Zvonimir Rogoz;
b) poljska ptica;
c) Romarski kraj pri Ljubljani;
d) kraj na Francoskem, kjer so najhujši boji;
e) vrsta angleških letal.

Rešite nedeljske zlogovnice

a) Kleopatra, b) Maginot, c) nevihta, d) turist, e) Viljemina.

MLADI SLOVENEČ

Mati in sin

(Prizor iz »Triglavske rože«.)

Gorski mož Robavs (priromplja z desne; ves razkačen se postavi pred mater, jo sovražno premeri od nog do glave in zarenči):

Po sina prišla si? — Imam ga, imam, za ceno nobeno nazaj ga ne dam.

Mati (se s povzdignjenimi rokami vrže predenj na kolena):

Poglej, na kolenih te prosim!

Gorski mož (porogljivo):

Jaz krone kraljevske ne nosim.

Mati (še zmerom klečeč, potegne s prsta prstan in mu ga ponudi):

Ta prstan, najdražji spomin svoj ti dam.

Gorski mož (zaničljivo ošine prstan):

Z nogó takšno smet poteptam.

Mati (bolestno):

Naj živo srce si izrujem?

Gorski mož (brezčutno):

Jaz s srčno krvjo ne trgujem.

Mati (se v nemem obupu vrže z obrazom na zemljo).

Zbor Zarkžena (očitačoče):

Brezčuten si, trd kakor skala.

Zarkžena spremljevalka:

Veš, koliko bo žrtvovala sirota? — Luč svojih oči!

Mar tega dovolj ti še ni?

(Iz ozadja glas violine, ki žalostno igra napev narodne pesmi: Le enkrat bi videl, kak sonce gor gre...)

Gorski mož (po kratkem notranjem boju in omahovanju, zamolklo, z nekakšno grenkobo v glasu):

Ce drag ji tako je — pa naj ga imá!

O, tudi Robavs ni, ni brez srca.

(Odide počasi, s težkimi koraki in povešeno glavo na desno.)

Zarkžena (nežno, skrbno pomagajo onemogli materi na noge).

Zarkžena spremljevalka (svečano):

Dobila boš sina, o mati, a védi:

za ceno teh svojih oči.

Zbor Zarkžena:

Le enkrat sme videti jezero zlato zemljan — potem oslepi.

Mati (presunjeno):

In sinko, moj sinko? Bo tudi on z mano to strašno prokletstvo nosil?

Zarkžena spremljevalka:

S slepoto bo sinku prizaneseno — Robavs mu je milost izprosil.

Mati (hvaležno dvigne roke):

Poplačaj mu Bog vso dobroto.

Prva Zarkžena:

Poglejte, poglejte siroto!

Nič nase ne misli; le sin, le sin ji stiska srce in hodi v spomin.

(»Triglavska roža«, igra s petjem v štirih dejanjih, ki je bila za materinski dan z uspehom igrana v ljubljanski operi, izide v kratkem v založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani, na kar že zdaj opozarjamo razne mladinske in prosvetne odre po deželi.)

Štiberniku je prišlo na uho, da je hranilnica, v kateri je imel svoje prihranke, ustavila izplačila. Takoj se je podal v mesto in poiskal blagajnika.

»Jaz hočem dvigniti svoj denar«, je dejal.

Blagajnik: »Takoj ga dobite. Ali hočete v srebru ali bankovcih.«

Štibernik: »O, če je pa tako, da imate denar, ga nečem dvigniti, ampak, če nimate denarja, potem ga pa morate dati.«

Zaplotar: Kaj bi napravil, če bi ti jaz dal tisoč dinarjev?

Plankar: »Preštel bi jih.

Pavliha in kmet

Pavliha je sklenil, da si bo s svojimi rokami služil kruh. Stopil je k prvemu kmetu v vasi in ga povprašal, ali bi ga hotel vzeti v službo.

Kmet si je Pavliho ogledal od nog do glave in mislil si je na tihem: »Ta bo kot nalašč zame! Malo je prismuknjen, delal mu bo zastonj!«

Velet mu je, naj sede za mizo, da bosta južnala, potem pa odšla na travnik kositi. Pavliha je bil že pošteno lačen. Ves vesel je sedel za mizo in vzel žlico v roke. Kmet je postavil na mizo prazno skledo in rekel:

»Tako, zdaj pa le jejva!«

Začel je zajemati in nositi v usta, kakor da bi bila v skledi najimenterjša jed. Pavliha se je namrdnil, ko je videl prazno skledo pred seboj, rekel pa ni nič. Posnemal je gospodarja in pridno zajemal in emokal. Čez nekaj časa je gospodar položil žlico na mizo in rekel:

»Jaz sem že sit.«

»Jaz tudi,« je s kislim obrazom pristavil Pavliha in vstal.

Odšla sta na travnik.

»Jaz bom kosil travo na tem koncu, ti pa jo kosi na drugem koncu,« je ukazal kmet.

Pavliha je pokimal in oba sta se lotila dela. Čez dobro uro je kmet na svojo jezo opazil, da Pavliha kar z golim kosiščem maha po travi. Divje ga je pogledal in zakričal:

»Ali si nor? Takole ne boš travnika pokosil do sodnega dne.«

Pavliha mu je mirno odgovoril:

»Ne jezite se, gospodar, vse je v redu in prav! Prej so ljudje mislili, da južnava štruklje, zdaj naj pa mislijo, da kosiva travo.«

Kaj je hotel lakomni kmet? Molče je požrl hude besede, ki so se mu nabirale na jeziku, in odšel domov.

Popoldne je napregel konja in rekel Pavlihi:

»Po deteljo greva v polje.«

Pavliha je ubogljivo odšel z njim.

Na razdrapani kolovozni poti se je kmetu snelo kolo. Ukazal je Pavlihi:

»Pojdi domov po drugo kolo. A prinesi ga sem-kaj tako, da ga ne bodo vsi ljudje videli.«

Pavliha je šel in res kmalu našel drugo kolo. Zdrobil ga je s težkim kladivom na drobne kose in ga vtaknil v vrečo. Vrečo si je oprtal na rame in hitro odkrival po poti nazaj.

»Kje imaš kolo?« je vprašal kmet.

»Tukajle,« je odgovoril Pavliha in stresel zdrobljeno kolo iz vreče.

»Ali si nor?« je zakričal kmet in se prijel za glavo.

»Saj ste rekli, naj ga prinesem tako, da ga ne bodo vsi ljudje videli,« je mirno odgovoril Pavliha.

Kmet ni vedel, ali naj bi se jezil ali smejal. Malo je pomislil in rekel:

»Butee, pojdi še enkrat domov in prinesi kolo tako, da ga bodo vsi ljudje videli.«

Pavliha je ročno vzel podplate pod pazduho in odštorkljal proti domu. Oprtal si je težko kolo na rame in šel z njim skozi vso vas. Toliko časa ga je nosil po vasi, da so ga videli vsi vaščani. Nazadnje je zavil še pred kočjo stare Mete na koncu vasi. Udaril je s pestjo po durih in zaklical:

»Hoj, hoj, Meta, pridi, da boš videla kolo!«

V kočji pa je bilo vse tiho. Mete ni bilo doma.

Odšla je na trg s košaro jajc.

Kaj je storil Pavliha? Sedel je pred kočjo na klop in čakal tri debele ure.

Kmet na polju je postal nestrpen. »Le kje hodi, butee prismojeni?« je zagodrnjal in ga šel iskat. Iskal ga je po vsej vasi in ga nazadnje srečno našel pred kočjo stare Mete.

»Kaj delaš tukaj?« je zakričal nad njim.

Pavliha ga je nedolžno pogledal in odgovoril:

»Meto čakam, da bo tudi ona videla kolo! Drugi so ga že vsi videli!«

Dobrosrčni krojač

Mladičev oče iz Gornjih Gorč v Savinjski dolini so malo pobrkjali po svojem spominu in pribrkjali na dan tole zgodbo:

Zivel je krojač, ki je bil na vso moč dobrega srca. Nekoga dne je šel v cerkev in pobožno poslušal pridigo. Duhovnik je vernikom polagal na srce, naj bodo usmiljeni do revežev. S povzdignjenim glasom je rekel: »Kdor vbogaime daje, mu Bog dvojno povrne!«

Dobrosrčni krojač si je te besede vtisnil v dno srca. Ko se je vrnil od maše domov, je razdal revežem vse, kar je imel: majhno kmetijo in kravico. Misil si je: Saj mi bo Bog dvojno povrnil! Reven kot cerkvena miš je vzel popolno palico v roke in odromal v svet.

Pot ga je zanesla na grič, kjer je častiljiv starček pasel čredo. Krojač mu je zaupno povedal, kako je razdal svoje imetje v dobre namene. Starček je dobrotljivo rekel:

»Jaz ti bom z obrestmi povrnil, kar si razdal! Podaril mu je jagnje in mu naročil:

»Kadar boš v stiski, zakliči: Jagnje, stresi sol in imel boš vsega dovolj.«

Krojač je vzel jagnje v naročje in se vrnil v domačo vas. Postal je žejen in stopil je v gostilno, ki je bila last njegovega botra. Pokazal mu je čudodelno jagnje in povedal, kako je prišel do njega.

Boter je bil nepridiprav. Polakomnil se je jagnjeta in premišljeval, kako bi si ga prilastil. Kmalu mu je šinila v glavo zvita misel. Uptianil je krojača, mu vzel čudodelno jagnje in postavil na njegovo mesto navadno jagnje, ki ga je imel v staji.

Krojač ni opazil prevare. Ves motoglav od močne pijače si je oprtal jagnje in odrinil proti domu. Od vsega imetja mu je ostala še majhna koliba. Postavil je jagnje na mizo in zaklical:

»Jagnje, stresi se!«

A glej — jagnje se ni streslo in ni vrglo iz sebe cekinov.

Ves žalosten je krojač vdrugič odšel k častiljivemu starčku in mu povedal, kako je prišel ob jagnje.

Starček ga je posvaril:

»Zakaj nisi šel naravnost domov? Še nekaj ti dam, če mi obljubiš, da ne boš prestopil praga tiste gostilne.«

Krojač mu je svečano obljubil in starček mu je podaril majhno mizo, rekoč:

»Kadar boš žejen in lačen, zakliči: Mizica, pripravi se!«

Krojaček se je zahvalil za prelepo darilo in odšel z njim proti domu. Ko je prišel do botrove gostilne, mu je skušnjavec šepnil na uho: »Vstopi, vstopi in uteši si željo! Nekaj časa se je še uniral skušnjaveu, potem pa se ni mogel več promagati. Prestopil je prag in hitro povedal botru,

»Ali mene in mojega dela pod zemljo prav nič ne cenite? Tudi jaz sem pripomožek, da je kmet z letino zadovoljen.«

Mimo je prihital veter in zapihal:

»Ej, vi, bahač! Kdo pa je osušil preveliko vlagó, kdo raznašal seme, kdo odnašal z rastlin škodljive snovi? Brez mene ni ničesar!«

Vse to je nekaj časa mirno poslušal Bog, potem pa je z grmečim glasom rekel:

»Sam napuh vas je! Kmetu ne bi bilo, če ga ne bi ustvaril jaz. Delo njegovih rok ne bi bilo nič vredno, če ga ne bi blagoslovil jaz. Tudi zemljo, sonce in dež sem jaz kmetu dal. Krt ne bi lovil mrčesa, o vetru ne bi bilo ne duha ne sluha, če ne bi vse to ustvaril jaz s svojo modrostjo.«

Tiho in skesano so poslušale naravne sile božje besede. Odsihhdob so ostale Bogu pokorne.

Hínko Bažec, D. M. v Polju.

Hudobec in lenoba

To se je zgodilo pred davnim časom, ko so bili ljudje še dobri in niso poznali brezdela. Vdano so služili Bogu in marljivo obdelovali zemljo. To pa ni bilo všeč Luciferju, poglavarju pekla. Vse premalo duš so mu njegovi služabniki prinašali v pekel. Zaskrbelo ga je, kaj bo z njegovo močjo in poklical je predse vse svoje pomočnike, svetovalce in hlapce. Takole jim je rekel:

»Dragi moji sodelavci! Kakor vidite, se naša moč manjša dan za dnem. Duše nam ne gredo več tako v paet kot v prejšnjih časih. Trda nam prede, zato si moramo izmisliti novih zvijač in pastí. Rotim vas, svetujte mi, kaj naj storim!«

Nekaj časa je bilo vse tiho. Potem se je iz gneče zaslišal tenak glas:

»O, veliki vladar, ali si pozabil name? Le jaz, Lenoba, te morem rešiti iz stiske. Zaupaj vame, in vse bo šlo po sreči!«

In res. Gospodična Lenoba je odšla na zemljo in tam iskala sivoje žrtve. Kdor se ji je pridružil in se ji pokoril, je zabredel v močvirje pregreh in hudobij. Lucifer ga je potem z lahkoto ujel v svoje mreže. Kmalu je postal moččen kot je bil včasih. Ves zadovoljen je spet poklical predse svoje podložnike in jim slovesno razglasil:

»Moja moč se je povečala, moj ugled je spet zrasel. Za vse to se imam zahvaliti Lenobi. Tebe, Lenoba, imenujem za prvo svojo pomočnico. Nadaljuj svojo delo v moje korist!«

Od tistih dob je satan zadovoljen. Ljudje niso več tako dobri in marljivi. Če se ne bi vdajali lenobi, bi bilo tudi grešnikov manj na svetu.

Hínko Bažec, D. M. v Polju.

Naša muca

Naša muca je veela, ker je tolesto miško ujela; z njo ves dan se je mastila, esmo repek je pustila.

Mímica Kušar, uč. V. razr. na Ježici.

Hudobec in kmetica

Hudobec je prišel h kmetu in mu rekel: »Vsadil bom na tvoj vrt rožo. Čez leto dni moraš vedeti, kako se ta roža imenuje, drugače te bom odnesel s seboj v pekel.«

Res je vsadil neznano rastlino na vrt in odšel. Kmet je ves v skrbeh hodil po vrtu in si zastonj belil glavo, kako se neznan roža imenuje. Leto je šlo naokoli, on pa je še zmerom tuhtal in ni iztuhtal ničesar. Približal se je zadnji dan. Ze je od daleč prihajal hudobec. Kmet je napravil čez svojo dušo križ.

»Zakaj si pa tako potr in bled?« ga je vprašala žena.

Kmet ji je potožil svoje gorje in pristavil: »Izgubljen sem. Glej, hudobec že prihaja po mojo dušo.«

»Beži, beži,« ga je zavrnila žena. »Bodi brez skrbi, bom že jaz uredila to reč.«

Vzela je preklo in začela z njo klestiti neznanu rastlino.

Ta čas se je približal hudobec. Ko je zagledal ženo, je ves razkačen zakričal:

»Ali mi greš, babnica nemarna! Ves tobak mi boš pokončala.«

Tako je kmetica z zvijačo prisilila hudobca, da je sam razblebetal ime neznanu rastlino — in kmet je bil rešen. Hudobec je divje zatulil in se vrnil v pekel praznih rok.

Kad z denarjem

Takole so pripovedovali Mladičev oča iz Gornjih Gorč:

V Letušu je živela žena, ki je bila zelo pobožna. Šla je k maši vsak dan. Na vso moč se je bala, da ne bi kdaj zaležala.

Nekoč se je prebudila o polnoči. Stenska ura se je bila ustavila, zato žena ni vedela, ali je zgodaj ali pozno. Vstala je, se oblekla in odhitela proti Braslovčam.

Ko je prišla do naših Rép, to je v kraj, kjer ležijo naše njive, je nenadoma zagledala polno kad denarja. Neznani glas ji je zaklical:

»Vzemi denar, vzemi denar in nesi ga domov!«

Žena je odgovorila:

»Čemu mi bo denar? Jaz ga ne potrebujem!«

Odšla je dalje in prišla do braslovške cerkve. Šele tedaj je videla, da je prišla prezgodaj. Pokleknila je na cerkveni prag in čakala jutra.

Ob jutranjem svitu je cerkvenik odklenil cerkvene duri in odšel v zvonik vabit k maši. Ko je prišel mašnik, je žena iz Letuš opravila sveto spoved in povedala dušnemu pastirju, kaj je doživela na poti v cerkev.

Spovednik jo je pokaral:

»Zakaj nisi vzela denarja? Če ga sama ne potrebuješ, bi ga dala v dobre namene.«

Žena je odgovorila:

»Ga bom pa nazaj gredó vzela.«

Ko je šla od službe božje, se ji je pridružila znanica iz sosedne vasi. Tudi njej je Letušanka povedala, kaj je splohna v cerkev doživela.

Znanica iz sosedne vasi ji je svetovala:

»Če hočeš, da se bo vse srečno izteklo, moraš poljubiti prvo stvar, ki jo boš nazaj gredó srečala.«

Na razpotju se je znanica iz sosedne vasi poslovila, žena iz Letuš pa je šla svojo pot.

Zdajci je zagledala pred seboj na stezi veliko strupeno kačo. Hitro se je sklonila in jo poljubila. Kača je v trenutku postala krotka kot jagnje in ji ni skrivila lasu.

Ko je žena prišla do naših Rép, je spet zagledala kad z denarjem. Hitro je zavila tja, da bi se polastila denarja. A tedaj se je kad pogreznila v zemljo. Neznani glas je zaklical:

»Samo enkrat se človeku sreča nasmeje in nič več!«

V nočni t'hoti

Tam v gozdu črnem se na noč sprehajam, kjer vlada vedno ne skrivnost, tišina, povsod zdaj tu odraža se milina, zato le sem res vedno rad zabajam.

A danes pa svoj god kar tu obhajam, voščila mati je — in to edina; da zdi se mi — nahli so pelina, zato pa v mislih ljube vse že grajam.

A tukaj v gozdu res je vse prijazno, da kar strim in v gosto drevje gledam; a tam doma — strahotno je tam prazno.

Le tukaj mir doma je in pa sreča, povsod drugod pa je trpljenje, žalost, povsod drugod me spremlja bol skeleča...

Arabski pregovor

1. Oni, ki ne ve, in ne ve, da ne ve, je tepec, pusti ga v miru.

2. Oni, ki ne ve in ve, da ne ve, je omejen, pouči ga.

3. Oni, ki ve in ne ve, da ve, je zaspanec, zbudi ga.

4. Oni, ki ve in ve, da ve, ta je moder, njega se drži.

V šoli, Nadzornik: »Dragi otroci! Zdam vam bom povedal nekaj navadnih stavkov, vi pa jih spremenite v vekele. Simen, kako se pravi v velelni obliki: Vol vleče voz? — Simen: »Hi!«

Iz torbe Kotičkovega strička

Slika »Haceta so dali pod ključ«, ki smo jo objavili prejšnjo nedeljo, ni narisal Božidar Znidarič, kakor je bilo pod sliko pomotoma napisano, ampak Jože Celik iz Poljan nad Škofjo Loko. Toliko v pojasnilo, da mladi umetnik, ki je risbo v potu svojega obraza napravil, ne bo prikrajšan za slavo.

MLADA NJIVA

Moji mami

Oh, mamica, ti še ne veš, kako je vsem nam zdaj hudó, odkar so te v grob položili, zasuli te s črno pretjô.

Oh, mamica, ti še ne veš, kako je pri nas vse prazno, zdaj vemo, kaj smo izgubili: najdražje, kar nam je bilo.

Venceslav Plestenjak, dijak III. razr. real. gimn. v Ljubljani.

Narava in Bog

Ko je kmet jeseni popravil svoje pridelke, je zadovoljno rekel:

»To so sadovi mojih rok in moje sposobnosti! Zdaj vidim, kaj zmore človek, če hoče.«

To je slišala zemlja in oglasila se je:

»Ne bahaj se! Če ne bi bilo mene, ne bi imel kaj obdelovati.«

To je slišalo sonce in reklo je:

»Ze dobro, sestra zemlja, toda povej, kako bi mogli uspevati pridelki, če jih ne bi jaz s svojo toploto poživilo in hranilo?«

To je slišal dež in zašumel je:

»Vsi posevki bi slabo obradili ali pa sploh ne bi vzklili, če jih ne bi jaz skrbno namakal.«</

Družina

Domáci vrt

Še nekatere okrasne vrtno rastline

Za okras domačega vrta so pred vsem priljubljene tiste rastline, ki nas razveseljujejo z lepim cvetjem. To so zlasti poletne cvetlice in pa trajnice. Imamo pa še celo vrsto rastlin, ki jih ne gojimo zaradi cvetja, ali vsaj ne zgolj zaradi cvetja, ampak zaradi raznih drugih posebnosti, ki učinkujejo prijetno na naše oko in dajejo vrtu nekaj inostranskega značaja. So to izvečine tujerodne rastline, ki se odlikujejo s svojo nenavadno zunanostjo, z nenavadnimi cveti in drugimi posebnostmi, ki spominjajo na rastlinstvo tujih pokrajin. Ako imajo poleg nenavadne zunanosti še lepo cvetje, so nam še posebno ljube.

V sledečih vrsticah naštetih in opisanih vredne, da jih gojimo ne samo po mestnih, ampak tudi po kmečkih vrtovih. Pred vsem naj bodo omenjene listnjače, to so rastline, ki jih gojimo pred vsem zaradi lepih listov. Pogosto vidimo po naših vrtovih okoli poldrugi meter visoko drevesasto razrasčeno enoletno rastlino z velikimi, globoko izrezanimi listi in neznanimi enodomnimi cveti. To je kloščevca ali ricinus (ricinus communis). Slovensko ime je dobila ta rastlina od klošča ali klopa, ker so njena semenska zrna podobna tej žuželki, ko se je napila krvi. Doma je v vročih delih Afrike. Po vrtovih ga sade kot posamnico, ki se čez poletje razvije v obširno, prav dekorativno rastlino, ako ima le dobro, močno gnojno zemljo in pa sončno lego.

Manj znan, a zelo lep je drevesasti kristavec (datura arborea) — sorodnik našega strupenega kristavca. Razlikuje se pa od njega v tem, da ima drugačne liste in nenavadno velike bele višee cvete z dolgim listastim cvetnim vencem. Je večletna rastlina, ki se na zimo obleti kakor naše listnato drevje. Naše zime ne prenese na prostem. Zato ga presadimo na jesen v primerno čebričo in prezimimo v hladni kleti pri 5-8° C. Na pomlad ga obrežemo in maja meseca presadimo v vrt v dobro, gnojno zemljo. Čez zimo ga zalivamo samo toliko, da lub ne vene. V toplem prezimovališču se pokvari kakor marsikatera druga rastlina, ki hoče čez zimo v hladu počivati (n. pr. fuksije, oleander i. dr.).

K jako dekorativnim vrtnim rastlinam prištevamo muze ali banane. Pri nas zelo razširjena in zelo hvaležna je Martinova muza (musa Martini). Gojiti jo je zelo lahko, ker ni prav nič občutljiva. Zadovoljna je, ako ima le dobro zemljo in sončno ter po možnosti zavetno lego, da ji vihar ne razcefra velikih listov. V našem podnebju jo moramo čez zimo umakniti na varno kakor kristavec. Maja meseca jo pa posadimo na plano v mastno, prenojeno zemljo. V toplejšem podnebju prebije zimo na prostem. Razmnožuje se s koreninskimi poganjki, ki jih ločimo od matere rastline in posadimo same zase.

Mnogo bolj občutljiva je njena sorodnica musa ensata. Ta mora imeti pa tudi čez zimo primerno toplino in svetlobo (v kurjenem cvetličnjaku). Ob prikladni postrežbi zraste v orjasko rastlino z meter in čez dolgimi listi. Razmnožuje se semenom, ki pa jako nerado kali.

Muze, pa tudi ricinus in kristavec sadimo posamezno po tratih ali pa na središča okroglih cvetličnih gredic. Vse so silno požrešne in poleti vedno žejne rastline, ki jim posebno prija sončna in podtalna toplota. Zato jim zelo ustrežemo, ako jih sadimo na take prostore, kjer imajo ves dan sonce in ako jim damo pod korenine toplega konjskega gnoja.

Lepe in dekorativne listnjače so funkije. Sicer tudi cveto (belo in vijoličasto), vendar pa učinkujejo le bolj s svojimi lepimi zelenimi

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajati, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

ali pisanimi listi. Najbolj znani sta bela in pisana funkija (funkia alba in funkia aurea marginata). To so trde, za zimo neobčutljive rastline, katerim listu na zimo usahnejo do zemlje, korenika pa ostane živa in vsako pomlad čvrsto odžene. Razmnožujemo jih tako, da na jesen, ali prav zarana spomladi korenike izkopljemo in raztrgamo na toliko delov, kolikor imajo brstov. Sadimo jih za obrobek ob vrtnih potih, po robatah, pa tudi v skupinah. V to vrsto je posebno lepa pisana funkija. Semkaj lahko uvrstimo tudi znane juke in dracene, ki jih gojimo sicer navadno v čebričah, čez poletje so pa v vrtu na prikladnih prostorih zelo lep okras. Juke rasto pa tudi prav dobro v vrtni zemlji. Juca filamentosa — nitasta juca — prenaša tudi našo zimo brez posebne odeje. Juca gloriosa — krasotna juca — mora pa na zimo že nekaj pod streho, da si ji nekaj stopinj mraza nič ne škoduje. V nekoliko toplejših krajih pa ostane tudi ta čez zimo zunaj brez škode. Naša navadna dracena (dracaena indivisa) je pa bolj občutljiva in jo imamo pozimi v hladnem prostoru kakor razne druge rastline (lavor, aukubo, oleander i. dr.).

K vrtnim okrasnim rastlinam spadajo tudi razne tuje trave. Stara znanka, ki je že od pamtikeva udomačena po kmečkih vrtovih je pasasti pirnica (phalaris arundinacea), ki jo goje za obrobek in uporabljajo za v šopke, kakor n. pr. razne pajčolanke. Krasna je pampaška trava (gyneryum argenteum), toda je zelo občutljiva. Čez zimo jo je treba dobro prekriti z listjem ali pa vzeti iz zemlje in prezimiti v hladni kleti. Razraste se v mogočen grm, iz katerega požene čez meter močne bilke, ki nosijo obširno zlatorumeno metlasto latje.

Pri vodah (vodnjakih) in na vlažnih mestih sadimo jako slikovit širokolistni trst (arundo donax), ki zraste do 3 m visok. Po tratih vidimo ponekod japonsko evlalijo (eulalia japonica) v raznih zvrsteh. Razraste se v obširne grme, ki so do poldrugi meter visoki. Vsaka bil nosi šopasto lat.

Vse okrasne trave jeseni dozorijo in jih pred zimo požanjemo. Korenina ostane živa ter na pomlad spet odžene. Razmnožujejo se na ta način, da vzamemo korenino iz zemlje in jo razdelimo na več delov.

K jako lepim okrasnim vrtnim rastlinam prištevamo tudi hortenzije (hydrangea hostensis). Zimo prebijejo na prostem, ako so dobro zaodete s slamo.

Zasebna tajnica Misli ob koncu šolskega leta

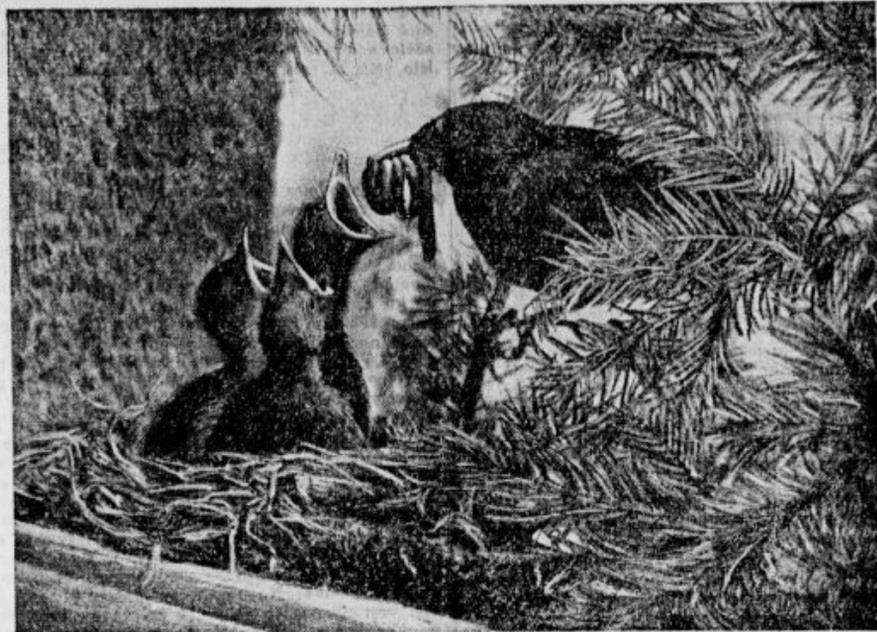
Urna kakor srna, zapomljiva kakor mačka, iznajdljiva kakor kača, molčljiva kakor riba, dobrega spomina kakor — žal, ni primere za to — vsega tega mora biti zmožna zasebna tajnica. Zraven spadajo šele čez dolgo časa poklicne, na tej ali oni šoli dosežene sposobnosti, ki so pa manj važne, če so prejšnje na mestu, in ki se dajo šele v uradu priučiti. Žal, žal jih je več kot preveč, ki ne ustrezajo temu primeru! Pa vendarle ostajajo v svoji službi in so jako zadovoljni z njimi, pač zato, ker mora biti človek spričo pozemskih pomanjklivosti tudi z manjšim zadovoljen. Zakaj, le v izrednih srečnih primerih je moči doseči popolnost, tisto kraljevske populnost, ki se nam prikazuje na filmskem platnu kot zasebna tajnica, in ki je tako oddaljena in pravljica in vendar tako lepa in navidezno lahko dosegljiva, tista populnost, ki mladi dijakinji trgovske šole lebdi kot privid v sanjah in ki jo tako rekoč dviga nad njo samo.

Ah, ko bi takšne zaslanjane hčerkice le vedela, koliko je potrebno, preden se sanje uresničijo! Čudila se bo, ko bo sama to preskušala. Kolena se ji bodo šibila in bridke solze bo pretakala, ko ji bo njen šef, gospod generalni ravnatelj, njena, tako lepo natipkana pisma, v četrtič zagnal po tleh; ko jih bo z rdečim svinčnikom debelo prečrtal, ker je odpadla vejica ali je bila tajka napak napisana! Vsa ogorčena bo, ko jo bo njen gospod ob pol osmih zvečer naročil za narek, pa ima ona vstopnico za gledališče v žepu in jo vprav ob tej uri čaka spodaj njen bratranec. Ta narek pa se začne šele ob enajstih ponoči in se konča ob treh zjutraj! Ali če jo gospod nahruli: »Gospodična, kam ste pa tisto pismo čašuštrali?« — pa ona vendar dobro ve, da je pismo on sam z ovojnico vred vrgel v koš, pa vendarle tega ne ve tako z gotovostjo, da bi mu zalučala take besede v obraz. Potem išče pismo kot preganjena zver po mizi, v miznici, pod mizo in v tej in oni sobi, on pa pristopi vsake pol ure in zavpije: »Taka svinjarija!« — pa je ona vendarle tako redna, čedna in ljubka deklica!

Pa bodi dovolj teh trudapolnih učnih let! Recimo, da je slednjič smoter dosežen in da je že postala pravilna zasebna tajnica. Če torej zjutraj vsa zasopla in zardela priteče, vprav pet minut prepozno, in jo on že čaka in s poglajivim nasmeškom vpraša: »Ste se pred oglealom zamudili?« — tedaj potegne tajnica svojo beležnico iz za nedrj in mu prebere, kakšni opravki ga čakajo danes, kakšne seje ima in zakaj in kdaj in kam je zvečer povabljen. Nemara gospod generalni zavzadilne spričo toliko dolžnostnih opravkov, a tedaj ona že ve in sklene, da bo jako strogo razvrstila in razredčila telefonsko nadlegovanje in pa obiskovalce. Vse umetnije bo znala uporabiti, ljubeznivost in hladnost, da bi zvedela, kaj bi utegnili hiti nezaželjeno, da bi to vse odvrnila od njega. O, od tega zavisi mnogo in ne samo njegova dobra volja, marveč še bolj tudi dober potek njegovih podjetij, kar je dobršen del v prid tudi splošni narodni blaginji, bi skoraj lahko rekli... Zatorej se je naša zasebna tajnica zadržala, ko da je nekakšna previdnost sama, ko je vse dopoldne tekala med predsobo in telefonom sem in tja, ko je vse pregledo-

vala, izbirala, vodila, navajala in se zdaj pa zdaj tudi zlagala.

Lepše je pri nareku. Kar naslikal bi človek takšne tajnice, kako ti sedi, držec zapisnik na kolenih in kot ost ošiljen svinčnik v roki in je vsa eno samo uho. Gospod generalni ravnatelj pa je nazaj naslonjen, zamišljen strmi v strop, si gladi brke in čaka navdihnenja. Ona ti sedi kakor muza, kakor posredovalka navdahnjenja in do poslednjega vlakca živev čuti, kako sodeluje z njegovim duhom. Olajšano si oddahne z njim vred, ko gospod šef odpre cigaretno dozo in si prižge cigareto in včasih z njej eno ponudi. In če ima ona v mestu zanj opravke, tedaj ji ne bo nihče zametil, če se usede v njegov avto, pa se veli-

Družina našega kosa, ki nam brani vrtove spričo golazni.

časno nasloni na blazine, kakor da je bila tako rekoč rojena v avtu.

Ali naj še kaj več povemo? Kako ga spremelja z avtom na seje in ji on spotoma še pove to in ono, kar si ona s tresočo se roko brž zapiše v beležnico. V predsobi čaka nanj, medtem ko on v dvorani vodi težavna pogajanja. Pozno ponoči pa mu mora s svojimi nervoznimi rokami še vse natipkati, kar ji narekuje s seje.

Zdaj je skoraj srečna. Vendar ji je nekam grozotno pri sreč. V najbednejši stanovanjski kasarni, v najrevnejši planinski koči bi ji bilo bolj domače, kot ji je v njegovi elegantni zasebni pisarni, kamor utegne vsak hip vstopiti njegova mlada, lepa žena. Tako ji je, kakor da ne čuti tal pod nogami. Vse se ji dozdeva tako neresično. Spet in spet si mora priklicati v spomin, da ima službeno pogodbo, da sleherni

zaradi tega ponoči ne more spati, zakaj, življenje ni predstava v kinu, kjer se vse tako lepo konča.

Pa čeprav bi jo hoteli zasmehovati, bi je ne smeli, zakaj, če bi nas vprašala, kaj naj stori, bi ji ne znali odgovoriti. Nobenega recepta ne poznamo, kot ona ne, ki bi jo mogel zadovoljiti in ji pokazati novo pot. Ni drugega, ko da mora čakati in potrpeti, kdaj da se bo poročila. V tej dobi je velika sirota, a skoraj sleherni zasebna tajnica, ki ima količkaj vesti, je nekoč taka sirota. Ko se poroči, mora zavreči vse sanje o avtu in potovanjih in se zadovoljiti z mislimi na skromen, a pošten domek, kjer sčasoma le najde svojo srečo v svojem družinskem krogu. Zmeraj se mora zavedati, da priletnih zasebnih tajnic sploh ni in da jih nikoli ni bilo. Tako je pač na svetu.

drugega pa manšete. Včasih bo treba bluzo malo vštiti, toda taka bluza utegne biti tudi precej ohlapna.

Če ima človek nekaj vaje v šivanju, je bluzo tem lepša, če srajco razdereš in jo urežeš po dobrem kroju, kakor vidiš na črtežu.

II. Otroške obleke

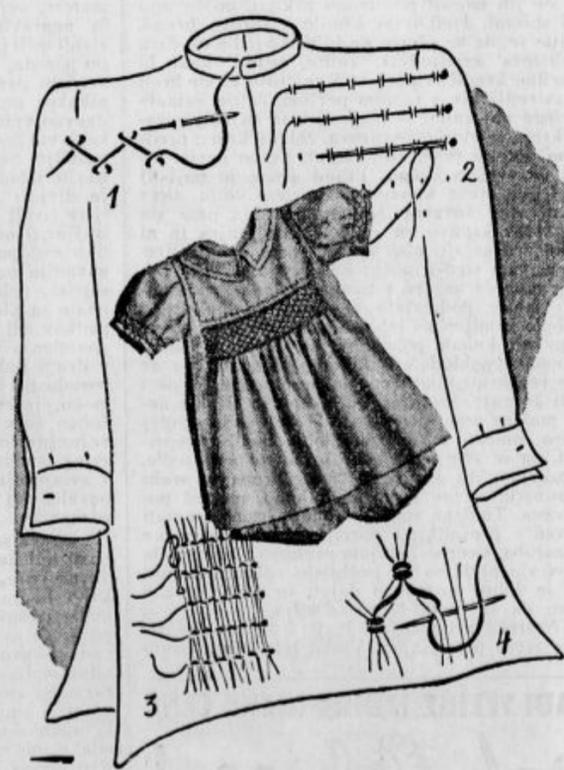
Srajco je treba razparati in lepo zlikati Nato položiš kroj nanjo; večidel je srajca zadosti velika za oblečko ali hlačke.

Vezenino narediš prej, preden sešiješ obleko: Ovratnik vežeš z dolgimi vbodi (sl. 1), naplečnik z dolgimi in majhnimi vbodi. Če je srajca enobarvna, nabereš robčke pod naplečnikom in ob rokavih. Pri takih srajcah je najbolje, da kupiš vzorec za vezenino, ki ga z likalnikom na narobni strani blaga preneseš na blago, ali pa sama narišeš vzorec na svilen papir in papir pripeše na narobno stran blaga. Če sama narišeš vzorec, si moreš pomagati s kosom mrežastega blaga. Črte morajo biti priločno po 6 mm vsakdesi, in vrste morajo biti približno po 1 cm druga pod drugo (sl. 2). Če je srajca križasta ali pikčasta, ni treba nobenega vzorca za vezenino zlasti še, če so črte ali pike v navedenih presledkih. Blago moraš na narobni strani spotegniti (sl. 3), tako da vlečeš nitko od črte do črte. Vezenino napraviš na pravi strani (sl. 4).

Tudi začetnica more sešiti iz starih srajc bluze ali otroške obleke. Pričujoče je nekaj navodil glede na šivanje in na vezenje na obleki:

Naredite bluze in otroške obleke iz srajc!

I. Bluze

Navadno se pri srajcah pregulijo najprej ovratnik in manšete. Zatorej je treba te najprej odrezati, toda ne preveč, saj bluzo tem lepše pristoji, čim več je je v krilu. Iz enega od obeh odrezanih kosov sešiješ ovratnik, z

»Prosim 4 jajca, gospa kokoška, tu imate našo izkaznico za jajca!«

Naš domači zdravnik

F. F. — Pred dvema letoma ste bili operirani zaradi Basedova. Več let ste boleli, pa niste vedeli, kaj vam je. Pešali ste, počutili ste se utrujeni, srce vam je nagajalo. V bolnišnici so vam rekli, da se držite dietne prehrane, — potem bo pa dobro. Imate pa še vedno precej težav. Nervozni ste, potite se hudo, le ne hujšate ne. Zadnje tedne čutite bolečine v grlu.

Dogaja se, da se bolezen tudi po operaciji ponovi. Iz neznanih vzrokov začne preostali del žleze rasti in začne zopet kvarno vplivati na telo. Znaki bolezni se zopet pojavijo. V takih primerih ne sežemo takoj po nožu, ampak skušamo z zdravili ali pa z obsevanjem bolezni ustaviti. Počivajte čim več. Ogibajte se vseh dukevanj in telesnih naporov. Vaša hrana mora biti izdatna, vsebovati mora dosti kalorij, vzbujači vam mora tek beljakovin in joda pa sme biti čim manj v hrani. Najbolje pa napravite, če gredete na kaj k operaterju, ki vas je operiral. Pregledal vas bo in vam dal točna navodila.

M. P. — Vašemu tri mesece staremu, sinčku se pojavljajo okrog ritnice gnojni izpuščaji. Izpuščaji je v sredi gnojni, rdeče obrobjeni in trd ter na gosto posejan.

Taka vnetja kože povzročajo posebne kožne klice. Hrašte, ki se napravljajo, omečjate s salicylovim mazilom, potem pa namažite z belim praecipitativim mazilom ali pa ichtyolom.

F. M. K. p. O. — O izrastkih na prsih in na neimenovanem mestu vam ne morem ničesar odgovoriti. Ne morem si namreč predstavljati, kakšni so in na katerih mestih. Pišite bolj obširno — napravite morda skico. Izcedek pa naj vas ne skrbi!

P. J. K. — Svoji hčerki bi radi odpravili rdečico in svitlikanje nosu. Če jo malo zebe, postane nos modrordeč, če pa ji je vroče, pa krvavoredeč in se ji močno potni.

Ne vem, koliko je hčerka stara. Pri otrocih v šolski dobi, se ta nadloga večkrat pojavlja. Od kod, pa ne vem. Ko minejo razvojna leta, preide tudi nadloga. Pomagajo pa žveplene in ichtyolova mazila. Tudi obsevanje s kremensko lučjo se dobro obnese.

L. A. G. — Stari ste 54 let. Od 1. 1936 morate pogosto na vodo, posebno ponoči. Ze pri normalnem uživanju tekočin morate ponoči najmanj trikrat na vodo, ki v začetku s precejšnjim pritiskom kaplja.

Po 50. letu se rada pojavi pri moških nadloga, kakor jo opisujete vi. — Izvira pa ta nadloga iz povečanja prostate — (žleze predstojnice). Kaj je vzrok temu povečanju, si nismo še na jasnem. Sprva se pojavljajo težave pri puščanju vode. Bolniki morajo pogosto na vodo, ki jo puščajo le s težavo. Najprej se dogaja le v ponoči, pozneje pa tudi podnevi. Puščanje vode postaja sčasoma vse težje in težje, dokler popolnoma ne odpove, ker mehur ohlapi in ni več kos svoji nalogi. Nastopi lahko zastrupljenje z vodo. — Varujte se prehlada! Izogibljajte se večjih telesnih naporov, zvečer jejte le lahko prebavljive jedi. Pustite alkohol, pa naj bo v kakršni koli obliki! Uživate čim manj tekočin! — Skrbite za redno iztrebljanje. Obrnite se na kirurga. Najlažje se ta reč odpravi z operacijo.

Neizkušen: Nočni izlivi naj vas ne vznemirjajo! Zato poskrbi narava sama. To, da morate vsako noč enkrat na vodo, še tudi ni nič hudega. Često je samo razvada. V tretje pa ne morem verjeti. Kako ste prišli do tega, da takrat niste bili bolni. Pa tudi to naj vas ne vznemirja. Zaradi tega ste lahko veseli prav tako kakor vaši sovrstniki. Ni

to taka nadloga, ki se ne bi dala odpraviti. Stopite do strokovnjaka v Ljubljano, kjer boste najlažje in najhitreje odpravili nadlogo.

J. K. Lj. — 54 let ste stari, sameki, čevljar. Ze izja prejšnje svetovne vojne bolelate na živcih. Po glavi vam šumi, vidite že bolj slabo, zlasti na levo oko. Nprestanu vas napada gripa. Zobe imate slabe in so potrebni popravila. Mislite pa, da bi to kvarno vplivalo na te nadloge, ki jih imate. Vprašujete, če je mogoče to napraviti v bolnišnici, ker ni v vašem kraju nobenega zobozdravnika.

V letih ste, ko k drugim prispeva še arterioskleroza svoj del. Vendar pa ne vidim razloga, da bi popravilo zob kvarno vplivalo na te nadloge. Morali pa boste to opraviti v kraju, kjer je zobozdravnik. Nobena naših bolnišnic nima zobnega oddelka.

M. V. N. v. p. M. — Ze več let vas zgaga peče. Največ na prazen želodec. Sprva vas je prenehalo za dolgo časa, pa se zopet povrnilo. Pogosto se vam peha. Kisla tekočina vam prihaja v goltanec ali pa samo ostru sapa. Bolečin nimate, tek imate dober. Jemali ste magnezijo, pa ni veliko zalegla. Stari ste 33 let.

Brez splošne točne preiskave, zlasti pa še želodnega soka, je ugotovitev nemogoča. Nadlogo opažamo pri takih, ki so bolni na želodcu, predvsem onih, ki imajo veliko kisline, pa tudi pri ljudeh, ki imajo čire v dvanajstniku. Sam na sebi pa je ta znak premalo, da bi mogli iz tega že kaj določnega sklepati. Obrnite se na internista.

F. A. — V blatu opažate toliko belih, majhnih črvčkov, da vse kar mrgoli. Radi bi kakšno domače zdravilo.

Predvsem morate paziti na snago, da se ne boste vedno znova okuževali. Po vsakem iztrebljanju si skrbno umijte roke z milom. Od domačih zdravil je najboljši česen.

Vročina: V razdobju 3—4 mesecev dobite zvečer nenadoma vročino, ki se popne tudi do 40°C. proti jutru začne padati in čez 24 ur popolnoma izgine, če jemljete kinin. Tri do štiri dni za tem, pa se počutite, kakor bi vam nikoli nič ne bilo. Pred 14 leti ste imeli malarijo. Večkrat so vam kri preiskali, našli niso nič. Memli so pa, da je malarija.

Svetujem vam, da pokličete zdravnika, kadar imate napad. Vzel vam bo kri. Tako se bo najlažje dognalo, če je to malarija ali ne. Verjetno pa je, da vam to nadlogo res povzroča malarija.

Isti: Menim, da se pojavljajo pri ženi težave zaradi motenj v delovanju jajčnikov, ki so žleze z notranjim izločanjem. S tem bo tudi v zvezi neizpolnjena želja. Da ne bi prezrli še kakšne organske bolezni, vam svetujem, da jo peljete h ginekologu.

F. T. T. — Stari ste 44 let. Počutite se dobro. Zadnje čase pa vas moti in vznemirja srbenje na neimenovanem mestu. Pravite, da sem že pisal o tem, pa je že dolgo, starih številik »Slovenec« pa nimate pri rokah. Sotrpnikov imate veliko, ki bodo odgovora veselji, pravite. K zdravniku vam je nerodno. Kaj je vzrok srbenju?

Po navadi so to gliste, majčkene, bele. Najlažje dosežete to, če sami v blatu ničesar ne opazite, da pošljete blato na mikroskopsko preiskavo. Potem pa napravite pod zdravnikovim vodstvom zdravljenje. Gliste so zelo trdovratne. Včasih dosežemo uspeh šele po večkratnem temeljitem zdravljenju. Podobno nadlogo pa povzroča tudi zlata žila. Poleg srbenja pa nadleguje bolnika z zlato žilo še pekoča bolečina po iztrebljanju in med njim. V blatu opažajo čisto kri. — Pa zapečeni so navadno.

Pravni nasveti

Težave s podnajemniki. G. St. Lb. — Oddali ste štirim osebam sobo ter jim dali popolno oskrbo po 520 din za vsakega na mesec. Dogovorjeno je bilo, da jim ne smete odpovedati do 30. aprila. Sami pa so odpovedali hrano s 1. marcem, na kar ste zahtevali, da plača vsak za sobo po 250 din, plačali pa so vsi skupaj le 125 din za 14 dni, kar pa je premalo. — Ugotoviti morate, koliko je pri prvotno dogovorjenem plačilu po 520 din na osebo odpadlo na prehrano in koliko na stanovanje. Isti delež morajo tudi za teh 14 dni plačati za samo stanovanje, ob poteku teh 14 dni pa je pogodba itak prenehala, ker se niste mogli pogoditi zgolj za stanovanje.

Če ni dogovorjena plača. F. L. C. — Najboljše je, da se že v službeni pogodbi takoj ob nastopu službe določi višina plače. Ker pa ni bilo takoj ob nastopu določeno plačilo in ni bila dogovorjena brezplačnost, se šteje, da je pogojeno primerno plačilo. Imate pravico, zahtevati od bivšega delodajalca tako plačo, kot jo imajo v vašem kraju, pri sličnem obratu kuharice, ki so tudi ob enem natararice. V lastnem interesu se tudi prepričajte, če ste bila zavarovana pri OUIZ; če ne, povzročite naknadno prijavo in predpis prispevkov.

Objubljena bala. Z. M. J. — Delala ste do 27. leta pri sestri, ki vam je objubila, da vam bo zato, če se poročite, dala bala. Res ste se poročili, sestra pa noče nič dati. — Sestro tožite lahko na izročitev vašemu stanu in krajevnim razmeram primerne bale. Lahko jo pa tudi tožite iz naslova obogatitve za vse tisto, kolikor si je sestra prirahnila na plači za posla skozi vsa ta leta, ko ste sestri opravljali gospodinjstva in druga dela. Vrednost takega dela bo sodišče določilo po zaslišanju izvedencev.

Prepovedi na plačo drž. uslužbenca. L. V. — Za običajne terjatve je zarubljiva tretjina plače in ostalih prejemkov, razen osebne in rodbinske doklade, z uresnitvijo, da ostane zavezancu vendarle 6000 din na leto. Za plačilo preživnine, vseeno, če za zakonskega ali nezakonskega otroka, pa ostane izvzeta od izvržbe polovica tistega dela dohodkov, ki je sicer izvzet od izvržbe. Ker imate na plači že prepoved za navadno terjatve, se vam sme za preživninsko terjatve zarubiti še polovica osebne in rodbinske doklade in še druga tretjina plače, tako da vam mora ostati nezarubljena ena tretjina plače in polovica osebne in rodbinske doklade.

Dedna pravica nezakonske hčerke. I. J. L. — Če boste našli veljavno oporoko pok. matere,

v kateri mati ne bi omenila nezakonske hčerke, bo smela ta zahtevati nujni delež po materi, kateri znaša polovico zakonitega dednega deleža. Če se oporoka ne bo našla, je nezakonska hčerka zakonita dedinja kakor obe zakonski hčerki; zapuščina se bo delila v tem primeru na štiri dele: oče dobi četrtino ter vsaka izmed treh hčerk tudi po četrtino zapuščine. — Če je bila oporoka napravljena pred leti pri notarju, ki je umrl, poizvedite za oporoko pri sodišču.

Nezvesti mož. A. K. B. — Četudi ne morete mozu dokazati nezvestobe, pa imate itak že zadosten razlog za ločitev, ker vas surovo pretepa in kaže na sebi posledice takega grdega ravnanja. Ko dosežete ločitev zakona zaradi mozeve krivde ali tudi zaradi obojestranske krivde, lahko zahtevate, da se ženina pogodba razveljavi in vam bo mož moral vrniti, kar ste ob proki nanj prepisali.

Njiva brez mejnikov. P. I. Z. — Če mejaš noče, ne morete mejnikov postaviti tako, kakor bi jih zemljemerec odmeril po mapi. Skupno lahko postavite z mejašem mejnike vzdolž zidaj pripoznane meje. Če pa ta ni več vidna ali je postala sporna, more nove mejnike postaviti le sodišče.

Jamstvo mizarja. M. A. C. — Tekom dveh letne jamstvene dobe lahko zahtevate od mizarja, da vam popravi vse take hihe, ki izvirajo zaradi slabe izdelave ali neprebršno uporabljene lesa ali nepredpisne izdelave. Posvetujte se najprej s strokovnjakom, da vam pove vzrok nastanka madežev na smrekovi polturi. — Arhitekt vam po našem mnenju za te lise, ki so verjetno nastale zaradi menjajoče se zimske temperature, ne bo odgovarjal.

Provizija. M. L. Z. — Odločilna je provizijska pogodba. Če vam je podjetje obetalo 3% provizijo za vse nabavke, ki jih bo čevljar naročil, potem vam gre provizija za vsa leta. Seveda je za provizija preko zadnjih treh let že zastarana.

Službeni prejemki za časa orožnih vaj. V. P. Po obrtnem zakonu ima uslužbenec, ki je poklican na orožne vaje pravico do donarnih prejemkov za čas štirih tednov, ako je njegovo službeno razmerje nepretrgoma trajalo leto dni in ako za ta čas ne prejema od države ustreznih odškodnine. Včas mož, ki je nastopil službo v tovarni 1. julija 1939 in je letos v marcu odšel na orožne vaje, torej nima pravice do službenih prejemkov, ker še ni eno leto v službi.

Vojaške žole. »Sextanus.« — Za vašo šolsko izobrazbo izpolnjujete pogoje za sprejem v podoficirsko šolo. Glede podrobnosti pa vprašajte pri poveljstvu vojnega okrožja ali pa počakajte na raspis natečaja za sprejemanje gojencev v podčastniške šole.

Rodbinska pokojnina. M. L. Vdova, ki prejema pokojnino po možu — državnem uslužbencu za sebe in tri hčerke, mora prijaviti finančni direkciji, da so se hčerke omožile. Rodbinska pokojnina je seveda za enega uživalca manjša kot pa je za štiri uživalce. Če vdova kar naprej neopravičeno prejema pokojnino za štiri uživalce, bo morala vse, kar je neopravičeno prejela, povrniti v državno blagajno. **Odsklonitev gradbenega dovoljenja.** H. I. Svoje pripombe glede bodočega regulacijskega načrta epo-

ročite občini, ki jih bo morda vpoštevala ako so utemeljene. Če pa bi sgrajba vaše hiše ovirala izvedbo regulacijskega načrta vaše občine, bo občina verjetno vetrjala pri svojem stališču in gradbenega dovoljenja ne boste dobili. Proti odloku občine se sicer lahko pritožite, toda ne verjamemo, da bi uspeli. Zato vam svetujemo, da svoje gradbene načrte prilagodite občinskim regulacijskim načrtom, kajti zasebne koristi se morajo navadno umakniti splošnim.

Draginjnska doklada. M. Ker je vas oče umrl leta 1932, je bila vaša materi odmerjena rodbinska pokojnina po uradniškem zakonu iz leta 1931 in to gotovo za dve uživalci, t. j. za njo in za vas — hčerko. Če pa se je materi odmerila pokojnina samo za eno uživalko, naj zaprosi, da se ji pokojnina ponovno odmeri za dve uživalci. Po materini smrti boste vi morali zaprositi, da se rodbinska pokojnina za eno uživalko vam izplačuje. Ob enem s pokojnino vam bo tedaj pripadala tudi predpisana draginjnska doklada, katero eedaj prejema mati.

Podedovana vloga v hranilnici. H. M. Obrnite se na ravnateljstvo dotične hranilnice in razložite svoje zamere. Mogoče boste kaj dobili. Denarni zavod, ki ga omenjate, se je okoristil z zaščito in s kakšno tožbo ne boste ničesar opravili.

Državljanstvo adoptiranca. D. R. T. Posvojitev (adopcija) ne vpliva na državljanstvo svojega očeta, ako ste zakonski otroci; če ste pa nezakonski, ste pa zadržali državljanstvo svoje matere. Zdi se nam pa, da vi zamenjujete posvojitve (adopcije) s pozakoničevjo (legitimacijo prebuenecne matriculacije). Če je to tako in ste bili v rojeni kot nezakonski, pa ste postali zakonski s sklenitvijo zakona med vašimi roditelji, ete tudi glede državljanstva enak zakonskemu otroku. To se pravi, dobili ste očetovo državljanstvo in to od rojstnega dne dalje. Leto velja za vašo polbrata. Če sta zakonca otroka,

RADENSKO KOPALIŠČE

po naravnih oglikovi kislini najmočnejše v Jugoslaviji in edino kopališče te vrste v Sloveniji **zdravi uspehom** bolezni srca, ledvice, živcev, jeter, žolča, želodca, notranjih žlez in spolne motnje. **Odprto od 12. maja!**

Maj, junij - 10 dni Din 700— do 850—. Vse vračunano (pension, zdravnik, kopelji, kopališke takse). Moderni komfort, tekoča voda, godba, dancing, kavarna, ton-ino, tenis itd. Obširne prospekte do bite na zahtevo pri PUTNIKU ali naravnost od uprave kopališča **SLATINA RADENCI.**

Direktni vagon iz Ljubljane, Beograda in Zagreba do samega kopališča!

eta zadržala državljansvo očeta, torej italijansko, če je bil oče italijanski državljan. S polnoletnostjo lahko sama zaprosi za naše državljanstvo. Kako je sedaj z državljanstvom vaše matere, ugotovite pri pristojnem oblastvu (upravnem oblastvu prve stopnje), če ji kdo naše državljanstvo osepovava.

Napeljava električne žice preko tujega zemljišča. F. M. Brez vašega dovoljenja ali brez razlastitvene odločbe električno podjetje ne bi smelo napeljati električne žice preko vašega zemljišča in tudi ne bi smelo poškodovati vašega drevja. Popolnoma upravičeno lahko zahtevate za vse to primeren odškodnino. Če bi se vi napeljavi električnega voda preko vašega zemljišča uprvali, banka uprava lahko odobri podjetju razlastitev potrebnega zemljiša ali ustanovitve služnosti v breme vaše lastnine na nepremičninah, ako je to v korist državnega, banovinskega, občinskega, kakor tudi drugega občestvenega podjetja.

Kmetijski nasveti

Topinambura — krea za prašiče. T. Č. K. — Posadili ste krompir-topinambur ter začeli gomolje pokladati piliarim svinjam, pa ga niso hoteli žreti niti samega, niti pomešanega z drugo krmo. Kako ga je pokladati svinjam? — Tapi-nambur ni za pitanje svinj in se navadno tudi ne kuha, ampak poklada sirova. Pitalne svinje so že preveč razvajene s tečno hrano, zato tega gomolja nerade žro. Pač pa se mlajši prašiči kmalu navadijo nanj in ga potem slastno uživajo. Ni pa potreba jim ga kuhati, ampak pokladajte jim ga sirovega.

Voluhar v vrtu. S. K. C. — Kraj zime se je v vašem vrtu pojavil voluhar, ki vam vse razrije. Če odkopljete rov, ga zadela takoj, ko se odstrani. Ujeti ga ne morete. Radi bi se ga znebili. — Verujemo vam, da bi radi odpravili tega škodljivca. Pa nimate sami te želje. Letos je na stotine vrtnarjev in drevsničarjev, ki se pritožujejo čez tega nepridiprava. Užgati ga pe ne morejo, četudi se poslužujejo vseh mogočih sredstev. Najboljše so pasti, ki jih je več vrst. Nabavite si jih v železarni, toda več naenkrat ter jih nastavite v odkopane rove. Morda ga boste ujeli. Priporočajo tudi zelipasto, ki se namaže na korenstvo in vtlakne v rove. Mnogi pravijo, da ga karbid prežene. Poskusite ta sredstva; morda se vam bo katero posrečilo, da ga zatrete. Popolnoma zanesljivo in sigurno pa dosejati še ni nobeno.

Mlad gozd zaraščen z mahom. M. I. R. — V vašem mladem gozdu, ki je od ene strani zaraščen z velikim gozdnim drevjem, se je razrastle mah. Želite vedeti, če je plevel, ki se je razrastle po zemlji, škodljiv pogozdovanju? — Mah se je v gozdu razrastle po tleh zaradi obilne vlage in zasenčevanja. Sam na sebi mlademu drevju ni škodljiv, dokler ga ne obraste. Pač pa škoduje nekaterim drevesom prevelika senca, zaradi katere se le počasi razvijajo. So pa spet druge vrste, ki žele biti v mladosti zasenčene, potem šele dobro uspevajo. Mah ne more biti škodljiv zaradi tega, češ da vleče iz zemlje vlago in jo suši, kajti tedaj bi sam ne mogel uspevati, njemu samemu namreč najbolj prija vlaga in zasenčenje.

Zelje obvarovati bolh. F. F. B. — Ker pogosto čitate vprašanja gospodinj, kaj je ukreniti, da zavarujete zelje pred drobnimi živalicami —

Naš živinozdravnik

Pravilna prehrana svinj. Č. M. M. S. — Lani ste krmili svinje s surovo krmo, kot je pesno perje, mleček in slično. Ko ste jih hoteli vzrediti, ste jim začeli dajati kuhano peso, repo in koruzni zдроб. Surova hrana so prašiči kaj radi jedli, dočim kuhane niso bogve kaj marali, tako da ste jih morali predčasno zaklati, ko še niso bili spitani. Tudi letos krmite s surovo hrano. Bojite se, da se svinje ne bi preobedle ob času »dobelega krmiljenja«. Želite vedeti, kako bi pravilno krmili svinje? — V tej rubriki ste brali o zastrupljenju s pesnim perjem. Želite natančnejšega pojasnila. — Najboljša in najbolj zdrava krma za svinje je surova, zelena krma, predvsem detelja (nemška), regrat, pesno perje, razen plevelj in slično. Pesno perje je najbolj škodljivo sveže kuhano v zaprtem kotlu, sicer pa ni tako nevarno. Kuhana repa in pesa sta kaj slabo krmivo za »debelo krmiljenje« in ni čudno, če svinje niso marale take hrane. Svetujem vam sledeč način krmiljenja: krmite kolikor mogoče največ s surovo, zeleno krmo, katero lahko podmetate z otrobi ali moko. Za »debelo krmiljenje« lahko dajete koruzni zдроб, surov ali kuhan ječmenov zдроб, ki ga lahko izmenoma pokladate s kuhano krmo, ki pa ne sme vsebovati same repe in pese, ampak v prvi vrsti korenje, krompir, buče, bob in fižol z nekaj malega pese in repe. Če boste to vse skupaj dobro zamedli s koruzno moko, bodite prepričani, da se svinje ne bodo prehitro preobedle. Opozarjam vas pa, da ne smete preneglo preiti od surove, zelene krme na kuhano, temveč postopoma. Tudi ne smete kuhane krme zametati preveč s prevelikimi porcijami koruzne moke ali zdroba, sicer se svinjam prehitro »zaprec«. Da se svinje prehitro ne preobedle »debele krme«, jim je dobro po malem dajati še vedno zelene krme, da se čreva bolje izčistijo.

Nesreča pri svinjah. F. P. — Ze pet let nimate sreče pri svinjah. Vsako leto imate brejo

svinjo, ki po porodu postane besna, ne pusti nikogar k sebi, svoje mladiče pa hoče raztrgati in požreti. Vse mogoče ste že poskušali, da bi obvarovali mlade prašičke, a vse zastoj. Želite nasveta, kako bi v bodoče obvarovali svinjski zarod? — Po navadi so samo prvesnice slabe matere, večkrat pa je tudi napačna prehrana in nepravilno postopanje z živaljo vzrok, da živali zdvijajo. Da svinje postanejo popadljive po porodu, so večkrat krivi ljudje sami, ki posevajo premalo pažnje svojim živalim; kajti nikakor ne zadostuje, če kdo svinjam trikrat dnevno vrže v korito kakršne koli hrane in vsake svete čase svinjak enkrat počisti ali pa samo nastelje. Svetujem vam, da si po možnosti nabavite mlade pujske od neke mirne svinje, ker je divjost večkrat nasledna. Divje in popadljive živali je treba skupaj z njihovimi potomci izključiti od razploda. Svinjam posvetite nekoliko več pažnje, da se prašiči že od mladega navadijo na človeka. Hrana naj bo v glavnem surova, zelena. Svinjicam, ki jih nameravate imate za pleme, ne dajate nikahkih mesnih odpadkov ali pa celo krvi, da živali ne dobijo »podeljenja mesa in krvi«. Breje svinje krmite v drugi polovici nosečnosti z močno krmo, po porodu pa krmite svinjo nekaj časa z mlekom, moko, ječmenovim zдробom, čemer ste dodali dobro žlico klajnega apna. Če boste izpolnili najnujnejše zahteve glede prehrane in nege svinj, smete upati, da boste spet imeli srečo v svinjereji. Da sosedove svinje ne bodo krepavale, naj jih da pravočasno cepiti po živinozdravniku.

Krava se ne pusti molsti. F. P. — Vaša krava pusti telička sesati, pri molži pa brca in udarja, da prevrne vse mleko. Kaj je vzrok brcanja in kako bi ga preprečili? — Vzrok brcanja pri molži je navadno groba in nepravilna molža, ki povzroča kravi bolečine, redkeje je le slaba navada. Kravo naj molze nekdo, ki je več v pravilni molži. V kolikor pa je brcanje le slaba razvada, poskušajte kravo zamotiti s krmiljenjem in lepim prigovarjanjem. — Druga krava, ki nima skoraj nič vimena in seveda tudi ne mleka, ni za pleme, kakor tudi njeno potomstvo ne. — Na splošno bi vam svetoval, da ob prvi priliki obiščete kakega umnega živinorejca, in se ogledate, kako se ravna z živino. Od tega obiska boste imeli veliko več kakor če daste hlev še stokrat »podkaditi« in odopratic, ker vzrok neuspevanja vaše živine ne leži v »zacopranju«, ampak v neznanju. Nabavite si kako knjigo o umni živinoreji, kakršno je n. pr. izdala Mohorjeva družba.

ODREZITE

SLOVENCŲ SVETOVALEC

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek

„Slovenec“ 26. maja 1940

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE

Dvokolesa, otroški vozilci, šivalni stroji, prevozniki, tri-ciklji, pnevmatika

Tribuna F. D. L. Ljubljana, Karlovska c. 4

Podružnica: MARIBOR, Aleksandrova 26

Sueški prekop je spet na vrsti

Negrelli - gospodar morjâ

Najnovejši izsledki o resničnem zasnovatelju Sueškega prekopa - V teh dneh so delnice Sueškega prekopa padle za 690 točk

Z Andrejem Hoferjem proti Napoleonu

Bilo je nekaj mesecev pred začetkom svetovne vojne, ko so v dolomitski vasi Primiero odkrili spominsko ploščo. Ta plošča naj bi proslavila stoletnico rojstva enega največjih tehnikov 19. stoletja, bivšega generalnega nadzornika avstrijskih železnic, Alojzija Negrellija, ki je tudi, česar se je strokovna veda še dobro spominjala, pravi zgraditelj Sueškega prekopa. Doma je bil iz preproste kmečke hiše, in sicer je bil oče Italijan, a mati Tirolka. Takrat so bila najbolj divja Napoleonova leta. Fanta so poslali v Feltre v semeniško gimnazijo, kjer se je zlasti izkazal v fiziki, matematiki in risanju, a oče se je vojskoval s Hoferjem proti Napoleonu in je spremljal Hoferja v ujetništvo v Mantovo.

Mestni stavbenik v Curihu

Ceprav so takrat še postrani gledali tehniški studij, se je Negrelli posvetil inženirstvu in je bil najprej »brezplačni« stavbeni praktikant v Innsbrucku in leta 1822, ko mu je bilo šele 22 let, je opravil poslednji izpit. Poslali so ga v Pustriško dolino, da bi gradil ceste, da bi divjo reko Adizo brzdal in jo spravil v varno strugo,

Danska prestolonasledniška dvojica, prestolonaslednik Frederik in prestolonaslednica Ingrid (ki pelje otroški voziček) na prvem sprehodu z novorojeno hčerko v Kodanju.

vla bi popravil pot čez Arlberg in bi prenovil tek mladega Rena med Predarlško in Svico.

Zaradi tega delovanja so postali v Svici pozorni na odličnega inženirja in poklicali so ga v St. Gallen in v Curih. Ondi je prezidaval in prenavljal mesto po svojih drznih načrtih in bistroumni zamislih in je ustvaril kot mestni višji inženir ono slikovito in moderno lice mesta, ki še zdaj krasi to navečje švicarsko mesto. Napravil je načrt za veličastni žični most, ki se drzno boči nad skalnatim brezdnim divje reke Aare in ki stoji še zdaj. Zgradil je tudi prvo železniško progo iz Curiha do Badena in kasneje do Basla.

V Curihu se je Negrelli sešel z Viljemom v. Humboldtom, ki mu je pravil o Goethejevi utvari, da bi se dala predreti pokrajina pri Panami in Suezu in tako skrajšati pot okrog sveta. Ko so 40 letnega Negrellija pozvali nazaj v Avstrijo, da bi zgradil železniško progo od Dunaja čez Prago in Olomuc in Brno, torej prvo progo severne železnice, je bil že po vsej Evropi slaven kot prometni tehnik, za čigar ustvarjanje silo so se potegovali tudi Würtemberska, Suška, Badenska in Bavarska.

Toda Negrelli je odšel na Dunaj, ker je ondî upal dobiti razumevanje za svoje sueške načrte, ki jih je imel v glavi in na papirju že do pičice izvedene. Kar se je Goetheju v njegovi domišljiji sanjalo kot o gradovih v oblakih, to je hotel uresničiti tudi Napoleon med svojim vojnim pohodom v deželo piramid, a isto je Metternich privedel v svoj politični miselni krog. Francoski general Lepère se je bil zmotil, rekoč, da je med Sredozemskim in Rdečim morjem 8 do 10 metrov višinske razlike. Negrelli pa je kot član avstrijske študijske komisije na

mestu dokazal, da sta bili obe obmorski pokrajini že v starem svetu v prirodni skupnosti, da je višinska razlika njunih obal samo 80 cm, in da je torej mogoče napraviti pri Suezu neposreden prekop brez zatvornic za plovo velikih ladij. Šele s tem spoznanjem se je začela zamisel o prekopolu bližati uresničenju.

Negrellijevo dognanje

Negrellijevo dognanje je postalo miselni temelj gradnje Sueškega prekopa. Jasno in prepričevalno je povedal svoje mnenje, češ »da bi bila sleherni druga rešitev tega velikega vprašanja neprimerna položaju in okoliščinam in da bi bila zlasti nemogoča vsaka zveza obeh morij, ki bi šla skozi Egipt, ne glede na skoraj nepremostljive težkoče ob prehodu čez Nil in zaradi nepotrebne dolžine in oblike prekopa in zaradi neobhodnih zatvornic, kakor tudi zaradi nepristnosti pristanišča v Aleksandriji, saj bi bil zaradi take zveze uničen ves vodni sistem in s tem tudi življenje Egipta.«

Tehniški načrt je bil že narejen, ko se je pojavil Lesseps in se je kot prvi postavil na čelo zamisli, ki je bila tedaj v očeh vsega sveta samo varljiva utvara.

Vitez Moldelbe

Lesseps je že kot slaven mož in po dokončanem prekopolu priznal v svojih spominih, da je bil Negrelli tisti, ki je izšla od njega prva zamisel o prekopolu. Vendarle je Lesseps, ki je bil bogataš in po vsem svetu slaven, premalo poudarjal zasluge Negrellija, ki so ga v prvih dneh oktobra 1858 odnesli iz njegovega stanovanja na Dunaju na pokopališče St. Marxa. Se dandanašnji moreš med divjim grmičjem razbrati napis na nagrobniku: Alois Negrelli, vitez Moldelbe.

Ta viteški naslov si je sam izbral po obeh rekah Moldau (Vltava) in Elbe (Laba), kjer

Vojskovanje nekdanj

Kot prva obkoljevalna vojska v velikem obsegu je stopila v zgodovino Hanibalova vojska, ko se je Hanibal v bitki pri Kanah zagnal s 50.000 do 60.000 vojaki v Rimljane, ki so imeli 70.000 do 80.000 zbranih mož. Hanibal je razvil misel krilne bitke, ko je, ker je imel več konjenice kot Rimljani, oba boka Rimljanov tako dolgo teptal s konjenico, dokler niso bili Rimljani z vseh strani obkoljeni in z vsemi Hanibalovimi silami pobiti mož za možem.

S Cimbrji in Tevtoni so na vrata rimskega imperija potrkali vojščaki, ki niso ničesar vedeli o krilnih in oblegalnih bitkah. Njihovo orožje je bilo zaničevanje smrti in popolna vdanost vojski. Germani so bili v vseh dobah najhujši nasprotniki Rima, dokler ni Cezar, mojster treh veličin vojne: to je časa, prostora in prilike, ponesel meč v Germanijo in je tam tudi zmagal.

Konjeniška vojska je z vzhoda

Štiri stoletja po Cezarju je Evropa trepetala v hunskih vihrav. Vojska je postala konjeniška vojska na debelo. Atila je potegnil vso zemljinjo pod kopita svojih konj. Šele na Katalonskem polju so ga ugnale rimske in germanške armade. Huni so izginili iz Evrope, a ostala je konjenica. Pehoto so izrinili z bojišč, in vitez v oklepu je prevzel meč čez 800 let po Hunih je bila Evropa vnovič v nevarnosti spriču napada množic z vzhoda: Džingiskan je oznanil svoje želje po oblasti čez ves svet. Spet so se evropski veljaki morali boriti proti množici armadam, ki se jim niso mogli z ničemer drugim upirati ko s konjenico. Leta 1218 je Džingiskan s 700.000 vojaki odrinil iz Karakuma, da bi si osvojil svet. Njegova armada je prinesla naravnost moderno izvežbanost in organizacijo. Na bojišče je postavil poleg konjenice tudi artiljerijo z velikimi metalnimi stroji in oblegovalnim orodjem, da — celo pionirske čete in vozataje s prehrano! Več desetletij se je Evropa tresla pod mongolsko šibo božjo.

Po mongolskih napadih so v Evropi prišli na to, da samo konjenica vendarle ne zadošča na bojišču. Predvsem se je treba zahvaliti Svi-carjem, da je v počasnem, a neprestanem razvoju dobila spet pehota meč v roke. Razvoj strelskega orožja je privedel spet do kombiniranih bitk, ki so bile zdaj še ojačane po boljši artiljeriji. V teh časih srednjega veka pa ni bilo nobenega vojskovodje, ki bi se bil mogel primerjati z Aleksandrom Velikim, s Cezarjem ali Džingiskanom. Tudi niso države krile stroškov za vojno, ampak so jo plačevali oblasti

Nizozemci so pred svojim begom vozila vseh vrst zavozili v Zuidersko jezero.

je bil zgradil železnico. Toda na dunajskem kolodvoru ni njegovega kipa, marveč je kip njegovega, prav tako zaslužnega naslednika Francesconija. Kakor tu — je bilo tudi ob Sueškem prekopolu, kjer se v luki Port Said dviga spomenik Ferdinandu Lessepsu, toda ime pravega graditelja je tu in tam povsem izginilo.

Ko je Negrelli umrl, se ni bila zasajena prva lopata v zemljo za Sueški prekop. Ko so se pa čez 11 let nato zbrali evropski vladarji k otvoritvi prekopa, je na jamboru vihrala samo francoska trobojnica in niti eden od mnogih slavnostnih govornikov ni omenil imena Negrellija, v čigar bistroumni možganih se je vnela prva iskra zamisli o Sueškem prekopolu.

Iz vse te žalostne vsebine Negrellijevega življenja, ki je bilo tako polno razočaranj, je nastal roman (spisal Josef Schall) in po tem romanu bodo proizvajali tudi film. V romanu je naveden tudi žalosten konec Lessepsa. Dasi mu je nekoč sijalo sonce Egipta in slave, ga je kot utrujenega starčka čakala temna jetniška celica, ko je tako zvan spanamski škandal pritisnil žig sleparja nanj in ga je le smrt obvarovala sramote. Ime Negrelli pa je izginilo iz vseh govorov in zgodovinskih spisov in noben človek ga več ne omeni.

Boj za imena mest in cest

Sicer je ta vojska le pododdelek v veliki živčni in propagandni vojni, ki jo prestajamo dan na dan, vendar je znak te vojske, da se venomer spreminjajo imena mest, cest in trgov. S tem so začeli Nemci in Rusi. Rusi so Petrograd prekrstili v Leningrad, Nemci pa so izbrisali Heinejevo cesto in Trg Fr. Eberta. Pravkar so tudi v Parizu prekrstili cesto Henrija Barbussea. Kje so tisti lepi časi, ko so cestam in trgov dajali imena cvetlic, njiv in pokrajin! — V novem svetu pa imajo ceste kar imena številčk, kar je sicer pusto, a jako praktično.

Novi francoski notranji minister Mandel, ki je bil prej minister za kolonije.

Reka sredi vojska

V sedanjih poročilih o vojni se neštokrat omenja reka Meuse (Maas), ne da bi se zavedali njenega zemljepisnega pomena. Medtem ko smo bili letošnjo spomlad polni poročil iz bregov severovzhodne evropske reke — pa se je maja meseca obrnila vsa naša pozornost na bojišča ob zahodni reki. In vendar ni nobena od teh dveh rek prava obmejna reka.

Meuse je dvojček od Rena. Izvira kot Meuse na zahodnih obronkih Mont Faucilles (Srpasta gora), ima torej svojo zibelko v Franciji. Velika posebnost omrežja reke Meuse je razsežna širina poglavitve doline v srednjem teku, še večja posebnost pa je ta, da nima nobenih večjih pritokov. Od teh je vredno omeniti le reko Sambre, ki prihaja iz Belgije. Vse druge njene pomembnejše spremljevalke sta Meusi ugrabili reki Seine in Ren. Meuse, ki izvira v Franciji, je jako svoje-glava reka: dela se, kakor da bi rada stekla v pariško kotlino, pa jo pri Toulu nenadoma prime muha in zavije kar severovzhodno proti Renu. To ji pa Francozi hudo zamerijo in pravijo, da jih je Meuse sizzalac (la trahison — la Moselle). Oškodovana je pa pri tem samo Meuse, ki si mora sama samecata proti severovzhodu utirati pot skozi Lotariško in Sampanjo.

Vendar se lahko tolaži s tem, da je ta zemlja zgodovinsko bolj imenitna, a seveda tudi bolj prepojena s krvjo. To je ena tistih »žalostnih« pokrajin, ki je zaradi svoje zgrajenosti postala sporno jabolko med dvema narodom. Vzdrž te reke so Domrémy, domovina Devise Orleanske, Verdun, Sedan in še iz leta 1914 znane trdnjave Givet, Namur in Liege.

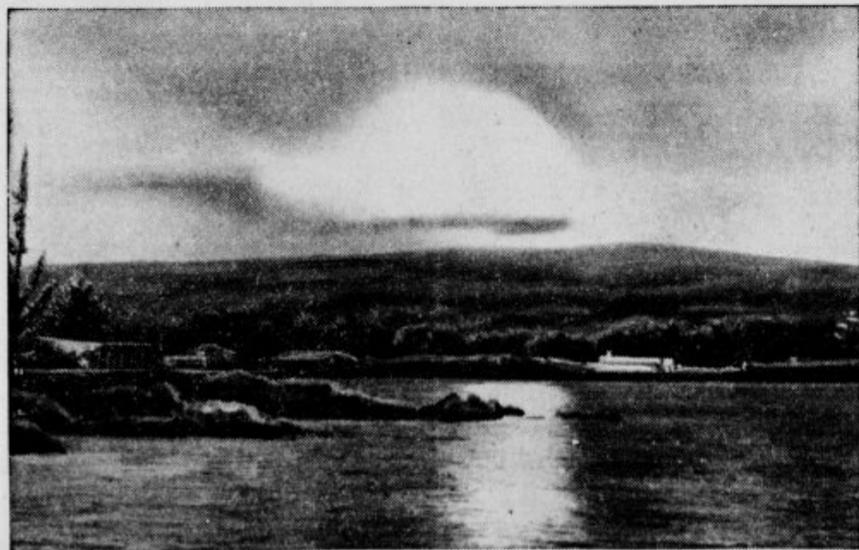
Pri Maastrichtu (ime izhaja iz rimske označbe Trajectum ad Mosam, kakor tudi Utrecht iz Trajectum ad Rhenum) prestopi na nizozemska tla, kjer se z Renom in Scheldo zaplete v ustje, ki ga ni moči razvozlati. Ker poedini deli ustja tudi še spremenijo svoje ime, tako se, na primer, južni del Rena, ki se Meuse združi z njim, imenuje zdaj Waal, nato Merwede, pa Stara Meuse in Nova Meuse in se izliva pri Hoeku van Holland — je treba imeti že precej soli v glavi, da najdeš pravo zrnice resničnosti. Slednjic bodi še omenjeno, da je Meuse dolga 800 km (Vezera 700 km, Odra 860 km) in je 570 km daleč plovna. Zbirna pa vodovje iz 50.000 kvadrat. kilometrov obsežnega ozemlja.

Sivolasi francoski maršal Petain, ki ga je francoska vlada zdaj poklicala.

Francoščina - bliskoviti jezik

Doslej smo poznali samo bliskovite risarje in bliskovite fotografe (ali brzofotografe). Leto 1939-40 nas je pa seznanilo z bliskovito vojsko, in neki švedski učenjak je odkril celo »bliskoviti jezik«. V tej panogi so Francozi izmed vseh narodov sveta na prvem mestu. Švedski učenjak je dognal, da spregovori Francoz povprečno po 350 zlogov v eni minuti. Celo Japonci spregovorijo le 310 zlogov v eni minuti in Nemci, ki se bijejo v »bliskoviti vojski, so glede na bliskovitost jezika daleč za Francijo, saj spregovorijo v minuti sto zlogov manj kot Francozi. Tudi zgovorni Italijani spregovorijo v minuti le 250 zlogov. Angleži 220, a Polinerzijci le 50, so torej najbolj počasni.

Ognjenik Mauna Loa na otoku Havai je začel spet bruhati ogenj in lavo.

Takole zadevajo nemške bombe. Slika kaže ruševine belgijskega kolodvora Tongerena pri Maastrichtu.

Gospodarstvo

Zaposlenost in mezde slovenskega delavstva

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je izdelal statistiko svojih zavarovancev za mesec marec 1940, iz katere posnemamo naslednje najvažnejše podatke:

Število zavarovancev je od februarja na marec naraslo od 91.265 na 97.160, torej za 5.895. Prirastek od februarja 1939 do marca 1940 je znašal samo 3414. Tudi v primeri z marcem leta 1939 je bil prirastek znaten, našel je 1448 zavarovancev, dočim je bil od marca 1938 na marec 1939 celo 3395. Da je letošnji prirastek v konjunktornem pogledu manjši kot lansko leto, je razumljivo zaradi izrednih razmer, v katerih živi naše gospodarstvo.

Povprečna dnevna zavarovana mezda počasi narašča. Februarja 1940 je znašala 25,51, marca pa že 26,15 dinarjev povprečno na 1 dan na 1 zavarovancev. V primeri z lanskim marcem je zavarovana mezda narasla za 0,93 din na 1 delavca dnevno.

Zdravstvene razmere delavstva so se od februarja na marec znatno izboljšale. Odstotek bolnikov se je zmanjšal od 3,35 na 2,67, navajamo pa že, da je znašal marca lani 3,18 odstotka.

Skupna zavarovana dnevna mezda znaša 2 milijona 541.217,20 din, kar pomeni v primeri z lanskim marcem povečanje za 127.295,20 din.

Gibanje zavarovancev ter povprečne zavarovane mezde od septembra lanskega leta dalje nam kažejo naslednji pregledi:

	Število zavarovancev	
	1938-1939	1939-1940
september	103.972	101.687
oktober	102.839	98.857
november	101.824	100.740
december	97.459	99.077
januar	89.657	89.944
februar	92.298	91.265
marec	95.712	97.160

Iz tega pregleda je razvidno, da je v primeri s prejšnjim letom bilo v mesecih september, oktober in november število zavarovancev manjše, toda nato je nastopil preokret in število zavarovancev je bilo večje kot v istem mesecu prejšnjega leta. To pomeni, da se je po prvih mesecih vojne na zapadu naša konjunktura stabilizirala, posebno ker ni bilo več odтока delovne moči.

Gibanje zavarovane mezde nam kažejo naslednji podatki (v dinarjih):

Najvišje cene za kruh v Sloveniji

Na podstavi uredbe o nadzorstvu cen je ban. dr. Marko Natlačen odredil ta-le najvišje cene kruha: a) za 1 kg belega kruha iz pšenične moke št. 0 ali 0gg do 5,40 din; b) za 1 kg polbelega kruha iz moke št. 4 do 5 din; c) za 1 kg črnega kruha iz moke št. 5 in 6 do 4,50 din. — Prekrški te odločbe se kaznujejo po čl. 8 uredbe o kontroli cen. — Z dnem objave te odločbe izgube veljavo vse nasprotno odobrite cen kruha.

Opozorilo vinogradnikom

Banovinski vinarski in sadjarski zavod v Mariboru opozarja vse vinogradnike, da zaradi navala toplega in južnega vremena izvršijo prvo škropljenje proti peronospori na vinski trti z 1% galico najkasneje do 27. maja 1940.

Dovoljena zvišanja cen

Kr. banska uprava je odobrila tvrdki H. Vielauer, Maribor, da sme prodajati jedlino olje po 17,25 din za 1 kg na debelo. — Tvrčki M. Oset, Maribor, da sme prodajati riž Splendor Subl. po 9,50 din, riž Splendor Spec. po 9,40 in riž Splendor Extra po 9,30 din za 1 kg na debelo. — Tvrčki Ed. Suppanz, d. z. o. z., Pristava, da sme prodajati kavo Rio 2 Sieb 18 po 65,50 din in kavo Rio Newyork 5 green po 62 din za 1 kg na debelo.

Kmetijstvu moramo posvečati vso pozornost, posebno v Sloveniji, ki je glede prehrane pasivna dežela. Z intenzivno propagando moramo širiti racionalizacijo kmetijskih obratov. Prilika za tako propagando se nudi zlasti med pomladanskim ljubljanskim velesejemom od 1. do 10. junija, ki si naj ga zato ogleda vsak naš kmečki gospodar. Saj bo tamkaj velika razstava poljedelskih strojev in orodja. Noben pameten gospodar ne bo držal denarja doma, ampak bo svoj kapital plodonosno naložil v moderne poljedelske stroje, s katerimi bo z manjšim trudom dosegel večji dobiček.

Dobave: Stabi dravske divizijske oblasti v Ljubljani, savske v Zagrebu, osijske v Osijeku in vsak IV. armijske oblasti v Zagrebu sprejemajo vsak dan ponudbe za dobavo večje količine ljudske hrane ter hrane za živino.

Stab dravske divizijske oblasti v Ljubljani sprejema ponudbe za dobavo večje množine ovsa, sena in slame ter koruze. Nabavni centri so: Ljubljana, Maribor, Celje, Ptuj, Vrhnika, Skofja Loka, Ribnica in Vel. Bloke.

Stab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 28. maja ponudbe za dobavo železnik U-profilov; 31. maja gumbov iz medu za mornarje ter 1000 komadov volnenih vojaških kocev za postelje.

Strojni oddelek ravn. drž. železnic v Ljubljani sprejema do 3. junija ponudbe za dobavo raznih kauluk cevi.

Licitacije: Dne 27. maja bo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani prva neposredna pogodba za dobavo razne hrane (krompir, testenine, olje, čaj idr.). — Dne 8. junija b opri dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dograditev konjušnice vojašnice Kralja Petra I. v Mariboru.

Dne 31. maja bo v pisarni štaba za utrjevanje v Ljubljani pismena pogodba za popravilo kletnih oddelkov vojašnice »Vojvode Mišiča« v Ljubljani.

Dne 10. maja bo pri dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za generalno popravilo objekta vojne bolnišnice v Mariboru.

Konkurz je razglašen o imovini Edvarda Mesesnela, posestnika v Ljubljani - Viču št. 55, reg. pod tvrdko: Edv. Mesesnel, Vič, mlinarski in žagarski obrt v Ljubljani; prvi zbor upnikov 13. junija, oglasiti se je do 10. junija, ugotovitveni narok 4. julija.

Vpis v združni register: Kmetijska blagovna zadruga z om. jamstvom v Ormožu, predsednik Munda Martin, posestnik in poslovodja Kletarskega društva v Ormožu.

	1938-1939	1939-1940
september	25,49	25,09
oktober	25,50	25,24
november	25,28	25,26
december	25,02	25,17
januar	24,92	25,07
februar	24,93	25,51
marec	25,22	26,15

Tudi ta pregled nam kaže, da je bila v prvih treh mesecih od septembra lani dalje povprečna dnevna zavarovana mezda nižja kot v istih mesecih prejšnjega leta. Šele decembra 1939 je bila povprečna zavarovana mezda višja kot je bila v decembru 1938. Zviševanje delavskih mezd je nato šlo prav počasi naprej. Od septembra dalje pa do marca se je povprečna zavarovana mezda dvignila za 1,06 din ali skupno 4,22%.

Za presojo položaja posameznih strok so važni tudi podatki o zaposlitvi po posameznih strokah. Če vzamemo samo najvažnejše stroke, dobimo naslednjo sliko:

	Razlika v primeri z		
	III. 1940	III. 1939	II. 1940
javni promet	1.996	+ 1.390	+ 301
ind. kam. in zemlje	4.017	+ 477	+ 401
kovinska industrija	8.200	+ 255	+ 102
tekstilna ind.	16.827	- 524	+ 218
gozdnožag. ind.	6.982	- 552	+ 723
predelovanje lesa	4.181	- 345	+ 53
grad. žel. cest itd.	7.057	+ 3.656	+ 2.722
gradnja nad zemljo	2.073	- 1.249	+ 1.087
hišna služinčad	9.517	- 109	+ 66

V primeri z marcem lanskega leta je napredovala skupina javnih del, nadalje javni promet, kjer so od 1. januarja letos zavarovani progovni delavci, ki jih lansko leto ni bilo. Najbolj pa se je v primeri z lanskim letom zmanjšala zaposlenost pri zasebni gradbeni delavnosti, ki je letos padla na minimum.

V sezijskem pogledu, t. j. od februarja na marec se je najbolj povečalo število zavarovancev pri gradnji cest in vodnih zgradb, nadalje pri gradnjah nad zemljo v industriji kamena in zemlje itd.

odstotkov, polirane posode za 14, pocinane posode pa za 13%. Te povišane cene veljajo od 11. maja dalje. Tudi žebelji so v ceni narasli od 15. maja dalje za 17 odstotkov.

Rekvizicija železa in jekla v Nemčiji. Glavni komisar za železarnice in jeklarsko gospodarstvo je odredil, da se morajo vse zaloge železa in jekla, pa tudi v polpredelancem stanju na dan 27. maja opisati in zaseči. Odpoklic posameznih količin bo sledil v kratkem.

Švicarska zunanja trgovina. V aprilu je znašal uvoz v Švico 248,8 (marca 236,0) milij. frankov, izvoz pa 131,1 (marca 121,0) milij. frankov.

Borze

Dne 25. maja.

Denar

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 9155 milij. din v primeri s 5725, 14.881, 8243 in 8306 milij. din v prejšnjih tednih. Curih, Belgrad 10, Pariz 8,10, London 14,30, Newyork 446, Milan 22,50, Madrid 45,00, Berlin 178,75, Stockholm 106,37, Sofija 5,50 ponudba, Budimpešta 70 ponudba, Atene 3,10, Carigrad 3,12, Bukarešta 2,37, Helsingfors 8,50, Buenos-Aires 102.

Živinski sejmi

Mariborski svinjski sejem dne 24. maja. Na svinjski sejem je bilo prignanih 319 svinj. Prodanih je bilo 155. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5-6 tednov 90-120, 7-9 tednov 130-170, 3-4 mesece 190-350, 5-7 mesecev 390-450, 8-10 mesecev 480-570, 12 mesecev 820-910 din komad; kg žive teže 9,50-10,50, mrtve teže 12-15 din.

Ptujski živinski sejem dne 21. maja. Prignanih je bilo (v oklepajih število prodanih glav): volov 57 (29), krav 407 (185), bikov 22 (17), juncev 52 (8), telic 120 (48), telet 6 (0), konj 132 (16) in žrebet 9 (4), skupno 805 (307) glav. Cene so bile naslednje: voli 3-4, krave 3,50-7, bik 5-7, junci 4,75-6,50, telice 5,50-7,50 din kg žive teže, konji 800-6000, žrebeta 1000-2700 din po komadu.

Ptujski prašičji sejem dne 22. maja. Prignanih je bilo 137 svinj in 385 prascev, skupaj 522 glav, od tega prodanih 69 komadov. Cene so bile naslednje: prasce od 6-12 tednov 70-130 din komad, pršutarji 10-11, debele svinje 11,50-11,75, plemenske svinje 9 din kg žive teže.

Živinski sejem v Koprivniku v okraju Kočevje dne 14. maja t. l. Cene naslednje: voli 7 do 8, krave 5 do 6, junci 6 do 7, telice 5,50 do 6,50 in teleta 8 do 9 din za 1 kg žive teže.

Ljubljanski velesejem

Velesejem v Ljubljani bo odprt v soboto, dne 1. junija. Velesejem traja do dne 10. junija 1940

ŠPORT

Kaj je z našim nogometnim športom

Tekmovanje hrvatske slovenske lige je končano. Ze ob velikonočni ligaški tekmi z zagrebško »Concordijo« smo lahko brali v skoraj vseh slovenskih listih upravičene kritike našega nogometa in našega ligaškega kluba »Ljubljane«, reprezentanta slovenskega nogometnega športa.

Zal moramo priznati, da so bile vse te kritike upravičene in da gre predstavnik našega nogometnega športa s tako naglico rakovo pot, da je še v teku tega poletja pričakovati njegove popolne kapitulacije. Niti ena teh kritik pa ni segala tako daleč, da bi poizkusila javnosti vsaj v glavnih obrisih ali vsaj v nekaterih točkah prikazati vzroke tega nazadovanja ali bolje rečeno, propadanja. Zato čitimo za svojo dolžnost stopiti pred javnost z odkrito besedo in te časopisne kritike izpopolniti z navedbo vzrokov, ki vodijo naše ligaško moštvo do hitrega propadanja. Smatramo, da ni vseeno ali naš nogometni šport ne samo pred slovensko, nego pred vso jugoslovansko javnostjo reprezentiramo na ta ali oni način.

Ne bomo posebe poudarjali, da v našem stoletju na telesno vzgojo naroda po vsem svetu polagajo največjo važnost, da vse moderne države v ta namen goje vse mogoče športne panoge, med katerimi je nogomet skoraj vedno na prvem mestu. Domače in mednarodne tekme so pa merilo športne vzgoje in sposobnosti vsakega naroda — njegov športni ugled. Zato je športno življenje povsod postavljeno pod državno kontrolo in zaščito, ki jo poleg državnih izvajajo predvsem lokalne oblasti. Tudi pri nas imamo posebno ministristvo, ki se imenuje »Ministristvo za fizično vzgojo naroda« s podrejenjo mu bansko oblastjo in lokalno občinsko oblastjo mesta Ljubljane. Vse navedene oblasti so kompetentne in dolžne skrbeti za fizično vzgojo naroda s širjenjem in propagiranjem športa in čuvati narodni športni ugled. Naš slovenski nogometni reprezentant SK Ljubljana je bil na teh mestih vsako leto odpravljen z malenkostno denarno podporo, ki je kot kaplja v morje, vse njegove ostale potrebe in želje so pa zavržene s praznimi obljubami.

Zal tudi pri športu denarna sredstva igrajo eno najvažnejših vlog, posebno še pri klubu, ki naj reprezentira slovenski nogomet v tekmah za državno prvenstvo, ker so za to prav posebno veliki izdatki za potovanja, predvsem pa za tehnično pripravo moštva, ki se bori za naše barve. Kakšno je finančno stanje SK Ljubljane, smo brali v poročilih z občnega zbora in je slovenski športni javnosti itak precej dobro znano. Med tem, ko so vsi ostali klubi v državi pridno trenirali in pripravljali svoja moštva, je moštvo SK Ljubljana zaradi pomanjkanja primernih prostorov in trenerja držalo roke križem. Kako naj tako moštvo doseže kak uspeh? Ko je bilo treba iti na tekme v Sarajevo, Varaždin in Subotico, so morali odborniki klubja globoko posegati v žep in prosjati pri prijateljih, da so lahko finansirali visoke potne stroške.

Kljub finančnim težavam se je odbor SK Ljubljane odločil najeti trenerja, ki je začel moštvo trenirati 15. januarja t. l., torej vse prepozno. Za vzdrževanje trenerja je odbor uvedel tako imenovano trenersko akcijo, po kateri naj bi posamezniki prispevali redno mesečno gotovo vsoto za plačo trenerju. Nekaj klubovih prijateljev je pristopilo k tej akciji, časopisni apel na slovensko športno javnost je pa ostal brez vsakega odziva.

Najbolj pa izraza finančno krizo ligaškega kluba nemoč, da bi svojim igralcem nudila vsaj del tega, kar jim nudijo drugi klubi. Kadar je igralec brez zaposlitve, na koga naj se obrne za pomoč, če ne na svoj klub, za katerega se bori na zelenem polju. Brezposelnost med igralci traja včasih nekaj mesecev, ker odborniki kluba zastonj letajo po Ljubljani in prosijo na vse strani za zaposlitev.

Pri igralcih je treba vzbujaati tudi klubsko zavest in jih povezati med seboj kot eno družino, potem bodo poleg svojega tehničnega znanja v igro vložili tudi svoje srce, ki je že mnogokrat premagalo boljše nasprotnika. Zato pa je treba v klubu gojiti družabnost, imeti klubske prostore s knjižnico, šahi itd., prirejati sestanke in pred-

vanja, karje pa vse zvezano z izdatki, ki jih naš ligaš žal ne premore.

Govorili smo o klubovih izdatkih in potrebah, naj navedemo še njegove dohodke. Članarina prinaša komaj toliko, da se z njo pokrijejo izdatki za administracijo in majhen kabinet za tajništvo. Nabave in popravila dresov, žog, čevljev itd. in vzdrževanje igrišča je navezано na dohodke od vstopnine pri tekmah. Zal pa so ti dohodki tako pičli, da v letošnjem letu niso pokrili niti izdatkov za potovanje moštva na ligaške tekme v drugih mestih.

Zaradi neuspehov našega ligaša moramo poudariti še eno, morda najvažnejšo dejstvo. Zanimanje za šport je v naši javnosti neverjetno majhno in se z neuspehi ligaša od tekme do tekme še rapidno manjša. To je dejstvo, ki meče zelo žalostno luč na stanje slovenskega športa. Ne samo v javnosti, ravnotako ali še bolj je to nezanimanje poudarjeno pri nekaterih gospodih na merodajnih mestih javne oblasti, ki nogomet imenujejo »nogobrc« in mislijo, da se z njim mladina pohujšuje ne pa telesno utrjuje in so še vedno mnenja, da je bolj zdravo popiti pol litra čevička, kot na svežem zraku letati za žogo. To so žalostni predsodki, ki so ukoreninjeni tudi v narodu in ki bi jih morali pobijati s propagando za šport.

Te razmere terejo vse naše klube, na čelu z SK Ljubljano. Nič čudnega ni, če pod takimi okoliščinami nazadujemo in če se bliža popoln polom našega ligaša, v sramoto vsega slovenskega naroda. Predaleč bi šli, če bi hoteli navajati važnosti, ki jih ima šport za razvoj in ugled vsakega naroda. Naj navedemo samo eno: Državnim oblastem ne more in ne sme biti vseeno ali na vojaške nabore prihajajo degenerirani alkoholičari ali zdravi, razviti športniki! Zato razvoj športa ni stvar odbornikov po športnih klubih, nego je stvar celokupne naše javnosti in državnih, banovinskih ter občinskih oblasti.

Peščica ljudi, ki se trudi v odborih naših športnih klubov spriču navedenih dejstev ne more ustaviti nazadovanja našega nogometnega športa in za rešitev potapljaajo se barke je nujno potrebna izdatna pomoč javnih oblasti in dnevnega časopisja, ki naj bi propagandi za šport posvetilo več pozornosti in prostora.

Slovenski nogomet se da s pomočjo merodajnih faktorjev rešiti samo na sledeč način:

1. Slovenski reprezentativni ligaš SK Ljubljana mora dobiti primerno stalno mesečno subvencijo od banovine.

2. Trener ligaškega kluba naj postane banovinski uradnik, plačan iz banovinskega budžeta.

3. Ljubljanska mestna občina naj preskrbi finančna sredstva za preureditev športnih naprav, ureditev higienskih slačilnic in kopalnic na igrišču ob Tyrševi cesti.

4. Mestna občina naj v eni svojih hiš da SK Ljubljani brezplačno na razpolago klubske prostore, obstoječe iz ene velike sobe za predavanja in ene sobe za tajništvo.

5. S subvencijo zainteresiranih oblasti naj se ustanovi športni tednik, čigar naloga bi bila prinašati občirna poročila o športnih dogodkih ter vršiti propagando za šport, obenem naj se pa ukrene potrebno, da se propaganda za šport v dnevnem časopisju vrši bolj intenzivno in širokogrudno.

To so minimalne potrebe, ki jih ima klub, ki reprezentira slovenski nogomet, minimalne potrebe za rehabilitacijo našega propadlega športnega prestiža. Ako se tem potrebam ugodí, bo klubu omogočeno dvigniti nivo ligaškega moštva na ono višino, ki je potrebna, da dostojno reprezentira slovenski nogomet napram vsej jugoslovanski javnosti. S ponovnimi uspehi tega moštva in z intenzivnejšo propagando se bo tudi dvignilo zanimanje naroda za šport in se bodo pričela zopet polniti športna igrišča. Če pa te potrebe, s katerimi stopamo pred slovensko javnost na merodajnih mestih ne bodo naletele na razumevanje in odziv, odboru SK Ljubljane ne preostaja drugo kot sklicati izredni občni zbor ter predlagati razpust ligaškega kluba, vso odgovornost pred slovensko javnostjo za to pa naj nosijo kompetentni faktorji. SK »Ljubljana«.

Danes se bo Mars pomeril s ČSK-om

Danes popoldne ob pol 4 se bosta na igrišču SK Ljubljane pomerila v prvenstveni tekmi ljubljanski Mars in odlični klub ČSK iz Čakovca. — Čakovčani igrajo resnično odlično nogomet ter so v svoji skupini dokazali, kaj premorejo. Prav gotovo so zelo resni, če ne sploh najresnejši kandidati za osvojitve prvega mesta v ožjem tekmovanju. Smola je hotela, da se bo moral ljubljanski Mars, ki je moral v spomladanski sezoni nastopati močno okrnjen, prav v prvi tekmi spopasti s tem renomiranim in žilavim nasprotnikom. Tekma je sicer v Ljubljani in bo Mars zaradi tega imel nemara nekoliko prednosti, saj se bo lahko zanesel na pomoč domačega občinstva, ki ga bo v neenakem boju prav gotovo hrabilo in vzpodbujalo, vendar je vprašanje, če bo to zadostovalo, da si bo Mars lahko zagotovil obe, ali pa veaj eno točko. Nekaj pa je

gotovo: v današnji tekmi bo Mars, ki si je po dolgi in žilavi borbi priskrbel mesto med najboljšimi klubi, dasi oslabljen, dal vse iz sebe, da se bo boril pošteno in v posekusi razveseliti srce športne Ljubljane kot njen edini predstavnik v tem tekmovanju, ki bo potekalo po dvojnem pokalne mestemu, zavzemalo šest terminov (1. kolo 26. maja in 2. junija, semifinala 9 in 16. junija, final e23. in 30. julija). Tekma med Marsom in ČSK-om bo ob 15.30 na igrišču SK Ljubljane, v predtekmi ob 14.30 pa bodo igrali juniorji Marsa in Grafike.

V Gaberju pri Celju bosta ob 16.30 igrala SK Olimp in SK Maribor, v Mariboru Železničar in jeseniško Bratstvo, v Trbovljah pa SK Amater in SK Kranj. Jutrišnja nedelja bo v nogometnem pogledu tedaj spet vendar enkrat precej živahna.

Današnje ligaške tekme

V današnjih ligaških tekmah za letošnji edržavno prvenstvo bodo nastopili naslednji pari: v Belgradu se bosta spoprijela sarajevska Slavija in zagrebški Hask. Tekma obeta biti ostra in napeta. Hask je doslej navadno tudi v Sarajevu zmagoval.

V Zagrebu bo Gradjanski »gostil« Hajduka. — Hajduk je v zadnji tekmi s sarajevsko Slavijo hudo odpovedal, saj je izgubil na lastnem igrišču z 2:4.

V Belgradu se srečata BSK in Jugoslavija v povračilni tekmi. Prvo je BSK gladko dobil s 4:0 in menimo, da ne sodimo napak, če pravimo, da bo gladko zmagal v drugi tekmi. BSK je največji favorit za letošnjega zmagovalca v državnem nogometnem prvenstvu, zlasti še, ker si je njegov najhujši nasprotnik Gradjanski lahkomišlno dovolil ugrabiti nekaj nadvse dragocenih točk, in zato, ker je zadnjič zmagal nad letos zares odličnim konkurentom sarajevsko Slavijo sredi Sarajeva z 1:0, tesno sicer, toda dobil je obe dragoceni točki.

Po našem mnenju bo jutri dobil BSK spet dve točki ter bo ostal še dalje v vodstvu. Po dve točki pa bosta dobila še Gradjanec in sarajevska Slavija.

V Berlinu se bosta danes pomerili medmestni nogometni tekmi Berlina in Sofije.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Ljubljana. Danes igrajo naši juniorji prvenstveno tekmo s Hermesom. Je to zadnja juniorska tekma, ki bo po vsaj priki ena najlepših. Postava je ista, kot je bila na praznik proti Svobodi. Pričetek tekme je točno ob 11 na našem igrišču.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; žentovnjaški oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonsko, 3 mm visoka petineta vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Kam pa kam?

Kadar pridete v Beograd obiščite Slovensko menzo v Zrinjskega ulici št. 16. Postreženi boste dobro in poceni, poleg tega pa se boste srečali še z mnogimi znanci. — Florjančič Katica.

Službe iscejo

Poklicni šofer
Iščem službo. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 7907.

Službo hišnika
sprejme priden zakonski par brez otrok. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Upokojence« 7818. (a)

Hotelska kuharica
Iščem mesta, gre tudi na gostilno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod Samostojna » 7858. (a)

Trgovska pomočnica
poštena in izurjena v vseh strokah, želi sprejemati mesto. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 7950. (a)

Ženska pisarniška moč
z znanjem slovenske in nemške stenografije ter srbohrvaščine in stroje-pisja, z dve in pol letno prakso, išče primerne zaposlitve. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor, pod št. 692.

Službo šefa
ozroma vodje pisarne ali organizatorja podjetja — iščem. — Vseučilniška izobrazba in znanje več jezikov. Jamčim ali vložim v podjetje do 100.000 din. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sposoben organizator« 7840. (a)

Organist-cerkvenik
cecelijanez, z večletno prakso, z več pevskimi tečaji, mlad, neoporečnega obnašanja, sposoben voditi večje pevske zборе, prevzema na željo občinsko tajništvo ali kaj podobnega, zmožen voditi gospodarstvo, gre tudi v hribe, hrvaško ni izključeno, želi prenesti službo takoj ali po dogovoru. Cenjene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ljubitelj petja« 7734. (a)

Vajenci

Mesarskega vajenca
takoji sprejemem. — Maks Gerbec, Rimska cesta 2. v

Učenca
za sedinarsko obrt sprejme Cerne, Ig št. 193 pri Ljubljani. (v)

16 letna deklica
se želi izučiti gostilniške ali delikatesne obrti. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7953. (v)

Pisarniška moč

popolnoma samostojna in poštena, večša slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika v govoru in pisavi - se sprejme. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Nujno« št. 7966.

Učenko

za manufakturno in modno trgovino, s potrebno šolsko izobrazbo, res prido in vajeno dela, takoj sprejemem. Vsa oskrba v hiši. Predstaviti se osebnostno v trgovini Franko — Tržič.

Dečka z dežele

ki je dokončal šolo z dobrim uspehom in ima veselje do dela v trgovini, sprejemem. Ponudbe z izpričevalom, po možnosti s sliko in natančnim naslovom v upravo »Slov.« pod »Abstinent« 7820. (v)

Vajenca za trgovino

špecierno in delikateso, v večjem kraju Slovenije - sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. — Šolska izobrazba, 3 razr. mesec. šole. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pošten nekadišec« 7818. (v)

Vajenca

za dimnikarsko obrt, zdravega, močnega, ne pod 16 let starega, z dežele, z najmanj prav dobro ljudskošolsko izobrazbo — sprejemem. Pismene ponudbe na Združenje dimnikarjev, Ljubljana, Krakovska ulica 9. (v)

Službodobe

Postrežnico
pridno in pošteno, iščem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7852. (b)

Hlapca

sprejme h konjem Josip Puh, Gradaska 23, Ljubljana. (b)

Čevljarska šteparica

dobro izveščana moč, dobi stalno službo. Medme, Nevije, Kamnik. (b)

Mizarja

sprejme Ivan Bernik, tovarna rolet, Ljubljana - Linhartova 8. (b)

Zobotehn. praktikanta

s predpisano šolsko izobrazbo — sprejemem na deželo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7690. (b)

Kravarja in volarja

po možnosti prostega vojaščine, sprejemem takoj na posvetstvo Prosekldvor, Bresternica pri Mariboru. (b)

Dekle

od 25—30 let, snažno, pošteno, ki zna kuhati in druga hišna dela, sprejemem k dvočlanski rodbini. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Tiha« 7880. (v)

Brivskega pomočnika

dobro moč, sprejme takoj Salon Lipuš, Crnuče pri Ljubljani. (b)

Ključavničar. pomočnika

majšega, takoj sprejme: Jakob Znidaršič, Tržaska cesta 88, Vič. (b)

Sobarico

ki zna šivati, sprejme Marija Miklič, Hotel Metro-pol. Zglasti se med 11. do 12. uro. (b)

Pleskarski pomočnik

in lesostrugarski pomočnik dobita stalno zaposlitev pri A. Cufer, Jesenice Gor. (b)

Sedlarski-torbarski

pomočnik dobi mesto takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vojaščine prost« št. 7961. (b)

Natakarico

pošteno, prikupno, sprejemem v stalno službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7930. (b)

Spretno prodajalko

naših vin na večestem sprejemem. Nujne ponudbe sprejema Vinarska zadruška, Kostanjevica na Krki. (b)

Duhovnik

dobi mesto takoj na Uršnih selih pri Novem mestu. Zglasti ustmeno ali pismeno pri župnem uradu na Toplicah ali pri cerkvenem ključ. Janko, Uršnasela. (b)

Iščem kuharico

ki zna kuhati dobro meščansko hrano, in sobarico (začetnico), ki zna nekoliko šivati. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dobra plača« št. 7935. (a)

Kuharico

pridno, pošteno, popolnoma samostojno, za meščansko hrano, in pridno, pošteno dekle, ki je vajena otrok, po možnosti večša šivanja, sprejme - tvrdka Koželj, Tržič. (b)

Kmečko dekle

verno, zdravo, sposobno samostojnega gospodinjstva, dobi stalno službo pri ravnatelju meščanske šole v Zagorju ob Savi s 1. julijem t. l. (b)

Služkinjo

ki zna nekoliko kuhati, pridno in pošteno kmečko dekle — vzamem za stalno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poštena« 7790. (b)

2 ključavničar. pomočnika takoj sprejemem. Camernik, ključavničar, Cerklje na Gorenjskem.

Auto-motor

Motorno kolo
do 200 cm, in pisalni stroj, kupim. Beethovnova 14-II., vrata 21.

Rabljeni avtomobili

naprodaj. Steyr zastopstvo, Maribor, Frančiškanska 11.

Opel Super limuzina

v brezhibnem stanju — ugodno naprodaj. Steyr delavnica, Maribor, Frančiškanska 11.

DKW avtomobil

kabriolet, malo vožen - tipa 1939, v brezhibnem stanju naprodaj. Vprašati: Poštni predal 31 ali telefon 31-38, Ljubljana.

Motor s prikolico

tipa NSU, v prav dobrem stanju, zelo ugodno naprodaj. — Nanut Anton, Šolski upravitelj, Crnuče pri Ljubljani.

„GRIC“ ZAGREB

POSLOVALNICA: JURISIČEVA UL. TOVARNA: PILE I. št.10

tovarna čokolade, bonbonov in marmelade

Priporočamo svoje prvovrstne izdelke vseh vrst čokolade, bonbonov, desertov in marmelade. Specialiteta: dvakrat pasirana mezga (pekmez)

Zahtevajte našo domačo znamko v vseh boljših trgovinah

ZASTOPNIK ZA SLOVENIJO: **tt. BON-BON, Florjanc Josip, Ljubljana**
Miklošičeva cesta 30. — Telefon 44-42.

Objave

Opozorjam
cenjeno javnost, da nisem plačnica za dolgove, ki jih na kateri koli način naredi moj mož Franc Safarič. — Safarič Pavla, gostilničarka, Središče ob Dravi. (o)

Čitajte »Slovenca«

Pohišstvo

Spalnica
orehova korenina — naprodaj. — Alojzij Pečnik, mizarstvo, Vodnikova 309 poleg nitnice št. Vid pri Ljubljani. (s)

Vsakovrstno pohišstvo

dobavlja se vedno po starih cenah v moderni in solidni izdelavi tvrdka »OPRAVA«
Celovška cesta 60. Sprejemajo se naročila.

Modroce

patentne postelne mreže, moderne kauče in fotelje audi solidno in po nizki ceni
Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Mestni trg 13
Otomane od Din 320.—

Mreže za postelje

izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic, Gregorčičeva ulica št. 5 (pri Gradišču).

Jedilnico

kombinirano (sprejemnico), šlafliak, pripravno tudi za župnišče ali samostan, ugodno prodam. Cernetova 23.

Denar

Ureditev premoženja
Poravnave, konkurzne zadeve, odkup in inkaso terjatev, (tudi kmetskih) nabavo posojil in družbe nikov, dobičkanosno in varno naložitev kapitala ureditev uprave in knjigovodstva, bilance, kalkulacije, upravo nepremičnin, nadzorovanje soudeležb, — sploh vse trgovsko-obrtniške zadeve poverite zaupno strokovni pisarni
ZAJC LOJZE
Ljubljana, Gledališka ul. 7

Poltovorni avto

prvovrstne znamke, in 4-sedežni luksuz avto, novejši model, za vsako ceno naprodaj. Beethovnova ulica 14-II., vrata 21.

Pozor!

Predelamo avtomobile in vse vrste stabilnih motorjev na pogon na ostje. Strojna delavnica, Ljubljana, Sv. Petra c. 85.

Avtomobil

2—4-sedežen, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe z opisom in navedbo skrajne cene je poslati na upr. »Slovenca« pod »Avtomobil« 7912. (f)

DKW avto

dvosedežni, sportni model, še kot v novem stanju, prodam za 14.000 din. Motorno kolo, novejši model, in pisalni stroj vzamem v račun. Naslov v upr. »Slov.« pod sifro »Krasen avto« št. 7885.

Katero

24—26 letno dekle bi hotelo deliti veselo in zalostno urice v zakonu z 29 letnim mladeničem - dobro situiranim uradnikom. — Pogoji: vernost, zdravje in čista preteklost. Resne ponudbe s sliko poslati na upravo »Slovenca« pod »Tiha zakonska sročca« št. 7931. (z)

Kupujte pri naših inserentih!

Zenitbe

Industrijalec

želi spoznati mlado, lepo črtno. Dopise v upravo »Slov.« pod »Industrijalec« št. 7746. Diskrecija častno zajamčena.

BRUSIMO STEKLA IZDELUJEMO OGLEDALA

V LASTNIH MODERNIH DELAVNICAH

STEKLARNA KOVAČIČ

MARIBOR SLOVENSKA 10 KOROŠKA 10

Poltovorni avto
prvovrstne znamke, in 4-sedežni luksuz avto, novejši model, za vsako ceno naprodaj. Beethovnova ulica 14-II., vrata 21.

Pozor!
Predelamo avtomobile in vse vrste stabilnih motorjev na pogon na ostje. Strojna delavnica, Ljubljana, Sv. Petra c. 85.

Avtomobil
2—4-sedežen, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe z opisom in navedbo skrajne cene je poslati na upr. »Slovenca« pod »Avtomobil« 7912. (f)

DKW avto
dvosedežni, sportni model, še kot v novem stanju, prodam za 14.000 din. Motorno kolo, novejši model, in pisalni stroj vzamem v račun. Naslov v upr. »Slov.« pod sifro »Krasen avto« št. 7885.

Katero
24—26 letno dekle bi hotelo deliti veselo in zalostno urice v zakonu z 29 letnim mladeničem - dobro situiranim uradnikom. — Pogoji: vernost, zdravje in čista preteklost. Resne ponudbe s sliko poslati na upravo »Slovenca« pod »Tiha zakonska sročca« št. 7931. (z)

Kupujte pri naših inserentih!

Zenitbe

Industrijalec

želi spoznati mlado, lepo črtno. Dopise v upravo »Slov.« pod »Industrijalec« št. 7746. Diskrecija častno zajamčena.

Katero

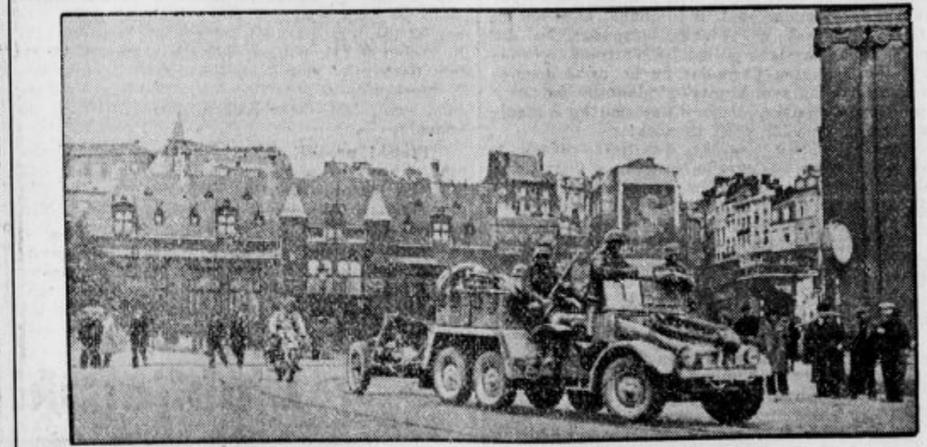
24—26 letno dekle bi hotelo deliti veselo in zalostno urice v zakonu z 29 letnim mladeničem - dobro situiranim uradnikom. — Pogoji: vernost, zdravje in čista preteklost. Resne ponudbe s sliko poslati na upravo »Slovenca« pod »Tiha zakonska sročca« št. 7931. (z)

Naročajte SLOVENCANajcenejši slovenski dnevnik

Po 25 letih Dva in dvajseti majnik I. 1915

Binkoštna sobota.
Težka mora je ležala nad sončno Goriško, po tolminskih gorah so ljudje prestrašeni ugibali, kdaj in kaj bo. Nekateri le so se zavedali, da neizogibno mora priti, da je to potrebno zlo, ki edino more prinesiti konec in rešitev iz neznanosti. Vendar je vse dušilo in stiskalo. Kaj bo z domovi, kaj z ljudmi — dom je leden.
Melški župnik je tisto soboto popoldne nemirno hodil sem in tja po sobi. Premišljeval je pridigo za naslednji dan, pa mu misli niso hoteli iti skupaj. Ze davno se je zavedal, da mora priti, kar ima priti. Vedel je, da to, kar je, ne more in ne sme ostati tako, in da bo potem vsaj za večino domovine bolje, vendar se je bal gorja, ki ga bo prinesel ta prehod. Rad bi svojim ljudem povedal kaj tolažilnega, bodrilnega, pa je čutil, da je sam potreben tolažbe.
Obstal je ob oknu in se zazrl tja doli v baško dolino, tja proti zelenemu Rakovcu. Ubogi ljudje, bogve, kaj jih čaka. Razdejanja, smrtne nevarnosti, potikanje po tujih krajih, umiranje po barakah. Kar je bilo moških pri moči, je že vse moralo iti, kaj bo z otroci, ženskami, starci. Bog, ali res ni mogoče drugače!
Na cesti proti Klavžam je zagledal gručo ljudi z nahrbtniki, s culami. Begunci. Bog ve — kaj je bolje, ostati ali iti. Tujina je tujina.
Da se otrse mučnih misli, se je naglo okrenil od okna. Bog z njimi, je mrmral, jaz ostanem pri svojih ljudeh, v skrajni sili se umaknem v Loge ali naprej v Grape; iz fare ne.

Binkoštno jutro.
Nenavadno mnogo ljudi je povešenih glav stopalo od prve maše navzgor proti sredini vasice. Skoro same ženske, otroci starci. Zaskrbljenost, želja po tolažbi in da zvejo kaj gotovega, jih je na vse zgodaj prignala od vseh oddaljenih kotov raztepane fare z Logaršč in s Temljim, s Sel in daljnih Grap, s Huma in s Kneže. Pa nihče ni vedel nič gotovega, samo nemirne vesti, domneve, ugibanja. Večina se je ustavila sredi vasi po stari navadi, da slišijo, če bo kaj oklicano izpod Jakovega kostanja. In ko je prišel župnik mimo, so ga vsi bolj spoštljivo pozdravljali kakor sicer. Vsem je bil danes bliže in vsi so mu bili hvaležni za dobre in neustrašene besede v cerkvi.
Popoldne pa je završalo.
Od ust do ust, od koč do koč, od hriba v hrib je šla vest, ki je morala priti, a so se je vsi bali. Vojska napovedana, tudi na tej meji se bo ponovila usoda Galicije, Srbije. Ljudje so onemeli, če tudi so vsi že dolgo vedeli, da je vse le prisanje ure.
Morda, se je tisti binkoštni večer potočilo več solza in v obupu obiskalo več src kakor na usodni dan svete Ane leta 1914, ko je bila razglašena prva mobilizacija.
Sledilo je potem, kar je moralo priti, da se je lahko iz ognja in krvi porodila svoboda, če tudi so morali biti tisti lepi kraji žrtvovani v interesu ostale domovine. Cetrt stoletja je od tistih usodnih binkošti že prešlo in mnogi, premmogi, ki so tiste dni preživljali, so že odšli. Med njimi tudi tedanji melški župnik, ki je za časa vojne moral kupo gorja izpiti do dna. Ze več let počiva na visokih Vrhovljah, tam kjer si je sam izbral v svoji posmrtnici svoje počivališče. »Tam gori, tam gori, med črnimi bori, bo zadnji moj dom.«

Nemci so prišli v belgijsko trdnjavo Liege (Lüttich).

Prvi ujetniki na zahodnem bojišču, ki so jih Nemci spravili v taborišča.

Posvetva

Stavbne parcele
in nove hiše - naprodaj.
Vižmarje št. 46.

Dvostanovanjska hiša
z vrtom ugodno naprodaj.
Pot v zeleni log 11. (p)

Gozdno posestvo
285 oralov, prodam. Po-
nudbe v upravo »Slov.«
pod »Dolenjska« 7892.

Lepe stavbne parcele
naprodaj tudi ob 6 dni na-
prej. Polzve se: Škrbine,
Vižmarje. (p)

Vodna moč
mlin s posestvom, blizu
ceste, naprodaj. M. Mi-
klavčič, Pristava, Selo -
Ptuj. (p)

Enostanovanjsko hišo
pritlično, z vrtom, prod-
am. Ljubljana, Cerkev-
na 9. - Pojasnila daje:
Prašnikar, Tavčarjeva 4.

Večje zemljišče
ob cesti št. Vid, takoj
kupim. Ponudbe z ceno in
m² na upravo »Slovenca«
pod »Vrednost« 7837. (p)

Enodružinsko hišico
s krasnim razgledom na
Črnučah - prodam. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 7872. (p)

Večje posestvo
arondirano, kupim na Do-
lenjskem ali štajerskem.
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Brez posredovalca«.

Hiša
z 2 sobama, z vrtom in
parcelo, takoj naprodaj
za 28.000 din. Vprašati:
Sp. Dobrova 121, p. Hoče,
Maribor. (p)

Opekarno
v bližini Ljubljane, novo
enonadstropno hišo z
vsem zemljiščem, ugodno
prodam. Ponudbe v upr-
»Slov.« pod »Opekarna«
št. 7841.

Hišico z vrtom
najraje ob vodi, na kme-
tih na Dolenjskem, kupim.
Ponudbe z opisom in
ceno na upravo »Slovenca«
pod »Upokojenec« 7877.

Šestdeset parcel
od 20 do 44 arov gozda s
soto, prodam skupno ali
posamezno pod ugodnimi
pogoji in cenami. Ponud-
be upravi »Slovenca« pod
»Barje-Ljubljana« 7859 (p)

Stanovanjsko hišo
trgovsko ali s pekarijo ali
kmetiko - kupim. Kraj
in cena! Ponudbe na upr-
»Slovenca« pod »Hipoteka
dobrodošla« 7835. (p)

Kupim hišo
v Ljubljani ali okolici
blizu cerkve - cena do
100.000 din. Z večjo hypo-
teko imajo prednost. Po-
nudbe na upravo »Slovenca«
pod »Hiša« 7913. (p)

Donosno hišo
novejšo, do 1 in pol mil-
ijona, ali več manjših ku-
pim takoj za gotovino. -
Obsirne ponudbe na upr-
»Slovenca« pod »Dolarski
strice« 7899. (p)

Hišo v Slav. Brodu
z moderno urejeno lu-
ksuzno parno pekarno in
lokalom, tri sobe, pred-
soba, kopalnica, samska
stanovanja, arheški stu-
dence in vodovod po celi
hiši, skladišča, avtogara-
ža in ostale pritlikline -
prodam ali oddam. Vpra-
šati in pisati na naslov:
S. Oreškovič, Novi Sad,
Kralja Petra II. br. 108.

Hiša
10 minut oddaljena od
kolodvora Celje, obsega-
joča 5 sob in kuhinjo -
naprodaj. Naslov pove iz
prijaznosti Kronovšek -
Celje, Glavni trg.

Posvetvo
kupim, najraje v ravnini,
od 100 do 500.000. Plačam
tako. Ponudbe s točnim
popisom na upravo »Slo-
venca« pod »Kjerkoli bi-
lo« 7897. (p)

Hišo s trgovskim lokalom
v vas, kjer so tovarniški
delavci in ni nobene trgo-
vine, prodam. Električna
razsvetljava, avtobusna
zveza. M. Sedlar, Srednja
vas 3 pri Senčurju. (p)

Dvostanovanjska hiša
z obrtnim lokalom in
vrtom, z davčno olajšavo
do 1950, blizu tramvajске
proge, poceni naprodaj. -
Zadruga 1, Moste-Ljub-
ljana. (p)

Šeststanovanjsko hišo
na prometnem kraju, za
trgovino ali pekarijo, tri-
četrt ure od Kranja, prod-
am. V hiši elektrika in
vodovod. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 7842.

Hiša
z dvema sobama in njiva
v Sp. Hajdini 98 pri Ptuj-
ju, blizu postaje, skupaj
pol joha, naprodaj. Na-
slov: Cernila Roza, Gra-
jenšek, p. Vurberg.

Stavbne parcele
večje število, nujno kupim,
ali večji kompleks.
Ponudbe s točno številko
parcele in katastrsko ob-
čino ter velikosti pošljite
na upravo »Slovenca« pod
»Stavbenik« 7898. (p)

Stavba
z 10 stanovanji, najem-
nina 1000 din mesečno, v
rudniške in lesne indu-
strije pripravno, za malo
trgovino, naprodaj zara-
di starosti takoj. Ponud-
be v upravo »Slovenca«
pod »Ruda« št. 7845.

»REALITETA«
posredovalnica nepremič-
nin (za hiše, vile, parcele,
gozdove, posestva itd.) je
samo v Prešernovi uli-
ci 54/L, nasproti glavne
pošte. Telefon 44-20. Po-
sluje hitro in solidno. -
Vse informacije so brez-
plačne. - Preprčajte se!

Stavbno parcelo
do 500 m², med železniško
progo in Gradaščico, od
stare minice na Tržaški
cesti do mlarne, kupim
takoj. Javite parcelno
številko, velikost in ceno
upravi »Slovenca« pod
»Expres« 7895. (p)

Hiše
vile, parcele, posestva, še
vedno kupite ali prodate
najhitreje potem priznano
solidne realitete pisarne
F. PRISTAVEC, Ljubljana,
Gospodsvetska c. 3-I.,
telefon 2381. (p)

Trgovska hiša
v Mariboru, najboljša le-
ga, enonadstropna, zaradi
odpovedanja poceni na-
prodaj, event. tudi en
delež. Več parcel 34 m²
proda: Posredovalnica
»Rapid«, Maribor, Gospo-
ska ulica 28.

Trgovska hiša
s trgovino z mešanim bl.
in obširnimi skladišči za
prodajo na debelo, naprodaj.
Poslopije leži ob gl.
žel. progi Maribor-Celje
ter ob drž. cesti, v več-
jem trgu. Zraven se spada
gospodarsko poslopije, vrt
in sadonosnik. Stavbe so
v prav dobrem stanju. -
Informacije: Jager, go-
sistina Na-Na, Celje.

Ljubljana - razprodana!
samo udobna dvostano-
vanjska vila, Matjanova
št. 5, čaka kupca.

Lepo stavbišče
na sadnem vrtu, ob vodo-
vodu in elektriki, naprodaj.
Pojasnila: trgovina
Bitenc, Vižmarje. (p)

Hišo
v najlepšem kraju Celja
prodam (tudi polovico za
49.000 din). Kronovšek,
Celje, Glavni trg 6.

Vnajem
ISCEJO:
Primeren lokal
ali skladišče išcem. Pe-
ternel, Cankarjeva 7. (m)

Trgovino ali gostilno
eventuelno oboje vzamem
v najem. - Ponudbe na
upravo »Slovenca« pod
»Agilna« 7839. (m)

Poslovne prostore
šestih sob s pritliklinami
išče za takoj ali pozneje
državni urad. - Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
št. 7811. (m)

ODDAJO:
Mesnico
dobro vpeljano, oddam. -
Polzve se: Poljanska 44.

Enodružinsko hišo
z vrtom in pritliklinami
oddam takoj. Zadruga 2,
Kodeljevo. (n)

Pekarijo
brez konkurence, oddam
v najem. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 7867.

Trgovski lokal
ter več stanovanj na de-
želj oddam. Naslov pove
upravo »Slovenca« pod
št. 7700. (n)

2 lokala in 2 avtogaraži
oddam v najem; električni
motor na razpolago. -
Polzve se v gostilni Finž-
gar, Poljanska cesta. (n)

Gostilno
v sredini mesta prodam s
koncesijo ali oddam v
najem kavčije zmožni osebi.
Ponudbe na upravo »Slo-
venca« pod »Resno« 7914.

Komfortno vilo
enostanovanjsko, 8 lepih
sob, kuhinja, kopalnica,
soba za služkinjo, stano-
vanje za hišnika in druge
pritlikline, elektrika, vodo-
vod, plin, centralna kurja-
va, velik vrt, 15 minut
od glavne pošte, oddam
s 1. junijem. Natančnejše
informacije se dobe pri:
Gošlar, Ljubljana, Rožna
dolina, Cesta IX. št. 29.

»Stanovanja«
ODDAJO:
Enosobno stanovanje
oddam. Nove Jarše št. 58.

Dvosobno stanovanje
takoj oddam. Loboda Gregor,
Rožna dolina, Cesta
11/38. (e)

Trisobno stanovanje
oddam s 1. julijem. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 7904. (e)

Oddam
2 stanovanji 1 sobe in ku-
hinje s 1. junijem. Gre-
benc, Vel. čolnarska 15. (e)

Dvosobno stanovanje
zračno, sončno in s ko-
palcico - oddam s julijem.
Peternel, Cankarje-
va 7, Kodeljevo. (e)

Enosobno stanovanje
v novi hiši, oddam do
trem odraslim osebama. -
Št. Vid 43 pri Ljubljani.

Dvosobno stanovanje
visokopritlično, s kabine-
tom, vrtom in pritliklinami,
oddam. - Polzve se:
Mahničeva 19, Kodeljevo.

Trisobno stanovanje
z vsemi pritliklinami, od-
dam s 1. junijem. Pod-
junska 20, Sp. Siška, bli-
zu nove cerkve.

Dvosobno stanovanje
s pritliklinami, v centru,
III. nadstropje, oddam. -
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 7962.

Dvosobno stanovanje
z vsemi pritliklinami, od-
dam v prijazni vasi Po-
lica, p. Višnja gora. Ja-
nežič.

V Kranju
oddam takoj eno- ali dvo-
sobno stanovanje. Nova
hiša, parket, lep razgled,
cena nizka. Toporš, Cesta
na Golnik 23. (e)

Stanovanje
soba, kuhinja, predsoba,
pritlikline, v centru mesta
oddam s 1. junijem. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 7831. (e)

Stanovanje
obstoječe iz 2 sob, kuh-
inje, kopalnice, pritliklin,
v strogem centru, se odda
s 1. junijem. Informacije
v knjigovodstvu Delavske
zbornice, Miklošičeva 22,
soba št. 1. (e)

Prodamo
Najugodnejši nakup
moških oblek nudi
Presker, Sv. Petra c. 14,
Ljubljana.

Nov radio
in parcelo - prodam. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 7893.

Dva voza zapravljivčka
nova, prodam ali zame-
njam za dolenjsko vino.
Ačkun, Trbovlje II.

Trgovino z južnim sadjem
in mlekarno prodam. Na-
slov v podr. »Slovenca« v
Celju pod št. 307.

Kolesa
po neverjetno nizki ceni,
izbira velika. Remeš,
Dolenjska cesta 6, Ljubljana.
(l)

Košnja, sladka krma
v površini 33.000 kv. m.
oddam pod Rožnikom. -
Vprašati na Gruberjevem
nabrežju št. 6.

Otroški športni voziček
zelo dobro ohranjen, prod-
am ali zamenjam za
damsko kolo. Maistrova
ul. 10.

Otroške vozičke
moderne, nove in rablje-
ne, poceni kupite pri -
»Prometu« (nasproti Kri-
žanske cerkve). (l)

18 šivalnih strojev
popolnoma novih, z 20 let-
no garancijo, prav poceni
naprodaj pri »Prometu«
(nasproti Križanske cer-
kve). (l)

Salon klobukov
s podružnico v glavni ul.
Zagreba, zelo dobro idoč,
zaradi odhoda takoj na-
prodaj; lahko tudi vsaka
prodajalna posebej. Cenj.
ponudbe pod »Salon šer-
šira« 56182 na Publicitas,
Zagreb. (l)

Elegantno, udobno sobo
separirano s stopnišča -
strog center, moderno
pohištvo (couche), kopal-
nica, telefon, takoj od-
damo samo boljše situira-
nemu gospodu. Polzved-
be: Tel. 46-27. (s)

STROJI
Dva dinamo stroja
istomerni tok, 220 volt,
5-10 KS, rabljena, toda
v brezhibnem stanju, kupim.
Ponudbe z najnižjo
ceno na: Anton Turnšek,
Rečica ob Savinji.

»Zivali«
Par lepih prašičkov
8 tednov starih, prodam.
Moškrič, Zadvor 5, p. Do-
brunje.

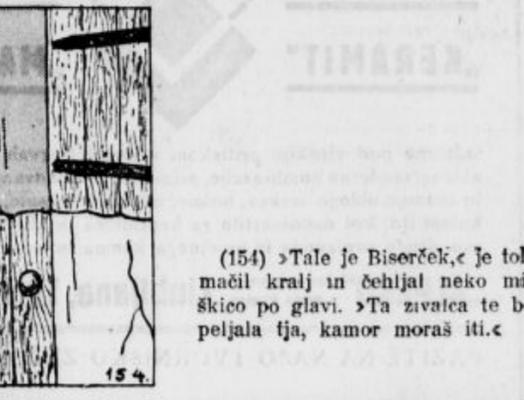
Plemenske prašičke
večje število, od sesca, v
starosti 6-10 tednov, od-
dam. Krmljeni izrečno s
surovo krmo. Hesch pas-
me. Rudolf Krašovec, št.
Vid pri Stični, poleg že-
lezniške postaje.

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(153) Toda kaj je zagledala, ko je prišla k hlevom? Iznad vrat je gledalo nekaj nagačjih mišjih smrčkov. Taki so torej konji palčkov! Zelo so ji bili všeč. Se kralj se je moral smejati in je rekel: »Kaj takega si pa nisi mislila, kaj punčka?«

(154) »Tale je Biserček,« je tolmačil kralj in čehljaj neko mišnico po glavi. »Ta zivalca te bo peljala tja, kamor moraš iti.«

Prodamo

NAUMANN
KOLO
dobre znamke in vsi nadomestni deli
S. REBOLJ
na vozalu Miklošičeve in Tavčarjeve

Prodaj
pod ugodnimi pogoji nov mlin na motorni pogon: valjček, dva para kamnov. Slak Alojzij, Dobrišče pri Trebnjem. (l)

»Jeklo« - Stari trg
VINA
dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst kupite pri
Centralni vinarni v Ljubljani.
TELEFON ŠTEV. 25-73

»VELEBIT«
otroški vozički
ZAGREB, Plica št. 55
Najnovjši, do sedaj nevidni modeli za 1940 v specialni in največji trgovini otroških vozičkov. Prodaja za gotovino. Prevoz in omet se ne računa. - Cenik s slikami brezplačno. - Izreži oglasi zaradi naslova.

Šivalni stroji »JAX«
so najboljši. - Rabljeni stroji vedno na zalogi. - Ivan Jax in sin, Tyrševa cesta 36. (l)

Košnja travnika
prvovrstna krma, naprodaj na Barju. - Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Crna vas« 7689. (l)

Transmisije
95 mm, 70 mm, žel. jermenice, zobata kolesa (tribe) v raznih dimenzijah, ugodno prodam. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7954.

Dva tovorna voza
s krogličnimi tezaži za konjsko vprego, prodam. Interesenti naj se javijo upravi »Slovenca« pod »Skoraj nove pnevmatike« 7789. (l)

Kopalne banje in peči
umivalnice in klozete, izlvice, armature, zlasti pa svinčene cevi - nudi po še vedno ugodnih cenah železnina Fr. Stupica, Ljubljana, Gospodsvetska c. 1.

Trafiko in papirnico
strogi centrum, 40 let obstoječe, mesečni promet ca 200.000, donosa mesečno ca 7000 din, potrebno za prevzem 80.000, prodaja H. Vascarac, Zagreb, Bakačeva 1/1. (l)

Poročne prstane
ure, vertižice, uhane, kakor tudi očala - kupite zelo ugodno pri Josipu Janku, urarju v Kamniku, štna, nasproti farne cerkve. - Podružnica v Mariboru, Jurčičeva 8.

Trgovina z galanterijo
in steklom ter knjigarna nastopaj v podeželskem mestu v Sloveniji. Lokal in skladišče v sredini mesta na razpolago. Potreben kapital 50.000 din. Vprašati: Poštni predal 31 - ali telefon 31-38, Ljubljana. (l)

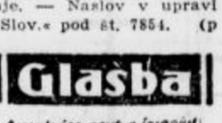
Košnji
obe na travniku poleg kolodvora Laverca, za 1940 naprodaj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 7836. (l)

Večje količine
še stoječega bukovega in mehkega lesa v poljubnih dimenzijah nudi »Kmečka pomoč«, Celje, na katero naj se naslovijo ponudbe.

Planinska kočja
na Dobriču (1636 m) med Tržičem in Begunjami - se prodaja event. njeni posamezni deleži. Odda se tudi v najem za letovanje. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7854. (p)

Glasba

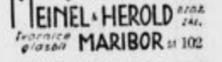
Brezplačen pouk + igranje!

MEINEL-HEROLD
MARIBOR št. 102

Godbeni instrumenti
(pihala) kompletni, prav dobro ohranjeni, po ugodni ceni naprodaj. Ogled na poštni direktiji v Ljubljani - pri hišniku Kresetu. (g)

Specialna izdelovalnica HARMONIK

JOS. FLEISS
(prej F. Lubas in sin)
LJUBLJANA Tyrševa 35
Zahtevajte cenik!

Čitajte »Slovenca«

+
Umrla je naša dobra mati, stara mati, gospa
Ivana Kržič roj. Pristavec
po težki bolezni, previdena s sv. zakramenti, danes ob 15. Pogreb bo v ponedeljek, 27. maja ob 10 dopoldne izpred hiše žalosti Gor. Brezovica na pokopališče v Preserje. Pokojnico priporočamo v molitev! Gor. Brezovica, dne 25. maja 1940. Zalujoci: Marija in Frančiška poročena Šušteršič in ostalo sorodstvo.

+
Vsemogočni je odločil in poklical k Sebi po večno plačilo našo predrago mater in staro mater, gospo
Terezijo Vračko roj. Voit
nadučiteljovo vdovo
ki je dne 24. maja ob 7 zvečer, v 83. letu starosti, v znamenju goreče vere izročila Stvarniku svojo blago dušo.
K poslednjemu počitku spremimo njene zemeljske ostanke v nedeljo 26. maja ob 4 popoldne iz mrtašnice na Pobrežju na frančiškansko pokopališče. Spominjajmo se blage pokojnice v svojih molitvah pri dobrem Bogu! Maribor, Ptuj, Celje, dne 25. maja 1940.
Jožef, Ivan, Ernest, sinovi; Ela poročena Šerona, hčerka ter ostalo sorodstvo.

HIŠA

Priložnostne prodaje, upravljanje in nadzorovanje hiš prevzema
IMOBILIJA
BEOGRAD
Knez Mihailova 17
Telefon 26-167 in 28-260

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIĆEVA IO
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

ZAHTEVAJTE ŽIMO SAMO Z ZAŠČITNO PLOMBO
STERILIZIRANO
ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME D.D.
STRAZIŠČE
STERILIZIRANO 115°C
NAŠA ŽIMA JE HIGIJSKO OČIŠČENA IN STERILIZIRANA NA PARI 115°C, NE DIŠI, JE BREZ MAŠČOBE IN FERMENTOV, PO CENI.

„ALPEKO“- PLOŠČE

„TERRAZZO“

„MOZAIK“

„KERAMIT“

„MAJOLIKA“

izdelane pod visokim pritiskom v raznih barvah, skrajno higi- enične, moderne kombinacije, primerne za tlakovanja ter notranjo in zunanjo oblogo cerkev, bolnic, mlekarn, mesnic, stopnišč, vež, kuhinj itd. kot nadomestilo za keramične in klinker plošče ter vse druge proizvode iz umetnega kamna in marmorja izdeluje:

„ALPEKO“ tovarna umet- nega kamna Ljubljana, Tyrševa c. 48

PAZITE NA NASO TVORNIŠKO ZNAMKO: A. P.

Ing. Dolničar France

pooblaščen geod. kult. tehn. inženjer
je preselil svojo tehnično pisarno iz Miklošičeve c. 4 v Slomškovo ul. 7/I telefon 47-90

Smučarski klub Begunje pri Lescah išče za svojo smučarsko in planinsko kočo v dolini Draga oskrbnika

Nastop službe 1. julija 1940. Koča se odda za 14 mesecev z vsem inventarjem. Koča je dobro donosna v vseh letnih časih in je oddaljena 45 minut od Begunje. Ponudbe na Smučarski klub Begunje pri Lescah, kjer se dobe vsa druga pojasnila.

KRAPINSKE TOPLICE

zdravilo z gotovim uspehom revmo, protin, išias, ženske bolezni itd. Odprto od srede aprila do srede oktobra. V pred- in po sezoni znatni popusti. Nizke cene in pavšalne kure. Železniška postaja Zabok-Krapinske Toplice. od koder je avtobusna zveza. Informacije in prospekte daje na zahtevo uprava kopa- lišča in vsi potovalni uradi.

CEVI

za odvode stranišč, dimovode, „SALONIT“ valovite strehe, ša- blone in ves ostali

gradbeni material dobite pri

„MATERIAL“

trgovina s stavbenim materialom lastnik MIRO VOVK LJUBLJANA, Tyrševa c. 36 b Telefon 27-16 Brzoj, „MATERIAL“

Tovotna mast najboljše kvalitete

v sodčkih po 25, 50, 100 in 200 kg.
prima — kapljivost 82° C po Din 13—
ekstra — kapljivost 90° C po Din 14—
ređa za kroglične ležaje — kapljivost 94° C Din 16—
inkluzivno trošarina franko Maribor, ekskluzivno 3% prometni davek. Za pre- prodajalce pri odjemu nad 500 kg 10%, in pri odjemu nad 2000 kg 15% popusta. Ia prašno olje v kantah po 20 kg, v sodčkih po 50, 100 in 200 kg pri odjemu do 100 kg ekskluzivno sod po Din 9— za preprodajalce pri večjem odjemu 10% popusta.

MOTOROIL d. z. o. z., Maribor

Nenađodna nas je zapustila naša ljubljena žena, mama, sestra in svakinja, goepa
Cecilija Černič roj. Šušteršič
previdena s sv. zakramenti. — Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, 27. maja ob 3 popoldne iz mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, dne 26. maja 1940.
Zalujoči soprog Alojzij; Darinka, Verena, Roman in Cvetka, otroci; družine: Šušteršič, dr. Janežič in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Vsem, ki ste nam ob prerani in težki izgubi mojega ljubljene- ga življenjskega tovariša in moža ter našega predobrega očeta

Ivana Grzetiča

zvaničnika drž. žel. v pokouju

stali s svojo veliko naklonjenostjo ob strani, z nami sočustvovali, zanj molili ter ga spremenili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku, se najlepše zahvaljujemo in prosimo, da ohranite ne- pozabnega pokojnika v blažem spominu in se ga še nadalje spo- minjate v svojih molitvah.

Stražišče, dne 26. maja 1940.

Zalostna družina Grzetič.

Gospode duhovnike

vljudno obveščamo, da dobe za župne urade potrebne tiskovine v podružnici Jugoslovanske knji- garne v Kranju, Majdičeva hiša, sodnija.

Zahvala

Vsem, ki so z nami sočustvovali ob tragični izgubi našega ljubljene- ga sina edince, brata, vnuka, svaka, sirca itd., gospoda

Ivana Tešarja ml.

uslužbenca drž. žel. v Ljubljani

se najiskrenejše zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo č. duhovščini, njegovim stanovskim tovarišem in vsem, ki so ga spremenili na njegovi zadnji poti. Hvala tudi vsem darovalcem vencev in cvetja. Bog plačaj!

Blatna Brezovica, 25. maja 1940.

Zalujoči starši in sestri.

Za 4 dinarje

Vam **BURGIT** uniči s korenino vred brez operacije, brez noža in brez bolečin kurje oko in trdo kožo na pod- platih. Dvojni 7 din, za podplate 5 din, dvojni 9 din. V lekarni ali drogeriji zahtevajte samo BURGIT proti kurjim očesom. Kjer ga nimajo. Vam pošlje: **BURGIT - G. Z., Novo mesto** Dravska banovina

Dotrpela je v 70 letu starosti, previdena s tolažili sv. vere, naša zlata sestra, teta, svakinja, goepa

Marija Klavžer roj. Warletz

K večnemu počitku jo spremimo v nedeljo ob 15. uri iz hiše žalosti v Brežicah št. 62. Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek ob pol 7. uri v farni cerkvi v Brežicah. Brežice, dne 24. maja 1940. Globoko žalujoče rodbine: Warletz, Levak, Deržič in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Za vse izraze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli pisмено in ustmeno ob težki izgubi naše ljubljene soproge, hčerke, svakinje in tete, goepe

Vide Buzzolini

kakor za poklonjene vence in cvetje, se tem potom vsem naj- jekrenejše zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni našemu donatnemu gosp. župniku, osebito pa se zahvaljujemo hišnemu zdravniku gosp. dr. Jamsku M. za požrtvovalno skrb in trud ter končno vsem prijateljem in znanecem, ki so blago pokojnico v tako velikem številu spremenili na njeni zadnji poti k večnemu počitku. Sv. maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi na Ježici. Ljubljana-Stožice, dne 26. maja 1940. Zalujoči soprog Humbert in ostalo sorodstvo.

Poročnik Heim

Vohunska povest iz časa svetovne vojne.

3. Bil je le en dokaz: oficir je pustil prstne odtise na zrcalu v spalnici med 1. in 13. junijem. Jaz edini sem jih videl. Nisem jih fotografiral. Lahko sem se varal, ker so si prsti obeh dvoj- čkov zelo podobni.

»Gospodje, ali ni to zavrnitev prve moje raz- lage? Nič ni ostalo nerazloženo. Cisto popolno je, celo preveč popolno. Pustimo to za trenutek. Konrad, želel bi, da mi na kratko poveš, kaj ti ne ugaja v življenju kurata, Strohberga, Heima in Schmidta.«

»Take stvari se hitro pozabijo. Če sem prav spoznal vašo namero, priznam, da nisem našel nič sumljivega. Jasno... kurat vsaj kaže, da obiskuje družbo župnika Gaillarda, ki si ga je z dobrikanjem pridobila. Vprašam vas, ali mi dovolite, da se izključno posvetim študiju nji- hovih odnosov.«

»Bomo videli. Ali je okolica vile Bagatelle tudi jasna? Fritz, predložite nam, kar je bistve- nega v Langovem poročilu.«

»Nič sumljivega na prvi pogled, gospod šef. Poveljnik razpolaga z enim delom vile. Tu živi in vedno zave obedeje. Večkrat sreča gospo Le- coeur v skupnem salonu. V teku razgovora se omeji le na vojaška vprašanja, ki so objavljena v časopisju. Mlada žena ne kaže nobene rado- vednosti za to, kaj se godi na komandi. Včasih jih pelje v svojo sobo. V stanovanju ni nobe- nega mikrofona. Mnogo se razpravlja v pošteni politiki. Francozi imajo hišo v polni zapori, od- kar se je poveljnik ondi naselil.«

»Je to vse?«

»Moj Bog; poleg tega se zelo zanimajo za

literaturo in pridno gojijo muziko. Umetniki iz komande se tam zbirajo dvakrat na teden k učnim uram ali pa poslušajo igranje gospe Le- coeur na harfo. Oficirji jo mnogokrat obiščejo. Največkrat prideta kurat in Strohberg. Dognal sem, gospod šef, da je tudi vas privlekla glasba v ta vrtinec. A vse priča, da vi nimate za to okusa. Ko vam pošlje ves glasbeni inventar vile Bagatelle, mu vi ukazete, naj opiše zunanost in posebno značilnost onih dvajsetih francoskih ljudskih pesmi. Njegov odgovor je prišel nočjo. Toda v resnici je 26 pesmi in so tiskane na dveh straneh. Prodajajo jih za dva solda.«

»Vam to nič ne pove?«

»Naravno, spominja me na gotov duet s kla- virjem. Naslovil so isti kakor na onem kon- certu.«

»Res. In številka?«

»Je po abecedi razvrščeno. Njihov zakonik je žaljiv za nas.«

»Naučite se ga. Ker ste trajno tam, vam bo to še prav prišlo.«

»A že štirinajst dni kljubovalno molče.«

»Seveda: očividno je to sredstvo za prena- sanje obupnih slučajev.«

»Vendar sem razbral konec njihovega zad- njega sporočila in...«

»Takoji bomo zaključili. Sedaj nam povejte svoje lastne odnose.«

»Dobro! Je pa varljivo,« je pritril Fritz. »V bogati četrti imajo vse hiše klavir. Poglejte sosede gospe Lecoeur; dosti blizu so, da more z njimi občevati na način, ki nas zanima. Zvedeli boste le dve znani imeni: kurat Hupperschlaecht in Heim. Napravil sem pri njih obiziren obisk. Nisem našel seznama za pesmi niti ne vseh pe- smi. Nekoč ste mi ukazali, naj budno pazim na gospo Lecoeur izven vile Bagatelle. Tisto noč je

odšla zdoma verjetno po svojih vohunskih opravkih in se je vrnila še le ob 7. uri zjutraj, ne da bi mogli zvedeti, kam je bila šla. Ima do- voljenje, da ponoči hodi okrog. Naredil ga je poveljnik.«

»Maša, večernice, angelovo češčenje dokazu- je, da ni ona in ne župnik Gaillard spremenil svojega načina življenja. Spovednik: župnik Gaillard. Ali je kak drug odnos v vili? Ni. Vpra- šal sem se, če je res bila v hiši, če ni kar od nekdor prišla z letalom. Prevara. Je žena vele- industrijalec v Saint-Quarentinu, ki je bil vpo- klican kot rezervni oficir.«

Nato je dejal Kompars:

»Poslali so me v Saint-Quarentin, da odkri- jem mesta, kjer se zbirajo sovražniki. Naložili so mi nalogo, da pregledam, kje bi kradli do- kumente glavne komande. Takoj v začetku sta se dve stvari pokazali tesno povezani, vsled če- sar so upradeni predmeti šli v Francijo. Prišlo mi je na misel ta le: Francoski letalci vohuni imajo pomočnike v naši upravi.

Prvi dan sem zvedel, da je bil ubit vojaški policaj, ki je zasledoval francoskega vohuna. Aretiralj smo župnika. Vse ga obtožuje. Vendar se zame iz tega. Poslal sem vas v Vendenres in začel lastno preiskavo. Deli se v dva dela: prva od 1.—16. junija zjutraj je značilna po dveh stvareh.

1. Sam zaupam svoje misli oficirjem tukaj- šnje komande, da indirektno usmerijo svojo de- lavnost na ta cilj.
2. Grem od enega neuspeha do drugega.«

Konrad je hotel protestirati.

»Da, da,« je pritril Kompars. »Morebiti mi- slite na dogodek v Vendenresu, na razkritje Gaillardovega postopanja? Zares prava izjema. Toda potrjuje pravilo, ki sem ga postavil, ker

se je delo vršilo brez vednosti mestne uprave. Ostalo pa poslušajte.

Preden sem začel posredovati, je bil duhov- nik Gaillard izpuščen; snift so zagrešili vohuni. Menim, da Stiefel ni bil utopljen v kanalu, am- pak v koritu za zehto; službena preiskava ni nič našla. Z vašo pomočjo sem odkril, da oba Gail- larda prihajata vsak teden v Saint-Quarentin. V noči 15. junija predlagam, da se gremo pre- pričati: smešen neuspeh. Videli smo, da so vsi moji poizkusi padli v vodo. Dal sem preiskati vsa podzemlja v mestu. Vse mesto 50.000 prebi- valcev je bilo proti nam. Bila so prazna, oči- ščena. Vse kar bi moglo škodovati našim so- vražnikom je bilo odstranjeno. Vse je jasno, normalno in naravno. Ali moram nadaljevati?«

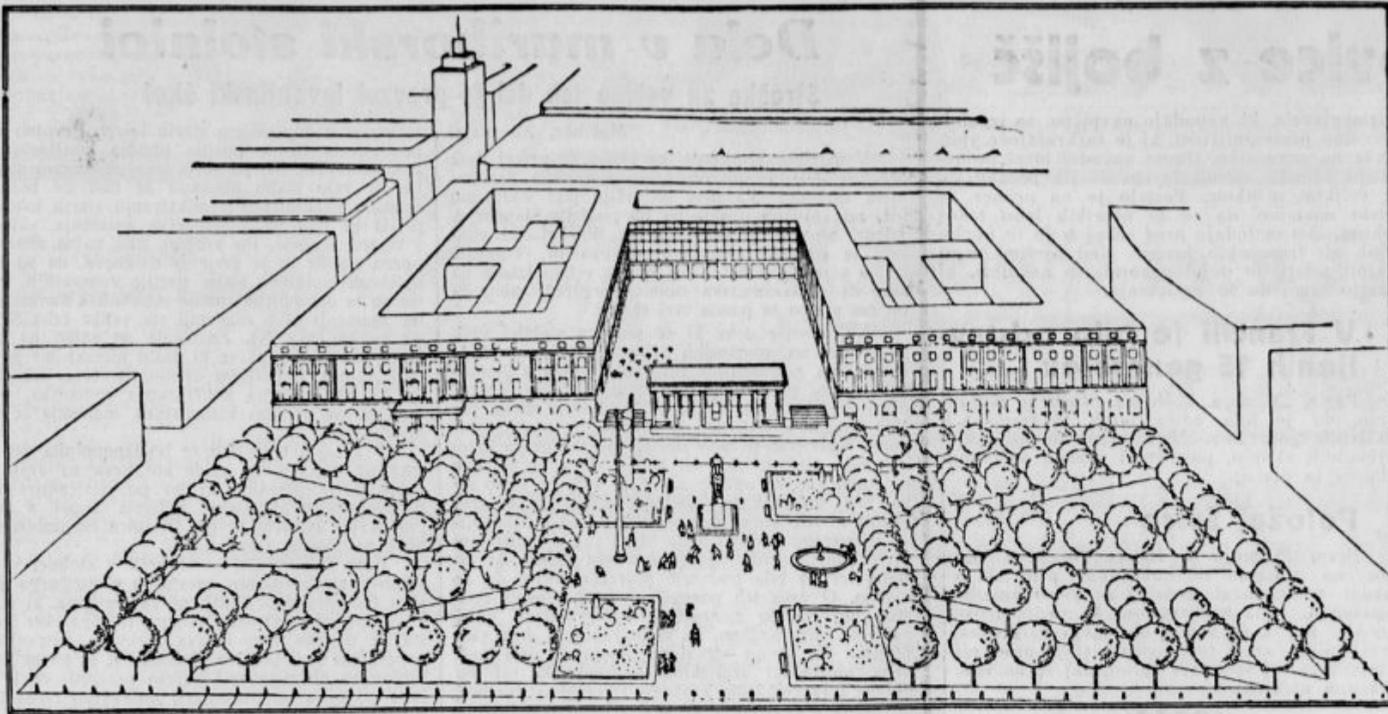
Konrad in Fritz sta molče in težko dala znamenje naj neha.

»Dobro. Od 16. junija zjutraj nisem več su- mil oseb pri komandi zaradi neuspeha. Uvidel sem, da se najvišje glave ne zanimajo za mesto in mu nič ne očitajo niti ne grozijo. Naše raz- iskovanje je propadlo.

Edino slabo sporočilo pride: Nek tovariš, ne preveden ali pa ni vedel, da mora molčati, je povedal Schmidtu, da je vohun, ki je poznal pot A 17, bil ubit. Prav. Pozitivni uspehi so:

Poznam gospo Lecoeur in njeno vlogo tako, kakor če bi bil njen spovednik sam župnik Gail- lard. To je huda spionka. Njena igra s povelj- nikom je skrajno stopnjevana. Vedno mu raz- klada varljive načrte o francosko-nemškem zbliznanju, ki so že tega starčka čisto z ravno- vesja spravili. Pridobila si je njegovo zaupanje. Njen vpliv je velik. Dela pa še zelo na skrivaj. Želi, da jo vpeljem v Grand Quartier, ne kot vo- hunko, ampak kot odpadnico, ki bi se za kaj dala uporabiti.

Spomenik kralju Aleksandru I. Zedinitelju

Spodaj v ospredju del že sedaj tlakovanega Kongresnega trga. Zgoraj nebotičnik z Gajevo in Frančiškansko ulica ter z Aleksandrovo cesto in Prešernovo ulico. Od spodnjega levega ogla vodi Selenburgova ulica in dalje mimo nebotičnika Tyrševa cesta. Prva ulica na levi je Šubičeva ulica, ki bo že letos od Tivolija podaljšana čez Selenburgovo ulico pred kazinsko poslopje, druga je Knaflijeva ulica, ki jo vidimo podaljšano po pasaži pred zadnjo fronto Južnega trga in dalje spet po pasaži na Marijin trg, ki ga vidimo na desni strani zgoraj nad ogrom Mayerjeve hiše v Wolfovi ulici. Na desni Wolfova ulica ter podaljšek Šubičeve ulice mimo kazine in propilej ob Gerberjevi hiši po stopnišču do Ljubljane in odtod dalje čez Ribji in Mestni trg skozi desno hišo magistrata po stopnišču naravnost na Grad. Ta smer je najbližja zveza Ljubljanskega gradu skozi osrčje mesta in tivolske nasade do Rožnika. V sredini je pa na osi od juga na sever od tlakovanega dela Kongresnega trga pa do zadnje strani Južnega tega položen 45 m širok trg, ki ga propileje dele na dva dela. Propileje in s postavkom 10 m visoki bronasti kip, delo akad. kiparja Lojzeta Dolinarja, tvorita spomenik kralju Aleksandru I. Začasno z belim peskom posuti prehod, ki na njem stoji kip, je širok 18 m, na obeh straneh tega prehoda so pa s cvetjem in okrasnimi rastlinami zasajene zelene trate. Na kraljevi desni strani plapola na visokem drogu državna zastava, na drugi strani je pa projektiran vodomet ali vodnjak z okrasno figuro. Ob robovih prehoda s Kongresnega trga proti propilejam vidimo klopi, tu bo pa na vsaki strani kipa stala tudi vrsta lepih kandelabrov, ki bodo ob slavnostih iz njih plapolali plameni. Po nizkih stopnicah bomo prišli na mirni Južni trg ter na njem ob kazini že vidimo stati kavarniške mizice. Na levi strani spomenika imamo pred kazino zahodni del Zvezde s preloženimi potmi, na desni pred nekoliko proti zapadu podaljšani hiši Ovijačeve ustanove pav zohodni del enako zasajene Zvezde. Z uresničenjem tega načrta bo Slovenij v tako grandiozno preurejenem osrčju svojega glavnega mesta res veličastno in trajno počastila spomin Nj. Vel. Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Če ne bo ovirano delo, bo kip kralja Aleksandra I. slovesno odkrit na Vidov dan.

LJUBLJANA

Ropar Franc Kavčič izročeni sodišču

Ljubljana, 25. maja.

Kriminalni oddelek policijske uprave je danes v glavnih in bistvenih obrisih končal poizvedbe in preiskavo o ropu pri zlatarju Černetu. Danes ob 12.30 je bil France Kavčič z zelenim »Henrikom«, močno vkljenjen in v spremstvu stražnikov odpeljan v zapore okrožnega sodišča na Mšklošičevi cesti. Policija sedaj sestavlja obširno poročilo na državno tožilstvo, na temelju katerega bo to odredilo proti Kavčiču kazenski progon zaradi zločina ropa.

Kavčič si je prav prebrisan zasnoval rop. Zivel je že poprej več let v Ljubljani ter mu je bilo mesto znano do vsakega kotička. Kot kuhar je bil Kavčič nedavno zaposlen v neki ljubljanski gostilni, ki je zelo popularna in dobro obiskana. Mnogo je Kavčič bredel po svetu. Zaposlen je bil dostikrat v kuhinjah renomiranih hotelov po raznih mestih države. Pred 5 meseci je zapustil Zagreb. Tam se je posebno družil s temnimi elementi. V Ljubljani je hitro menjaval stanovanja. Kavčič je dostikrat menjaval svojo zunanost. Nekaj časa je nastopal kot fini elegant, nato pa se je sprevrgel v potepuha.

France Kavčič, ki na prvi pogled ne kaže po svoji zunanosti tipa zločinca, se je takoj po izvršenem ropu skrivaj preoblekel v zamazano delavsko obleko, boljše pa je začasno skrtil. Na Vodnikovem trgu je srečal v ponedeljek popoldne svojo nekdanjo gospodinjko. Potožil ji je, da je velik revež in jo celo napumpal za kovača, ko je pri sebi nosil veliko gotovino. Nato je krenil na Posavje in v Guncleje. S seboj je nosil mal kovčeg. Pri nekem posestniku je dobil stanovanje. Na račun stanarine je plačal le 20 din. Vse dni do večerjane aretacije se je živo zanimal, kaj pišejo o ropu ljubljanski časopisi. Z gospodarjem in sosedi je živahno debatiral o drznem ropu in šaljivo pristavil: »Lepo nagrado bo dobil, kdor bo prijel roparja. Lepo bi bilo takega roparja aretirati.«

Zlatarju g. Ludviku Černetu je bila danes vrnjena vsa zlatnina do zadnjega komada. Vrnjena mu je bila tudi gotovina, razen 300 din, ki jih je porabil ropar.

I Deputacija likovnih umetnikov pri banu. V petek popoldne je ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen sprejel deputacijo Društva slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani, in sicer predsednika g. Saša Šantlja in tajnika g. Mirka Šubica, ki sta mu izročila diplomu častnega članstva Društva slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani. Za častnega člana tega elitnega slovenskega društva je bil gospod ban na VI. rednem občnem zboru društva s glasno izvoljen v znak zahvale za velike njegove zasluge za procvit slovenske likovne umetnosti kot velikodušni mecen in podpornik vseh prizadevanj slovenskih likovnih umetnikov. Gospod ban se je za izkazano čast predstavnikom Društva slovenskih likovnih umetnikov iskreno zahvalil in obljubil svoje in slovenske banovine podporo in pomoč tudi vnaprej ter želel tako društvu kakor tudi vsem slovenskim upodablajočim umetnikom mnogo uspeha. Ob tej priliki naj nam bo dovoljeno, da poudarimo veliko razumevanje g. bana za kulturne potrebe našega naroda posebno kar se tiče globokega čula za pomen in važnost upodablajoče umetnosti sinov našega naroda za samoniklo narodno kulturo. G. ban dr. M. Natlačen je vedno gojil globoko naklonjenost za potrebe slovenske umetnosti. Da je Društvo slovenskih likovnih umetnikov na svojem občnem zboru soglasno izvolilo g. bana za svojega častnega člana je s

tem počastilo enega najbolj zaslužnega mecen slovenske upodablajoče umetnosti in resničnega prijatelja naših umetnikov.

I Zadnji dan razstave Srečka Magoliča bo, ko se jubilatni poslovi od svojih častilcev in prijateljev lepih slik z razlago svojih del ob 11. Kdor razstave doslej ni mogel obiskati, naj vsaj zadnji dan jubilantu izrazi svoje priznanje za njegove zasluge in poštvovalno delo, hkrati naj pa podpre njegov človekoljubni namen, da bo razstava naklonila čim večji znesek za mestne reveže.

I Rekolokacija za duhovnike, člani UA, bo v sredo, 29. t. m., ob pol desetih v Domu duhovnih vaj. Povabljeni duhovniki iz ven Ljubljane, člani UA, pa tudi vsi drugi. — Škofijski moderat

I Na Rašice in Dobeno popelje danes popoldne svoje člane in njih prijatelje Stolna prosveta. Odhod s kamniškim vlakom ob 13.40 do postaje Ježica. Povratek iz Trzina.

I Slovesen shod Križanske moške kongregacije je danes popoldne ob šestih v Križankah. Po govoru bo darovanje za namene družbe, nato pete litanije in obnoveitev posvečenja. Pred shodom ob petih izvenekrveni sestanek v družbeni dvorani.

I Zatvoritev prehoda skozi Lattermannov drevored. Zaradi prireditve ljubljanskega velesojca od 1. do 10. junija, bo prehod skozi Lattermannov drevored, ki vodi od spodnjega dela otroškega igrišča mimo velesojmskih paviljonov proti pivovarni Union, zaprt od 28. maja do 14. junija.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 1/3. in 1/2. (ob 1/6. uri le v slučaju dežja) prekrasna španjolska romanca z divno pevko in pisalco Imperio Argentino

Andaluzijske noči

(CARMEN)

ter parodija na TISOČ IN ENO NOČ

Ali baba

Film v sepija tonu! Poje Edi Cantori!

POZOR! V slučaju legega vremena odpade predstava ob 1/6 radi procesije Sv. Rešnjega Telesa,

I Društvo slovenskih likovnih umetnikov javlja, da se je novoizvoljeni odbor konstituiral kakor sledi: Saša Šantel, predsednik, podpredsednik Fran Tratnik, tajnik Mirko Šubic, tajnikov namestnik Stare Kregar, blagajnik Karel Putrich, blagajnikov namestnik Marij Pregelj, zastopnik članov iz mariborskega okolišja Ivan Kos; ostali odborniki so: Boris Kalin, Gojmir Anton Kos in Ivan Vavpotič. Preglednika sta Ivan Sajevec in Nande Vidmar. — Razen gg. Putricha, Kalina in Sajeveca, ki so akademski kiparji, so vsi ostali akad. slikarji.

I Kršćansko žensko društvo priredi v sredo, 29. t. m. ogled Doma upokojevcv. Zbirališče ob štirih pred Zavetiščem sv. Jožefa na Vidovdanski cesti. Članice in somišljenice vladno vabljen!

I Mladinski odsek protituberkulozne zveze v Ljubljani se najprisanjeje zahvaljuje ljubljanskemu občinstvu, ki je pokazalo v sredo pri nabirani akciji za šolski rentgen toliko razumevanja in srčne dobrote, saj se je nabralo okrog 5.000 dinarjev. Zahvaljuje se gospe podbanovi, ki je prevzela pokroviteljstvo in s svojo delavnostjo podžgala ostali damski zbor, da je nadvse požrtvovalno in uspešno opravljala neprijetno delo. Sodelovalca so skoro vsa ženska društva v Ljubljani in sicer: Jugoslov. ženska zveza, Kršč. ženska zveza, Kršč. žensko društvo, Društvo kneginje Zorke,

Kolo jugoslov. sester, Društvo za varstvo deklet, telesno kulturno društvo Atena, Klub Primork in Kolo žen zadrugark. Zastopnicam teh društev, med njimi gospe banovi in gospe županji naša najtoplejša hvala za ves trud in nesebično poštvovalnost! Ne smemo pa tudi pozabiti našo srednješkolsko mladino, ki je z veliko vnemo podprla delo za svoj rentgen!

I Ravnateljstvo trgovskega učilišča »Christofor učni zavod« v Ljubljani objavlja svojo novo telefonsko številko 43-82.

Samo še danes

si lahko ogledate jubilejno

razstavo Magoličevih slik

v Jakopičevem paviljonu. Obiščite razstavo, ker s tem pomagate tudi mestnim revežem!

I Učenci klasične gimnazije v Drami. V petek, 31. maja t. l., bodo nastopili višješolci klasične gimnazije v Ljubljani, predvsem letošnji maturantje, v dramskem gledališču s Carkarjevo dramo »Jakob Ruda«. Režijo je prevzel g. Milan Skrbineček, kar je dovoljno jamstvo, da bo igra nad povprečnim nivojem šolskih prireditev. Podprite idealno stremljenje mladine — eventualni čisti dohodek je itak namenjen maturantskemu podpornemu skladu — ter obiščite predstavo! Vstopnice se dobe pri šolskem slugi klasične gimnazije (Tomanova ulica).

I Prevzem novih poslovnih knjižic ali legitimacij. Vse, ki so vložili meseca aprila in maja t. l. pri mestnem poglavarstvu prošnje za nove poslovne knjižice oziroma legitimacije, vabi mestni domovinski urad, naj se zglase v dnevi od 27. do 30. t. m. med uradnimi urami v tem uradu, soba št. 50, v II. nadst. desne hiše magistrata zaradi prevzema novih poslovnih knjižic ali legitimacij.

I Društvo Posavčanov iz breziškega okraja priredi družabni izlet na Lisco v nedeljo, dne 9. junija. Prijave in informacije v trgovini Karničnik v Nebotičniku. Prijateljce Posavčanov dobrodošli!

I Krajevna protituberkulozna liga v Ljubljani se tem potem najtopleje zahvaljuje članom radijskega orkestra v Ljubljani za poslanih 200 din, ki so jih darovali namesto venca za tragično preminulega ing. Zlatka Najzarja ligi v protituberkulozne namene.

I Ocenjevanje zlatnine in draguljev v mestni zastavljavnici je odslej vsak dan samo od 10.30 do 12.30. Zaradi bolezni in vojaških vaj mestna zastavljavnica namreč nima dosti strokovnjakov in zato opozarja občinstvo, naj samo med omenjenimi urami prinaša zlatnino in dragulje ocenjevati.

I Plemenilna postaja v Ljubljani so odprli te dni. S tem je bila vsaj za enkrat zadovoljivo rešena dolgoletna želja naših konjerejev v Ljubljani in njeni okolici, ki so stalno poudarjali pomanjkanje take postaje v Ljubljani. Vodstvo je moralo prebroditi velike težkoče, pa vendar mu je zaradi njegovega velikega napora in poštvovalnosti uspelo, da odpre tako postajo ravno v Ljubljani, kar je posebno važno za konjereje ne samo v mestu Ljubljani in njeni okolici, ampak tudi za vse one, ki se resno in strokovno pečajo s konjerejo. Plemenilna postaja, ki ima svoj sedež na Cesti na Loko št. 4 (Trnovo), ima za sedaj tri žrebee, med drugimi tudi srednje težke pasme, domače zreje, iz okolice Ljubljane, ki so posebno primerni za kmečko konjerejo. Vsi strokovni konjereji so vabljeni, da se te plemenilne postaje poslužujejo v največji meri. Informacije dobijo tri zgoraj omenjenemu naslovu.

I Zanimiva novost po ljubljanskih kavarnah. Nekatere ljubljanske kavarne, ki se zelo trudijo, da bi nudile svojim gostom čim več udobnosti, so si te dni omislile nove mape za časopise in revije, ki so zanimiva posebnost. Mape so elegantno vezane v celem usnju, opremljene na sprednji strani z ličnimi napisi, sliko ali grbom kavarne. V notranjosti map so razvrščeni oglasi elitnih ljubljanskih in drugih tvrdk, podjetij in ustanov. Oglasi so tiskani v treh barvah tako lično, da predstavljajo višek zmogljivosti našega tiska. Mape so pravi mojstrski grafični izdelek. Gostje ogledujejo novi izdelek z največjo pozornostjo in tako se ob priliki vidi, kako uspešna je pravilna reklama, če je prednešana v taki lični in privlačni obliki. Oglase v mapah je tiskala Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani, mape pa je prav umetniško vezala in v celoti izdelala Nova knjigovoznica. Oba zavoda sta s tem dokazala svojo izredno kvaliteto sposobnost. Izdelek je priredil reklamni strokovnjak, grafičar Gabrijel Čuden, ki se je s tem vrstil med najodličnejše propagatorje reklamne umetnosti. Kavarne so z novimi mapami pridobile lep predmet, ki bo razveseljeval njihove goste.

I Barometer se je dvignil in obetajo se nam lepi sončni dnevi. Kopalnice SK Ilirije je že dalj časa popolnoma pripravljeno, da sprejme prvo letošnje goste-kopalce. V nedeljo, 26. t. m., bo prvi kopalni dan na Iliriji.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite jutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

I Lastniki ur naj se javijo policiji. Urar Roman Meršol, stanujoč na Glincah, Tržaška cesta št. 50, je nedavno umrl. Zadel ga je kap. Na zahtevo in intervencijo strank se je policijska uprava odločila, da je pregledala Meršolovo zapuščino, posebno vse ure, ki so mu bile dane od raznih strank v popravilo. Ure je policija sedaj zasegla in jih shranila na Bleiweisovi cesti. Lastniki ur so pozvani, da si v sobi št. 24 v III. nadstropju policijske uprave pri g. Tomcu ogledajo ure. Lastnikom bodo ure vrnjene.

I Pomlad in razposajenost mladine sta že naravna druga, vendar bi pa živahnost mladine tudi pomladi ne smela skakati previsoko ter se spreminjati v razuzdanost. Vsakdo je vesel mladine, ko se raduje pomladi na soncu in zraku, vendar pa pri tem mladina ne sme delati škode in puščati po polju in gajih. Kdo je temu kriv, da ljubljanska mladina pomeče več cvetja po cestah, kakor ga vsa Ljubljana potrebuje za okras domov, ne bomo razpravljali. Tudi o tem ni več treba govoriti, kdo je v prvi vrsti kriv, da mladina lomi veje cvetočega drevja in dela veliko škodo po mestnih nasadih, saj je bilo o tem že dosti sklepov, anket in konferenc skoraj brez uspeha. Ljubezen do prirode je treba pač vzgajati in vzgojiti! Očitno se pa tudi dogaja, da odrasli uče mladino s svojimi zgledi, kako je treba puščati lepoto pomlajene prirode. Kdor sam ne ljubi in se ne zna poglotiti v čudeže stvarstva, temu je tudi zaprta pot do mladih src. Pravi prijatelj prirode že sam brez vzpodbud in predpisov množi v mladih srcih prirojeno ljubezen do lepote. Zaradi razuzdanosti mladine se zgraža vsa dobra Ljubljana, saj pred ljubljanskimi paglavci ne zdrže niti tisočletni rimski zidovi na Mirju. Komaj je bil rimski zid restavriran in komaj je ozelenela posejana trava na njem, ga je že pričela spet podirati naša zorna, ljubka mladina s takim uspehom, da bi lahko tekmovala s Huni. Nič ne rečemo o nadzorstvu mladine in o njeni vzgoji, ker je vse natanko po predpisih in dolžnostih, zato pa opozarjamo občane in davkoplačevalce na škodo, ki jo dela mladina na račun njihovih žepov, ter prosimo vse prijatelje prirode, naj sama pomaga paziti na razuzdano mladino.

I Tatvine koles na dnevnem redu. Poročali smo že včeraj, da je bilo ta teden policiji prijavljenih že pet tatin koles. Prve dneve v tem tednu so se tatovi spravili na novejša in boljša kolesa, sedaj pa so se tatovi zadovoljili tudi s stariimi. Ukrađenih je bilo pet starih koles v vrednosti 2.800 din. Milanu Majniku je bilo izpred neke trgovine na Celovški cesti odpeljano črno pleskano, 800 din vredno kolo znamke »Ema«. Na cesti na Brdo pri Viču je bilo Alojziju Ambrožu iz šrambe ukradeno 700 din vredno kolo znamke »Dolina«. — Valentinu Geigerju je neznan tat z dvorišča hiše št. 67 v Novih Jaršah izmaknil 500 din vredno kolo znamke »Ceboro«. — Tudi Aleksandru Ambrožu na Brdu pri Viču je tat odpeljal 500 din vredno moško kolo znamke »Dürkopp«. — Iz veže pred Škofijo št. 11 je nekdo odpeljal Martinu Jurečiču 300 din vredno kolo znamke »Panax«. Vsa ta kolesa so bila ukradena v sredo, dne 22. t. m. Ta dan zaznamuje pravi rekord v tatvinah koles. Na delu je posebna organizacija kolesarskih tatov, ki potem kolesa prodajajo na deželje.

I Prijet mlad žepar. Iz Bosne je primahal v Ljubljano mlad dečko Franjo Bjelič, ki je že izvežban v žeparskotatinski stroki. V četrtek je gledal v Vegovi ulici procesijo. Pristopil je k nekemu gosposu in se ga pritisnil. Spretno mu je izmaknil iz notranjega žepa sukničja denarnico, v kateri je bilo 150 din gotovine. Gospod je še o pravem času opazil tatvino in stekel za žeparjem, ga prijel in izročil stražniku. Žepar je nastopil v družbi tovariša, ki je bil tudi aretiran.

Ježica

Koncert slovenske narodne pesmi, katerega priredi domači cerkveni pevski zbor pod okriljem KPD, bo, kakor smo že poročali, v nedeljo, dne 2. junija t. l. ob pol 4 popoldne v Cerkevnom domu na Ježici. Program vsebuje izključno priznane domače skladatelje, katerih dela melodično kakor akordično ustrezajo čutu preproste ljudske duše. Gmotni namen koncerta je, da se čim prej uredi povečana župna cerkev.

Najnovejša poročila

Najnovejše novice z bojišč

Večerno francosko poročilo

Pariz, 25. maja. t. Havas. Večerno francosko vojno poročilo se glasi: Na severu ni važnejših sprememb. Naše čete se bojujejo z veliko odločnostjo, kar podčrtava dejstvo, da sovražnik dela velike napore. V vseh bojih naše čete prizadevajo sovražniku velike izgube. Med rekama Meuse in Aisne vlada velika delavnost in v zadnjih dveh dneh smo tamkaj vedno nasprotnika nadvladali.

K temu službenemu poročilu pravi vojaški strokovnjak, da bitka v Flandriji traja že pet dni, a se je komaj začela.

Vojaški strokovnjak je nocoj izjavil časnikarjem, da Nemci do 8 zvečer še niso prišli v bližino Calaisa. Po njegovem mnenju se je bitka v Flandriji šele začela in bo šele čez nekaj časa dosegla svoj višek, kar zavezniške čete so komaj šele začele s protinapadom.

V »Journal des Débats« piše general Duval, da ni nobenega razloga, zakaj bi ne smeli imeti polno zaupanje v bodočnost. Kriza, ki je nastala za to, ker so bile storjene velike napake v začetku, gre proti koncu. Iz te krize ne bomo izšli brez velikih ran, toda tudi Nemci ne bodo brez njih. Položaj je na bojiščih ustaljen povsod, razen v Flandriji, kjer je sedanja kriza dosegla višek. Nemci z vsemi silami pritiskajo proti Rokavskemu prelivu in so zbrali večji del svojih motoriziranih čet na tem prostoru.

Službena poročila nadalje javljajo, da angleško letalstvo neprestano napada na vsem severnem bojišču. V boju nastopajo zdaj velike množine bombnikov vrste »Blenheim«, ki obmetavajo z bombami nemške čete, nemške transporte in kolone motoriziranih oddelkov. Izgube so strašne, ker bombe zadevajo večinoma v polno. Angleški bombniki napadajo neprestano tudi na reki Meuse in v Ardenih ter so dopolnje bombardirali tudi prometne zveze v Nemčiji.

Francoski admiraliteta poroča nocoj, da sta se dve nizozemski podmornici, ki sta bili pravkar končani, srečno izmuzli skozi miska polja in sta danes pripluli v angl. pristanišče.

Francoski radio o položaju

Pariz, 25. maja. t. Pariški radio je snoči ob 10 objavil naslednje pojasnilo o vojnem položaju na severu:

Vrhovno poveljstvo je najstrožje predpisalo, da se ne sme ničesar objavljati o zavezniških vojnih načrtih, odnosno njihovih operacijah, ki so se začele. Toda izven teh predpisov je dovoljeno sporočiti, da je trdnjava v mestu Boulogne še vedno v rokah Francozov, a da jo napadajo nemške čete, ki imajo zaseden en del mesta. Del nemških čet se pomika proti Calaisu, toda do te ure se niso pojavili v bližini. Angleško vojno brodogoj je poseglo v borbo ob obali Rokavskega preliva in je s svojim streljanjem uničilo cele oddelke nemških motoriziranih čet, ki so bile brez obrambe proti pomorskim topovom. V Belgiji so nemške čete že prišle za zaveznički, ki so se mogli v miru umakniti na črto ob reki Lys. Nemci so takoj napadli in so se razvili najhujši boji, v katere je poseglo oboje letalstvo z največjo srditostjo. Nemci so na severno fronto vrgli sveže čete, ki so jih potegnili iz svojih utrjenih črt v »Siegfriedovi črti« in s švicarske meje. Položaj je še zelo resen, toda vrhovno poveljstvo je gospodar svojih odločitev, ki bodo kmalu pokazale svoj učinek.

O bojih angleških letalcev poroča pariški radio, da prihajajo poročila o izgubah Nemcev v letalskih bojih z Angleži. En sam letalski oddelek je v zadnjih 12 dneh uničil 45 nemških letal, ena druga skupina jih je uničila 101. Armadna skupina, kateri ta letala pripadajo, pa je v zadnjih 12 dneh skupaj uničila nad 600 nemških letal. Najbolj značilno dejanje je bil napad petih angleških letal na skupino 40 nemških »Messerschmittov«, kjer je angleško vodilno letalo dobilo 5 zadetke od protiletalskih topov in 371 zadetek od strojnice, a je še varno pristalo, kar dokazuje, kako dobra so te vrste angleških letal. Nekaj angleških generalov je izjavil, da so se zaveznički zdaj že prilagodili načinu nemškega napadavanja z velikanskim številom letal. Tudi nemški »bombniki

strmoglavci, ki napadajo navpično, so izgubili prvotno presenetljivost, ki je razkrajačo vplivala na zavezničke. Danes navadni lovci posnemajo nemške »strmoglavce« in jih preganjajo z velikim učinkom. Postalo je na primer že čisto navadno, da se 40 nemških letal takoj obrne, ako zagledajo pred seboj 6 do 10 angleških ali francoskih lovcov. Med ujetimi nemškimi piloti, je dejal general, so nekateri, ki imajo samo do 50 ur letanja.

V Franciji je bilo odstavljenih 15 generalov

Pariz, 25. maja. t. Havas. Službeno potrjujejo, da je bilo odstavljenih 15 francoskih aktivnih generalov. Med njimi so poveljniki armadnih skupin, poveljniki armad, armadnih zborov in divizij.

Položaj Švice

Bern, 25. maja. t. Havas. Navadno dobro poučena »Gazette de Lausanne« piše, da je postal mednarodni položaj za Švico nekoliko ugodnejši, toda nevarnosti, ki so ji grozile pred 10 dnevi, še vedno obstajajo v nezmanjšani obliki. Zaradi tega Švica vztraja pri svojih ukrepih in list opozarja narod, naj se ne vdaja praznim utvarom.

Nemčija je stavila Romuniji nove predloge

Bukarešta, 25. maja. t. (Exchange Telegraph.) Na merodajnih mestih ne zanikajo, da je nemška vlada poslala Romuniji nekaj novih predlogov glede nakupa romunskega blaga in pošiljanja v Nemčijo. Čeprav je bil šele nedavno podpisan sporazum, ki ga je dosegel znani nemški strokovnjak dr. Clodius, je nemška vlada sedaj baje predlagala, da bi bilo potrebno, da Romunija pošlje več petroleja v Nemčijo, ali pa, da tisti koloniki, ki ga je obljubila, dostavi v Nemčijo v skrajšanem roku. Na komisariatu za proizvodnjo in uporabo petroleja v Bukarešti ne dajejo nobenih pojasnil glede tega vprašanja. V romunskem zunanjem ministertvu pa neke zaskrbljenosti glede razvoja petrolejskega vprašanja niso prikrivali.

Bukarešta, 25. maja. AA. (Rasor.) Romunski listi povesčajo članke evropski donavski komisiji, ki je zasedala v Galcu »Timpul« objavila uvodnik, v katerem pravi, da resolucija, ki jo je sprejela evropska donavska komisija, potrjuje sporazum, ki je bil redavno v Belgradu dosežen v zvezi z vsemi vprašanji, ki se tičejo donavske plovnice. List pravi, da sprejeta resolucija prispeva k rešitvi nekaterih vprašanj, da je njen duh miroljuben in da potrjuje nevtralnost Romunije.

Turška delegacija v Belgradu

Belgrad, 25. maja. m. V Belgrad je prispela turška delegacija, ki bo z našimi trgovinskimi predstavniki in predstavniki zunanjega ministertva pripravila vse potrebno za trgovinska pogajanja med našo državo in Turčijo. Pogajanja se prično verjetno že sredi meseca junija letos.

Premestitve poslanikov

London, 25. maja. AA. V imenu Nj. Vel. kralja, z ukazom kr. namestnikov in na predlog zunanjega ministra ter v soglasju s predsednikom vlade sta premeščena: Dučić Jovan, veleposlanik 2-1 v Bukarešti za izrednega poslanika in opolnočnega ministra 2-1 v Madridu; dr. Aleksander Avakumović, izredni poslanik in opolnočeni minister v 2-2 v Madridu za veleposlanika 2-2 v Bukarešti.

Drobne novice

Washington, 25. maja. b. 21 ameriški republik je izročilo v Londonu in Berlinu protestno noto zaradi tega, ker so Nemci potopili svojo ladjo »Hannover« v ameriških vodah, kar smatrajo za vojno dejanje. Nemški mornarji so »Hannover« potopili na obali dominikanske republike v trootnutku, ko so opazili angleški rušilec.

Gostovanje ljubljanske opere v Celju. — Ljubljanska opera bo uprizorila v torek 28. maja ob 8 zvečer ob priliki praznovanja 89. p. p. narodno opero »Gorenjski slavček«. Vstopnice so dobre v Slomškovi knjigarni!

Odbor zadruge Kmečke pomoči v Celju. — Kmečka pomoč v Celju, o kateri smo že poročali, da se je ustanovila, se je močno razširila in je v treh tednih pridobila že okrog 300 članov. Okroglo sodišče v Celju je kot trgovsko sodišče potrdilo pravila Kmečke pomoči. V upravnem odboru Kmečke pomoči so: predsednik dr. Anton Ogriček, podpredsednik Leopold Svetličič, odborniki Josip Plevčak, njihovi namestniki: dr. Franc Mozar, Miha Teržan, Franc Korban. V nadzorni odbor so izvoljeni: Franc Sek, dr. Kajetan Ganter, Franjo Vehovar, njihovi namestniki so: Vaclav Vrabčič, Šmarje pri Jelšah in banski svetnik in posestnik v št. Petru pod Sv. Gorami Alojzij Zorenč.

Dražba trgovske hiše z znano restavracijo. Pri anglejcih bo pri celjskem sodišču prihodnji torek. Zaradi nalaganja gotovine je zanimanje veliko.

Volitve obratnih zanupnikov na regulaciji Savinje so končane. Vložena je bila samo lista ZZZ in vsi zavpniki pripadajo tej skupini. Na regulaciji je zaposlenih nad 80 delavcev.

Današnji šport. Na olimpijenski igrišču v Gaberjih bo danes ob pol 5 finalna tekma za prvenstvo nogometne zveze med SK Olimpom in ISSK Mariborom.

Novi grobovi. V Gaberjih v Lastnem domu 18 je umrla 79 letna Uršula Rataje, v bolnišnici pa 42 letna Stanislava Cerar iz Zamalča pri Laškem in 40 letni natakhar brez stalnega bivališča in brez posla Jakob Stamoj. Naj v miru počivajo!

MARIBOR

Dela v mariborski stolnici

Stroške za večino teh del je prevzel lavantinski škof

Maribor, 25. maja.

V mariborski stolnici se vršijo že precej časa obsežna dela, ki jih občinstvo z velikim zanimanjem spremlja. Ta dela se vršijo pod vodstvom inž. arh. Musiča, izvajajo jih podjetje Slajmer & Jelenc. Stroške za večino del v notranjščini stolnice je prevzel lavantinski vladika dr. Tomažič ter je s tem pokazal, kako mu je veliko ležeče na tem, da se lavantinska stolnica preuredi tako, da bo res v čast in ponos vsej škofiji.

Najvažnejše delo, ki se sedaj v stolnici vrši, je preureditev romanskih arhivov. Ta preureditev je zvezana z ojačenjem zidov nad oboki z železobetonskimi prekladami. Pokazalo se je namreč proti pričakovanju, da je zid zelo slab ter je peščen kamen, iz katerega je zgrajen, že močno preperel. Nastopilo je tako imenovano starostno krčenje zidu (zid se grbanči kakor stara koža), kar ni čudno, če se upošteva, da je zidovje staro že nad 400 let. Pokazala se je potreba, da se celo gradbeno telo temeljito pregleda ter se z današnjimi tehničnimi sredstvi ojača in ohrani. Z natančnim pregledom so bila ugotovljena vsa mesta, ki so slaba ter so bile podvzete potrebne mere, da se ojačijo. O vseh teh posegih se je gradbeno vodstvo posvetovalo z znanim strokovnjakom univ. prof. dr. inž. Králom, ki si je započela dela sam ogledal. Na drugi strani pa imajo ta dela tudi velik umetniško arhitektonski poudarek, saj bo glavna cerkvena ladja z obema stranskima vse bolj povezana z enakomernimi polkrožnimi odprtini, kakor pa doslej, ko je bila zvezana z zgolj slučajnimi odprtini. Ojačitvena dela so v glavnem že končana. Trenutno se ojačuje še zadnji lok na južni strani ladje ob zvoniku, ki zahteva pri delu največjo pažnjo. V njegovi neposredni bližini se je namreč verjetno v dobi baroka zrušil zvonik ter je uničil del stropa južne stranske ladje.

Po končanih ojačitvenih delih se bo začelo še

Otroški dnevi od 26. maja do 2. junija

26. maja (nedelja), ob pol 11: Predstava lutkovnega gledališča v Narodnem domu. Vstopnina 2 din. — Ob 15: Predstava lutkovnega gledališča v zavodu šolskih sester v Gosposvetki ulici. Vstopnina 2 din. — Ob 15: »Trnuljčica«, predstava za deco v Narodnem gledališču. Dramske cene.

31. maja (petek) ob 15: »Trnuljčica«, predstava za revne otroke tukajšnjih ljudskih in meščanskih šol v Narodnem gledališču. Brezplačno. Vstopnice se dobe po šolah. — Ob 20: Slavnostna akademija v Narodnem gledališču. 1. Uvodna beseda; govori predsednik krajevnega odbora Unije dr. J. Pihlar. 2. Elvira Kraljeva: Recitacije. 3. Anatol Manosevski: Petje. Pri glasovirju prof. V. Mirk. 4. Jelka Igljčeva: Petje. Pri glasovirju prof. V. Mirk. 5. Gosenke zavoda šol. sester: »Od Vardarja do Triglavca«. 6. Mariborski trio: Dvočak: Dumsky-trio op. 90. Dramske cene.

2. junija (nedelja) ob 11: Concert »Malih harmonikarjev« in pevski nastop obeh deških meščanskih šol (V. Sušteršič in V. Živko) v parku. Vstopnina 1 din.

† Terezija Vračko

V petek je za vedno zatisnila svoje trudne oči pri svojem dobrem sinu v Mariboru blaga Vračkova mamica. Kdor je imel priliko natančneje spoznati rajno gospo, je moral občudovati njen blagi, vedno veseli značaj, njeno dobroto in ter veliko gostoljubnost. Blaga gospa se je rodila pri trgu Sv. Lovrenca na Pohorju in je dočakala lepo starost 83 let. Izhajala je iz znane Voitove hiše. Že zgodaj se je poročila s kasnejšim nadučiteljem Ivanom Vračkom, ki je nazadnje služboval pri Sv. Andražu pri Leskovcu. Njun srečni zakon je vsemogočni blagoslovil s številnimi otroki, od katerih so starše preživeli le štirje: najstarejši Jožef je hišni posestnik v Mariboru, drugi je profesor v Celju, tretji trgovec v Celju, hčerka pa je poročena z učiteljem g. Šeronom v Ptujju.

Pokojnica je bila prežeta z globoko vero ter iskreno ljubenzijo do svojega naroda in je zatorej tudi svoje otroke modro vzgajala in v pravem kršč. duhu in narodni zavednosti, bila je res pravi vzor slovenske katoliške žene in matere. Najhujši udarec je blagi materi prizadela prerana smrt njenege prvorojenca Evalda, bivšega župnika v št. Ilju in znanega borca za pravice obmejnih Slovencev. Poslednja leta svojega vzglednega življenja je blaga pokojnica posebno goreče posvetila svojemu Bogu, ki se ga je vselej oklepala z otroško ljubenzijo. Vsak dan je zahajala v zgodnjih jutranjih urah v hram božji in molila goreče za sebe in za svoje. Zdal pa sniva njeno izmučeno telo večni mir in njena duša uživa rajski blagor ter priporoča Gospodovi priprošnji vse nas ostale, pred katerimi je odšla v večnost v znamenju goreče vere. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljeni naše globoko sožalje!

Telovske procesije v stolnici se je udeležil kot predstavnika vojaške oblasti poveljnik mesta g. general Golubovič, kar smo pomotoma izpustili.

»Pavlihov oder« iz Ljubljane, prvo slovensko gledališče z ročnimi lutkami, gostuje danes v Mariboru z dvema predstavama: ob pol 11 dopoldne bo predstava v Narodnem domu, ob 3 popoldne pa pri šolskih sestrah. Zanimanje za to gostovanje je zelo veliko. Ne samo otroci, tudi odrasli bodo dobili pri teh svojevrstnih predstavah obilo užitka in zabave!

Otvoritev Park kavarne v nedeljo 26. maja. M Danes se poročita v Ljubljani v trnovski cerkvi g. Ivan Meljo profesor podružnice Zadruga gospodarstva banke v Mariboru ter agilen delavec v fantovskem odeuku, in gđ. Angelca Šimnovec, zasebna uradnica v Ljubljani. Mlademu paru iskrene čestitke.

Nabiralna akcija Protituberkulozne lige je dosegla v Mariboru sedaj že 10.000 din. Pri nabiranju na Telovo so sodelovali dijaki in dijakinje II. dekliške ter I in II. deske meščanske šole ter še nekaj pridne dece z drugih šol. Nabrali so 2800 din. PT liga se iskreno zahvaljuje vsem za sodelovanje zlasti dijakom in dijakinjam, potem ravnateljem uvedenih zavodov Finku, Redetu in Levatikovi ter strokovni učiteljici Emi Kosi za njeno osebno zanimanje. Posebno zahvalo pa izreka občinstvu, ki je pokazalo svoje dobro erce in odprto roko za trpečega bližnjega.

Imejtelji gledaliških blokov se opozarjajo, da izrabijo te bloke, ker bi jim sicer zapadli. Gledališka sezona se bliža koncu ter je na sporedu le še nekaj dramskih predstav, opera »Ples v maskah« in nastop ljubljanskega baleta.

ta mesec z odpiranjem starih lokov. Prvotno se je mislilo, da bi se pustila obočna konstrukcija v kamnu odprta. To pa se je izkazalo kot nemogoče, ker je zelo slabo obokana in tudi ne bi dosti estetsko pridobila. Pri odkrivanju starih lokov so prišla na dan tri kamnoseška znamenja, vklesana v obočne kamne. Po svojem stilu so ta znamenja pozna gotika in je verjetna domneva, da so tedaj ojačevali posebno slabe partije romanskih lokov ter so te obnovljene kamne opremili s kamnoseškimi znamenji (dve znamenji sta velika črka S, eno pa velika črka N). Znamenja so samo na dveh lokih, na ostalih pa se ni našlo ničesar ter je tam tudi kamen v boljšem stanju, iz česar sklepajo, da je bila prvotna konstrukcija romanska, v tej dobi pa se pri nas kamnoseška znamenja še niso uporabljala.

V zvezi s temi deli se bo izpopolnila vsa notranjščina stolnice ter pride kot prva na vrsto rekonstrukcija prižnice, ki bo po odstranitvi vseh psevdogotskih dodatkov zaživelja zopet v svoji polnokrovni baročni obliki. Prižnica bo dobila tudi nove položnejše stopnice.

Pred tednom dni se je vršil v stolnici v prisotnosti strokovnjakov mestnega električnega podjetja tudi preizkus električne razsvetljave, ki je bil nujno potreben iz enostavnega razloga, ker predstavlja umetna razsvetljava cerkvene notranjščine popolnoma individualen problem, ki se ga ne more šablonsko obravnavati. Načelo razsvetljave je rešeno tako, da bo presbiterij indirektno razsvetljen s pomočjo reflektorjev, ki bodo metali svetlobo na lepi rekonstruirani gotski rebrasti strop in bo vse ostalo pod njim le v refleksni svetlobi s stropa. Nasprotno pa bo ladja razsvetljena s pomočjo stropnih lesencev in umetni obrtini izdelavi, tako da bo ostal strop mračen. Kakor se arhitektura požene iz cerkvene ladje v presbiteriju kvišku, da dobi ves svoj poudarek v glavnem cerkvenem prostoru, tako naj tudi temu verno sledi zalet svetlobe.

Zadnji dan razstave mariborskih slikarskih umetnikov je danes. Opozarjamo, da bo danes dopoldne ob pol 11 vodstvo po razstavi.

Dekliški krožek v Studencih priredi drevi ob 8 v samostanski dvorani proslavo s peštrim sporedom. Matere in vsi drugi vabljeni.

Ljudska univerza. Redni letni abor Ljudske univerze se preloži na sredo 29. maja ob 20. Vršil se bo v predavalnici na Slomškovem trgu.

Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD opravlja danes dr. Alfonz Wankmüller, Frančiškanska ulica 8 III.

Zrtev strelje. Včeraj smo poročali o hudi nevihti, ki je v petek popoldne divjala nad Mariborom. Udarjala je strela, ki je zahtevala žal tudi človeško žrtev v Kungoti je udarilo v skupino cestnih delavcev. Mrtev je oblezal 19-letni Ivan Kragl iz Studencev, dočim eti bila en delavec ter neka kmetica oamamljena ter so ju prepeljali v mariborsko bolnišnico. Iz Dobrave pri Tezemu so pripeljali v bolnišnico 13-letnega Alojza Javorka, katerega je strela čisto osedila. Velike snovitosti je povzročila nevihta v električnem omrežju, ker so strelje poškodovale transformatorske naprave na Fali, v Radvanju in v mariborskem omrežju.

Gledališče

Nedelja, 26. maja ob 15: »Trnuljčica«. Prireditelj Krožka žen zadrugar. Ob 20: »Gejša«. Gostovanje g. J. Povheta. Zadnjič znižane cene.

Gornja Radgona

Odbor za postavitve spomenika padlim junakom in Maistrovemu borcem v Gor. Radgoni obveša vse vabljene organizacije in ustanove kakor tudi posameznike, da se zaradi naredben notranjega ministra svečano odkrije spomenik, določeno za nedeljo, dne 2. junija t. l., ne bo vršilo, ter je svečanost preložena na nedoločen čas.

Trbovlje

Nedeljsko delo na občini. Občinski nameščenci imajo po novi županovi odredbi delovni čas od 8 do 12 in od 14 do 18 in tudi vsako nedeljo in vsak praznik od 8 do 12, in sicer brez posebne odškodnine. Po potrebi pa se jih bo klicalo na službo tudi izven zgoraj oredjenega časa. Da se v izrednih razmerah kliče uslužbenca na delo tudi izven določenega časa, je razumljivo, da se pa redno ob nedeljah in praznikih dopolne na občini mora delati, pa ni prav in tudi proti do sedaj veljavnim zakonitim določbam.

Kolesarji, ki so prijavi svoja kolesa na občini, naj gredo po prometne knjižice na občinski prijavni urad.

Občinski proračun za novo proračunsko leto je razgrnjen in na vpogled davkoplačevalcem. Proračunska seja pa bo v četrtek, 30. maja, ob 16.

Strog pasji kontumac je razglasil v občini Trbovlje, Hrastnik-Dol in Loka za pse in mačke. Kino Drustveni dom predvaja film o zrakovplovstvu »Kraljica zraka« z dodatkom o evharističnem kongresu v Ljubljani.

Padalec iz letala v svoji primerni uniformi, v kakršno su oblečeni nemški padalec.

Celjske novice

P. Leopold Grbavec — srebrnomašnik. 25-letnico mašništva obhaja p. Leopold Grbavec, rodom iz Hercegovine. Po končanem gimnazijskem študiju, ki ga je končal z odličnim uspehom, je stopil v kapucinski red, po noviciatu pa v bogoslovje. Nocoj sv. mašo je bral 30. maja 1915 na Reki. Po preobratu je moral g. Polde zaradi svojega jugoslovanskega delovanja na Reki v jugoslovansko ilirsko provinco. V Celju deluje že polnih 15 let. Po smrti o. Stanislava — bolniškega duhovnika leta 1935, je predstojništvo določilo za njegovega namestnika o. Leopolda. Tu deluje g. Polde že 5 let v splošno zadovoljnost samostanskih predstojnikov, bolniške uprave, posebno radi pa ga imajo bolniki, katere obiskuje dan za dnem in jih očetovsko ljubi, tolaži in daje duhovnih moči. Kolikokrat mora vstati ponoči ob vsaki uri, ko ga pokliče zvonec, da pohiti k bolnikom, ki žele ob težki ali celo smrtni uri duhovnika. P. Polde vse to rad stori in ne toži. Koliko dobrega stori p. Polde, ve Bog, ki bo tudi poplačal njegovo delo. Delo o. Leopolda pa ni omejeno samo na bolniško službo v bolnišnici. Očeta Leopolda žele in vabijo tudi na pomoč na župnije, kjer je znan po svojih krasnih cerkvenih govorih, saj skozi ni nedelje, da ne bi pridigoval. Pa tudi njegovo spovednico mnogi prav radi obiskujejo, ker najdejo tu tolažbo. P. Leopold, rodom Hercegovine, perfektno obvlada več jezikov. Zadnja leta ima tudi važno funkcijo provincialnega tajnika kapucinske ilirske provincije. — Ob lepem jubileju o. Leopoldu čestitamo in prosimo Boga, da ga nam obrani še mnogo let!

Legija korških borec. krajevna organizacija v Celju, poziva svoje članstvo, da se v čim večjem številu udeleži sv. maše dne 28. maja ob 8 v cerkvi sv. Daniela v Celju.

Atletski miting SK Celja se prične danes ob 10 dopoldne na Glaziji.